

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

School Management Strategies According to the Concept of Developing
Students' Democratic Quality

Mr. Riti Soonthornsingh

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration
Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย
โดย	นายฤดี สุนทรสิงห์
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาพิมพ์ อูสาโท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ธีรภัทร กุโลภาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

ฤติ สุนทรสิงห์ : กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (School Management Strategies According to the Concept of Developing Students' Democratic Quality) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ปองสิน วิเศษศิริ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ศ. ดร. พงษ์ ธีรบรรณพิทักษ์, หน้า.

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (4) พัฒนากลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานและใช้แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินกรอบแนวคิด แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำกลยุทธ์ไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) กรอบแนวคิดงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 ด้านคือ (ก) การจัดการเรียนการสอน (ข) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ (ค) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 ด้านคือ (ก) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (ข) ทศนคติแบบประชาธิปไตย และ (ค) ความสามารถแบบประชาธิปไตย (2) สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสามด้านอยู่ในระดับ มาก สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสามด้านอยู่ในระดับ มาก (3) จุดแข็งของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ การจัดการเรียนการสอน และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในขณะที่ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เป็นจุดอ่อน ส่วนจุดแข็งขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ ทศนคติแบบประชาธิปไตย ในขณะที่ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และ ความสามารถแบบประชาธิปไตยเป็นจุดอ่อน (4) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย มี 3 กลยุทธ์หลัก คือ (ก) เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อกระตุ้นให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน (ข) ยกกระตือรือร้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ และ (ค) ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง ปลายมือชื่อนิติ
การศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
สาขาวิชา บริหารการศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล อาจารย์ ดร.ธีรภัทร กุโลภาส กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยที่ร่วมกัน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบ เครื่องมือวิจัย กรอกแบบสอบถาม ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาข้อค้นพบต่างๆ ในงานวิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งครูบาอาจารย์ในอดีตทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์ และ ดร.สรรัชย์ ชูชีพ ที่ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำวิจัย รวมทั้งนางสาว สุชญา สังข์จรูญ และเพื่อนร่วมชั้นเรียนในระดับปริญญาตรีบัณฑิตทุกท่านที่ช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการเรียนและทำวิจัย

ขอขอบคุณโรงเรียนบางกอกพัฒนา สถานที่ทำงานของผู้วิจัย พี่หนึ่ง พี่สมโชค น้องป้อม และน้องปู เพื่อนร่วมงานที่สนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต

ขอขอบคุณชู ม้อย เปิ้ล จ้า โจ้ จ้า เพื่อนกลุ่ม CHOMP 3 J ที่ให้มิตรภาพที่ดี กำลังใจและความช่วยเหลือเสมอมา

ขอขอบคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และนายอรรถพร โพธิ์แสง คู่ชีวิต ที่ให้กำลังใจ ความเข้าใจ และการสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ เรื่องตลอดระยะเวลาการเรียนและการทำวิจัย เป็นพลังสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศแด่ นายสุเทพ สุนทรสิงห์ และนางมาลินี สุนทรสิงห์ บิดามารดาผู้ให้กำเนิด และนางลั่นจี่ ประกอบผล คุณยายผู้ล่วงลับที่เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจ ในเรื่องความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความดีงามทุกอย่างในชีวิตของผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
1.7 วิธีการวิจัย	12
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	13
2.1.1 โครงสร้างงานบริหารโรงเรียน.....	13
2.1.2 งานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	16
2.2 กรอบแนวคิดเรื่องคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	30
2.2.1 ความหมายของประชาธิปไตย.....	30
2.2.2 หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก วิถีชีวิตและมิติคุณภาพของ ประชาธิปไตย.....	34

2.3 การพัฒนาคุณภาพนักเรียน.....	53
2.4 กรอบแนวคิดด้านการพัฒนากลยุทธ์	59
2.4.1 ความหมายของกลยุทธ์.....	59
2.4.2 การวางแผนกลยุทธ์.....	59
2.4.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์.....	61
2.4.4 การวิเคราะห์ SWOT	62
2.4.5 การวิเคราะห์ TOWS Matrix.....	64
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน	66
2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตย.....	75
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.1 กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	100
4.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	104
4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล	105
4.2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	108
4.2.3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก.....	121
4.2.4 ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	147

4.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	153
4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อหาจุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	154
4.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อหาโอกาส และ ภาวะคุกคามของการ บริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	162
4.4 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	183
4.4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยฉบับที่ 1	183
4.4.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	207
4.4.3 การพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2	237
4.4.4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2	242
4.4.5 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย ฉบับสมบูรณ์	245
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	264
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	264
5.1.1. กรอบแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย.....	264
5.1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	265

5.1.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	267
5.1.4 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย.....	268
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	275
5.2.1. อภิปรายกรอบแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	275
5.2.2. อภิปรายสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะ คุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย.....	277
5.2.3. อภิปรายกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย.....	279
5.3 ข้อเสนอแนะ	291
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	292
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	294
.....	296
รายการอ้างอิง.....	296
ภาคผนวก.....	306
ภาคผนวก ก การประเมินความเป็นประชาธิปไตย Democracy Index 2012.....	307
ภาคผนวก ข การจัดลำดับความเป็นประชาธิปไตยของ Global Democracy Ranking ในปี ค.ศ. 2014.....	314
ภาคผนวก ค ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการเมืองในด้านต่างๆ ในสังคมไทยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพการเมืองที่พึงมี โดยใช้ข้อมูลจาก แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และ ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและ อนาคต: รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย โดย UNDP	318

ภาคผนวก ง เปรียบเทียบปัญหาด้านประชาธิปไตย กับ หลักการแบบธรรมสามประการ	324
ภาคผนวก จ ตารางการสังเคราะห์กรอบแนวคิด.....	327
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณากรอบแนวคิดในการวิจัย	358
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	364
ภาคผนวก ซ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับงานวิจัย	389
ภาคผนวก ฌ แบบประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้าน ประชาธิปไตยครั้งที่ 1	394
ภาคผนวก ฎ จดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย	406
ภาคผนวก ฏ ผลแบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวทางการพัฒนา คุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตย	411
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	424

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550	13
ตารางที่ 2 ความเชื่อมโยงระหว่างความหมายของประชาธิปไตย การพัฒนาคุณภาพนักเรียนและองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	56
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาอันเกิดจากสภาพความถดถอยทางการเมืองของไทยกับกรอบแนวคิดคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	58
ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการวิเคราะห์ SWOT	63
ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์เพื่อร่างกลยุทธ์	64
ตารางที่ 6 ผลการประเมินความเหมาะสมกรอบแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	100
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนที่ได้ส่งแบบสอบถามไปและได้รับกลับคืนของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2559	105
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล	107
ตารางที่ 9 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	109
ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	110
ตารางที่ 11 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	112

หน้า

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐบาล	134
ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ เศรษฐกิจ	135
ตารางที่ 24 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม..	137
ตารางที่ 25 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ เทคโนโลยี	139
ตารางที่ 26 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้าน นโยบายของรัฐบาล	141
ตารางที่ 27 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ เศรษฐกิจ	142
ตารางที่ 28 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ สังคม	144
ตารางที่ 29 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ เทคโนโลยี	146
ตารางที่ 30 จุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	155

ตารางที่ 38 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ปัจจัย ภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี แยกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	171
ตารางที่ 39 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านนโยบายรัฐบาล จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยของคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	173
ตารางที่ 40 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ จำแนกตามงานการบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อย ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	175
ตารางที่ 41 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม จำแนกตามงานการบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อย ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	178
ตารางที่ 42 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี จำแนกตามงานการบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อย ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	180
ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	184

หน้า

ตารางที่ 44 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตย	194
ตารางที่ 45 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	196
ตารางที่ 46 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	198
ตารางที่ 47 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย วิเคราะห์ตามองค์ประกอบย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย.....	200
ตารางที่ 48 ร่างกลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์รองของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	202
ตารางที่ 49 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 1 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	203
ตารางที่ 50 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 2 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	205
ตารางที่ 51 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 3 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	206
ตารางที่ 52 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1	208
ตารางที่ 53 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 1	208
ตารางที่ 54 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการของร่างกล ยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	212

หน้า

ตารางที่ 55 ผลการประเมินวิธีดำเนินการของกลยุทธ์หลักข้อที่ 2 ของการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	217
ตารางที่ 56 ผลการประเมินวิธีดำเนินการของกลยุทธ์หลักข้อที่ 3 ของการบริหารโรงเรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1	221
ตารางที่ 57 ร่างกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย ฉบับที่ 2	238
ตารางที่ 58 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยฉบับสมบูรณ์.....	246

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย	11
แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

พระราชปรารภในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีในช่วงระยะเวลาที่ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือ “ศุภรหัตน์” หน้า 327 ความว่า

“เรามีความปรารถนาจะให้ประชากรของเราได้มีความรู้ถึงขั้นประถมศึกษาโดยทั่วถึงภายใน 15 ปี นับแต่เราได้ขึ้นครองราชสมบัติ เพราะความตั้งใจของเรามีอยู่ว่า เมื่อครองราชย์ได้ครบ 15 ปี เราจะมอบสิทธิการปกครองบ้านเมืองให้ประชาชนของเรามีส่วนมีเสียง แต่ถ้าเขายังไม่มีความรู้พอแก่การดำเนินการได้ ให้ไปเสื่อมประโยชน์” (เทพมนตรี ลิมปพยอม, 2555)

แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงพระวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในการที่จะสร้างให้ผู้ใช้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มิเช่นนั้นก็จะใช้อำนาจไปโดยขาดความรู้ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้มีการแสวงหาประโยชน์ของคนบางกลุ่มได้ ซึ่งหมายความว่า ท้ายที่สุด อำนาจก็มีได้ตกอยู่กับหาชนดังเจตจำนงที่แท้จริงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชดำริเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญสองฉบับแรกของไทย ที่ร่างโดยคณะราษฎร ไว้ในพระบรมราชหัตถเลขา สละราชสมบัติ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 ความว่า

“แต่ความพยายามของข้าพเจ้าไร้ผล โดยเหตุที่ผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองหาได้กระทำให้บังเกิดมีความเสรีภาพในการเมืองอย่างบริบูรณ์ขึ้นไม่ และได้ฟังความคิดเห็นของราษฎรโดยแท้จริง และจากรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับ จะพึงเห็นได้ว่าอำนาจที่จะดำเนินนโยบายต่างๆ นั้น จะตกอยู่แก่คณะผู้ก่อการและผู้สนับสนุนพวกพ้องเท่านั้น มิได้ตกอยู่แก่ผู้แทนซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือก” (พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2477)

ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จึงไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบในการเตรียมคนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพได้เลย ดังเช่นที่ ศ. ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณกล่าวว่า “ในกระบวนการสร้างคนนั้น นอกจากครอบครัวแล้ว โรงเรียนมีความสำคัญสูงสุด และในโรงเรียนนั้น “ผู้สร้าง” คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน ซึ่งพระพุทธรองค์ถือเป็น “ทิศเบื้องขวา”

เพราะเป็นผู้นำทางความรู้ และคุณธรรมของเด็กและเยาวชน หากจะกล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เป็นครูบาอาจารย์เป็นผู้มีความสำคัญสูงสุดในการสร้างประชาธิปไตยคุณภาพ สังคมคุณภาพก็คงไม่เกินความจริง” (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, ออนไลน์) หรือตามที่ Smith, Krouse and Mark (อ้างถึงใน ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา, 2547) กล่าวว่า “โรงเรียนมีความรับผิดชอบในการเตรียมประสบการณ์ที่จะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปกครอง ถ้าประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดความซาบซึ้งและไม่รู้คุณค่าของประชาธิปไตย และการทำงานร่วมกับคนอื่นในสังคมแล้ว รากฐานของการปกครองประเทศก็จะล้มเหลว”

แม้ความพยายามของวงการการศึกษาในการเสริมสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ตื้นตันมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2516 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531) จนถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา 44 ปี หากแต่การศึกษาเพื่อวัดระดับความเป็นประชาธิปไตยของสถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนการเลือกตั้งและประชาธิปไตย (International Institute for Democracy and Electoral Assistance หรือ International IDEA) ในปี ค.ศ. 2012 ซึ่งทำการวัดระดับความเป็นประชาธิปไตยด้วยดัชนีวัดความเป็นประชาธิปไตย Democracy Index และแบ่งระดับความเป็นประชาธิปไตยออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับประชาธิปไตยสมบูรณ์ (Full Democracies) ระดับประชาธิปไตยที่มีข้อบกพร่อง (Flawed Democracies) ระดับลูกผสม (Hybrid Regimes) ระดับเผด็จการ (Authoritarian Regimes) พบว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศประชาธิปไตยที่มีข้อบกพร่อง (Flawed Democracies) (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ก) รวมทั้งผลจากการจัดลำดับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยขององค์กรอิสระชื่อ Global Democracy Ranking ในปี ค.ศ. 2014 ที่จัดลำดับประเทศทั่วโลก และแบ่งกลุ่มว่าเป็นประเทศเสรี (Free) หรือ กึ่งเสรี (Partly free) พบว่าประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 63 จากทั้งหมด 112 ประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีคุณภาพประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง จากทั้งหมด 5 ระดับคือ ระดับต่ำมาก ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูง และ ระดับสูงมาก (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ข) นอกจากนี้เมื่อศึกษาเอกสารการรายงานลักษณะการเมืองไทยจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) และเอกสารของ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย หรือ UNDP เรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต: รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552 (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2552) สามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยยังประสบปัญหาถึง 12 ประการอันเกิดจากสภาพความถดถอยทางการเมืองของไทย (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ค) กล่าวคือ

1. ปัญหาการเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมือง

2. ปัญหาการส่งเสริมความเป็นตัวแทนของประชาชน: รัฐสภาต้องเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนต้องมีช่องทางเข้าถึงการกำหนดนโยบายอย่างแท้จริง
3. ปัญหาการสร้างความปลอดภัย และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอันนำมาสู่ความแตกแยก
4. ปัญหาการทุจริตและการตรวจสอบ: การสร้างความแข็งแกร่งให้สื่อ องค์กรภาคประชาชน และกลไกของรัฐเพื่อติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของรัฐบาลและข้าราชการเพื่อป้องกันการทุจริตทุกรูปแบบ
5. ปัญหาการเสริมสร้างเสรีภาพและความมั่นคงแห่งบุคคล ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน
6. ปัญหาการสร้างเสถียรภาพ และ เสรีภาพให้กับตุลาการ
7. ปัญหาการลบล้างค่านิยมการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง
8. ปัญหาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และการเมือง
9. ปัญหาการเสริมสร้างเสรีภาพและเพิ่มช่องทางในการแสดงความคิดเห็น
10. ปัญหาการสร้างความเข้าใจในโครงสร้างสังคม รวมทั้งบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ ของสังคม
11. ปัญหาการเร่งกระบวนการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการบริหารโดยใช้ธรรมาภิบาลขจัดอุปสรรคจากระบบราชการ เพื่อให้การกระจายอำนาจที่ประสบความสำเร็จ
12. ปัญหาการส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐาน และหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี

ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพประชาธิปไตยของไทย เป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย การมีนักการเมืองที่ทั้งไม่มีคุณภาพและคุณธรรม ส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ และปัญหาต่อสังคมในด้านต่างๆ

จากปัญหาด้านประชาธิปไตยทั้ง 12 ประการดังกล่าว หากประเทศไทยต้องการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศให้มีคุณภาพเพื่อสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคงให้กับประเทศในระยะยาว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะในส่วนของพัฒนาประชาชนให้เป็นผู้ที่สามารถทำบทบาทและหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งแม้จะมีการเสริมสร้างสังคมประชาธิปไตยในโรงเรียนมาถึง 44 ปี แต่ปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่อาจเป็นสิ่งที่ส่งผลให้การศึกษาของไทยยังไม่สามารถพัฒนาประชาธิปไตยให้กลายเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ (Full Democracies) ได้นั้นอาจเป็นเพราะสาเหตุหลัก 2 ประการ

ประการแรก กรอบแนวคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาเรื่องประชาธิปไตยของ泰 นั้นถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐ การวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นส่วนหลักสูตรและการสอน การวิจัยทางการศึกษา และการบริหารการศึกษาต่างก็ใช้กรอบ

ค่านิยมประชาธิปไตยที่กำหนดโดยรัฐซึ่งผู้วิจัยเรียกว่า “ธรรมสามประการ” หรือที่รู้จักกันว่าเป็น พฤติกรรมที่แสดงวิถีชีวิตประชาธิปไตย อันประกอบด้วยคารวธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ทั้งสิ้น และเมื่อศึกษารายละเอียดแล้วจะเห็นว่า ธรรมสามประการนั้น เป็นกรอบที่กำหนดเพียง พฤติกรรมที่แสดงวิถีชีวิตประชาธิปไตยของผู้ถูกปกครอง แต่ไม่ได้กำหนดพฤติกรรมที่แสดงวิถีชีวิต ประชาธิปไตยของผู้ปกครอง หรือความรับผิดชอบของผู้ปกครองเลย นั่นก็เท่ากับว่า ระบบ การศึกษาของไทย ได้พยายามสร้างคนให้กลายเป็น “ผู้ถูกปกครอง” ที่ดี เช่น ไม่มีความตระหนักรู้ใน สิทธิของตนเอง ไม่มีช่องทางในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้ปกครอง ศาลยุติธรรมขาด เสถียรภาพในการให้ความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า การใช้เพียง กรอบพฤติกรรมที่แสดงวิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างเดียวมาส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาไทย ทำให้ ขาดการให้ความสำคัญกับมิติของประชาธิปไตยด้านอื่น เพราะพฤติกรรมเป็นเพียงผลที่แสดงออกจาก กระบวนการศึกษาทั้งหมด การจะสร้างเยาวชนให้เติบโตมาเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่ดี เรา จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (พุทธิพิสัย) ทักษะคิดแบบ ประชาธิปไตย (จิตพิสัย) และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย (ทักษะพิสัย) ให้ครบทั้งสามด้านด้วย เมื่อลองวิเคราะห์เทียบกับปัญหาอันเกิดจากสภาพความถดถอยทางการเมืองของไทยทั้ง 12 ประการ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า “ธรรมสามประการ” มิสามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอันเกิดจากการขาดเสถียรภาพทั้งของบุคคล และของตุลาการ ปัญหาการขาดความเข้าใจในสิทธิ ของตนเอง ปัญหาความทุจริตและการตรวจสอบ ปัญหาการกระจายอำนาจและธรรมาภิบาล รวมทั้ง ปัญหาด้านเสถียรภาพทางประชาธิปไตย (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ง)

ปัจจัยสำคัญประการที่สองคือ การศึกษาเรื่องการเสริมสร้างประชาธิปไตยนั้น ยังเป็น การศึกษาในลักษณะการหาสภาพปัญหา หาปัจจัยปัญหา และการหาแนวทางการแก้ไข หากแต่ไม่ได้ เป็นการสร้างกลยุทธ์เพื่อวางแผนในเชิงรุกในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างกลยุทธ์โดยการใช้กรอบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้แก่การบริหารการศึกษา และน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ ค้นคว้าเพิ่มเติมในอนาคต

นอกจากนี้ องค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนต่างๆ ยังสามารถ นำไปปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนของตนเอง เพื่อจะสามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ด้านประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.2 คำถามการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคืออะไร
2. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นอย่างไร
3. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นอย่างไร
4. กลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
3. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
4. เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยทางการบริหารการศึกษาที่กำหนดตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งได้ทำการศึกษาจากขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียนที่มีตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และสังเคราะห์งานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ปรากฏอยู่ในเอกสารของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2538) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) กรมสามัญศึกษา (2534) และ แนวคิดของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ John J. Patrick (Patrick, John. J. 2003)

รวมทั้งงานวิจัยของ Xu Rui (2009) ซึ่งสรุปขอบเขตการศึกษาเฉพาะงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 ด้านคือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังใช้แนวคิดเรื่ององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยทำการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมาจากงานค้นคว้าเอกสาร 3 ด้านคือ 1) ความหมายของประชาธิปไตย 2) หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตย และ 3) แนวคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักเรียน สรุปเป็น องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 องค์ประกอบคือ 1) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 2) ทักษคติแบบประชาธิปไตย และ 3) ความสามารถแบบประชาธิปไตย

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน โดยเลือกเฉพาะโรงเรียนสามัญที่ไม่มีสาขา และไม่รวมหรือแยกจากโรงเรียนอื่นเมื่อทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนทั้งสิ้น 395 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน
- 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
- 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป
- 4) ครู 1 คน
- 5) หัวหน้านักเรียน หรือ ตัวแทนนักเรียน หรือหัวหน้าชั้น 1 คน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์จะสร้างกลยุทธ์ในภาพรวมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ โดยไม่แยกกลุ่มโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กับ โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

1.5 นิยามศัพท์

1. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (School Management Strategies According to the Concept of Developing Student's Democratic Quality) หมายถึงแนวทางเชิงรุกในการบริหารโรงเรียนตามขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งรวมถึง การจัดการเรียนการสอนที่

- เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ประการคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability
2. การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร (curriculum) ด้านการจัดการเรียนรู้ (instruction) ด้านการวัดผล (measuring) และ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (evaluating)
 3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง ซึ่งครอบคลุมทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน เช่น การเลือกตั้ง การเข้าค่าย การจัดชมรมตามความสนใจ การแข่งกีฬา และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
 4. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ซึ่งครอบคลุมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางกายภาพทั้งในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง มุมต่างๆ ในห้อง ป้ายนิเทศ และนอกห้องเรียน เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ป้ายนิเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนเป็นต้น
 5. คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (Student's Democratic Quality) หมายถึง คุณภาพของนักเรียนในการที่จะช่วยพัฒนาหลักคิด วิธีการดำรงชีวิตและ การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยังประโยชน์ต่อทุกคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและ

เจริญก้าวหน้า ซึ่งคุณภาพของนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (Democratic Knowledge) ทศนคติแบบประชาธิปไตย (Democratic Attitude) และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย (Democratic Ability)

6. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge หมายถึง องค์ความรู้ที่จำเป็นกับสังคมประชาธิปไตย แบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ 1) ความรู้เรื่องประชาธิปไตย Knowledge on democracy อันประกอบด้วยความรู้เรื่องประวัติ และที่มาของประชาธิปไตย ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย และความรู้เรื่องหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และ 2) ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ Knowledge for practicing democracy อัน ประกอบด้วยความรู้เรื่อง อำนาจ ความรู้เรื่อง สิทธิ และ หน้าที่ รวมทั้ง ความรู้เรื่อง ทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร
7. ทศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นที่จำเป็นต่อประชาธิปไตย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ทศนคติต่อประชาธิปไตย Democratic attitude to democracy คือการมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย เชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้า และ 2) ทศนคติสำหรับประชาธิปไตย Democratic attitude for democracy ซึ่งหมายรวมถึง ความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรง และกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วม และ มีความเป็นเจ้าของชุมชน ความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
8. ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability หมายถึง สมรรถภาพของบุคคลที่จะทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จำเป็นต่อสังคมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) ความสามารถส่วนบุคคล Democratic ability for individual อันรวมถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ ความสามารถในการมองเห็นภาพรวม และ 2) ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม Democratic ability as a part of society อันประกอบด้วย ความสามารถในการยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และ ความสามารถในการประสานประโยชน์

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีการศึกษากรอบแนวคิดสำคัญ 2 กรอบคือ กรอบงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และกรอบองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

1.6.1 กรอบงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย

กรอบงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ได้จากการสังเคราะห์ ขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตาม กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการ จัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) และสังเคราะห์งานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ปรากฏอยู่ในเอกสารของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2538) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) กรมสามัญ ศึกษา (2534) แนวคิดของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ John J. Patrick (Patrick, John. J. 2003) รวมทั้งงานวิจัยของ Xu Rui (2009) ซึ่งเมื่อสังเคราะห์แล้ว พบว่ามีงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสิ้น 3 ด้านคือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

1.6.2 กรอบองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

กรอบองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ใช้การสังเคราะห์แนวคิด 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง แนวคิดเรื่องความหมายของประชาธิปไตย ส่วนที่สองคือแนวคิดเรื่องหลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตย และส่วนสามก็คือแนวคิดเรื่องการพัฒนา คุณภาพนักเรียน

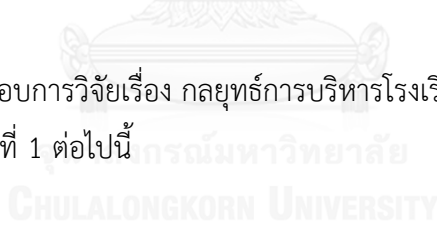
แนวคิดเรื่องความหมายประชาธิปไตย ได้จากการศึกษาคำนิยามเรื่องประชาธิปไตยจาก นักวิจัยหลากหลายคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยสรุปความหมายครอบคลุมในสามมิติคือ ความหมายด้านการปกครอง หมายถึงรูปแบบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ และอาจใช้อำนาจนั้นในทางตรงหรือเป็นการใช้ผ่านผู้แทน ความหมายด้านวิถีชีวิต หมายถึงวิธีการอยู่ในสังคม อย่างสันติสุขโดยรู้จักอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง ปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง แก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ความหมายด้านหลักคิด คือการให้ความสำคัญกับ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ของปัจเจกบุคคล มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต เช่น ความซื่อสัตย์ เสียสละ ใจกว้าง เป็นต้น

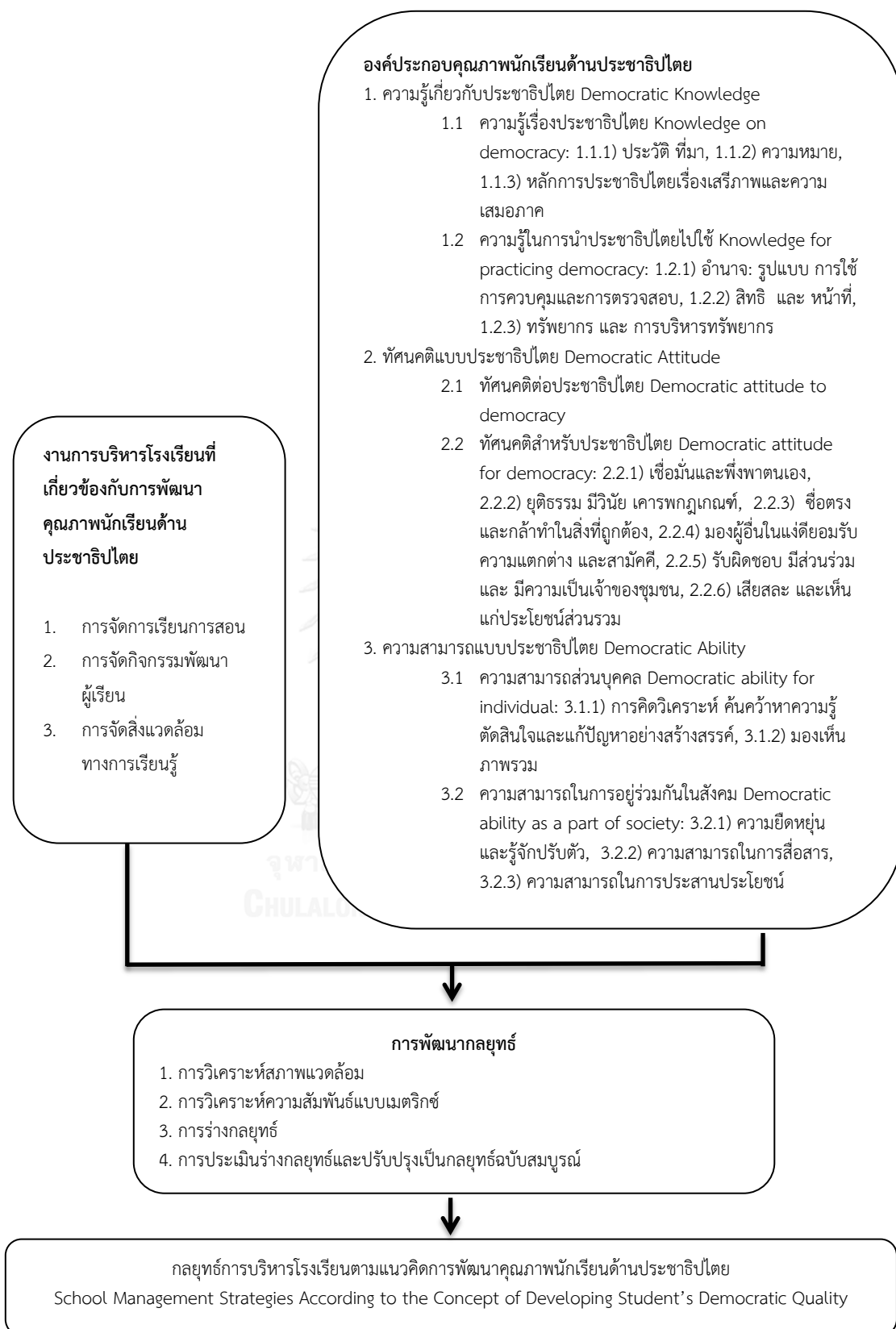
แนวคิดเรื่อง ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตยนั้น ผู้วิจัยได้ ศึกษางานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยและพบว่า มีผู้ให้คำนิยามรวมทั้ง คำเรียกคุณลักษณะทางประชาธิปไตยที่มีคุณภาพต่างกัน ทั้งคำว่า ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิต

แนวคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (จิตราพร ลีละวัฒน์, 2556 และ กรองโต อุดมทิสต์, ออนไลน์) ซึ่งได้จำแนกการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทั้งสามด้าน ได้องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 องค์ประกอบคือ 1) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอันแยกได้เป็น ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเรื่อง ประวัติ ที่มา ความหมาย และหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค กับความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ คือเรื่อง อำนาจ สิทธิ หน้าที่ ทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร 2) ทักษะคติแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยทัศนคติต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย คือความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และสามัคคี ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมและ มีความเป็นเจ้าของชุมชน และ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 3) ความสามารถแบบประชาธิปไตย คือ ความสามารถส่วนบุคคล ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ความสามารถในการมองเห็นภาพรวม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว มีความสามารถในการสื่อสาร และ ความสามารถในการประสานประโยชน์

ซึ่งปรากฏเป็นกรอบการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยดังแผนภาพที่ 1 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

1.7 วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและประเมินความถูกต้องของกรอบแนวคิดเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
3. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
4. พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยการ
 - 4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
 - 4.2 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยครั้งที่ 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 4.3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยครั้งที่ 2 โดยการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อพัฒนาเป็นกลยุทธ์ที่สมบูรณ์

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ
 - 1.1 เกิดองค์ความรู้ใหม่คือกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
 - 1.2 ผู้สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการต่อยอดความรู้เพิ่มขึ้นในอนาคต
2. ประโยชน์ในการนำกลยุทธ์ไปใช้
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนของตน
 - 2.2 ครูตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ส่งผลให้เกิดสังคมประชาธิปไตยคุณภาพในอนาคต
 - 2.3 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยมากขึ้น มีทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่ดี และได้พัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสม

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีสาระสำคัญที่นำเสนอ ดังนี้

- 2.1 งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
- 2.2 คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
- 2.3 การพัฒนาคุณภาพนักเรียน
- 2.4 การพัฒนากลยุทธ์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

2.1 งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

2.1.1 โครงสร้างงานบริหารโรงเรียน

กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนในสังกัดให้มี 4 ด้านคือ ด้านวิชาการซึ่งครอบคลุมงานย่อยๆ ทั้งสิ้น 17 งาน ด้านงบประมาณครอบคลุมงานย่อยๆ ทั้งสิ้น 22 งาน ด้านการบริหารงานบุคคล ครอบคลุมงานย่อยๆ ทั้งสิ้น 20 งาน และด้านการบริหารทั่วไปครอบคลุมงานย่อยๆ ทั้งสิ้น 22 งาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

ด้านวิชาการ (17)	ด้านงบประมาณ (22)	ด้านการบริหารงานบุคคล (20)	ด้านการบริหารทั่วไป (22)
(ก) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (ข) การวางแผนงาน	(ก) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ	(ก) การวางแผนอัตรากำลัง (ข) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากร	(ก) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ (ข) การประสานงานและพัฒนาเครือข่าย

ด้านวิชาการ (17)	ด้านงบประมาณ (22)	ด้านการบริหารงานบุคคล (20)	ด้านการบริหารทั่วไป (22)
<p>ด้านวิชาการ</p> <p>(ค) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</p> <p>(ง) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา</p> <p>(จ) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้</p> <p>(ฉ) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน</p> <p>(ช) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา</p> <p>(ซ) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้</p> <p>(ฅ) การนิเทศการศึกษา</p> <p>(ญ) การแนะแนว</p> <p>(ฎ) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา</p> <p>(ฏ) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ</p> <p>(ฐ) การประสานความร่วมมือในการพัฒนา</p>	<p>เลขาธิการ</p> <p>คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี</p> <p>(ข) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง</p> <p>(ค) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร</p> <p>(ง) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ</p> <p>(จ) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ</p> <p>(ฉ) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ</p> <p>(ช) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ</p> <p>(ซ) การระดมทรัพยากรและการ</p>	<p>ทางการศึกษา</p> <p>(ค) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง</p> <p>(ง) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(จ) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน</p> <p>(ฉ) การลาทุกประเภท</p> <p>(ช) การประเมินผลการปฏิบัติงาน</p> <p>(ซ) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ</p> <p>(ฅ) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน</p> <p>(ญ) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ</p> <p>(ฎ) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์</p> <p>(ฏ) การออกจากราชการ</p> <p>(ฐ) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ</p> <p>(ฑ) การจัดทำ บัญชี</p>	<p>การศึกษา</p> <p>(ค) การวางแผนการบริหารงาน</p> <p>การศึกษา</p> <p>(ง) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน</p> <p>(จ) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร</p> <p>(ฉ) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน</p> <p>(ช) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>(ซ) การดำเนินงานธุรการ</p> <p>(ฅ) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม</p> <p>(ญ) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน</p> <p>(ฎ) การรับนักเรียน</p> <p>(ฏ) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา</p> <p>(ฐ) การประสานการ</p>

ด้านวิชาการ (17)	ด้านงบประมาณ (22)	ด้านการบริหารงานบุคคล (20)	ด้านการบริหารทั่วไป (22)
<p>วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น</p> <p>(๗) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p> <p>(๘) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา</p> <p>(๙) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา</p> <p>(๑๐) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>ลงทุนเพื่อการศึกษา (ณ) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา (ญ) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา (ฎ) การวางแผนพัสดุ (ฏ) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี (ฐ) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ (ฑ) การจัดหาพัสดุ (ฒ) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ</p>	<p>รายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ฒ) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ณ) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ (ด) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ (ต) การส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ถ) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต (ท) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น</p>	<p>จัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย</p> <p>(๗) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา</p> <p>(๘) การทัศนศึกษา (ณ) งานกิจการนักเรียน (ด) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา (ต) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา (ถ) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (ฑ) การรายงานผลการปฏิบัติงาน (ธ) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน</p>

ด้านวิชาการ (17)	ด้านงบประมาณ (22)	ด้านการบริหารงานบุคคล (20)	ด้านการบริหารทั่วไป (22)
	(ณ) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน (ด) การเบิกเงินจากคลัง (ต) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน (ถ) การนำเงินส่งคลัง (ท) การจัดทำบัญชีการเงิน (ธ) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน (น) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียน และรายงาน		(น) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงทะเบียนนักเรียน

2.1.2 งานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา¹ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดขอบข่ายงานการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยไว้ดังนี้

ในปีพุทธศักราช 2531 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิมพ์ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยใน

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และ กรมวิชาการ รวมกันเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี พ.ศ. 2542 การตอบสนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โรงเรียนประถมศึกษาเล่ม 1 และเล่ม 2 ขึ้นและได้ปรับปรุงใหม่ในปี พ.ศ. 2536 โดยในเล่มที่ 1 มีรายละเอียดหลักหลักเกี่ยวกับ 1) การจัดการเรียนการสอนเรื่องประชาธิปไตย 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน รวมทั้ง 3) การสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน และเล่มที่ 2 เป็นการยกตัวอย่างกิจกรรมสำคัญที่จัดในลักษณะการเรียนการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตยหรือกิจกรรมนักเรียนรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่นการจัดห้องสมุดหรือการจัดบรรยากาศในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย ทั้งยังได้เสนอวิธีการสร้างเสริมพฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า การสร้างเสริมพฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตยควรสร้างพร้อมๆ กับการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ นำเอากระบวนการกลุ่มมาใช้เป็นกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดองค์ประกอบอื่นๆ ในโรงเรียนอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน การจัดห้องเรียน และการส่งเสริมบุคลิกภาพของครูให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาวิถีชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเอกสารทั้งสองเล่มนี้ให้ความสำคัญกับงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 งานคือ

- 1) การจัดการเรียนการสอน
- 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ
- 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

ในปีพุทธศักราช 2534 กรมสามัญศึกษา ได้เผยแพร่ “แนวทางการนิเทศ: การสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา” โดยได้กำหนดนโยบายในการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 4 ด้านด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1) การจัดการบริหารให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย องค์การบริหารที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยควรมีลักษณะดังนี้

- ก. บทบาทของผู้บริหาร สามารถจำแนกได้เป็น 3 บทบาท คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดการ และ บทบาทในฐานะเป็นผู้ร่วมงาน
- ข. การจัดการในโรงเรียนที่แสดงความเป็นประชาธิปไตย
- ค. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย

- ก. การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) การจัดรายวิชาเลือกที่หลากหลาย 2) การมุ่งเน้นการสอนตามเนื้อหาประชาธิปไตย
- ข. การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย

- 3) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย สามารถจำแนกได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้
 - ก. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 - ข. กิจกรรมโรงเรียน
- 4) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย โดยอาจจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยได้ 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้
 - ก. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ
 - ข. สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ
 - ค. สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ (กรมสามัญศึกษา, 2534)

นอกจากนั้น ในปีพุทธศักราช 2538 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เผยแพร่ “แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยระดับประถมศึกษา” โดยได้แบ่งกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยไว้ 3 ลักษณะคือ

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม
- 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3) การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย (กรมวิชาการ, 2538)

ในปีพุทธศักราช 2548 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผลิตเอกสาร “คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยสำหรับครูผู้สอน” ขึ้น และมีการปรับปรุงอีกครั้งในปีพุทธศักราช 2552 โดยปรับเปลี่ยนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ซึ่งชุดคู่มือนี้ ประกอบด้วยคู่มือทั้งสิ้น 4 เล่ม สำหรับแต่ละช่วงชั้น เพื่อให้ครูหรืออาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมใช้เป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอนประชาธิปไตยและใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งเมื่อศึกษาแล้วจะพบว่า คู่มือนี้ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) แสดงให้เห็นว่างานต่างๆในโรงเรียนที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น เกี่ยวข้องกับ

- 1) งานการจัดการเรียนการสอน และ
- 2) งานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในปีพุทธศักราช 2554 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตีพิมพ์เอกสารชื่อ “การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมค่าย” โดยได้

ระบุชัดเจนในบทนำว่า “โรงเรียนเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย โรงเรียนจึงควรปลูกฝังด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติในชีวิตจริง พร้อมทั้งนำรูปแบบประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภาระหน้าที่ และมีวิถีชีวิตตามหลักประชาธิปไตย สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข อันเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตและเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปใช้ในสังคมและชุมชน” ซึ่ง นอกจากอ้างอิงถึงเนื้อหาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนประชาธิปไตยแล้ว เอกสารฉบับนี้เน้นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมค่าย ซึ่งถือเป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน นอกจากนี้ในเอกสารยังระบุว่ากิจกรรมค่ายที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้ถอดบทเรียนมาจากการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่จัดให้กับผู้เข้าอบรมที่เป็นครูจากโรงเรียนแกนนำประชาธิปไตยภายใต้โครงการอบรมปฏิบัติการการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมค่ายเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) จึงเห็นได้ว่าสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาให้ความสำคัญว่ากิจกรรมหลักที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ

- 1) การจัดการเรียนการสอนและ
- 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในปีพุทธศักราช 2554 คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จัด “โครงการสรรหาโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง” ขึ้นจากโรงเรียนในสังกัดที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่างที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- 1) โครงการ/กิจกรรมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมและจิตสำนึกประชาธิปไตย
- 2) โครงการ/กิจกรรมด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน (การแสดงออก/การแลกเปลี่ยนแนวความคิด/ความเห็นของนักเรียนด้านประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น กลุ่มสนใจ ชุมนุมชมรม ค่ายประชาธิปไตย เยาวชนยุคธรรม ฯลฯ ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดประชาธิปไตย/ความเท่าเทียมกัน หรือเวทีที่แสดงความสามารถของนักเรียนในเชิงสร้างสรรค์)

3) โครงการ/กิจกรรมด้านการประยุกต์ใช้และขยายผลประชาธิปไตยในชุมชน (การส่งเสริมความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยให้แพร่หลายในชุมชนและสังคม ทั้งนี้ อาศัยความรู้จากโครงการตามข้อ 1 และ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียนขยายผลสู่การพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจแนวทางประชาธิปไตยและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนเป็นวิถีชีวิต

4) โครงการ/กิจกรรมที่เป็นนวัตกรรม ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มด้วยการนำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีความยั่งยืน เช่น การประยุกต์หลักประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประชาธิปไตยในโรงเรียน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่างนั้นจะพิจารณาจาก

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ
- 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในปีคริสตศักราช 2003 John J. Patrick ศาสตราจารย์เกียรติคุณแห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนาผู้มีความเชี่ยวชาญเรื่องประชาธิปไตยและพลเมืองศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 10 ประการของการศึกษาที่มีความสำคัญสำหรับประชาธิปไตย ไว้ในบทความเรื่อง Essential Elements of Education for Democracy: What are they and why should they be at the core of the curriculum in school? อันประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนความรู้เรื่องประชาธิปไตย รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย และสังคมประชาธิปไตยอย่าง เป็นระบบและเน้นย้ำอย่างต่อเนื่อง
2. การจัดการเรียนการสอนความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ และองค์กรต่างๆ ของรัฐบาลประชาธิปไตยและสังคมพลเมืองที่นักเรียนอาศัยอยู่
3. การพัฒนาความชอบและความสามารถในการประยุกต์หรือใช้ความรู้ความสามารถของนักเรียนในการคิดและมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย
4. การพัฒนาคุณธรรมของพลเมืองและการแสดงออกทางพฤติกรรมของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย
5. การเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้พื้นฐาน ทักษะ และลักษณะนิสัยในหลักสูตรและการสอนที่นำเสนอแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ
6. การสอนความรู้ ทักษะ และ ลักษณะนิสัยความเป็นประชาธิปไตยตลอดหลักสูตรของโรงเรียน

7. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ การเรียนการสอนที่เป็นทางการตามที่กำหนดในหลักสูตร และครูเป็นผู้ดำเนินการในห้องเรียน

8. การที่ครูเป็นผู้นำการอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันและประเด็นต่างๆ ในห้องเรียนที่ เปิดกว้างและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดอย่าง อิสระเสรี รวมทั้ง ทุกคนต่างเข้าใจร่วมกันว่าจะยอมรับความคิดที่แตกต่างหลากหลาย

9. การสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย และการเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสากลและ นานาชาติ

10. การจัดเตรียมครูที่มีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องของความรู้ ทักษะ และคุณธรรมของพลเมือง ที่เป็นประชาธิปไตย (Patrick, John. J., 2003)

จะเห็นว่า ศาสตราจารย์ John J. Patrick มองว่า การพัฒนาการศึกษาเรื่องประชาธิปไตยให้ ดินนี้ งานด้านการบริหารโรงเรียนที่สำคัญคือ

- 1) การจัดการเรียนการสอน
- 2) การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร และ
- 3) การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน

ในปี คริสตศักราช 2009 Xu Rui ได้ตีพิมพ์ทำการวิจัยเรื่อง A Survey on the democratic qualities of high school students and the schooling of democracy โดยงานวิจัยนี้ได้ ศึกษาวิจัยงานการบริหารโรงเรียน 2 ด้านคือ

1) การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งหมายถึง ก) กิจกรรมการเรียนการสอน ข) พิธี การต่างๆ ในโรงเรียนเช่นการเชิญธงชาติ การร้องเพลงชาติเป็นต้น และ ค) พฤติกรรมของครู

2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนักเรียน ซึ่งผลการศึกษา พบว่างานการบริหารโรงเรียนทั้งสองด้านมีส่วนเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยของนักเรียน มัธยมศึกษา (Xu Rui, 2009)

จะเห็นได้ว่าเมื่อสังเคราะห์งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตยจากเอกสารของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาของชาติ รวมทั้ง แนวคิดของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ John J. Patrick และงานวิจัยของ Xu Rui แล้วนั้น สามารถ สรุปได้เป็น 4 ด้านคือ

1. บทบาทของผู้บริหาร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (ตารางสังเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก จ)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 แล้วจะพบว่า บทบาทของผู้บริหารนั้นมิได้รวมอยู่ในโครงสร้างการบริหาร ดังนั้น งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จึงมุ่งศึกษาให้ครอบคลุมงานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 ด้านคือ

1. การจัดการเรียนการสอน
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

1 การจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่าน รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไว้มากมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สมุน อมรวิวัฒน์ (2533, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือการสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นได้แก่

- 1) มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
- 2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
- 3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

เกษิณี ผลประพตติ (2535, อ้างถึงใน พระมหาสุนทร ญาณภูมิ จงไกรจักร, 2550) กล่าวไว้ว่าการเรียนการสอนหมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง การเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครู โดยที่ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมนั้นๆ ให้กับผู้เรียน จะช่วยให้เกิดประสบการณ์

พันทิพา อุทัยสุข (2539) และ**ขมนาด เชื้อสุวรรณทวี** (2542, อ้างถึงใน พระมหาสุนทร ญาณภูมิ จงไกรจักร, 2550) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนไว้สอดคล้องกันว่ามี 3 ขั้นตอนคือ

- 1) ขั้นการเตรียมการสอน เป็นการวางแผนการสอน ออกแบบกิจกรรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย
- 2) ขั้นการดำเนินการเรียนการสอน เป็นการปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้
- 3) ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อทราบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมายที่ตั้งไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540, อ้างถึงใน พระมหาสุนทร ญฺฐฐุมิ จงไกรจักร, 2550) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนหมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร จำต้องเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ระบุเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ ได้คิดเป็นทำ เป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
- 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, อ้างถึงใน พระมหาไพโรจน์ กนโก นวลสำลี, 2546) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการ และการประเมินผลซึ่งมีองค์ประกอบย่อยได้แก่การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์ของวิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอน และการประเมินผลการสอน

สมคิด สร้อยน้ำ (2542, อ้างถึงใน พระมหาไพโรจน์ กนโก นวลสำลี, 2546) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ควรทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

- 1) ครูหรือผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการสอน เพราะจะทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) นักเรียนหรือผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนและจะขาดไม่ได้ เพราะถ้าหากไม่มีผู้เรียนการเรียนการสอนจะไม่เกิดขึ้น
- 3) หลักสูตร เป็นประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการ
- 4) วิธีการสอน เป็นวิธีการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งใช้เทคนิคการสอน เนื้อหาวิชาและสื่อการสอน
- 5) สื่อการสอน จัดเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอน เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการสอนได้อย่างรวดเร็ว
- 6) การประเมินผล การเรียนการสอนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่ ครูผู้สอนสามารถทราบได้จากการประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้ระบุไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้อันเป็นสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยเหลือผู้เรียนเรียนรู้ตามสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

Hough & Duncan (1970, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าหมายถึงกิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้านคือ

- 1) ด้านหลักสูตร (curriculum) หมายถึงการศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
- 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (instruction) หมายถึงการเลือกวิธีสอน และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

- 3) ด้านการวัดผล (measuring) หมายถึงการเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
- 4) ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (evaluating) หมายถึงความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

จึงทำให้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ความรู้ ทักษะ และ ความสามารถ ของตนเอง ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร (curriculum) ด้านการจัดการเรียนรู้ (instruction) ด้านการวัดผล (measuring) และ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (evaluating)

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้เลือกกรอบความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 เนื่องจากเป็นการระบุขอบเขต และลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุม และมีรายละเอียดชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ระบุว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้

- 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน
- 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการ

ทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร 2.2) กิจกรรมชุมนุมชมรม

- 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

โดยสรุป การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพด้านความรู้ ทักษะ และ ความสามารถตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง ซึ่งครอบคลุมทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ธเนศ ขำเกิด (2533, อ้างถึงใน อำนวย เลิศรุ่งโรจน์, 2549) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ว่าแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- 4.4 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งชี้วัดถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะอาด ฯลฯ
- 4.5 สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ สอนสนุก เรียนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู รักเพื่อน ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า "อยากมาโรงเรียน" โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน แล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง
- 4.6 สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้ การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการ

ดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร ทุกคนในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ฯลฯ โดย เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนาางานของโรงเรียน การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา แจ่มชัด เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลาย ๆ รูปแบบ เป็นต้น

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, อ้างถึงในทรรศนีย์ วรหาคำ, 2554) ให้ความสำคัญสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึงสภาพสภาวะหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าพฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้น เกี่ยวข้องหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะสร้างความพึงพอใจในการเรียน ทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549, อ้างถึงในทรรศนีย์ วรหาคำ, 2554) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนหมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

นันทพัทธ์ เอี่ยมละออ ได้เขียนบทความเรื่อง การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน (นันทพัทธ์ เอี่ยมละออ, ออนไลน์) โดยแบ่งบรรยากาศในชั้นเรียนออกเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) หรือบรรยากาศทางด้านวัตถุ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน การจัดโต๊ะครู การจัดป้ายนิเทศ การจัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดมุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในห้องเรียน เป็นต้น
- 2) บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน โดยบรรยากาศทางจิตวิทยานั้นหมายรวมถึง บุคลิกภาพของครู พฤติกรรมการสอนของครู เทคนิคการปกครองชั้นเรียนของครู ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน ระหว่างครูกับนักเรียน และ ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

พรรคินีย์ วรหัทธาคำ (2554) ได้ให้ความหมายของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่า หมายถึง การดำเนินงานจัดหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการจัดสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนใน 4 ด้านคือ

- 1) ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด อาคารเรียน อาคารประกอบห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร ที่ถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา มีเพียงพอ เหมาะสม และปลอดภัย
- 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เช่น การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนที่หลากหลายเน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการ มีการวัดผลประเมินผลและอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้
- 3) ด้านการบริการ หมายถึง การจัดการสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น วางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีการทำงานเป็นทีม
- 4) ด้านกลุ่มเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง สนุกสนาน น่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงความรู้สึกรักหรือความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในหมู่คณะครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียนในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม และส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรม

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ ได้เขียนบทความเรื่อง สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา (กฤษมันต์ วัฒนานรงค์, 2555) โดยกล่าวว่า สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานศึกษาแบ่งได้ 2 ประการคือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่สามารถพบเห็นได้ด้วยสายตา หรือสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง และสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถรู้สึกได้

- 1) สิ่งแวดล้อมรูปธรรม การสร้างสิ่งแวดล้อมรูปธรรมหรือทางกายภาพจะเกี่ยวข้องกับการสร้างวัตถุ ในรูปของอาคาร สถานที่ เช่นห้องน้ำ โรงอาหาร ห้องประชุม ห้องเรียน ห้องพัก รวมทั้งภูมิทัศน์ การตกแต่งการจัดวาง การใช้เครื่องมือทันสมัย พร้อมด้วยสื่อและอุปกรณ์ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้ดูแล้วเจริญตา น่าใช้ การดำเนินการเกี่ยวข้องกับการลงทุน ต้องใช้ทั้งเงินและคนเพื่อให้มีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดี

- 2) สิ่งแวดล้อมนามธรรม การสร้างสิ่งแวดล้อมนามธรรมหรือทางความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับบรรยากาศ (Atmosphere) ของการเรียนการสอน ทั้งของส่วนที่เป็นการทำงานของผู้สอนและส่วนที่เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียน ถึงแม้ว่าปัจจัยที่จะสร้างบรรยากาศที่ดีนั้นเกี่ยวข้องกับคน ระบบบริหาร และวัฒนธรรมองค์กรมากกว่าวัตถุ แต่อย่างไรก็ตามความรู้สึกนั้นอาจมีผลจากวัตถุได้เช่นกัน

อาริยา สตาร์ตัน (2556) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า หมายถึงองค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ซึ่งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ

Mark Osborn (2013) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้สมัยใหม่นอกจากจะสามารถช่วยส่งเสริมการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิมที่ครูเป็นผู้สอนแล้ว ยังจำเป็นต้องมีลักษณะสำคัญคือ

- 1) มีความยืดหยุ่นหรือสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย (Flexibility) เช่นสามารถปรับขนาดของห้องเรียนให้เล็กหรือใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เช่นการรวมห้องเรียน หรือการสอนเป็นทีม การแยกกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เป็นต้น
- 2) มีลักษณะเปิดโล่ง (Openness) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้สมัยใหม่จะมีจำนวนกำแพงน้อยลง แต่จะมีการใช้กระจกเพิ่มขึ้น และมีการจัดในลักษณะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ หมายถึงเป็นพื้นที่ร่วมที่ห้องเรียนหลายๆ ห้องสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้
- 3) เข้าถึงสื่อการเรียนรู้รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ได้โดยสะดวก (Access to resources) โดยส่วนใหญ่มีพื้นที่ให้ทำกิจกรรมต่างๆ หลากหลายเช่น การอ่านหนังสือ การทำกิจกรรมกลุ่ม การทำโครงการ พื้นที่สำหรับเปียกได้ พื้นที่สำหรับนำเสนอโครงการ และมีเทคโนโลยีต่างๆ ให้นักเรียนสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้อย่างทันท่วงที

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (UNESCO, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้นั้นจะมีระดับของประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองและแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง โดยยูเนสโกได้แบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออกเป็น 2 ด้านคือ

- 1) สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เป็นกายภาพ (physical learning environments) ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางที่อยู่ในห้องเรียน และอยู่นอกห้องเรียน ที่นอกจากมีส่วนร่วมในเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วยังมีส่วนสำคัญในเรื่องความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้เรียนอีกด้วย

- 2) สิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา (psychosocial environment) ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงมิติการเรียนรู้ใน 2 มิติคือมิติทางจิตวิทยา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน เช่น ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และมิติทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับคนอื่นในวงกว้างขึ้น เช่นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประเพณี และวัฒนธรรม โดยมิติสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งสองนี้ มีผลต่อความพึงพอใจ สุขภาพ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ซึ่งครอบคลุมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางกายภาพทั้งในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง มุมต่างๆ ในห้อง ป้ายนิเทศ และนอกห้องเรียน เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ป้ายนิเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน เป็นต้น

2.2 กรอบแนวคิดเรื่องคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่มีการกล่าวถึงในหลากหลายแง่มุม ดังนั้น การศึกษาทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จึงขอแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ

2.2.1 ความหมายของประชาธิปไตย

2.2.2 หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก วิธีชีวิตและมิติคุณภาพของประชาธิปไตย

2.2.3 การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.2.1 ความหมายของประชาธิปไตย

เป็นที่รู้กันอย่างกว้างขวางว่า คำว่า “ประชาธิปไตย” ที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Democracy นั้น เป็นคำที่แผลงมาจากภาษากรีก คือ $\delta\eta\mu\kappa\rho\alpha\tau\acute{\iota}\alpha$ (อ่านว่า เดโมคราเตีย *dēmokratia*) มาจากคำสองคำคือ คำว่า $\delta\eta\mu\omicron\varsigma$ (อ่านว่า เดโม *dēmos*) ซึ่งหมายถึง ประชาชน และ $\kappa\rho\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma$ (อ่านว่า คราโตส *krátos*) แปลว่า กฎ ข้อบังคับ อำนาจ หรือ การปกครอง (กรมวิชาการ, 2538) ดังนั้น Democracy หรือประชาธิปไตย จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน หรือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อกาลเวลาผ่านไป ความหมายของประชาธิปไตยมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่เรื่องอำนาจ หรือการปกครองเท่านั้น หากแต่ประชาธิปไตย ยังกินความกว้างไปถึงการดำรงชีวิตของคนในสังคมประชาธิปไตย ปรัชญาและแนวคิดอีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีผู้พยายามให้คำนิยาม หรือ

ความหมายประชาธิปไตย จึงมักจะให้คำนิยามรวมๆ ที่ครอบคลุมทั้งด้านการปกครอง วิถีชีวิตและหลักคิดของประชาธิปไตย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (อ้างถึงใน ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา, 2547) ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับประชาธิปไตยว่า “หัวใจของประชาธิปไตยอธิบายว่า คนเรามีสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้าใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละคนเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เชื่อว่าจะต้องไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของคนอื่นด้วย คนเราจึงมีสิทธิเสรีภาพเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้ ต้องมีพอสมควร เสรีภาพต้องมีจำกัด จะว่าไม่จำกัดไม่ได้ ในสังคมหรือในประเทศ เสรีภาพของแต่ละคนต้องถูกจำกัดด้วยเสรีภาพของผู้อื่น จึงเห็นว่า “พอสมควร” เป็นสำคัญ”

คึกฤทธิ์ ปราโมทย์ (อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวว่า ประชาธิปไตย หมายถึง สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค แต่สิทธิในระบอบประชาธิปไตยนั้นประกอบด้วย การรู้จักหน้าที่ เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย คือ เสรีภาพที่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่น และความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเสมอภาคในโอกาสที่จะทำงานทุกชนิดตลอดจนความเสมอภาคในการประกอบกิจกรรม

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง, 2550) กล่าวว่า ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่รัฐจะต้องรับรองการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามขอบเขตที่กฎระเบียบสังคมกำหนดไว้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสภา, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตยหมายถึง ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่

ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา (2547) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการยอมรับของนักเรียนโรงเรียนวัดกก กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ประชาธิปไตย มีต้นกำเนิดมาจากภาษากรีก ซึ่งมีความหมายดั้งเดิมว่า “การปกครองโดยคนหมู่มาก” ต่อมาพัฒนาความหมายว่า หมายถึง ปรัชญาของสังคมมนุษย์หรือวิถีชีวิตที่ยึดถืออุดมคติและหลักการบางประการที่กำหนดแบบแผนพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม ทั้งในการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ทางการเมืองก็ต้องการให้ประชาชนแต่ละคนมีส่วนกำหนดนโยบายในการปกครองบ้านเมือง ในทางเศรษฐกิจก็มุ่งให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพที่ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในด้านสังคมก็ต้องการให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมทางสังคม ไม่ต้องการให้มีการกีดกันระหว่างกลุ่ม ระหว่างชนชั้น หรือเกิดระบอบอภิสิทธิ์ชนในชาติ ส่วนในทางวัฒนธรรมก็มุ่งสร้างค่านิยม

และแบบแผนประเพณีที่ยึดถือ การประนีประนอม การใช้เหตุผล การยอมรับนับถือคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่คิดที่จะกอบโกยผลประโยชน์เพื่อตนเองฝ่ายเดียว การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ชอบธรรม และเหมาะสมกับกาลสมัย ตลอดจนการดำรงชีวิตในลักษณะที่ยอมรับความสำคัญของบรรดาสมาชิกที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เป็นต้น

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง, 2550) กล่าวว่า ประชาธิปไตย อาจเป็นรูปแบบการปกครองที่ประกอบด้วยพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง หรือเป็นวิถีชีวิตของประชาชนที่เคารพสิทธิและความเสมอภาคซึ่งกันและกัน มีเหตุผลและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเป็นธรรม

International IDEA (Beetham, D. et al, 2008) ผู้ทำการประเมินคุณภาพประชาธิปไตย และสถาบันพระปกเกล้าซึ่งดำเนินการแปลเอกสารชื่อว่า การประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย: คู่มือปฏิบัติ ได้กล่าวว่า สำหรับประชาชนทั่วโลก ประชาธิปไตยหมายถึง การควบคุมผู้ปกครองประเทศที่เลือกมาโดยคนส่วนใหญ่การมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน มีเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพจากความต้องการ มีนิติธรรม ความเป็นธรรม และความมั่นคง

Aristotle (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง, 2550) กล่าวว่า ประชาธิปไตยคือสภาวะที่คนเป็นไท และคนยากจนซึ่งมีจำนวนมากในสังคมได้รับมอบหมายให้กำอำนาจรัฐไว้ในมือ ประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุดได้รับการเรียกเช่นนั้นได้ก็เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาคปรากฏอยู่ที่นั่น และกฎหมายของรัฐมุ่งรับรองความเสมอภาคนั้น เพราะเป็นคนยากจนจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่ต่ำต้อยกว่าคนร่ำรวย หรือว่าอำนาจสูงสุดไม่ต้องอยู่ในมือของฝ่ายใด แต่ทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจด้วยกัน ถ้าตามที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเสรีภาพและความเสมอภาคจะมีอยู่ในประชาธิปไตยแล้ว ทุกแผนของรัฐบาลก็ต้องเปิดประตูให้แก่ทุกคน ดังนั้นที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมาก และสิ่งที่พวกเขาตกลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมาย จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตย

ทวีวัฒน์ บุญชิต (อ้างถึงใน ไพท ก้าวกันหา, 2546) กล่าวว่า ประชาธิปไตยมีความหมายทั้งในระดับมหภาค (Macro-Democracy) คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองการปกครองในรูปแบบของรัฐบาล รัฐสภา การจัดตั้งองค์กรและกฎหมายสำหรับใช้เป็นการกติกากในการปกครองประเทศ และความหมายในระดับจุลภาค (Micro-Democracy) คือ เป็นประชาธิปไตยในระบบพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม

ธานินท์ ไกรวิเชียร (อ้างถึงใน ไพท แก้วกัณหา, 2546) ประชาธิปไตยหมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน (อ้างเพิ่มเติมใน สมยศ สารโย 2548) ประชาชนนี้หมายถึง ปวงชนทั้งชาติ มีสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปกครองแผ่นดินอย่างเสมอภาคกัน (อ้างเพิ่มเติมใน สมยศ สารโย 2548 และ สุบรรณ คับพวง 2550) ในแง่ของศีลธรรม ระบอบประชาธิปไตยมีหลักฐานสืบเนื่องมาจากศีลธรรมอย่างแท้จริง กล่าวคือระบอบประชาธิปไตยโดยเคารพในความเป็นธรรม (Justice) เหตุผล (Reason) เมตตาธรรม (Compassion)

บรรจง ชูสกุลชาติ (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง 2550) ให้ความหมายไว้ 3 ลักษณะคือ

1. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเลือกผู้แทนเข้ามามีส่วนร่วมและควบคุมการบริหารของรัฐบาลให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. ระบบสังคมประชาธิปไตย คือ ระบบที่สังคมปราศจากอภิสิทธิ์ชน บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมที่เหมาะสม ย่อมมีสิทธิในการเข้าดำรงตำแหน่งใดในสังคมได้อย่างเสรี ไม่มีอำนาจหรืออิทธิพลใดมาขัดขวางได้อีก ทั้งยังมีสิทธิที่จะชอบหรือไม่ชอบ ทำหรือไม่ทำสิ่งที่ไม่ก้าวท้าวสิทธิผู้อื่น
3. วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย คือ แนวทางการดำเนินชีวิตที่มีหลักความเสมอภาคในสิทธิส่วนบุคคลและความมีขันติของบุคคลทุกระดับ รวมถึงเสรีภาพในการพูด การเขียน การโฆษณาหรือการเจรจาต่อรองบนพื้นฐานของความมีเหตุผลที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม

วีระ ประเสริฐศิลป์ (อ้างถึงใน ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา, 2547) กล่าวว่า พื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตยอยู่ที่ “จิตใจประชาธิปไตย” คนที่มีจิตใจประชาธิปไตย จะเป็นคนที่ให้ความสำคัญแก่ทุกคน แต่ถ้าให้ความสำคัญแก่ตนเองมาก จนลืมนึกถึงความสำคัญหรือสิทธิของผู้อื่น เรียกว่ามี “จิตใจอัตตาธิปไตย” ถ้าเปรียบเทียบประชาธิปไตยเป็น “ต้นไม้” การเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการประชาธิปไตยก็เป็น “ลำต้น” ส่วนจิตใจประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญก็เป็นเสมือน “รากต้นไม้” การส่งเสริมประชาธิปไตยโดยให้มีการเลือกตั้ง ก็เปรียบเสมือนกับความต้องการให้ “ต้นไม้ประชาธิปไตย” เติบโต โดยเพิ่มขนาดของลำต้นให้โตขึ้น ถ้าจิตใจเป็นประชาธิปไตย รากต้นไม้ก็แข็งแรง แต่ถ้าจิตใจเป็นอัตตาธิปไตยหรือคณาธิปไตย รากต้นไม้ก็อ่อนแอ เพราะไม่ใช่รากแท้ของต้นไม้ประชาธิปไตย ต้นไม้ที่มีลำต้นโต แต่รากอ่อนแอ จะยึดลำต้นไว้ไม่ไหว ต้นไม้ก็จะล้ม นี่เป็นสาเหตุสำคัญที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยล้มลุกคลุกคลานมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานหลายปี การแก้ไขคงต้องปลูกฝัง “จิตใจประชาธิปไตย” ให้อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยโดยถ้วนหน้า

สารโฆ บัศวรี (อ้างถึงใน อัจฉรา วงษ์ใหญ่, 2546) แบ่งประชาธิปไตยออกเป็น 3 มิติที่เรียกว่าองค์สามของประชาธิปไตย คือ (1) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ หมายถึงการมีศรัทธาเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของมนุษย์ (2) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบทางการเมืองและระเบียบวิธีของการปกครอง หมายถึงระบอบการเมืองที่ถือว่าอำนาจมาจากประชาชน (3) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต หมายถึงการปฏิบัติตนในการร่วมกันด้วยความเคารพทั้งกายและวาจา ไม่ก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมและช่วยกันทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม ตลอดจนรู้จักใช้สติปัญญา เหตุผลและความเฉลียวฉลาดในการแก้ไขปัญหาทั้งหมด

จะเห็นว่า เมื่อประมวลความหมายของประชาธิปไตยแล้ว สามารถแบ่งประชาธิปไตยออกเป็น 3 มิติใหญ่ๆ คือ

1) ประชาธิปไตยที่เป็นระบอบการปกครอง ซึ่งเป็นมิติที่มีความมุ่งหมายไปถึงเรื่องรูปแบบและวิธีการบริหารและจัดการทรัพยากรโดยใช้อำนาจที่มาจากประชาชน โดยแต่ละสังคมมีเสรีภาพที่จะเลือกรูปแบบการปกครองหรือการใช้อำนาจของตนเอง แต่สิ่งสำคัญคืออำนาจเหล่านั้นต้องเป็นข้อตกลงที่ได้มาจากคนทุกคนในสังคม มิใช่มาจากผู้หนึ่งผู้ใดหรือคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ถือเป็นสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของคนทุกคนในสังคมที่เท่าเทียมกันในการใช้อำนาจของตนในการบริหารจัดการทรัพยากร ส่วนรูปแบบหรือวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ หากแต่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน หรือเป็นไปตามความต้องการของประชาชนผู้ใช้อำนาจ

2) ประชาธิปไตยที่เป็นหลักคิด มีความมุ่งหมายให้ทุกคนมีศรัทธาในความเป็นมนุษย์เชื่อมั่นในตนเองและสังคมมนุษย์ว่ามนุษย์เป็นผู้ที่สามารถจัดการสิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง มีความเคารพซึ่งกันและกัน มองผู้อื่นในแง่ดี เคารพกฎกติกาที่สร้างร่วมกัน สมานฉันท์ ประองคอง ไม่เบียดเบียนกัน เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

3) ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต มีความมุ่งหมายไปที่ความผาสุกและความเจริญก้าวหน้าของสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งเกิดจากความมีเหตุมีผล สามารถคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถร่วมมือร่วมใจกันเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

2.2.2 หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก วิถีชีวิตและมิติคุณภาพของประชาธิปไตย

เมื่อทำการศึกษาเรื่องประชาธิปไตยเพื่อกำหนดหาคุณภาพของคนที่ดีในการสร้างสังคมประชาธิปไตย จะพบว่า มีผู้ให้คำจำกัดความลักษณะเหล่านี้ไว้แตกต่างกัน ตั้งแต่การให้คำจำกัดความ

ของหลักการประชาธิปไตย การให้คำจำกัดความของลักษณะของคนในสังคมประชาธิปไตย การให้คำจำกัดความของพฤติกรรมของคนในสังคมประชาธิปไตย ไปจนถึง คำจำกัดความของลักษณะสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นว่า แม้จะมีความสอดคล้องกัน แต่บางส่วนยังมีความทับซ้อนกันอยู่ ดังนั้นจึงขอเสนอข้อมูล โดยแบ่งตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

2.2.2.1 หลักการประชาธิปไตย

ประจितร มหาหิง (2529, อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ, 2538) กล่าวถึง หลักการประชาธิปไตย 3 ข้อคือ

- 1) ปวงชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2) มีการแยกอำนาจเพื่อมิให้มีการรวบอำนาจอยู่ในตัวคนเดียวหรือคณะบุคคล หรือองค์กรเดียว
- 3) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

กรมสามัญศึกษา (อ้างถึงใน ทิพวรรณ เอี้ยวรักษา, 2547) กล่าวถึง หลักการประชาธิปไตย 5 ข้อ

- 1) หลักเหตุผล
- 2) หลักความเสมอภาค
- 3) หลักการยึดเสียงข้างมาก
- 4) หลักภราดรภาพ
- 5) หลักเสรีภาพ

Cohen (1971, อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ, 2538) กล่าวถึง หลักการสำคัญของประชาธิปไตย 5 ข้อ

- 1) นโยบายสำคัญๆ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมรู้เห็น
- 2) รัฐบาลต้องมาจากประชาชน
- 3) ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกัน
- 4) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
- 5) ใช้เสียงข้างมากในการปกครอง

พงษ์ประพันธ์ ตียะสัณู (2538) ได้สรุป หลักประชาธิปไตยของตนเองไว้ 11ข้อ

- 1) หลักการใช้เหตุผล
- 2) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 3) หลักความเสมอภาค
- 4) หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม
- 5) ประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
- 6) หลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน
- 7) หลักการรับฟังหรือถือเอาเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นสำคัญ
- 8) หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด
- 9) หลักการปกครองเสียงข้างมาก โดยไม่ละเมิดสิทธิของเสียงข้างน้อย
- 10) หลักภราดรภาพ
- 11) หลักเสรีภาพ

นาวิ รังสิวรารักษ์ (อ้างอิงใน พงษ์ประพันธ์ ตียะสัณู, 2538) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของประชาธิปไตย 4 ข้อ

- 1) หลักเหตุผล
- 2) หลักความเสมอภาคของบุคคล
- 3) หลักภราดรภาพ คือสังคมที่ประชาชนพลเมืองมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข
- 4) หลักสิทธิเสรีภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555) ได้กล่าวถึงหลักประชาธิปไตย 5 ข้อ ในหนังสือเรื่อง พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

- 1) หลักเหตุผล
- 2) หลักความเสมอภาค (ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางโอกาส)
- 3) หลักสิทธิและเสรีภาพ
- 4) หลักการยึดเสียงข้างมาก
- 5) หลักภราดรภาพ

International IDEA (Beetham, D. et al, 2008) ได้ให้แนวคิดเรื่องหลักการประชาธิปไตยที่สำคัญ Democratic Principles 2 ข้อ

- 1) การควบคุมโดยคนส่วนใหญ่ Popular Control

2) ความเท่าเทียมทางการเมือง Political Equality

2.2.2.2 ค่านิยมประชาธิปไตย

สถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนการเลือกตั้งและประชาธิปไตย (International Institute for Democracy and Electoral Assistance: International IDEA) นำเสนอ “การประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย: คู่มือปฏิบัติ” ที่แปลโดย สถาบันพระปกเกล้า (2556) ซึ่งได้จำแนกลักษณะ ค่านิยมที่ตกลงกัน (Mediating Values) ของประชาธิปไตยออกเป็น 7 ข้อ คือ การมีส่วนร่วม (Participation) การมอบอำนาจ (Authorization) การเป็นตัวแทน (Representation) สำนึกรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การตอบสนอง (Responsiveness) และ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity)

- 1) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง พลเมืองแต่ละคนมีสิทธิในการมีส่วนร่วม มีความสามารถและทรัพยากรเพียงพอเพื่อการมีส่วนร่วม สามารถจัดตั้งองค์กรเพื่อการมีส่วนร่วม และมีวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม
- 2) การมอบอำนาจ (Authorization) ผู้ได้รับเลือกจากประชาชนมีอำนาจตามความชอบด้วยกฎหมายของรัฐธรรมนูญ (validation of constitution) และมีทางเลือกในการจัดทำโครงการต่างๆ รวมทั้งมีอำนาจควบคุมผู้บริหารที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง (เจ้าหน้าที่รัฐ)
- 3) การเป็นตัวแทน (Representation) ผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจากประชาชนส่วนใหญ่ผู้แทนจากสถาบันสาธารณะที่ได้มาจากองค์ประกอบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- 4) สำนึกรับผิดชอบ (Accountability) มีความชัดเจนในเรื่องสำนึกรับผิดชอบ กฎหมายการเงินการเมือง เพื่อมั่นใจว่ามีการดำเนินงานที่ซื่อสัตย์และมีประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงความซื่อตรงในการบริการประชาชนและทางด้านความยุติธรรม
- 5) ความโปร่งใส (Transparency) รัฐบาลเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบและอภิปรายของฝ่ายนิติบัญญัติและสาธารณชน
- 6) การตอบสนอง (Responsiveness) ผู้เลือกตั้งสามารถเข้าถึงรัฐบาลได้ สามารถแสดงความคิดเห็นสาธารณะเรื่องการก่อตัวทางนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการส่งมอบการบริการ
- 7) ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity) ทุกคนในประเทศต่างยอมรับความแตกต่าง นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนรัฐบาลประชาธิปไตยและการต่อสู้ของประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในนานาประเทศ

สถาบันพระปกเกล้า (2556) ได้กำหนด ค่านิยมหลักประชาธิปไตย Democratic Core Values ไว้ 9 ข้อ

- 1) มีเหตุผล
- 2) การมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของประเทศ

- 3) ความเสมอภาค
- 4) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 5) ความยุติธรรม ความถูกต้องชอบธรรม
- 6) สิทธิ หน้าที่ และสำนึกความรับผิดชอบ
- 7) หลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
- 8) สันติวิธีและไมตรีสัมพันธ์
- 9) เสรีภาพ

บุญมาลี ตูห์ริฎมณี (2537) ได้กำหนด ค่านิยมประชาธิปไตยไว้ 7 ข้อ

- 1) เชื้อมั่นในความเสมอภาคและความสามารถของมนุษย์
- 2) ความยึดมั่นในหลักเหตุผลและรักความเป็นธรรม
- 3) ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 4) คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ
- 5) ทำคนดีที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์
- 6) ปังเจกชนนิยม หรือ เคารพในปังเจกชน
- 7) มีความอดกลั้น ระเบียบวินัย และความใฝ่สันติ

พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณญ์ (2538) ได้กำหนดค่านิยมประชาธิปไตยไว้ 3 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการปกครอง และด้านสังคม

1) ด้านเศรษฐกิจ

- เต็มใจที่จะเสียภาษีอากรให้กับรัฐ
- เสียสละทรัพย์สินที่ตนมีอยู่เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น
- นิยมชมชอบในอาชีพที่สุจริต
- รู้จักรักษาทรัพย์สินที่หามาได้
- อดออมและประหยัด

2) ด้านการปกครอง

- เสมอภาคทางการเมือง
- ถือเสียงข้างมากเป็นหลักในการตัดสินใจปัญหา
- ยอมรับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน
- ยอมรับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- รู้จักใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง

3) ด้านสังคม

- กล้าวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวของสังคม
- มีความรับผิดชอบต่องานที่กระทำ
- ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
- ยึดหลักบทบัญญัติของกฎหมายในการตัดสินปัญหา
- ร่วมมือทำงานกับผู้อื่นได้

2.2.2.3 พฤติกรรมประชาธิปไตย

สมยศ สารโย (2548) ได้กำหนดพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย เพื่อเป็นตัวบ่งชี้วิถีชีวิตประชาธิปไตย ด้านการยอมรับ ปัญญาธรรม และ สามัคคีธรรม ดังนี้

1) ด้านการยอมรับ 7 ข้อ

- เคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- เคารพในกฎระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ
- เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- เคารพพ่อแม่ ครู ญาติผู้ใหญ่และเพื่อนๆ
- เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย
- มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพภายในขอบเขตที่สังคมกำหนด
- มีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพและเหมาะสมแก่กาลเทศะ

2) ด้านปัญญาธรรม 3 ข้อ

- เมื่อเกิดมีปัญหาขึ้น ทุกคนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
- การรู้จักใช้ปัญญาให้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินปัญหาทั้งปวง
- ถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ จะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญาให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบ และคล้อยตามจะไม่ใช้วิธียกมือถ้าไม่จำเป็นจริงๆ

3) ด้านสามัคคีธรรม 4 ข้อ

- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถ้าวางงานส่วนรวมเป็นงานของตน
- การร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจและความตั้งใจให้งานสำเร็จ
- มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม

- มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ทำงาน ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและให้ผลงานที่ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์, 2547)

กำหนด พฤติกรรมทางประชาธิปไตย 3 ข้อ คือ

- 1) มีความเคารพซึ่งกันและกันอย่างยิ่ง คือ ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิด ทุกคนย่อมเคารพในความคิดของผู้อื่น ทุกคนย่อมแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่ล่วงเกินผู้อื่น ในโอกาสและความคิดเห็นของทุกคน รวมถึงการเคารพในสถาบันสำคัญของประเทศเช่น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2) การแบ่งปัน ร่วมงานกันและประสานงานกัน ได้แก่ การทำงานร่วมกันโดยใครคนหนึ่งทางไหนก็แบ่งงานนั้นไปทำ โดยไม่บ่าเบียดหรือหลีกเลี่ยงร่วมมือกันตามอัธยาศัยและประสานงานกันหมด โดยทำตามที่ดีตกลงกันตามแผนที่วางไว้ให้ลุล่วงด้วยดี
- 3) ความเชื่อมั่นแห่งวิธีการแห่งปัญญา คือการมีเหตุผลในการทำงาน การค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ถูกต้องมาใช้ในการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์, 2547)

กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน คารวธรรม ปัญญาธรรม และ สามัคคีธรรม ดังนี้

1) ด้านคารวธรรม

- เคารพในกฎระเบียบของสังคม
- เคารพในความคิดเห็นของคนอื่น
- เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์
- เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- เคารพซึ่งกันและกันทางกาย
- การเคารพกันทางวาจา
- มีเสรีภาพและการใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี

2) ด้านปัญญาธรรม

- เน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาที่บัง
- เมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น หรือเมื่อมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ ทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
- ในกรณีที่มีปัญหาการโต้แย้งในหมู่คณะ ต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีที่แตกต่างกันก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกันและไม่อาจชักจูงให้กลุ่มหนึ่งไปทางใดทางหนึ่งได้นั้นจึงใช้วิธีออกเสียง

- การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) ด้านสามัคคีธรรม

- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- การรู้จักประสานประโยชน์
- ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในกลุ่ม หน่วยงานในสังคม
- ร่วมมือกันในการทำงาน
- รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคม

สมพงษ์ สิงหะผล (อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุข, 2547) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดและทำอะไรตามใจชอบ ไม่ละเมิดกติกาของสังคมและสิทธิของผู้อื่น
- 2) การร่วมมือ เต็มใจที่จะทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่หลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย ยอมรับมติของคนส่วนมากที่ถูกทำนองคลองธรรม
- 3) ความใจกว้าง เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ขัดแย้งหรือแตกต่างจากตน อดทน มีเหตุผล มีความยุติธรรมต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ และการกระทำต่างๆ ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผล และทัศนคติที่เป็นจริง
- 4) ความรับผิดชอบ ที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม ครอบคลุมทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม
- 5) คำนึงถึงผู้อื่น เช่น เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เอาใจใส่ช่วยเหลือกันในทางที่เหมาะสม มีมิตรไมตรีต่อกัน เข้าใจสภาพปัญหาของผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน สมยศ สารโย, 2548) ได้กำหนดพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ปัญญาธรรม และสามัคคีธรรม ไว้ดังนี้

1) ด้านคารวธรรม (5 ข้อ)

- เคารพในกฎเกณฑ์
- เคารพในความคิดเห็น
- เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- เคารพทางร่างกาย
- เคารพทางวาจา

2) ด้านปัญญาธรรม (3ข้อ)

- เน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินปัญหาทั้งปวง

- เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้น หรือมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ ทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
- การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

3) ด้านสามัคคีธรรม (6 ข้อ)

- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่คณะ
- ร่วมกันทำงานทั้งกายและใจ
- ร่วมมือกันในการทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน
- รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคม
- รู้จักประสานประโยชน์โดยถือประโยชน์ของส่วนรวมหรือของชาติเป็นที่ตั้ง

ทิสา แคมมณี และคุณิต โกสันทิยะ (อ้างถึงในสมยศ สารโย, 2548) ได้ระบุพฤติกรรมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

- 1) การมีเมตตา
- 2) การมีสามัคคีธรรม
- 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ
- 4) ความมีจิตใจกว้าง
- 5) ความรับผิดชอบ
- 6) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ในการแก้ปัญหา

2.2.2.3 คุณลักษณะของคนในระบอบประชาธิปไตย

กรมวิชาการ (อ้างถึงใน ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา, 2547) กล่าวถึง คุณลักษณะของคนในสังคมประชาธิปไตย 4 ข้อ

- 1) การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบและตัวบทกฎหมาย
- 2) การเคารพต่อสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- 4) การร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น

ทิพย์พพร ตันติสุนทร (2554) ได้กำหนดคุณลักษณะของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ไว้ดังนี้

- 1) การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลก เช่น เป็นสมาชิกของสังคมโลก

- 2) ความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน
- 3) มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 4) มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- 5) มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติ ไม่ใช่ความรุนแรง
- 6) มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 7) มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
- 8) มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในบทบาทส่วนตนและต่อสังคม

คณะอนุกรรมการด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี (วรากรณ์ สามโกเศศ , 2554) ได้กำหนดคุณสมบัติพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไว้ดังนี้

- 1) เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคุณค่าเทียบกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง
- 2) เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28 ที่บัญญัติว่า "บุคคลย่อมใช้...สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น")
- 3) เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย
- 4) รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง
- 5) มีอิสรภาพ (liberty) และพึ่งตนเองได้ (independent) ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์
- 6) เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟัง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

2.2.2.4 คุณลักษณะประชาธิปไตย

Pennock (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง, 2550) กล่าวถึงคุณลักษณะประชาธิปไตยดังนี้

- 1) การดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพภายใต้กฎหมายและไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐ
- 2) การตกลงกันอย่างสันติวิธีด้วยการเถียง ประนีประนอม และอดทนอดกลั้นเมื่อมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
- 3) ความเคารพซึ่งกันและกัน 1) เคารพในความเป็นมนุษย์ 2) เคารพในความสามารถของมนุษย์

ทวีรัตน์ บุญชิต (อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง, 2550) กล่าวถึงคุณลักษณะประชาธิปไตยดังนี้

- 1) เชื่อในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน
- 2) เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเองและผู้อื่น
- 3) เห็นความสำคัญของมนุษย์
- 4) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 5) สามารถใช้สติปัญญาในการพิจารณาเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมบุคคล

สุบรรณ คับพวง (2550) ได้สรุปคุณลักษณะประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล
- 2) เชื่อในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน
- 3) ความเชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเองและผู้อื่น
- 4) ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 5) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน
- 6) สามารถใช้สติปัญญาในการพิจารณาเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

ศาสตราจารย์ Yehezkel Dror เป็นนักวิชาการจากอิสราเอล จากมหาวิทยาลัย Hebrew University of Jerusalem ได้กล่าวถึง ลักษณะประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ Quality Democracy ไว้ในบทความเรื่อง Transparency and Openness of Quality Democracy ว่า การจะสร้างความโปร่งใสในการเมืองที่มีคุณภาพสูงนั้น ผู้นำประชาธิปไตยต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (Dror, online)

- 1) Highly Moral มีคุณธรรมสูง
- 2) Future-committed มีพันธสัญญากับการสร้างอนาคตที่ดี
- 3) High-energy, but selective มีความกระตือรือร้น แต่เลือกสิ่งที่ทำได้อย่างเหมาะสม
- 4) Deep thinking คิดอย่างลึกซึ้ง
- 5) Holistic มีความสามารถในการมองภาพรวม
- 6) Learning and Creative มีการเรียนรู้ พัฒนาและสร้างสรรค์
- 7) Pluralistic ยอมรับในความหลากหลาย
- 8) Decisive มีความสามารถในการตัดสินใจ

2.2.2.5 บุคลิกประชาธิปไตย

Dahl (อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ตียะสัญ, 2538) กล่าวถึงบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความเป็นประชาธิปไตยดังนี้

- 1) พิจารณาถึงตัวเอง เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเอง
- 2) พิจารณาผู้อื่น เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของผู้อื่น

- 3) พิจารณาถึงผู้มีอำนาจ เชื่อในความเป็นตัวของตัวเอง ของบุคคล และพยายามที่จะทำตัวห่างออกมาจากผู้มีอำนาจ ไม่มุ่งจะครอบงำใครหรือยอมตัวเป็นลูกน้องให้ใครครอบงำ
- 4) พิจารณาถึงชุมชน มีความเปิดเผย ไม่มีลัทธิลัทธิขมขื่น พร้อมทั้งจะยอมรับว่ามีความแตกต่างในชุมชน และเต็มใจประนีประนอม และพร้อมที่จะรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
- 5) พิจารณาถึงค่านิยม ใฝ่หาค่านิยมหลายอย่าง แทนที่จะติดพันอยู่กับความเชื่ออันใดอันหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว มีความโน้มเอียงที่จะร่วมแบ่งปัน ไม่ว่าทุกข์หรือสุข มากกว่าจะขู่เชิญผูกขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เดิมศักดิ์ เจริญบุญ (อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์, 2547) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตย Democratic Personality ดังนี้

- 1) มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง
- 2) มีคารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม
- 3) ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้ง่าย
- 4) มีความรับผิดชอบ
- 5) รู้จักนำตนเอง
- 6) ใจกว้างขวาง และไม่อคติ
- 7) มองโลกในแง่ดีเสมอ
- 8) สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ตียะสัจ, 2538) กล่าวถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตยดังนี้

- 1) มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่ยินยอมตามความคิดเห็นของคนอื่น เว้นแต่จะถูกชักจูงให้คล้อยตามได้ว่า ความคิดนั้นมีเหตุผลที่ควรเชื่อถือได้
- 2) เป็นคนปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย
- 3) มีความรับผิดชอบ ผูกพันกับสิ่งที่เราได้ตัดสินใจกระทำลงไป
- 4) ไม่มีอคติต่อผู้มีความแตกต่างจากตน เช่นศาสนาอื่น เชื้อชาติอื่น
- 5) คิดถึงบุคคลอื่นในฐานะที่คนๆ นั้นเป็นตัวของเขาเอง ไม่ใช่ไปจัดประเภทให้เขา เช่น ไม่ไปเรียกเขาว่าหัวรุนแรง หรือพวกฝ่ายซ้ายโดยไม่มีเหตุผล
- 6) มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
- 7) ไม่ยอมก้มหัวให้กับผู้ยิ่งใหญ่ๆ แม้ว่าจะยอมรับอำนาจแต่อำนาจนั้นต้องมีเหตุผลหรือมีความชอบธรรม

2.2.2.6 วิถีชีวิตประชาธิปไตย

สุขุม นวลสกุล (อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ์, 2538) ได้กล่าวถึงลักษณะบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล
- 2) รู้จักประนีประนอม
- 3) รู้ระเบียบวินัย
- 4) มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร (2554) กล่าวถึงลักษณะพลเมืองในสังคมที่เป็นประชาธิปไตยที่เป็นสากล ดังนี้

- 1) การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนเองและสังคมโลก เช่น เป็นสมาชิกของสังคมโลก
- 2) ความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน
- 3) มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 4) มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- 5) มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติ ไม่ใช่ความรุนแรง
- 6) มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 7) มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ

สาโรช บัวศรี (อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ์, 2538) กล่าวถึงลักษณะการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) การมีคารวะธรรมเคารพหรือให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- 2) การมีสามัคคีธรรม ได้แก่ การแบ่งปันกัน ร่วมมือประสานงานกัน
- 3) การมีปัญญานธรรม ได้แก่ การทำอะไรต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง

นิยวรรณ วรรณศิริ (อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ์, 2538) กล่าวถึงลักษณะวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

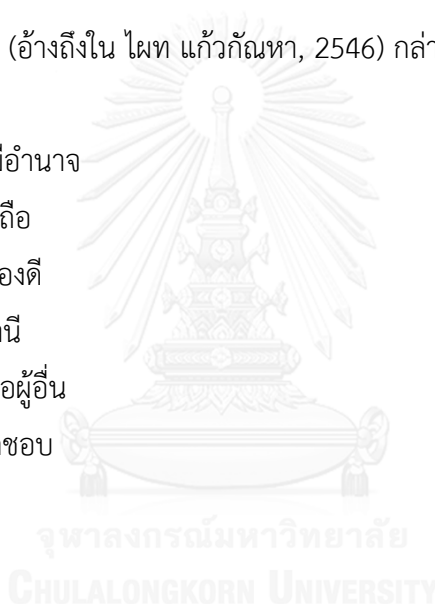
- 1) เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2) ใช้เหตุผล
- 3) ให้มติของส่วนรวมตัดสิน
- 4) กล่าวที่จะอภิปราย กล่าวแสดงความคิดเห็น
- 5) ยอมรับนับถือความคิดอ่านผู้อื่น
- 6) ยุติธรรม
- 7) รับผิดชอบต่อส่วนรวม

Blaich and Baungartner (อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) ปราศจากความลำเอียง
- 2) ปราศจากลักษณะอนุรักษนิยม
- 3) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) มีความร่วมมือพิจารณาคนอื่น
- 5) มีจิตใจกว้างขวาง
- 6) มีจิตใจยุติธรรม
- 7) รู้จักกาลเทศะ

Schneideman (อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) ปรับตัวได้ดีต่อผู้มีอำนาจ
- 3) มีความเคารพนับถือ
- 4) มีความเป็นพลเมืองดี
- 5) มีความกรุณาปรานี
- 6) มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น
- 7) มีความรู้สึกรับผิดชอบ
- 8) มีความอดกลั้น
- 9) มีวินัยในตนเอง

Schutz (อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) มีความรับผิดชอบ
- 2) มีความสามารถ
- 3) มีมโนภาพ (Concept) เกี่ยวกับตนเอง
- 4) สามารถจะควบคุมผู้อื่น และรับการควบคุมผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำก็ได้ เป็นผู้ตามก็ได้

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
- 2) การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่างๆ ด้วยวิจาร์ณญาณ อาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อนที่จะมีการตัดสินใจ

- 3) ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล
- 4) มีขันติธรรม อดทน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน
- 5) รู้จักการประนีประนอม ไม่ตัดสินปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้กำลัง

พจน์ สะเพียรชัย (อ้างถึงใน ไพท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2) มีความรับผิดชอบในตนเอง
- 3) มีความศรัทธาในการใช้ปัญญา ความคิดที่มีเหตุผล
- 4) มีความอดทนต่อความขัดแย้ง
- 5) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบรู้ในการแก้ปัญหา
- 6) ยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ของทุกๆ คน
- 7) ยึดมั่นในหลักวิชาการที่ดีงามและยุติธรรม
- 8) รู้จักประมาณตน

สาโรช บัวศรี (อ้างถึงใน ไพท แก้วกัณหา, 2546) กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม
- 2) ใช้สติปัญญาและความฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งหมด
- 3) ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งกาย วาจา ไม่ก้าวร้าวในสิทธิของผู้อื่น
- 4) ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม

สมยศ สารโย (2548) กล่าวถึงหลักปฏิบัติทางประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) เคารพในเสรีภาพ ในความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์
- 2) เป็นผู้ที่ยึดมั่นและตามได้ดี
- 3) เป็นผู้ที่มีใจกว้าง พิจารณาปัญหาด้วยหลักการแห่งความคิด
- 4) แสดงการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 5) ไม่มีการใช้กำลัง
- 6) การรู้จักและเคารพในสิทธิหน้าที่แห่งตน ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
- 7) ทำงานเป็นหมู่คณะ
- 8) มีความเมตตาธรรมและห่วงใยผู้อื่น
- 9) มีความซื่อสัตย์และมีวินัยในตนเอง
- 10) มีความยุติธรรมและยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด
- 11) มีความอดทนอดกลั้น

2.2.2.8 มิติของคุณภาพประชาธิปไตย

ในระดับสากล แนวคิดเรื่องคุณภาพประชาธิปไตยอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยระลอกล่าสุด โดยจะพบว่ามีสามกลุ่มหรือสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเรื่องการประเมินคุณภาพประชาธิปไตย คือกลุ่มของ ลาร์รี ไดมอนด์ กลุ่ม Global Democracy Ranking และกลุ่ม InternationalDEA ซึ่งสองกลุ่มแรก คือกลุ่มที่ใช้มิติคุณภาพประชาธิปไตยในการศึกษา

กลุ่มแรกที่อาจกล่าวได้ว่ามีบทบาทมากที่สุดในแวดวงวิชาการ นำโดย Larry Diamond แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และหนึ่งในบรรณาธิการวารสาร Journal of Democracy และนักวิชาการจากอีกหลากหลายสถาบันโดยเฉพาะในอเมริกา

นักวิชาการกลุ่มนี้ศึกษาคุณภาพประชาธิปไตยบนฐานประชาธิปไตยแบบพหุนิยม โดยได้จำแนกตัวชี้วัดออกเป็นสามกลุ่มบนเกณฑ์แนวคิดเรื่องคุณภาพในสามด้าน (Diamond, L. and Morlino, L. 2005) ได้แก่

- 1) คุณภาพของกระบวนการ (procedural quality) ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วม การแข่งขัน ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวราบ และความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวตั้ง
 - หลักนิติธรรม (Rule of Law) พลเมืองทุกคนมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความเท่าเทียมและใช้ได้กับทุกคน โดยตุลาการที่มีอิสระ และตัวบทกฎหมายจะต้องมีความชัดเจน มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ เป็นสากล มั่นคง และ ไม่มีผลย้อนหลัง
 - การมีส่วนร่วม (Participation) ในการเมืองที่มีคุณภาพนั้น พลเมืองผู้ใหญ่ทุกคนต้องมีสิทธิอย่างเป็นทางการในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ต้องสามารถใช้สิทธิ์ที่เป็นทางการนี้ในการมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจต่างๆ มิใช่เพียงแค่การออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้น หากแต่มีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง และองค์กรทางสังคม รวมทั้งมีส่วนร่วมในทางตรงในการเมืองระดับท้องถิ่นด้วย
 - การแข่งขัน (Competition) ระบบการเมืองต้องมีการเลือกตั้งที่เป็นการแข่งขันอย่างอิสระ และมีความยุติธรรมของพรรคการเมืองต่างๆ
 - ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวตั้ง (Vertical Accountability) หมายถึงหน้าที่ที่ผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งจะต้องชี้แจงการตัดสินใจทางการเมืองต่อพลเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ และองค์กรในภาคประชาสังคมอื่นๆ
 - ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวราบ (Horizontal Accountability) หมายถึงการที่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องอธิบายและชี้แจงการกระทำต่อตัวแสดงเชิงสถาบันอื่นๆ

เช่น หน่วยงานราชการอื่นๆ รัฐสภา ศาล หน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน เป็นต้น

- 2) คุณภาพของเนื้อหา (quality of content) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเสรีภาพทางการเมือง และความเสมอภาค
 - เสรีภาพทางการเมือง จำแนกย่อยได้เป็นสิทธิทางการเมือง (political rights) เช่นสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง การจัดตั้งพรรคการเมือง การรณรงค์ต่างๆ สิทธิพลเมือง (Civil Rights) หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิและความปลอดภัยส่วนบุคคล อิสระในการนับถือศาสนา และการคบค้าสมาคมเป็นต้น และสิทธิทางเศรษฐกิจสังคม (Socioeconomic Rights) เช่น สิทธิในสมบัติส่วนบุคคล การดำเนินกิจการ รวมไปถึงสิทธิที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรมด้วย
 - ความเสมอภาค (Equality) ประชาธิปไตยที่ดีต้องทำให้พลเมืองทุกคนมีสิทธิและได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังต้องสามารถเข้าถึงอำนาจหรือระบบยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง โดยไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นทางเชื้อชาติ เพศ สีผิว ศาสนา ความนิยมทางการเมืองและอื่นๆ
- 3) คุณภาพของผลลัพธ์ (quality of result) ซึ่งหมายถึงการตอบสนอง (Responsiveness) ของระบบการเมืองต่อความคาดหวัง ความสนใจ ความต้องการจำเป็นและข้อเรียกร้องของประชาชน

กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มนักวิชาการในยุโรป (โดยเฉพาะออสเตรเลีย) ที่ตั้งกลุ่มชื่อว่า “การจัดลำดับประชาธิปไตยบนหลักคุณภาพประชาธิปไตย” หรือ The Democracy Ranking of the Quality of Democracy ประชาธิปไตยลงในวารสาร International Journal of Social Ecology and Sustainable Development (ไชยวัฒน์ คำชู และ นิธิ เนื่องจำนงค์, 2553)

นักวิชาการกลุ่มนี้เชื่อว่า การประเมินคุณภาพของประชาธิปไตยนั้นจะไม่สามารถประเมินปัจจัยทางด้านการเมืองเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องประเมินปัจจัยด้านสังคมควบคู่ไปด้วย คือ Quality of Democracy = Quality of Politics + Quality of Society (Campbell, D, 2008) จึงได้แบ่งเกณฑ์การประเมินคุณภาพประชาธิปไตยออกเป็น 2 ส่วนคือ เกณฑ์การประเมินด้านการเมือง มีน้ำหนักร้อยละ 50 และเกณฑ์ประเมินด้านสังคมอีกร้อยละ 50 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) เกณฑ์ประเมินคุณภาพด้านการเมือง ร้อยละ 50 ซึ่งตัวแปรบางส่วนของกลุ่มนักวิชาการนี้ไม่ได้มาจากเครื่องมือประเมินของตนเอง หากแต่ใช้ข้อมูลด้านต่างๆ จากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการประเมิน ข้อมูลแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้
 - สิทธิทางการเมือง (political rights) 25% มีหลัก 3 ข้อ คือ ขั้นตอนการเลือกตั้ง Electoral Process, การเมืองแบบพหุนิยมและการมีส่วนร่วม Political Pluralism

and Participation และ บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล Functioning of Government (ใช้ข้อมูลจากองค์กร Freedom House ของอเมริกา)

- เสรีภาพของประชาชน (civil liberty) 25% แยกเป็น 3 ข้อคือ เสรีภาพในการแสดงออกและการนับถือศาสนา Freedom of Expression and Belief การเคารพกฎหมาย Rule of Law และ การมีสิทธิในการปกครองตนเอง และสิทธิส่วนบุคคล Personal Autonomy and Individual Rights (ใช้ข้อมูลจากองค์กร Freedom House ของอเมริกา)
 - ช่องว่างระหว่างเพศ (Global Gender Gap Report) 25% (ใช้ข้อมูลจาก World Economic Forum)
 - เสรีภาพของสื่อ (Press freedom) 10% (ใช้ข้อมูลจากองค์กร Freedom House ของอเมริกา)
 - ความโปร่งใส (Corruption Perceptions Index) 10% (ใช้ข้อมูลจาก Transparency International)
 - ความถี่ในการเปลี่ยนหัวหน้ารัฐบาล Change of the head of government 2.5% (ใช้ข้อมูลจาก Political Handbook of the world และ CIA)
 - การเปลี่ยนแปลงหัวหน้ารัฐบาลของพรรคการเมือง Political party change of the head of government 2.5% (ใช้ข้อมูลจาก Political Handbook of the world และ CIA)
- 2) เกณฑ์ประเมินคุณภาพด้านการสังคม ร้อยละ 50 แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้
- ประเมินด้านมิติเรื่องเพศ 10%
 - ประเมินด้านเศรษฐกิจ 10%
 - ประเมินด้านองค์ความรู้ 10%
 - ประเมินด้านสาธารณสุข 10%
 - ประเมินด้านสิ่งแวดล้อม 10%

กล่าวโดยสรุปในเรื่องมิติคุณภาพประชาธิปไตย Larry Diamond และนักวิชาการในอเมริกา ได้กำหนดมิติของคุณภาพประชาธิปไตย Dimensions of Democratic Quality ไว้ 8 ข้อ คือ (Diamond, L. and Morlino, L. 2005)

- 1) การมีส่วนร่วม (Participation)
- 2) ความเสมอภาค (Equality)
- 3) ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวตั้ง (Vertical Accountability)

- 4) ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวนอน (Horizontal Accountability)
- 5) หลักนิติธรรม (Rule of Law)
- 6) การตอบสนอง (Responsiveness)
- 7) การแข่งขัน (Competition)
- 8) เสรีภาพทางการเมือง จำแนกย่อยได้เป็นสิทธิทางการเมือง (political rights) และ สิทธิพลเมือง (Civil Rights)

แนวคิดกลุ่มนักวิชาการในยุโรป ได้กำหนดมิติทางการเมือง (Political Dimensions) เพื่อใช้ในการจัดลำดับประเทศตามคุณภาพประชาธิปไตย (Global Democracy Ranking) ทั้งหมด 7 ข้อ (Global Democracy Ranking, online)

- 1) ช่องว่างระหว่างเพศ (Global Gender Gap Report)
- 2) ความถี่ในการเปลี่ยนหัวหน้ารัฐบาล Change of the head of government
- 3) การเปลี่ยนแปลงหัวหน้ารัฐบาลของพรรคการเมือง Political party change of the head of government
- 4) ความโปร่งใส (Corruption Perceptions Index)
- 5) สิทธิทางการเมือง (political rights)
- 6) เสรีภาพของประชาชน (civil liberty)
- 7) เสรีภาพของสื่อ (Press freedom)

เมื่อประมวลข้อมูลทั้งหมด เกี่ยวกับ หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก วิธีชีวิต และมิติคุณภาพของประชาธิปไตยแล้ว สามารถสังเคราะห์คุณภาพของนักเรียนด้านประชาธิปไตยได้ ดังนี้ (ตารางสังเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก จ)

- 1) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ประกอบด้วย
 - 1.1) ความรู้เรื่องประชาธิปไตย คือ
 - 1.1.1) ความรู้เรื่อง ประวัติ ที่มาของประชาธิปไตย
 - 1.1.2) ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย
 - 1.1.3) ความรู้เรื่องหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค
 - 1.2) ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้
 - 1.2.1) ความรู้เรื่องอำนาจ: รูปแบบ การใช้ การควบคุม และตรวจสอบ
 - 1.2.2) ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่
 - 1.2.3) ความรู้เรื่องทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร

2) ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย

2.1) ทักษะคิดต่อประชาธิปไตย

2.2) ทักษะคิดสำหรับประชาธิปไตย

- 2.2.1) เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง
- 2.2.2) ยุติธรรม มีวินัย และเคารพกฎเกณฑ์
- 2.2.3) ซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 2.2.4) มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และสามารถดี
- 2.2.5) รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน
- 2.2.6) เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

3) ความสามารถแบบประชาธิปไตย

3.1) ความสามารถส่วนบุคคล

3.1.1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.1.2) ความสามารถในการมองเห็นภาพรวม

3.2) ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

3.2.1) ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว

3.2.2) ความสามารถในการสื่อสาร

3.2.3) ความสามารถในการประสานประโยชน์

2.3 การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom Taxonomy) ได้จำแนกการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และ ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (จิตราพร ลีละวัฒน์, 2556 และ กรองโต อุณหสูต, ออนไลน์)

การเรียนรู้ด้านด้านพุทธิพิสัยหมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา การรู้คิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. **ความรู้ความจำ (Knowledge)** เป็นความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับรู้ และสามารถระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ
2. **ความเข้าใจ (Comprehension)** เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสาระได้ โดยแสดงออกมาในรูปการแปลความ ตีความ หรือขยายความ

3. **การนำไปใช้** (Application) เป็นความสามารถของผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยอาศัยความรู้ความจำ และความเข้าใจเป็นฐาน
4. **การวิเคราะห์** (Analysis) เป็นความสามารถของผู้เรียนในการคิด แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยหรือองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน
5. **การสังเคราะห์** (Synthesis) เป็นความสามารถของผู้เรียนในการผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นเรื่องเดียวในลักษณะการจัดเรียงรวบรวมเป็นรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน
6. **การประเมินค่า** (Evaluation) เป็นความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ทั้งเนื้อหาและวิธีการที่เกิดขึ้น อาจจะทำนุโทษหรือยกย่องจากความรู้ประสบการณ์

การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึงการเรียนรู้ทางด้านจิตใจเกี่ยวกับ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อ พฤติกรรมของผู้เรียนในอนาคตจึงต้องใช้วิธีปลูกฝังและสอดแทรกสิ่งที่ดีงาม ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่

1. **การรับรู้หรือการยอมรับ** (Receiving) เป็นการแปลความหมายความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์
2. **การตอบสนอง** (Responding) เป็นการแสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้า
3. **การเกิดค่านิยม** (Valuing) เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่สังคมยอมรับ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อและเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น
4. **การจัดรวบรวม** (Organisation) **หรือจัดระเบียบค่านิยม** เป็นการรวบรวมค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้น จากแนวคิดและการจัดระบบค่านิยมที่จะยึดถือต่อไป หากไม่สามารถยอมรับค่านิยมใหม่ ก็จะยึดถือค่านิยมเก่าต่อไปแต่ถ้ายอมรับค่านิยมใหม่ก็จะยกเลิกค่านิยมเก่าที่ยึดถือ
5. **การสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ** (Characterisation be a value) **หรือการสร้างคุณลักษณะที่เกิดจากค่านิยม** เป็นการนำค่านิยมที่ยึดถือมาใช้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ที่เป็นนิสัยประจำตัวของตน ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่บอกลถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ พฤติกรรมด้านนี้จะเห็นได้จากการปฏิบัติที่แสดงออกมาให้เห็น โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะที่เกิดว่ามีมากน้อยเพียงใด ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ดังนี้

1. **การเลียนแบบ (Imitation)** เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนรับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ
2. **กระทำตามแบบ หรือการลงมือกระทำตาม (Manipulation)** เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกทำตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ
3. **ความถูกต้องตามแบบ (Precision) หรือการมีความถูกต้องแม่นยำ** เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องชี้แนะ พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติและพัฒนาเป็นรูปแบบของตัวเอง
4. **การกระทำอย่างต่อเนื่องและผสมผสาน (Articulation)** เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติตามรูปแบบที่ได้ตัดสินใจเลือกเป็นของตัวเองและจะปฏิบัติตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และคล่องแคล่ว
5. **การทำจนเคยชินและเป็นไปตามธรรมชาติ (Naturalisation)** เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติสิ่งนั้นๆ ได้คล่องแคล่วว่องไว โดยอัตโนมัติ ดูเป็นไปอย่างธรรมชาติไม่ขัดเขิน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารเรื่อง “จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนว่าหมายถึง คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

จึงเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือนักเรียนนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) ทศนคติ (จิตพิสัย) และ ความสามารถ (ทักษะพิสัย)

เมื่อประมวลความเข้าใจเรื่อง 1) ความหมายของประชาธิปไตย 2) หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตย และ 3) การพัฒนาคุณภาพนักเรียนแล้ว จะพบว่ามีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เพราะประชาธิปไตยนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติใหญ่ๆ คือ ประชาธิปไตยที่เป็นระบบการปกครอง ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต และ ประชาธิปไตยที่เป็นหลักคิด เมื่อนำมาผนวกกับหลักการพัฒนาคุณภาพนักเรียนจะเห็นว่า นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ (พุทธิพิสัย) เกี่ยวกับระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ต้องมีความสามารถ (ทักษะพิสัย) ในการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย และมีทศนคติ (จิตพิสัย) แบบประชาธิปไตย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความเชื่อมโยงระหว่างความหมายของประชาธิปไตย การพัฒนาคุณภาพนักเรียนและองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย	การพัฒนาคุณภาพนักเรียน	องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย: หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตย
ด้านการปกครอง	ความรู้ (พุทธิพิสัย) เกี่ยวกับประชาธิปไตย	1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย <ul style="list-style-type: none"> • ความรู้เรื่อง ประวัติ ที่มาของประชาธิปไตย • ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย • ความรู้เรื่องหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค 2) ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ <ul style="list-style-type: none"> • ความรู้เรื่องอำนาจ: รูปแบบ การใช้ การควบคุม และตรวจสอบ • ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ • ความรู้เรื่องทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร
ด้านหลักคิด	ทัศนคติ (จิตพิสัย) แบบประชาธิปไตย	1) ทัศนคติต่อประชาธิปไตย 2) ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย <ul style="list-style-type: none"> • เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง • ยุติธรรม มีวินัย และเคารพกฎเกณฑ์ • ซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง • มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่างและสามัคคี • รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน • เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ด้านวิถีชีวิต	ความสามารถ (ทักษะพิสัย) แบบประชาธิปไตย	1) ความสามารถส่วนบุคคล <ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความหมาย ของ ประชาธิปไตย	การพัฒนาคุณภาพนักเรียน	องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย: หลักการ ค่านิยม พฤติกรรม คุณลักษณะ บุคลิก และวิถีชีวิตประชาธิปไตย
		<p>ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการมองเห็นภาพรวม <p>2) ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> • ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว • ความสามารถในการสื่อสาร • ความสามารถในการประสานประโยชน์

เมื่อนำกรอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมาวิเคราะห์เทียบกับปัญหาอันเกิดจากการถดถอย
ทางการเมืองไทยของไทยทั้ง 12 ประการ จะเห็นว่า สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาอันเกิดจากสภาพความถดถอยทางการเมืองของไทยกับกรอบแนวคิดคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ปัญหาอันเกิดจากสภาพความถดถอยทางการเมืองของไทย	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย		ความสามารถแบบประชาธิปไตย	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มก, ความหมาย, หลักการ: ประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ: รูปแบบการใช้ การควบคุมและการตรวจสอบ, สิทธิ และหน้าที่, ทฤษฎีการ และ การบริหารทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง, ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์, ซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง, มองผู้อื่นในแง่ดียอมรับความแตกต่าง และสามารถดี, รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและ มีความเป็นเจ้าของชุมชน, เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์, มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม: ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว, ความสามารถในการสื่อสาร,
การเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมือง	✓	✓				
การส่งเสริมความเป็นตัวแทนของประชาชน	✓	✓	✓	✓		
การสร้างความเอื้ออาทร และลดความเหลื่อมล้ำ		✓		✓		✓
การทุจริตและการตรวจสอบ		✓			✓	
การให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน	✓			✓		
การสร้างเสถียรภาพและเสรีภาพให้กับตุลาการ		✓		✓		
การแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง		✓		✓	✓	✓
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และการเมือง			✓	✓		✓
การเสริมสร้างเสรีภาพ	✓		✓			
การสร้างความเข้าใจในโครงสร้างสังคม	✓	✓				
การเร่งกระบวนการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพ		✓	✓	✓	✓	✓
การส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องสิทธิและหน้าที่		✓				✓

2.4 กรอบแนวคิดด้านการพัฒนากลยุทธ์

2.4.1 ความหมายของกลยุทธ์

กลยุทธ์ หมายถึง กลยุทธ์ที่ทำให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (วีรวัดณ์ อุทัยรัตน์, 2549)

Kotler and Murphy (1981) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง การวางแผนรวมขององค์การที่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

Certo and Peter (1991) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์เป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องที่มีจุดหมายเพื่อให้องค์การสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสม

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนในภาพรวมขององค์การที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องในช่วงเวลาต่างๆ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้การดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้

2.4.2 การวางแผนกลยุทธ์

การวางแผนกลยุทธ์นั้นมีนักวิชาการเสนอแนวทางไว้หลายแนวทางด้วยกัน แต่ละแนวทางนั้นในภาพรวมจะคล้ายคลึงกัน แต่อาจต่างออกไปตามรายละเอียดปลีกย่อยบางอย่างเช่น

ธงชัย สันติวงษ์ (2545) ได้อธิบายขั้นตอนในการวางแผนกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั้งในแง่การตลาด คู่แข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล กฎระเบียบหรือกฎหมาย

2) การใช้ดุลยพินิจเพื่อตรวจสอบประเมินดูโอกาส (opportunities) และข้อจำกัด (threats) หรือความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก และในขณะเดียวกันก็จะพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายในด้วยว่าองค์กรมีจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weaknesses) อะไรบ้าง

3) การเลือกกลยุทธ์และการจัดวางกลยุทธ์ที่มุ่งทำประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรมากที่สุด

4) การกำหนดนโยบายสำหรับงานแต่ละด้านเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำแผนงานต่างๆ

5) การปฏิบัติตามกลยุทธ์

กิริติ ยศยิ่งยง (2548) ได้กล่าวถึงการวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนที่ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจในประเด็นต่างๆ 8 ประการ ได้แก่

1) กำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กรให้เห็นอย่างชัดเจน

- 2) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร อะไรที่เป็นความพยายามที่องค์กรจะต้องพยายามบรรลุไปให้ถึง และจะวัดผลสำเร็จนั้นอย่างไร
- 3) วิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนในปัจจุบันขององค์กรว่ามีอะไรบ้างที่องค์กรทำได้ดี และทำไม่ได้ไม่ดี
- 4) วิเคราะห์หาโอกาสและภัยคุกคามจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคต
- 5) เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนกับจุดอ่อน กับโอกาสและภัยคุกคาม โดยพิจารณาว่าจุดแข็งและจุดอ่อนที่มีอยู่ในปัจจุบันขององค์กร จะทำให้องค์กรสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จากโอกาสในอนาคตและเปลี่ยนแปลงสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมภายนอกให้เกิดประโยชน์ได้หรือไม่ อย่างไร
- 6) จะต้องดำเนินทิศทางกลยุทธ์ในระยะยาวเช่นใด ในการตัดสินใจบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ระยะยาว เพื่อที่จะให้องค์กรสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากโอกาสในอนาคตและแปลงสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมภายนอกให้เกิดประโยชน์ได้
- 7) จะต้องเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบภายในอะไรบ้าง ในการที่จะนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อที่จะทำให้แผนกลยุทธ์ สามารถดำเนินไปด้วยความสำเร็จสูงสุด
- 8) ประเมินแผนกลยุทธ์

จินตนา บุญบงการ และ ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2544) ได้อธิบายขั้นตอนกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 5 ประการ คือ

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (environment analysis)
- 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร (set organization direction)
- 3) การกำหนดกลยุทธ์ (strategy formulation)
- 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (strategy implementation)
- 5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (strategy evaluation and control)

สรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์นั้น มีขั้นตอนที่หลากหลาย และแตกต่างกันไปบ้างตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละองค์การ แต่โดยทั่วไปจะต้องมีการศึกษาเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การก่อน จากนั้นจึงจะใช้แนวทางการสร้างหรือการพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ขององค์การ

2.4.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรเป็นรูปแบบทางการจัดการทางการบริหารที่มุ่งเน้นความสำเร็จโดยการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการบริหารกลยุทธ์ดังเช่น

Certo and Peter (1991) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
- 2) การสร้างทิศทางขององค์การหรือกำหนดแนวรุก (Thrust) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนคือ

2.1) การไตร่ตรองผลการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (Reflecting on the results of an environmental analysis)

2.2) การสร้างพันธกิจขององค์การที่เหมาะสม (Establishing an appropriate organizational mission)

2.3) การสร้างวัตถุประสงค์ขององค์การที่เหมาะสม (Establishing an appropriate organizational objective)

3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) เป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT)

4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ในองค์การ (Implementing Organization Strategy) ขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

5) การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control) ขั้นตอนนี้เน้นที่การควบคุมและประเมินกลยุทธ์การจัดการที่ใช้เพื่อพิสูจน์และรับรองคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการ

Dessler and Miller (1993) กล่าวว่า การพัฒนากลยุทธ์อาศัยกระบวนการซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) โดยการพิจารณาถึงเป้าหมายองค์กร (Goal) และ การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

Johnson and Schole (2008) กล่าวถึงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) การคาดหวังจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2)

หาทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (Strategic Choice) 3) ดำเนินกลยุทธ์และการควบคุม (Strategic Implementation and control) การกำหนดกลยุทธ์และการเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กร

Wehrich (1982, อ้างถึงใน สุมิตร สุวรรณ, 2554) ได้เสนอแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) เขียนรายงานสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งหลัก (Key internal Strength) ใช้ตัวย่อ S
- 2) เขียนรายงานสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนหลัก (Key internal Weakness) ใช้ตัวย่อ W
- 3) เขียนรายงานสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสหลัก (Key internal Opportunities) ใช้ตัวย่อ O
- 4) เขียนรายงานสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหลัก (Key internal Threats) ใช้ตัวย่อ T

สรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์นั้น เป็นการบริหารโดยใช้กลยุทธ์ที่สร้างมาจากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ ซึ่งประกอบไปด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อนำมาทำการร่างกลยุทธ์และผ่านกระบวนการตรวจสอบเพื่อให้เป็นกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปควบคุมในการปฏิบัติจริง ก่อนจะนำมาทำการประเมินผลในภายหลัง

2.4.4 การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) เป็นเทคนิคหรือเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ขององค์กรที่นิยมใช้กันในปัจจุบันซึ่งคิดค้นโดย อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) โดยการนำมาแสดงที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดยการวิเคราะห์แบบสวอตนี้ จะช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โอกาสและภาวะคุกคามจากสภาพแวดล้อมนอกองค์กร รวมไปถึงผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งการวิเคราะห์สวอตนั้นมีที่มาจากตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษ 4 ตัว (Armstrong, 2006) ได้แก่

S ย่อมาจาก Strengths หมายถึงจุดเด่น หรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น จุดแข็งด้านการเงิน ด้านการผลิต ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในองค์กรนี้ในการกำหนดกลยุทธ์

W ย่อมาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในในต่างๆ ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องหาวิธีแก้ปัญหานั้นๆ

O ย่อมาจาก Opportunities หมายถึง โอกาสซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสจะมีความแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน ผู้บริหารที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้โอกาสนั้นในการพัฒนาองค์กร

T ย่อมาจาก Threats หมายถึง ภาวะคุกคาม ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องเพื่อรับมือกับอุปสรรคนั้น และต้องพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นให้ได้ด้วย

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการวิเคราะห์ SWOT

	สิ่งที่เป็นประโยชน์ (Helpful)	สิ่งที่เป็นปัญหา (Harmful)
ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ปัจจัยภายนอก	โอกาส (Opportunities)	ภาวะคุกคาม (Threats)

ดังนั้น ไม่ว่าจะองค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตาม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกย่อมมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นเสมอ และในปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสิ่งต่างๆ รอบองค์กรมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หากองค์กรใดไม่สามารถปรับตัวตามได้ทัน ก็จะทำให้เกิดความล้มเหลว ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ซึ่งการวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) นั้น มีเครื่องมือและวิธีการวิเคราะห์หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การทำประชุมกลุ่ม โดยวิเคราะห์

ที่ละรายการแล้วนำมาสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามลำดับแล้วจัดทำเป็นตารางที่สรุป (สุมิตร สุวรรณ, 2554)

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ SWOT เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามขององค์การ

2.4.5 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเมตริกซ์ เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์สวอตมา ดำเนินการกำหนดกลยุทธ์โดยการจับคู่วิเคราะห์เป็นแบบเมตริกซ์ ซึ่งที่ใช้กันในปัจจุบันคือแนวคิด วิธีการของ ไวไฮริช (Wehrich, 1982) ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนเอาไว้ 10 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

- 1) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งหลัก (key internal strengths) ใช้ตัวย่อ S
- 2) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนหลัก (key internal weaknesses) ใช้ตัวย่อ W
- 3) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสหลัก (key external opportunities) ใช้ตัวย่อ O
- 4) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหลัก (key external threats) ใช้ตัวย่อ T
- 5) จัดทำตารางที่เมตริกซ์ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์เพื่อร่างกลยุทธ์

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	1.	1.
	2.	2.
โอกาส (O)	SO	WO
1.	1.	1.
2.	2.	2.
ภาวะคุกคาม (T)	ST	WT
1.	1.	1.
2.	2.	2.

6) จับคู่จุดแข็งหลัก – โอกาสหลัก (SO) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการจับคู่นี้ โดยใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด นั่นคือ องค์กรมีสภาพแวดล้อมภายในที่มีจุดแข็ง หรือปัจจัยส่งเสริมการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างดี และมีโอกาสที่จะดำเนินงานนั้นได้เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน สภาพการจับคู่นี้เป็นสภาพที่ดีที่สุด เพราะมีปัจจัยส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกองค์กร

7) จับคู่จุดแข็งหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (ST) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการจับคู่นี้ โดยใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค นั่นคือ องค์กรที่มีสภาพแวดล้อมภายในที่มีจุดแข็ง และสามารถส่งเสริมการดำเนินงานตามเป้าหมายได้ดี แต่มีข้อจำกัดจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนอุปสรรคนั้นให้เป็นโอกาสเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ได้ เนื่องจากองค์กรมีความพร้อมจากจุดแข็งอยู่แล้ว

8) จับคู่จุดอ่อนหลัก – โอกาสหลัก (WO) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการจับคู่นี้ โดยการพยายามลดจุดอ่อนเพื่อเพิ่มโอกาส นั่นคือ องค์กรมีจุดอ่อนที่ไม่เอื้ออำนวยที่จะดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ แต่มีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปิดโอกาสให้เป็นอย่างดี ผู้บริหารจะต้องกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรให้ลดจุดอ่อนลง เพื่อที่จะก่อให้เกิดผลดีกับองค์กรจากโอกาสที่สภาพแวดล้อมภายนอกเปิดให้

9) จับคู่จุดอ่อนหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (WT) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการจับคู่นี้ โดยการลดจุดอ่อนภายในและหลีกเลี่ยงอุปสรรคภายนอก นั่นคือ การที่องค์กรมีปัญหามาจากทั้งจุดอ่อนภายในและอุปสรรคภายนอก เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดในการดำเนินงานขององค์กร หากผู้บริหารไม่สามารถกำหนดกลยุทธ์เพื่อแก้ไขได้ อาจต้องถึงขั้นที่จะต้องยกเลิกหรือยุบการทำงานขององค์กร หรืออาจต้องเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงานขององค์กรใหม่

10) จากกลยุทธ์ทั้งหมดในแต่ละช่อง จะต้องตัดสินใจเลือกกลยุทธ์เพียง 1-2 กลยุทธ์ที่จะเกิดผลสูงสุดมาจัดทำเป็นกลยุทธ์หลักในการดำเนินงานขององค์กร

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์เพื่อร่างกลยุทธ์ เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์สวอตมาเพื่อทำการจับคู่เพื่อร่างกลยุทธ์โดยการทำเป็นตารางเมตริกซ์ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกจะถูกนำมาจับคู่กับในแต่ละคู่เพื่อร่างกลยุทธ์

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนากลยุทธ์คือ กระบวนการพัฒนาเทคนิควิธีการหรือการหาแนวทางในการจัดการกับองค์กรโดยใช้วิธีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ได้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการตามความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการ

พัฒนากลยุทธ์จากการสังเคราะห์แนวคิดของ Kotler and Murphy (1981), Certo and Peter (1991), Dessler and Miller (1993) และเลือกใช้กระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ SWOT 2) การวิเคราะห์ TOWS Matrix และ 3) และการกำหนดกลยุทธ์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน

ไพฑูริย์ แก้วกัณหา (2546) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) หาคุณภาพแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 3) สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้สร้างขึ้นมาจาก กรอบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมี 3 ชั้น ของ Kohlberg (1969) คือ (1) ระดับก่อนเกณฑ์ ตัดสินใจโดยดูที่บทลงโทษ (2) ระดับเกณฑ์ ตัดสินใจโดยดูที่ความคาดหวังส่วนใหญ่ของสังคม (3) ระดับเหนือเกณฑ์ ตัดสินใจตามหลักมนุษยธรรมสากล และกรอบพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ การรวบรวม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม โดยผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนของแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถม 5 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ มีคุณภาพด้านความเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีความแม่นยำเชิงเนื้อหา และเชิงโครงสร้างมีความแม่นยำตรงตามเกณฑ์ และเกณฑ์ปกติคะแนนคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีช่วงคะแนน T ตั้งแต่ T24 ถึง T77

สุบรรณ คับพวง (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) หาคุณภาพแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัตคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การสังเคราะห์แนวคิดทางจิตวิทยาและการวัดผล ร่วมกับกรอบแนวคิด พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ การรวบรวม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ผลการวิจัยพบว่า แบบวัตมีจำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ คะแนนเต็ม 180 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 145.358 และเกณฑ์ปกติคะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.873 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดเท่ากับ 5.361 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ มีค่าความน่าเชื่อถือสูงเพียงพอที่จะเชื่อถือได้จริง มีความแม่นยำเชิงเนื้อหา

ตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน เกณฑ์ความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้างสะท้อนแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะประจำปีโดยจริง และ แบบวัดคุณลักษณะประจำปีโดยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีช่วงคะแนน T ตั้งแต่ T16 ถึง T69

นิตพงษ์ วงศ์เรื่อน (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อ การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และ ปัญหาในการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดลำปาง และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามมิติการบริหาร 4 ด้านคือ ด้านการวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก และการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมกีฬา กิจกรรมสหกรณ์ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยรวมรายด้านและรายกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาในการปฏิบัติคือนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการจัดการเรียนการสอนน้อย ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนไม่เข้าใจและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านกีฬา นักเรียนมีความรู้เรื่องสหกรณ์น้อย โรงเรียนจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง 3) แนวทางการพัฒนานั้น ควรมีการ มอบหมายงานให้ครูที่รับผิดชอบศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรม ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอแนะจัดกิจกรรม ส่งบุคลากรเข้าอบรมสม่ำเสมอ และควรประเมินผลกิจกรรมและแก้ปัญหาพร้อมกัน

ถาวร วุฒิสเลา (2551) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านโสกโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านโสกโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานบริหารโครงการประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านโสกโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 4 ขั้นตอนคือ วางแผน ดำเนินงาน ควบคุม กำกับติดตามและประเมินผล การแก้ไขอุปสรรคปัญหาและนำผลมาปฏิบัติ 2) ปัญหาการบริหารโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย คือนักเรียนบางคนไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรม

ส่งเสริมประชาธิปไตยไม่สม่ำเสมอ ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ 3) แนวทางการแก้ไขคือ การให้ผู้นำคือ ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา กรรมการนักเรียนพยายามฝึกฝน ชี้แนะแนวทางและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน สร้างกฎระเบียบร่วมกันและต้องควบคุมกำกับดูแลพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง จัดทำนโยบายให้ชัดเจนและจัดให้มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องทุกปี ระดมทรัพยากรจากชุมชนทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน พัฒนาบุคลากรในโรงเรียน

สมชาติ อุดมทรัพย์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยใช้กรอบการบริหาร 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การจัดรูปงาน การดำเนินการ และการประเมินผล ร่วมกับกรอบแนวคิด พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ คารวธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง อายุราชการ 11-20 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี และเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย 2) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหารโรงเรียนที่รักษาการมีบทบาทต่อการส่งเสริมสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่า ปริญญาตรีมีบทบาทต่อการส่งเสริมสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษามากกว่าผู้บริหารวุฒิปริญญาตรี 5) ผู้บริหารที่มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี จะมีบทบาทมากกว่าผู้บริหารที่อายุงานต่ำกว่านั้น 6) การอบรมผู้บริหาร และขนาดโรงเรียนไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีบทบาทการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา

สุวรรณา ผึ้งผาย (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ใน 3 ด้านคือ ด้านคารวธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ โดยการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านคารวธรรม ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า หัวข้อการแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา

คือ หัวข้อไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม ยอมรับผู้อื่นและชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตนอยู่ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และน้อยที่สุดคือ หัวข้อพูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์ 2) ด้านสามัคคีธรรม ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ หัวข้อมีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และน้อยที่สุดคือหัวข้อการสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน 3) ด้านปัญญาธรรม ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อมีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ หัวข้อมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกชั้นตอน และน้อยที่สุดคือหัวข้อ ระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์

ประกายรัตน์ พร้อมดิษฐ์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ชุดอบรมเรื่องกิจกรรมสร้างเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาชุดฝึกอบรมสำหรับครู เรื่องกิจกรรมสร้างเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องกิจกรรมสร้างเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีจำนวน 3 หน่วยคือ นโยบายและแนวคิด ความหมายและหลักการประชาธิปไตย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียน พร้อมกับ แบบทดสอบปรนัย 40 ข้อซึ่งมีค่าความเที่ยงที่ .84 แสดงว่าได้ผลสัมฤทธิ์จริง เป็นชุดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ และมีผลสัมฤทธิ์ เพราะค่าเฉลี่ยคะแนนหลังอบรม สูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิรดา ชูสิทธิ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของบุคคลสามฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายโรงเรียน ฝ่ายชุมชน และฝ่ายนักเรียน 2) ศึกษาความแตกต่างระหว่างระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของบุคคลสามฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายโรงเรียน ฝ่ายชุมชน และฝ่ายนักเรียน 3) นำเสนอแนวทางพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยใช้กรอบแนวคิดพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ คารวธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1)วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามคุณลักษณะเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน คือ ด้านการยอมรับ และด้านสามัคคีธรรม ตามลำดับ ส่วนด้านปัญญาธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกตามความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลแต่ละฝ่าย พบว่า อยู่ในระดับมากสองฝ่าย คือ ฝ่ายนักเรียน และฝ่ายโรงเรียน ส่วนฝ่ายชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความแตกต่างระหว่างระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลสามฝ่าย พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อแยกพิจารณาตามคุณลักษณะเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยความคิดเห็นของฝ่ายนักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าฝ่ายโรงเรียน และฝ่ายชุมชน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน 3) แนวทางพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ควรดำเนินการดังนี้ ก) ด้านการยอมรับ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจนเป็นนิสัยในการดำรงชีวิตประจำวัน และสถานศึกษาต้องเสริมสร้างพฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้กับนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ข) ด้านสามัคคีธรรม ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม สถานศึกษาต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น รวมทั้งครอบครัวและชุมชนต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในครอบครัวและชุมชน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก ค) ด้านปัญญาธรรม กระบวนการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และสรุปผลจากการวิเคราะห์ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เหตุการณ์น่าจะเป็นเช่นไร และเกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไรต่อสังคมโดยรวม เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้องและมีเหตุผลสนับสนุน

สมพงษ์ นามบุตตี (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหาการขาดคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย 2) สร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย 3) ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น โดยการใช้การสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) กลุ่มคือ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และนักเรียน ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยตามกรอบแนวคิดพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ การยอมรับ สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุ ของการขาดคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยเกิดจาก 1) สภาพการเลี้ยงดูในครอบครัวไม่เหมาะสม 2) สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะแบบประชาธิปไตยของโรงเรียนไม่

ต่อเนื่อง 3) ชุมชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตย 4) นักเรียนไม่ได้รับการฝึกอบรมให้รู้คุณค่าของคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง นวัตกรรมที่ใช้พัฒนาคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยมี 6 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมอบรมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมพัฒนาคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยของนักเรียน 2) กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย 3) กิจกรรมสถานักเรียน 4) กิจกรรมคุ้มบ้าน 5) กิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรมนักเรียน 6) กิจกรรมอบรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ และหลังจากใช้นวัตกรรม นักเรียนมีคุณลักษณะพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และพฤติกรรม

ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกก กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกก 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกก ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกก ประกอบด้วย ก) การสร้างความตระหนักในคุณธรรมให้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ข) การเห็นแบบอย่างจาก ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ค) การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศและการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมจนเป็นนิสัย ง) สร้างความตระหนักให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติด้วยความเต็มใจ จ) จัดกิจกรรมที่เกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ฉ) การเสริมแรงด้วยการให้รางวัล การยกย่องชมเชย และการประกาศเกียรติคุณ 2) ผลการใช้รูปแบบพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านคุณธรรมทั้ง 3 ด้านคือ ก) การเคารพกฎระเบียบของสังคม ข) การเคารพสิทธิผู้อื่น และค) การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นหลังทดลองใช้รูปแบบ สูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง

สมยศ สารโย (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3) โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3) โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ก่อนและหลังการประเมินด้านคุณธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้น ป 3)

โรงเรียนวัดไทร โดยใช้กรอบแนวคิดพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ คารวธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ประกอบด้วย ก) การสร้างความตระหนักให้นักเรียนในโรงเรียนทุกคนได้เห็นถึงปัญหาของพฤติกรรมอัตตาธิปไตย (โดยการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และให้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง) และเห็น ความสำคัญของการมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ที่ส่งผลต่อสันติภาพและสันติสุขในสังคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ข) จากนั้นจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย จนนำไปสู่พฤติกรรมปฏิบัติด้วยความเต็มใจจนเป็นวิถีชีวิต ค) จากนั้นจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ง) สุดท้าย การเสริมแรงเป็นรายบุคคล ยกย่อง ชมเชย การให้รางวัลและวิธีการเสริมแรงอื่นๆ เพื่อให้ กำลังใจนักเรียนที่มีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยเป็นประจำ 2) ในภาพรวมและรายด้าน ปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยหลังทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองทุกด้าน

คมคาย อุดรพิมพ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย การเมือง และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี 2) สร้าง และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบพัฒนาการมีส่วนร่วมของสตรี โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีคือ ระดับ การศึกษา ความต้องการส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง การรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกเป็นชุมชน และการรับรู้บทบาทที่สังคมคาดหวังต่อสตรี 2) ปัจจัยระดับการศึกษาควรนำไป กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษา ส่วนปัจจัยความต้องการส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจด้าน การเมือง การรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกเป็นชุมชน และการรับรู้บทบาทที่สังคมคาดหวังต่อ สตรี ควรมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ประกอบด้วยกิจกรรมการ อบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ กิจกรรมการเสวนา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการวิเคราะห์ชุมชน กิจกรรมการให้ความรู้ในด้านการเมือง กิจกรรมการสร้างแนวคิดด้านการ รู้เท่าทันสื่อ และการจัดตั้งกลุ่มสตรีเพื่อพัฒนาการเมือง 3) หลังจากเข้ารับการพัฒนาด้วยรูปแบบการ พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี สตรีมีทัศนคติที่แสดงความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Collins (2003, อ้างถึงใน สมพงษ์ นามบุตตี, 2550) ทำการศึกษาเรื่อง ความซับซ้อนของ การมีส่วนร่วมประชาธิปไตยในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนรัฐบาล : ความสัมพันธ์กันของสิทธิ นักเรียนกับความรับผิดชอบ พบว่า พฤติกรรมการแสดงออกทางวาจา การปฏิบัติตามข้อตกลงที่ตกลง

ร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อชุมชน มีการรวมตัวกันตั้งกฎระเบียบร่วมกัน กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยของนักเรียน ครูต้องจัดหลักสูตรให้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการประเมินผลร่วมกัน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงต่อไป

Kalyalya (ออนไลน์) ได้เขียนบทความเรื่องบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการสนับสนุนประชาธิปไตยในประเทศแซมเบีย โดยได้กล่าวว่า ระบบโรงเรียนจะสามารถสนับสนุนประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ เป้าหมาย หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหาร และโครงสร้างองค์กรได้รับการปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองแนวคิดของประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ประชาธิปไตยนั้นต้องมีการสอนเป็นวิชาหลัก (Core Curriculum) เพราะวิชาหลักนั้นสามารถที่จะเสริมสร้างแนวคิดและวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับประชาธิปไตยจากกิจกรรมประจำวันของทุกคนในโรงเรียน ซึ่งโดยการเน้นการศึกษาในโรงเรียนให้เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม สอดแทรกกระบวนการคิด รวมทั้งทัศนคติ กฎกติกา และวิธีการอยู่รอดของปัจเจกและสังคม

Ron Israel (2000) ได้ทำการรวบรวมข้อเสนอแนะจากการประชุมออนไลน์เรื่องการศึกษาและประชาธิปไตยของโลกในระหว่างวันที่ 6 มีนาคม ถึง 3 เมษายน ปี ค.ศ.2000 โดยมีผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 603 คน จาก 82 ประเทศ ซึ่งได้แบ่งการประชุมออกเป็น 4 หัวข้อเพื่อแสดงระดับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับประชาธิปไตยที่แตกต่างกันคือ ระดับการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมประชาธิปไตย ระดับการบริหารส่วนการศึกษา (Education Sector) ระดับความร่วมมือของชุมชน และ ระดับนโยบายการศึกษาของชาติ ได้ข้อสรุปว่า ระดับการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาและวิธีการในการสอนในห้องเรียนจะต้องสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมประชาธิปไตย ระดับการบริหารส่วนการศึกษา การกระจายอำนาจการศึกษานั้นหากต้องการจะให้ได้ประสิทธิภาพที่ดี จำเป็นจะต้องมีหลักการบริหารงานและดำเนินงานในระดับท้องถิ่นที่โปร่งใสและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ความพยายามในการกระจายอำนาจนั้น จะต้องพูดถึงประเด็นความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาด้วย ในระดับการมีส่วนร่วมของสังคม มีข้อเสนอแนะว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเป็นอันดับแรกในประเด็นการศึกษาและประชาธิปไตย ผู้ปกครองและชุมชนจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาในระดับต่างๆ และในหลายๆ ประเทศยังมีความจำเป็นต้องจัดการอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ส่วนในระดับนโยบายของประเทศ ได้ข้อสรุปว่า ระบบประชาธิปไตยต้องพัฒนากลไกการบริหารที่มีคุณภาพในการนำเสนอปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา และ ประชาธิปไตยจะต้องสนับสนุนให้เกิดสภาพพหุนิยม คือเกิดความหลากหลายทางการศึกษาเช่น ระบบโรงเรียนที่แตกต่างกัน แต่ยังให้นักเรียนได้ความรู้ทางวิชาการตามมาตรฐานที่ตกลงกันได้

เยาวภา ประคองศิลป์ (2542) ได้กล่าวไว้ในบทความวิชาการเรื่อง “การเรียนรู้การเมือง: แนวทางหนึ่งในหลักสูตรสังคมศึกษา” ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในวัยรุ่นว่า วัยรุ่น (adolescence) ที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทั่วไป เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ วัยรุ่นมีความต้องการอิสระจากครอบครัว สัมพันธภาพกับครอบครัวน้อยลงแต่กลับไปมีสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ความสัมพันธ์แบบนี้หาไม่ได้ในครอบครัว เพราะในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันแบบเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง (top-down) แต่ในกลุ่มเพื่อนเป็นความสัมพันธ์แบบแนวนอน (horizontal) ซึ่งเป็นการลดช่องว่างในครอบครัว และกล่าวถึงงานวิจัยของ Joseph Adelson (อ้างถึงใน สุรวุฒิ ปีเตอร์สง, 2528) ว่าวัยรุ่นอายุ 12-18 ปี มีรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ จะเรียนรู้การเมืองโดยการทำกิจกรรมทางการเมืองกับวัยรุ่นด้วยกัน ทิศนภาพแบบอำนาจนิยมที่มีต่อระบบการเมืองลดลง กล่าวคือ มองเห็นว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของการให้อำนาจเป็นใหญ่แต่เพียงอย่างเดียว แต่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลประนีประนอมประโยชน์ หรือจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมให้สมาชิกเกิดความพอใจ นอกจากนั้น วัยรุ่นจะมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุอุดมคติทางการเมืองของตน ดังนั้นสามารถจัดการเรียนการสอนเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายได้โดยตรง

บุญมาลี ตูห์ริฎณณิ (2537) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนต่างสังกัดกรุงเทพมหานครว่า นักเรียนในสังคมชนชั้นกลางมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมต่ำกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า แสดงว่ามีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูง อย่างไรก็ตาม จากเอกสารการสำรวจของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย หรือ UNDP เรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต: รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งทำการสำรวจประชากรแต่ละจังหวัดโดยใช้ดัชนีด้านรายได้และการศึกษาพบว่า จังหวัดที่มีค่าดัชนีรายได้และการศึกษาสูงที่สุดในประเทศเป็นอันดับที่ 1 คือ กรุงเทพมหานคร หากแต่เมื่อใช้ดัชนีสำรวจด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางสังคม ปรากฏว่า กรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีค่าดัชนีด้านนี้ต่ำที่สุดในประเทศคือเป็นอันดับที่ 76

จากตัวอย่างงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อแนวคิดประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่มีงานวิจัยทางการบริหาร การศึกษาที่สร้างองค์ความรู้ในเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ด้านประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้กรอบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย อันจะนำไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพในอนาคต

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

Torsten Husen (1961) ได้เขียนบทความวิเคราะห์การปฏิรูปการจัดการศึกษาในประเทศสวีเดน (A Liberal Democracy Adopts the Comprehensive School System) เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบเสรีโดยกล่าวว่า ในปี ค.ศ. 1957 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของสวีเดนได้ตั้งคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อศึกษาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา และมีนโยบายว่า 1) การจัดการศึกษาต้องให้ตัวเลือกที่เสรีแก่นักเรียนตามแผนการเรียนที่ผู้เรียนวางไว้ (free choice by the student of his study plan) การกำหนดว่าวิชาใดควรจะศึกษาหรือไม่ ต้องเป็นการตัดสินใจจากนักเรียนและผู้ปกครอง มิใช่การตัดสินใจจากผู้มีอำนาจในโรงเรียน และเมื่อมีการนำไปนโยบายนี้ไปทดลองใช้ ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง 2) ต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาสังคม และการชื่นชมซึ่งกันและกัน (promoting of social development and mutual appreciation) โดยมีผลการวิจัยจากสถาบันวิจัยด้านการศึกษารุงสตอกโฮล์ม ระบุว่า นักเรียนหัวกะทิถูกคัดสรรแยกออกไป แม้จะมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการดีในช่วงต้น กลับมีพัฒนาการน้อยลงเมื่อเทียบกับนักเรียนที่เรียนรวมกันในห้องปกติ การคัดนักเรียนหัวกะทิเหล่านั้นออกมาส่งผลโดยตรงให้การเรียนรู้ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนกลุ่มนี้ต่ำ ต่างจากกลุ่มที่เรียนรู้เหมือนๆ กับคนอื่นในระบบปกติ 3) ให้การศึกษาที่มีคุณภาพในเขตชนบท (provision of quality education in rural districts) และ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษา (efficiency of schooling) โดยการให้ความระมัดระวังเรื่องการกีดกันทางการศึกษากับนักเรียนในชั้นล่างของสังคม เพราะการวิจัยพบว่านักเรียนที่ต้องเลิกเรียนกลางคัน มีผลการทดสอบไอคิวที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนจบถึงร้อยละ 19 ซึ่งจากนโยบายนี้ เกิดความเปลี่ยนแปลง 3 ประการในการจัดการศึกษาของสวีเดน 1) มีการจัดวิชาเลือกให้กับนักเรียนในระดับเกรดเจ็ด จนถึง เกรดเก้ามากขึ้น 2) รูปแบบของการเรียนในเกรดเก้าเพิ่มขึ้นจากสามเป็นเก้าแบบ 3) มีการจัดกลุ่มตามความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษในเกรดเจ็ด และ แปดเท่านั้น

John J. Patrick (2003) เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้เขียนบทความชื่อ องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับประชาธิปไตยคืออะไร และเหตุใดจึงควรปรากฏอยู่ในหลักสูตรแกนของโรงเรียน (Essential Elements of Education for Democracy: What are they and why should they be at the core of the curriculum schools?) ซึ่งในบทความนี้ได้ระบุองค์ประกอบสำคัญ 10 ประการของการจัดการศึกษาสำหรับประชาธิปไตย คือ

- 1) การจัดการเรียนการสอนควรเน้นเรื่องความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย และสังคมประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2) การจัดการเรียนการสอนความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและ ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ในรัฐบาลแบบประชาธิปไตย รวมทั้งสังคมแบบพลรัฐ (civic society) ที่นักเรียนอาศัยอยู่
- 3) การพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้มาพิจารณาหรือมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย
- 4) การพัฒนาคุณธรรมและหน้าที่พลเมืองรวมทั้งทัศนคติในการเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนในสังคมประชาธิปไตย
- 5) การบูรณาการและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทัศนคติของนักเรียนในหลักสูตรและวิธีการสอน
- 6) การจัดการสอนความรู้ ทักษะ และทัศนคติของประชาธิปไตยตลอดทั้งหลักสูตรของโรงเรียน
- 7) การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนปกติรวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรและเกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน
- 8) การเปิดอภิปรายเสรีเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือปัญหาต่างๆในชั้นเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีและมีบรรยากาศแห่งความเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
- 9) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเชิงเปรียบเทียบในระดับนานาชาติ
- 10) การเตรียมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในเรื่องความรู้ทักษะและทัศนคติต่างๆ เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย

David Loader (2006) เป็นรองศาสตราจารย์และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ได้เขียนบทความเรื่องการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ริเริ่ม (Student-initiated learning) สรุปได้ว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือเรามักให้คุณค่ากับเด็กที่เก่งกว่าคือเด็กที่ทำได้อย่างที่ครูต้องการหรือทำเหมือนสิ่งที่ครูทำ นอกจากนี้ Loader เปรียบเทียบว่าเรามักมาสอนเด็กให้เหมือนสุนัขเลี้ยงแกะ คือให้เด็กไปในที่ๆ เราอยากให้ไปและผูกไว้ในที่ๆ เราไม่อยากให้ไป ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาคือครูส่วนใหญ่จะเป็นผู้รู้แต่ไม่ใช่ผู้เรียนรู้ ครูจึงไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้นอกจากเป็นผู้ให้ความรู้เท่านั้น ในการเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ เราจำเป็นต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียนและมีความเชื่อว่านักเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ Loader ยังได้อ้างคำพูดของ David Warner ว่าคนในชุมชนจำเป็นต้องมีความเชื่อว่าเด็กส่วนใหญ่มีความสามารถและน่าเชื่อถือพอที่โรงเรียนจะไม่ต้องควบคุมหรือจัดการพวกเขา นอกจากนี้เดวิด Loader ยังกล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงจะต้องเปลี่ยนแปลงทั้งระบบการศึกษาและระบบการให้คุณวุฒิครูด้วย สุดท้ายการเปลี่ยนให้สังคมการเรียนรู้มีลักษณะแบบนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ เราจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติของคน เพราะคนส่วนใหญ่ก็มีทัศนคติว่าถ้ายังไม่เกิดปัญหาหรือมีความเสียหายอะไรก็ยังไม่ต้องแก้ไขหรือปรับปรุง มิเช่นนั้นก็จะจะมีทัศนคติว่าถ้าจะปรับ ก็ค่อยๆ ปรับทีละหน่อย แต่ Loader แนะนำให้เรากล้าที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมริเริ่มในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสนับสนุนครูและผู้ที่ปฏิบัติการทั้งหลายทั้งในเรื่องของทัศนคติ อารมณ์ความรู้สึก และความสามารถในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ เพราะเดวิดเชื่อว่าปัญหาที่แท้จริงไม่ได้เกิดที่การเปลี่ยนแปลง แต่เกิดที่ควรที่จะรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นต่างหาก

Khuntarose Sanwong (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโดยวิธีการใช้ทักษะการคิดแบบคุณธรรมเป็นฐาน (Moral based thinking process skills for students' morality and ethics development) และพบว่าการใช้วิธีทักษะการคิดแบบคุณธรรมเป็นฐานนี้สามารถทำให้นักเรียนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของตนเองขึ้นได้ทั้ง 5 เรื่องที่ศึกษาคือความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความรับผิดชอบ และความยั่งยืน โดยแนวคิดเรื่องทักษะการคิดแบบคุณธรรมเป็นฐานนั้นสามารถแบ่งออกด้วยกันเป็น 5 ขั้นคือ 1) การตระหนักรู้ถึงปัญหาและความสำคัญของการแก้ปัญหาโดยใช้คุณธรรม 2) การร่วมมือการวิเคราะห์และประเมินสาเหตุของปัญหารวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3) คิดหาวิธีการแก้ไข

และดำเนินการแก้ไข 4) ประเมินผลและปรับเปลี่ยนตนเอง 5) ชื่นชมและภาคภูมิใจในคุณธรรม จริยธรรม

Marion Ben-Jacob และคณะ (2000) ได้เขียนบทความชื่อ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 (The learning environment of 21th century) โดยชี้ให้เห็นว่านักเรียนในยุค ศตวรรษที่ 21 นั้นจะเป็นนักเรียนที่พึ่งพาตนเองและสร้างแรงจูงใจให้ตัวเองด้วยธรรมชาติแห่งความ ออยากรู้อยากเห็น ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความกระตือรือร้นในการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการเรียนและเนื้อหาที่เรียน รวมทั้งตั้งคำถามกับผู้เรียน ผู้สอนมากกว่าจะเป็นเพียงแค่การรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว Ben-Jacob ยังกล่าวอีกว่า นักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากสถิติทำให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากอาชีพในยุคสมัยปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้ ผู้เรียนจำเป็นต้องหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ สิ่งที่ Ben-Jacob คิดว่าเป็นปัญหาของการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันโดยเฉพาะกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่คือ 1) การเรียนที่เน้นการเรียนที่เน้นการเรียนรู้ของ ปัจจุบันบุคคลเพียงอย่างเดียว 2) การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนรับความรู้จากผู้สอน 3) การเรียนที่ผู้เรียนได้ ประสบการณ์จากผู้สอนเพียงคนเดียวทำให้ได้ประโยชน์ในการเอาไปใช้ในชีวิตน้อย ดังนั้น Ben-Jacob จึงนำเสนอวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบที่เรียกว่า เครือข่ายการเรียนรู้อย่างร่วมมือ (Collaborative Learning Network หรือ CLN) ซึ่งมีวิธีการคือการใช้เครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมโยงนักเรียนหลากหลาย รวมทั้งผู้สอนที่หลากหลายมาเป็น เครือข่าย และให้ต่างคนต่างเรียนรู้จักกันผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้โดยความรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเฉพาะ ในห้องเรียนหรือในมหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ Ben-Jacob ยังแนะนำว่า การจัดการ เรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยลดเนื้อหาบางวิชาลงเช่น วิชาสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์หรือ วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เพราะจำเป็นต้องปลูกฝังทักษะสำคัญๆ เช่น ทักษะการอ่าน ความเข้าใจ การวิเคราะห์วิจารณ์ หรือการเขียน ให้กับเด็กนักเรียนในระดับ ประถมศึกษาเพราะเชื่อว่าเมื่อเด็กนักเรียนมีทักษะเหล่านี้แล้วจะสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหา ความรู้ได้ในอนาคต

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล (2559) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้แสดงทรรศนะในหนังสือพิมพ์ มติชนเกี่ยวกับแนวคิดเรื่อง “ระเบิดจากข้างใน หัวใจแห่งการพัฒนา” ในพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ว่าพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยดูจากภูมิ สังคม หมายถึงความรู้ที่มีมาดั้งเดิมอยู่ในชุมชนนั้นๆโดยไม่จำเป็นต้องตามความเป็นสากลให้มากนัก

ดังนั้นหลักในการพัฒนาคือต้องพัฒนาคนไปตามภูมิสังคมของเขา และหากต้องการนำความเจริญต่างๆ ไปให้ ต้องทำให้คนในสังคมมีความพร้อมจากข้างใน โดยได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า “การพัฒนาต้องระเบิดจากข้างใน” อย่าเอาระเบิดจากข้างนอกไปปาหัวเขา ต้องระเบิดจากข้างใน คือต้องให้คนข้างในมีความพร้อมและเขาก็เอาตัวออกมาสู่ความเจริญหรือสู่ความสากล อย่าขัดเยียดเขา” ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาคนแบบ ‘การระเบิดจากข้างใน’ คือ การทำให้คนมีความเข้มแข็ง และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง แล้วทำความต้องการที่จะพัฒนาจะเกิดมาจากตัวเอง ซึ่งการที่เกิดจากความต้องการของตนเอง ไม่ใช่การขัดเยียดนั้น การพัฒนางี้จะเป็นไปด้วยความเต็มใจและอยู่อย่างยั่งยืน

Rose Gilroy (2005) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของพื้นที่ในบ้านที่เป็นตัวกำหนดเสรีภาพและความเฟื่องฟูในผู้สูงอายุ (The role of housing space in determining freedom and flourishing in older people) โดยได้ทำการศึกษาสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในสหราชอาณาจักร และพบว่าการเปลี่ยนแปลงความสมดุลระหว่างที่อยู่อาศัยและการดูแล มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความคิดของผู้สูงอายุเกี่ยวกับตำแหน่งและสถานภาพของตนเอง โดยเฉพาะเมื่อผู้สูงอายุถูกจำกัดพื้นที่ในบ้านของตน เพราะการที่พื้นที่ของตนสูญหายไปนั้นเท่ากับเป็นการสูญเสียความศรัทธาในตนเอง และผู้สูงอายุจะมองเห็นพื้นที่เหล่านั้นเป็นกิจวัตรของตน งานอดิเรก หรือแม้แต่ช่วงชีวิตในวัยเด็ก และสิ่งที่สำคัญนอกเหนือไปจากนี้คือ เมื่อผู้สูงอายุสูญเสียพื้นที่ในบ้าน หมายถึงการสูญเสียความสามารถในการทำหน้าที่แบบมนุษย์ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อชีวิตของผู้สูงอายุ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยกล่าวว่าการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้นมี 3 แนวทางคือ 1) การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) ซึ่งเป็นการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนที่เน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนเป็นระยะในระหว่างที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการประเมินกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วใช้ผลการประเมินย้อนกลับไปเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนนำมาปรับปรุงวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) ซึ่งเป็นการประเมินรวบยอดเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูผู้สอนมีบทบาทหลักในการประเมิน โดยการใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นมาตรฐานการประเมินและเป็นเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ และเป็นทางการมากกว่าการประเมินเพื่อการเรียนรู้และการประเมินขณะเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ทั้ง 3 แบบจะมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน แต่แนวทางการประเมินการเรียนรู้แบบใหม่นั้นมุ่งเน้น

ที่การประเมินขณะเรียนรู้นี้มากที่สุดโดยกระบวนการประเมินการเรียนรู้ทั้ง 3 วิธีประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ 2) วางแผนจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ 3) เตรียมกำหนดเทคนิควิธีการและสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ 4) ดำเนินการประเมินการเรียนรู้และ 5) ใช้ผลการประเมินให้เกิดผลคุ้มค่า

Judith Borrenson Caruso และ Robert B. Kvakik (2005) ได้ทำการศึกษาเรื่องนักเรียนกับเทคโนโลยีสารสนเทศปี 2005: ความสะดวก การสื่อสาร การควบคุม และการเรียนรู้ (ECAR Study of Students and Information Technology, 2005: Convenience, Connection, Control, and Learning) โดยการใช้แบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ตสอบถามนักเรียนในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยอุดมศึกษา 63 แห่งในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการสัมภาษณ์นักศึกษา 82 คนจากสถาบันการศึกษา 7 แห่ง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบายและเพื่อติดต่อสื่อสารทั้งในงานวิชาการและกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่เรียนในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาธุรกิจ รวมทั้งสาขาวิทยาศาสตร์มีความต้องการใช้เทคโนโลยีมากกว่านักเรียนในสาขาวิชาอื่นๆ และพบว่า ตามความเห็นของนักเรียนนั้น ครูที่สามารถใช้เทคโนโลยีในวิชาเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในวิชาเรียน มีความสนใจในวิชาเรียน และเข้าใจความคิดที่ซับซ้อนได้ดีกว่า นอกจากนี้ นักเรียนคิดว่าการใช้ระบบบริหารจัดการหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ (Course Management System- CMS) นั้นช่วยพัฒนาการเรียนรู้อีก

James J Appleton และคณะ (2008) ได้เขียนบทความเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียน (Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct) โดยรวบรวมผลการวิจัยหลากหลายด้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักเรียนกับโรงเรียน เพื่อแสดงให้เห็นความสำคัญของการที่นักเรียนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพราะจากงานวิจัยพบว่า การที่นักเรียนลาออกกลางคันมีความเชื่อมโยงกับการที่ไม่มีส่วนร่วมกับโรงเรียน และแสดงสถิติให้เห็นผลกระทบด้านต่างๆ ของการออกจากโรงเรียนกลางคัน เช่นผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่ารายได้ของคนที่ไม่จบนั้นลดลงถึงร้อยละ 34.7 ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 ถึงปี ค.ศ. 2002 งานวิจัยแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนจะช่วยลดการลาออกกลางคัน นอกจากนี้บทความยังกล่าวถึงงานวิจัยที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของนักเรียนกับพฤติกรรมและจิตวิทยาของนักเรียนด้วยโดยแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน มักจะเป็นนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน อีกทั้งในกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงที่จะล้มเหลว

ในการเรียนอันเกิดจากปัจจัยเรื่องความแตกต่างทางภาษา ความแตกต่างทางเชื้อชาติ หรือความแตกต่างทางฐานะ เมื่อแยกแยะนักเรียนกลุ่มนี้แล้วจะเห็นว่า นักเรียนที่มีความร่วมมือในการเรียนการสอนกับโรงเรียนจะสามารถประสบความสำเร็จได้มากกว่า ในขณะที่นักเรียนที่ไม่มีส่วนร่วมกับโรงเรียนมักจะแสดงพฤติกรรมในเชิงลบ เช่นขาดเรียนหรือมีพฤติกรรมก่อความวุ่นวายในห้องเรียน รวมทั้งออกจากโรงเรียนกลางคัน

Robert Biswas-Diener และ P. Alex Linley (2011) ได้ศึกษาเรื่อง จิตวิทยาในเชิงบวก เป็นพลังในการเปลี่ยนสังคม (Positive Psychology as a Force for Social Change) โดยได้อธิบายถึงพัฒนาการของแนวคิดเรื่องจิตวิทยาในเชิงบวกที่เริ่มจากความเชื่อว่าจิตวิทยาในเชิงบวกคือความสุขในชีวิต และต่อมาได้พัฒนาให้เห็นว่าเป้าหมายที่แท้จริงของจิตวิทยาในเชิงบวกนั้นไม่ใช่ความสุข แต่คือการนำเสนอข้อเท็จจริงให้เห็นว่าผลกระทบที่เกิดจากการใช้จิตวิทยาในเชิงบวกคืออะไร ความสุขเป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้น บทความชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของจิตวิทยาในเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยการยกกรณีศึกษาสำคัญ 4 เรื่องคือ 1) การที่เปลี่ยนให้สังคมมาให้ความสำคัญกับการวัดความสุขมวลรวมมากกว่าการวัดทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว 2) การสร้างกระแสให้เกิดความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) การกระตุ้นให้เกิดหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับความสามารถหรือจุดแข็งของบุคคล (strength-based organization) และ 4) การริเริ่มการแก้ปัญหาความยากจนโดยการส่งเสริมความสามารถและศักยภาพของคนเหล่านั้น โดยเป้าหมายของจิตวิทยาเชิงบวกที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมี 3 ด้านคือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านศักยภาพของบุคคล และ 3) ด้านความสามารถของชุมชน และเป้าหมายของจิตวิทยาในเชิงบวกคือมุ่งหวังให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแนวคิดแบบจิตวิทยาในเชิงบวกได้ ใช้จิตวิทยาในเชิงบวกเป็นเครื่องมือทางการศึกษาสำคัญที่ช่วยเปลี่ยนแปลงสังคม และสุดท้ายนำจิตวิทยาในเชิงบวกไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในระดับกลุ่มบุคคล

Noreen M. Webb (1982) ได้เขียนบทความเรื่องปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย (Student Interaction and Learning in Small Groups) ซึ่งกล่าวถึงงานวิจัยหลากหลายชิ้นที่พูดถึงความเชื่อมโยงระหว่างปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มย่อยกับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยทำการศึกษาใน 3 ด้านคือ 1) ความเชื่อมโยงระหว่างปฏิสัมพันธ์และผลการเรียนรู้ 2) กระบวนการเรียนรู้และกลไกทางสังคมที่ช่วยเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้และ 3) ลักษณะของปัจเจกบุคคล ของกลุ่มและวิธีการให้รางวัลที่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มย่อย โดยพบว่า 1) ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มย่อยมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านกระบวนการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม การอธิบายให้เพื่อนฟังมีความสำคัญ

เพราะช่วยทำให้ผู้อธิบายมีความเข้าใจในงานที่ซับซ้อนหรือหัวข้อที่ยากได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การอธิบายนั้นจะไม่ใช่ผลดีกับผู้รับฟังหากเป็นการอธิบายที่ไม่ถูกต้อง 2) กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดที่เกิดขึ้นในการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มคือการให้ข้อมูลด้วยวิธีการพูด โดยพบว่า นักเรียนที่มีการพูดให้ข้อมูลระหว่างกันภายในกลุ่มอย่างกระตือรือร้นจะสามารถเพิ่มระดับผลการเรียนได้ โดยเฉพาะการให้นักเรียนเป็นผู้สอนคนอื่นในกลุ่ม เพราะมีผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่สอนเพื่อนในกลุ่มมีผลการเรียนที่สูงกว่าคนที่ไม่ได้สอน กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญอีกประการคือการให้กลุ่มช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหา โดยพบว่านักเรียนที่เข้าใจหลักการในการแก้ไขปัญหาสามารถนำความเข้าใจนั้นไปแก้ปัญหาอื่นได้ดีมากกว่า และกระบวนการสุดท้าย คือการให้สัญญาฉบับทั้งแบบใช้วัจนและอวัจนภาษาภายในกลุ่ม โดยพบว่านักเรียนที่มีปัญหาความเข้าใจในชั้นเรียนมักจะได้ประโยชน์จากการทำงานกับเพื่อนในกลุ่มผ่านการให้สัญญาฉบับทั้งวัจนและอวัจนภาษา ส่วนเรื่อง ปัจจัยทางสังคมจิตวิทยาที่มีผลต่อการเรียนของเด็กนั้นพบว่า นักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อนจะเรียนได้เร็วขึ้นถ้าเรียนจากเพื่อนด้วยกัน เพราะเด็กเล็กจะมีความกลัวครูที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน นอกจากนี้นักเรียนมักจะเลือกที่จะอยู่ในกลุ่มขนาดเล็กมากกว่าเพราะมีความตื่นกลัวน้อยกว่าอยู่ในกลุ่มใหญ่ และนักเรียนที่ทำงานเป็นกลุ่มแม้จะมีความตื่นเต้นที่มีการแข่งขันกันภายในกลุ่มแต่ก็จะพอใจที่จะทำงานแบบร่วมมือกันภายในกลุ่มมากกว่าแบบแข่งขันกัน 3) พบว่าการเกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มนั้นสามารถคาดเดาได้จากลักษณะของนักเรียนแต่ละคนลักษณะของกลุ่มแต่ละกลุ่ม และกระบวนการให้รางวัล โดยความสามารถของนักเรียนแต่ละคนและวิธีการให้รางวัลนั้นมีผลโดยตรงกับการเกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักเรียนที่มีความสามารถมากมักจะพูดอธิบายให้กับเพื่อนฟังมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถน้อย การให้รางวัลนักเรียนทั้งกลุ่มเมื่อทำงานสำเร็จจะช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม การให้คำแนะนำให้นักเรียนช่วยเหลือกันภายในกลุ่มไม่ค่อยเกิดประโยชน์หากไม่มีการให้รางวัลร่วมเข้าไปด้วย

Penny Oldfather (1992) ได้นำเสนอบทความเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของความรู้: แนวคิดการสร้างแรงจูงใจสำหรับการเรียนอ่านเขียนของนักการศึกษาแนวคอนสตรัคติวิสต์” (Sharing the ownership of the knowing: A constructivist Concept of motivation for literacy Learning) โดยกล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของความรู้ เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์แบบมีพลวัตโดยให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนสร้างความหมายจากการเรียนรู้ของตนเอง และมีความเชื่อตรงต่อความคิดของตน การศึกษานี้เป็นการศึกษาในโรงเรียนของรัฐแคลิฟอร์เนียตอนใต้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์ศึกษา ได้พูดคุยกับนักเรียนในชั้นเรียนภาษา 31 คนในห้องเรียนเกรด 5 และเกรด 6 ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ใช้การเรียนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และผลวิจัย

ได้จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์ผู้เรียน พบความเชื่อมโยงระหว่างการแสดงความคิดเห็นของตนเอง กับการเสริมสร้างพลังอำนาจในการแสดงความคิดเห็น (epistemological empowerment) และได้ข้อสรุปว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจในการแสดงความคิดเห็น (epistemological empowerment) เป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ในห้องเรียนแบบคอนสตรัคติวิสต์ เมื่อครูให้นักเรียนมีส่วนในการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ นักเรียนที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในการแสดงความคิดเห็นจะมีส่วนร่วมในการเรียนเขียนอ่านมากขึ้นเมื่อเขาเหล่านั้นตระหนักรู้ถึงการสร้างความหมายด้วยตนเอง

Sally Brown (2005) ได้เขียนบทความเรื่อง “การประเมินเพื่อการเรียนรู้”(Assessment for Learning) โดยได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการประเมินผลในการเรียนรู้ว่า การจัดประเมินผลที่ดีต้องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หมายถึงสามารถช่วยให้การประเมินบอกได้ว่าผู้เรียนได้เรียนอะไรไปและแสดงความรู้ในสิ่งที่เรียนได้มากเพียงใด ดังนั้นการประเมินผลที่ดีต้องไม่ใช่แค่การประเมินผลอะไร หรือ อย่างไร เท่านั้น แต่ยังต้องให้ความสำคัญด้วยว่า ทำไม เราจึงประเมินผล นอกจากนี้เรายังต้องคำนึงถึงด้วยว่า ใคร คือผู้ที่ได้รับการประเมินผลนั้น และคำนึงว่า เมื่อไหร่ จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการประเมินผล

การประเมินผลที่ดีควรเป็นลักษณะการประเมินผลแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งสะท้อนหลักสูตรแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกัน วิธีการประเมินผลควรจะเน้นการพิจารณาหลักฐานของการเรียนรู้มากกว่าความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล ยกตัวอย่างเช่นหากเราต้องการประเมินนักเรียนว่ามีความพร้อมในการเข้าทำงานเพียงใด การประเมินผลควรจะเป็นลักษณะการประเมินเชิงปฏิบัติการ วิธีการประเมินผลก็ควรจะเป็นวิธีการประเมินที่แท้จริง หมายถึงประเมินในสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะประเมิน มิใช่ประเมินในสิ่งที่ง่ายในการประเมิน กลยุทธ์ในการประเมินควรจะต้องมีประสิทธิภาพ ในแง่ของการลงทุนและการใช้เวลาของผู้ประเมิน กระบวนการในการประเมินผลจะต้องโปร่งใส โดยมีการใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน การประเมินผลที่ต้องการให้ครอบคลุมการเรียนรู้ทุกด้านควรจะใช้การประเมินผลหลากหลายวิธี การประเมินผลควรจะต้องมีความน่าเชื่อถือ หมายความว่าผู้ประเมินคนใดมาประเมินก็ควรจะได้ผลเหมือนกัน และสำหรับการประเมินผลในวิชาที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่นดนตรีหรือศิลปะ อาจจะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินด้วย และสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับกระบวนการประเมินผลก็คือกระบวนการให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำแก่ผู้เรียน การให้คำแนะนำสำหรับการประเมินผลปลายทาง (summative feedback) นั้นควรจะต้องชัดเจน เชื่อมโยงกับเกณฑ์การประเมินและวัตถุประสงค์ของวิชาเรียน ในขณะที่การประเมินผลระหว่างทาง (formative feedback) มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องมีรายละเอียด

ครอบคลุมและมีความหมายแก่นักเรียนเฉพาะบุคคล ต้องมีความยุติธรรม และมีความท้าทายในขณะเดียวกันก็ต้องส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนอีกด้วย ผู้ประเมินจึงควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพื่อช่วยในการประเมินรวมถึงการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการประเมิน สิ่งสำคัญอีกประการสำหรับการประเมิน ไม่ว่าจะด้วยวิธีการประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อน ครูเป็นผู้ประเมิน สิ่งสำคัญที่สุดคือจะต้องไม่ใช่การประเมินอย่างรวดเร็วเพื่อหาข้อสรุป ผู้ประเมินต้องได้รับการฝึกฝนและซักซ้อม หากต้องการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ

Jerie Weasmer และ Amelia Mays Woods (2000) ได้เขียนบทความเรื่อง ยกความเป็นเจ้าของห้องเรียนให้กับนักเรียน (Shifting classroom ownership to Students) โดยเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนด้วยตัวเองมากขึ้น ครูที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในเป้าหมายการเรียนรู้และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้ครูมีโอกาสในการมองภาพรวมของการเรียนรู้ในห้องเรียน และประเมินนักเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ครูยังมีเวลาในการช่วยนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนมากกว่าคนอื่น การจัดการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูจำเป็นต้องมองว่านักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจและเชื่อเชิญให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ การจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ ผู้เรียนจะไม่ใช่ว่าผู้รับความรู้แต่จะเป็นผู้ลงมือในการออกแบบประสบการณ์ทางสังคมและประสบการณ์ทางวิชาการด้วยตัวเอง นอกจากนี้ การประเมินผลและการให้คำแนะนำแก่นักเรียนยังถือเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ จำเป็นต้องจัดเวลาในการให้คำแนะนำกับนักเรียนเพราะเป็นการทำให้นักเรียนตระหนักถึงการเรียนรู้ของตัวเอง

Diana F Wood (2003) การเขียนบทความเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (ABC of learning and teaching in medicine: Problem based learning) โดยอธิบายว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น นักเรียนจะใช้ตัวกระตุ้นที่ได้มาจากปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง โดยนักเรียนจะต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเองก่อนจากนั้นถึงมาทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือและปรับความเข้าใจของตนเองให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น ดังนั้นการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจึงไม่ใช่การแก้ปัญหา หากแต่เป็นการใช้ปัญหาที่เหมาะสมมาเพื่อเพิ่มความรู้อและความเข้าใจของนักเรียน กระบวนการจัดกิจกรรมแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานในห้องเรียนนั้น จะต้องมีการจัดเป็นกลุ่มให้นักเรียนรับบทบาทแตกต่างกัน มีผู้เป็นประธานกลุ่มและผู้จัดบันทึก

และเมื่อเปลี่ยนปัญหาไปพบปะของคนในกลุ่มก็ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ผู้สอนมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้ประธานกลุ่มสามารถดำเนินการอภิปรายแสดงความคิดเห็นได้ตรงตามที่ต้องการ ในแง่ของการออกแบบหลักสูตรนั้น วิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานส่วนใหญ่จะปรากฏใช้ในหลักสูตรที่มีลักษณะบูรณาการ ในแง่ของการพัฒนาผู้สอนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับการเรียนรู้แบบกลุ่มมากกว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักเรียน สิ่งสำคัญอีกอย่างคือกระบวนการประเมินผล สำหรับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น การประเมินผลมีอิทธิพลสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน หากกระบวนการประเมินผลยังให้ความสำคัญกับการจดจำข้อเท็จจริงต่างๆ การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานก็จะไม่ประสบความสำเร็จ การประเมินผลของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น ควรจะเป็นการทดสอบนักเรียนว่ามีความสามารถตามที่หลักสูตรตั้งเป้าหมายเอาไว้หรือไม่ และควรจะใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินผลส่วน ควรจะต้องมีการส่งเสริมให้นักเรียนไตร่ตรองถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเอง อันหมายรวมถึงทักษะในการสื่อสาร การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

อมรรัตน์ จินดา และเอกนถน บางท่าไม้ (2559) ทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) เพื่อศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาจำนวน 94 แห่งและผลการวิจัยพบว่า 1) ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษจะมีบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรงแต่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กก็มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) สถานศึกษายังมีความต้องการให้ส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์สื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งขณะนี้ใช้ครบทุกแห่งแต่ยังขาดความเสถียร หากระบบมีความเสถียรมั่นคงจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้

อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนครูสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยนำความรู้ที่ได้มาจากระบบเครือข่าย 3) แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่าควรให้การส่งเสริมสนับสนุนใน 3 ด้านคือ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านโปรแกรมและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และด้านบุคลากร

บุญ จารย์โพธิ์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อศึกษาแนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานประชาธิปไตยและครูผู้สอน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนรายด้านอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ 1) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย 3) การจัดองค์กรบริหารให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ส่วนด้าน การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูผู้รับผิดชอบงานประชาธิปไตยมีแนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนมีแนวการดำเนินการสร้างเสริมประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก

นันทวิช เหล่าวิชา (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทยพบว่าในปัจจุบันนักการเมืองนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ โดยการศึกษาข้อมูลของพรรคการเมืองหลักๆ เช่นพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยพบว่า พรรคการเมืองทุกพรรคให้ความสำคัญกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในลำดับต้นๆ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกของพรรคซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีทั้งนักเรียนนิสิตและนักศึกษา นอกจากนี้สื่อออนไลน์ยังเป็นตัวกลางสำคัญในการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ระหว่างกลุ่มการเมืองกับประชาชน เป้าหมาย โดยการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือทางการเมืองปรากฏชัดเจนในการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2554 ที่พรรคการเมืองต่างๆ ใช้สื่อยุคใหม่คือสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการหาเสียง เช่นพรรคเพื่อไทยมีการเชื่อมต่อสัญญาณภาพจากต่างประเทศผ่านสื่อออนไลน์ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้

ประชาชนฟัง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ก็เปิดช่องทางการถ่ายทอดสดหาเสียงของพรรคผ่านหน้าเฟซบุ๊กของพรรคเช่นเดียวกัน เหตุผลสำคัญที่พรรคการเมืองเลือกใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารกับประชาชนเพราะมีต้นทุนต่ำ สามารถสื่อสารโดยตรงถึงผู้รับสาร สะดวกรวดเร็ว สามารถตอบโต้กันได้ อย่างไรก็ตาม สื่อออนไลน์ยังมีข้อเสียคือ กลุ่มเป้าหมายแคบเกินไป และ ขาดความน่าเชื่อถือของสารที่นำมาเสนอ ดังนั้นผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณอย่างยิ่งในการรับสารดังกล่าวเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของนักการเมือง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ออนไลน์) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ในภาพรวมโดยแสดงให้เห็นสาเหตุสำคัญสองประการคือ การเร่งขยายตัวของเศรษฐกิจที่เกิดจากการพยายามเร่งเพิ่มมูลค่าการค้าขายระหว่างประเทศทำให้เกิดการพึ่งพาดตลาดและแหล่งทุนต่างประเทศสูง และการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการเงินกับนโยบายทางการเงินที่ผิดพลาด กล่าวคือมีการหาแหล่งเงินทุนจากต่างชาติมาลงทุนขยายเศรษฐกิจอย่างเสรีแต่กลับใช้นโยบายการแลกเปลี่ยนเงินแบบคงที่ ทำให้นักธุรกิจกู้ยืมเงินจากต่างประเทศโดยไม่คำนึงถึงภาวะความผันแปรของอัตราแลกเปลี่ยนเงินระหว่างประเทศ ส่งผลให้การนำเข้าและส่งออกไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงตามอัตราแลกเปลี่ยนและส่งผลให้นำเข้าและส่งออกได้ยาก จนต้องมีการประกาศการลอยตัวค่าเงินบาทในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เป็นจุดเริ่มต้นของภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว รายได้รัฐตกต่ำ ส่งผลมาถึงการดำรงชีวิตของคนจนกระทั่งเรื่องการศึกษา เพราะรายได้ที่ลดลงมีผลให้อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในระดับต่าง ๆ ลดต่ำลง และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสติปัญญา โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือด้อยโอกาส จากการประมาณการในปี พ.ศ. 2540 จะมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 และปวช. ปีที่ 3 ที่ไม่เรียนต่อ และต้องออกมาหางานทำจำนวนทั้งสิ้น 188,915 คน ทั้งยังมีผลต่อเนื่องถึงปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ตามมาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้จัดพิมพ์เอกสารเรื่อง โรงเรียนคุณธรรม ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง: แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีงบประมาณ พ. ศ. 2560 ซึ่งกล่าวถึงความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม วัตถุประสงค์ในการจัด เป้าหมายของโครงการรวมทั้งตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนคุณธรรม คือ 1) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 2) จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 3) จำนวนผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ คือ

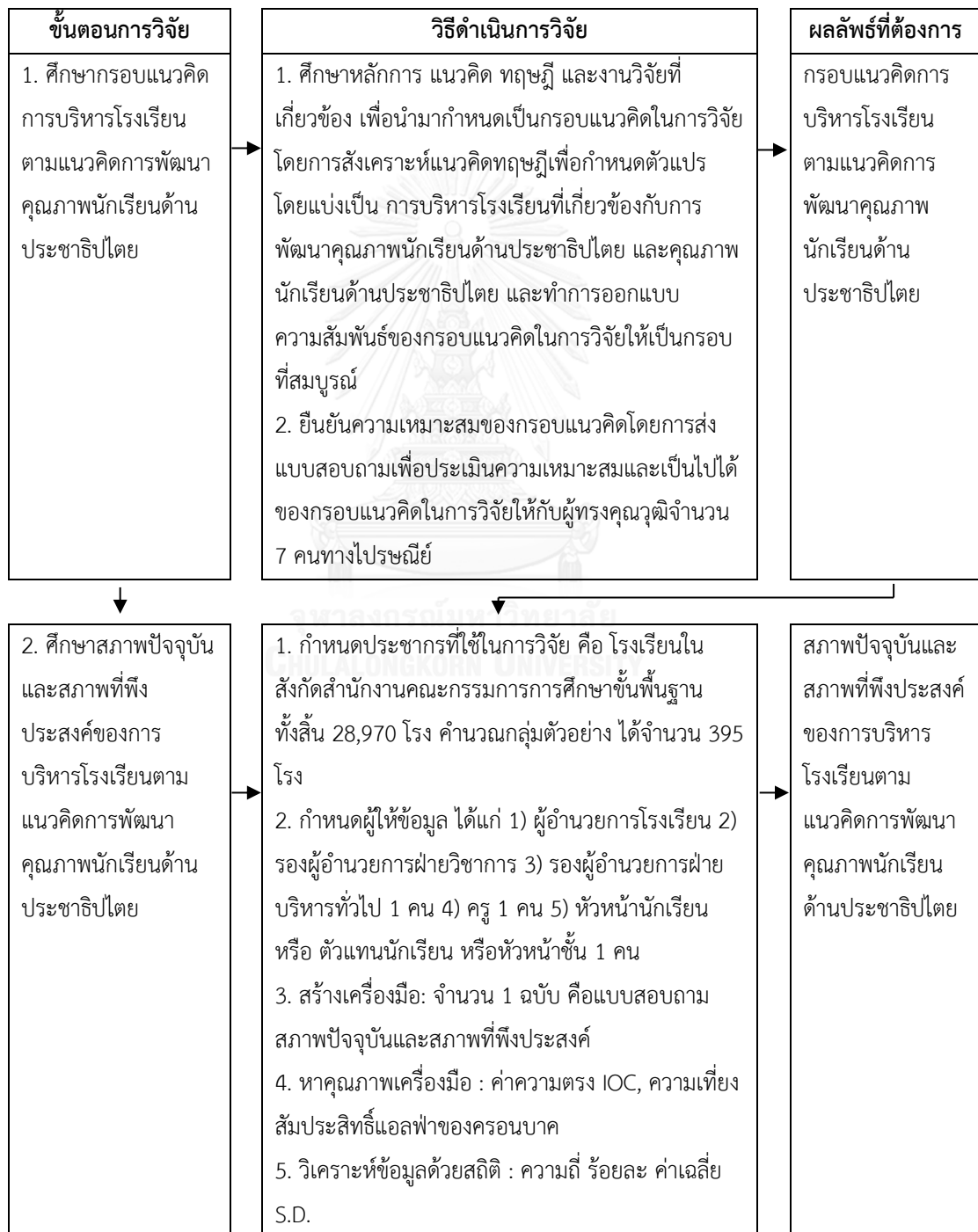
ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ อุดมการณ์คุณธรรม และตัวชี้วัด
โรงเรียนคุณธรรม คือ 1) มีอุดมการณ์คุณธรรมในการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม 2) มีกลไกและ
เครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน 3) มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความ
พอเพียง ความกตัญญู และความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 4) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลด
น้อยลง 5) มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 6) มีองค์
ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการไว้ในชั้นเรียน 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

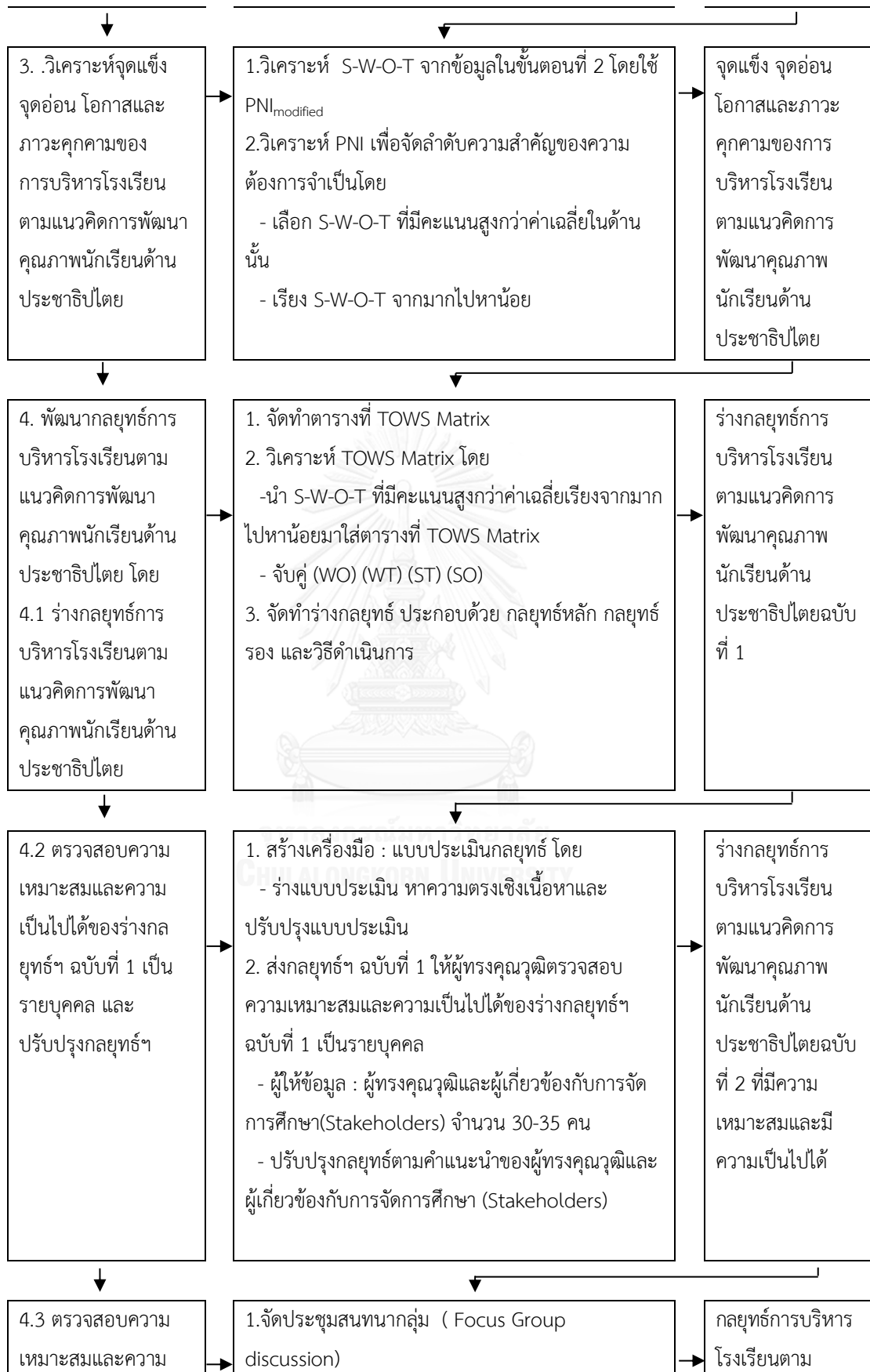
นอกจากนี้ยังเสนอโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมรวมทั้งระบุ
รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณและช่องทางการติดต่อเพื่อของบประมาณในการจัดกิจกรรมใน
โครงการโรงเรียนคุณธรรมด้วย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix-methods Research) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

<p>เป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 2 เป็นกลุ่ม ปรับปรุงกลยุทธ์ฯ และนำเสนอกลยุทธ์ฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอกกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 2 - ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นกลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Stakeholders) จำนวน 10-12 คน 2. ปรับปรุงกลยุทธ์ตามข้อเสนอแนะร่วมกับ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3. นำเสนอกกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์ 	<p>แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับสมบูรณ์</p>
--	---	--

แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดเรื่องงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และกรอบแนวคิดเรื่ององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เป็นการวิจัยเชิงเอกสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเท่าที่ปรากฏเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ความหมายของประชาธิปไตย คุณภาพประชาธิปไตย การประเมินประชาธิปไตย ค่านิยมประชาธิปไตย คุณลักษณะประชาธิปไตย Quality Democracy, Democratic Values, Democratic Characteristics, Democratic Qualities, Democracy Quality เพื่อสังเคราะห์กรอบ คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากนั้นยืนยันความเหมาะสมของกรอบแนวคิดโดยการส่งแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกรอบแนวคิดในการวิจัยให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีเครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาหาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน คำนวณกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 395 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป 1คน 4) ครู 1 คน 5) หัวหน้านักเรียน หรือ ตัวแทนนักเรียน หรือหัวหน้าชั้น 1 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

- 1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน
- 1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 395 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป 1 คน 4) ครู 1 คน 5) หัวหน้านักเรียน หรือ ตัวแทนนักเรียน หรือหัวหน้าชั้น 1 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) $\pm 5\%$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N แทน จำนวนประชากรซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้โดยกำหนดเอาไว้ที่ร้อยละ 5

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

ขนาดประชากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 395 โรงเรียน

- 1.1.3 สุ่มรายชื่อ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประชากรทั้งหมด เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามภาคทั้งสิ้น 6 ภาคตามการแบ่งภาคของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จากนั้นแบ่งตามประเภทโรงเรียนเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตศึกษามัธยมศึกษาให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.1.4 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยมีกระบวนการในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้
- 1.1.4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามให้มีความชัดเจนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.4.2 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยพัฒนาประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

(1) ร่างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและตามนิยามศัพท์

(2) นำร่างรายการข้อคำถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและตามนิยามศัพท์

(3) ปรับปรุงร่างรายการข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(4) สร้างแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รวมทั้ง ครู และ ตัวแทนนักเรียนซึ่งเป็นหัวหน้านักเรียน หรือหัวหน้าชั้น โดยมีประเด็นคำถามในเครื่องมือ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการเข้าร่วม และจัดกิจกรรมประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตั้งแต่ 1 ถึง 5 โดยมีค่าตัวเลขที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพปัจจุบัน”

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่พึงประสงค์”

ระดับ 5 หมายถึง ต้องการ/พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ต้องการ/พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ต้องการ/พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ต้องการ/พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ต้องการ/พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

(5) ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือวิจัย

- 1.4.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษาเพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมและเหมาะสมกับเนื้อหาการวิจัย
- 1.4.1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 1.4.1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านมาปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิคือเป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
- 1.4.1.6 นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณหาค่าความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินอลลีและแฮมเบลตัน (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

- 1.4.1.7 คัดเลือกข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและมีความเที่ยงตรงทางเนื้อหาที่ใช้ได้ คือ ค่าดัชนี IOC รายข้อต้องมีค่ามากกว่า 0.50 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ดังนั้นจึงจะคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00
- 1.4.1.8 ปรับปรุงภาษาของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ก่อนนำไปทดลองใช้

1.4.1.9 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 395 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้
การส่งและการรับทางไปรษณีย์โดยแบ่งโรงเรียนทั้งสิ้นออกเป็น 6 ภาค ดังนี้
ภาคเหนือ

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3,060 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 210 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน

ภาคใต้

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2,905 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 39 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 272 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียน

ภาคกลาง

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5,447 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 74 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 609 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 12,292 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 167 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 932 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 13 โรงเรียน

ภาคตะวันตก

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1,392 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 19 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 114 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน

ภาคตะวันออก

ก) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1,588 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 22 โรงเรียน

ข) โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 149 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน

1.4.1.10 วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งขั้นตอน เป็น 2 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพผู้ให้ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อแจกแจงความถี่
และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียน
ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
Excel for Windows หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ภาพรวม

และวิเคราะห์แยกสภาพแวดล้อมภายในและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีเครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาหาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จากนั้นหาความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่า $PNI_{modified}$ และ ความถี่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนมัธยมศึกษาด้านประชาธิปไตย โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้วยการใช้เทคนิคหรือการคำนวณหาค่าดัชนี Modified Priority Need Index ($PNI_{Modified}$) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{Modified}$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ แทน Modified Priority Need Index

I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
D	แทน	สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

3.3.2 กำหนดเกณฑ์การพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้การอิงเกณฑ์และแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

3.3.2.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ นำค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูงที่สุด ลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำที่สุด แล้วนำ

ระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่า $PNI_{Modified}$ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ โดยกำหนดให้ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เป็นจุดอ่อน ส่วนกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เป็นจุดแข็ง

3.3.2.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดกลุ่มค่าดัชนี นำค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูงที่สุด ลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำที่สุด นำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่า $PNI_{Modified}$ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ โดยกำหนดให้ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เป็นภาวะคุกคาม ส่วนกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เป็นโอกาส

3.4 ขั้นตอนที่ 4 พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้ TOWS Matrix โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

3.4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้ TOWS Matrix โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1.1 จัดทำตารางที่ TOWS Matrix

3.4.1.2 วิเคราะห์ TOWS Matrix โดย นำ S-W-O-T ที่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยมาใส่ตารางที่ TOWS Matrix จากนั้น

(1) จับคู่จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy) โดยพยายามลดจุดอ่อน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทางดำเนินการที่จะทำให้การบริหารโรงเรียนเกิดปัญหาน้อยที่สุด

(2) จับคู่จุดอ่อน-โอกาส (WO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-Oriented Strategy) โดยแก้ไขจุดอ่อนและนำโอกาสที่เปิดให้มาทำประโยชน์อย่างเต็มที่

(3) จับคู่จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็ง หลีกเลี่ยงภาวะคุกคามและหาแนวทางดำเนินการที่จะทำให้การบริหารโรงเรียนเกิดปัญหาน้อยที่สุด

(4) จับคู่จุดแข็ง-โอกาส (SO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) โดยนำจุดแข็งที่มีมาเสริมสร้างและนำโอกาสที่เปิดให้มาทำประโยชน์อย่างเต็มที่

3.4.1.3. จัดทำร่างกลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ

3.4.2 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 1 เป็นรายบุคคลและปรับปรุงกลยุทธ์ฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.2.1 สร้างเครื่องมือ คือ แบบประเมินกลยุทธ์ โดยร่างแบบประเมิน หาความตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแบบประเมิน

3.4.2.2 ส่งกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 1 พร้อมแบบประเมินกลยุทธ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Stakeholders) จำนวน 30-35 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 1 เป็นรายบุคคล

3.4.2.3 ปรับปรุงกลยุทธ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Stakeholders)

3.4.3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 2 เป็นกลุ่มปรับปรุงกลยุทธ์ฯ และนำเสนอกลยุทธ์ฯ มีรายละเอียดดังนี้

1) จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion)

- นำเสนอกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 2

- ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นกลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Stakeholders) จำนวน 10-12 คน

2) ปรับปรุงกลยุทธ์ตามข้อเสนอแนะร่วมกับ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำเสนอกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods) นั้น ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative method) ผสมผสานกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative method) เพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน โดยได้ทำการออกแบบการวิจัยในรูปแบบแบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มประชากรคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน คำนวณเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 395 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป ครู และตัวแทนนักเรียน (เว้นแต่ในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเพียงคนเดียวจะมีผู้ให้ข้อมูล 3 คนคือผู้บริหาร ครู และตัวแทนนักเรียน) ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การสนทนากลุ่ม (focus group) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

4.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

4.3 จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

4.4 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอนคือ

4.4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

4.4.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 1

4.4.3 การปรับปรุงร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 2

4.4.4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 2

4.4.5 การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นฉบับสมบูรณ์

โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

4.1 กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนด้านประชาธิปไตย และแนวคิดเรื่องคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแล้วได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1 จากนั้นประเมินกรอบแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางด้านการบริหารการศึกษา 2 ท่านผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางด้านประชาธิปไตย 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านประชาธิปไตยและเป็นผู้บริหารการศึกษาจำนวน 4 ท่าน (ดังปรากฏรายชื่อในภาคผนวก ข) โดยผลการประเมินความเหมาะสมดังปรากฏใน ตารางที่ 6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความเหมาะสมกรอบแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (N = 7)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
1. งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย			
1.1 บทบาทของผู้บริหาร	6	1	-
1.2 การจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	5	1	1
1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	7	-	-
1.4 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	7	-	-
2. คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย			
2.1 ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ประกอบด้วย	7	-	-

ตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (N = 7)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
2.1.1 ความรู้เรื่องประชาธิปไตย Knowledge on democracy ประกอบด้วยเรื่อง	7	-	-
2.1.1.1 ประวัติ และ ที่มาของประชาธิปไตย	6	-	1
2.1.1.2 ความหมายของประชาธิปไตย	7	-	-
2.1.1.3 หลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค	7	-	-
2.1.2 ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ Knowledge for practicing democracy ประกอบด้วยเรื่อง	7	-	-
2.1.2.1 อำนาจ: รูปแบบ การใช้ การควบคุม และการตรวจสอบ	5	-	2
2.1.2.2 สิทธิ และ หน้าที่	7	-	-
2.1.1.3 ทรัพยากร และ การบริหารทรัพยากร	7	-	-
2.2 ทักษะคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude ประกอบด้วย	7	-	-
2.2.1 ทักษะคติต่อประชาธิปไตย Democratic attitude to democracy	7	-	-
2.2.2 ทักษะคติสำหรับประชาธิปไตย Democratic attitude for democracy:	7	-	-
2.2.2.1 เชื่อมมั่นและพึ่งพาตนเอง	7	-	-
2.2.2.2 ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์	7	-	-
2.2.2.3 ซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง	7	-	-
2.2.2.4 มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และสามัคคี	7	-	-
2.2.2.5 รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและ มีความเป็นเจ้าของชุมชน	7	-	-
2.2.2.6 เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	7	-	-
2.3 ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ประกอบด้วย	5	-	2

ตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (N = 7)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
2.3.1 ความสามารถส่วนบุคคล Democratic ability for individual:	7	-	-
2.3.1.1 การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	7	-	-
2.3.1.2 มองเห็นภาพรวม	5	-	2
2.3.2 ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม Democratic ability as a part of society:	6	-	1
2.3.2.1 ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว	7	-	-
2.3.2.2 ความสามารถในการสื่อสาร	7	-	-
2.3.2.3 ความสามารถในการประสานประโยชน์	7	-	-

จากตารางจะเห็นว่า ตัวแปรในส่วน งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านเห็นว่างานการบริหารโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เหมาะสม ส่วนการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเหมาะสมจำนวน 5 ท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าไม่เหมาะสม 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าไม่แน่ใจ 1 ท่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าไม่เหมาะสมนั้นให้คำแนะนำว่าการระบุคำว่าตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการตีกรอบงานบริหารที่แคบเกินไปและไม่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด จึงแนะนำให้ตัดคำว่า “ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้” ออกไปเหลือเพียง “การจัดการเรียนการสอน” ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่แน่ใจ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านประชาธิปไตยเท่านั้น ดังนั้น ตัวแปร “การจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้” จึงปรับเปลี่ยนเป็นตัวแปร “การจัดการเรียนการสอน”

ส่วนตัวแปรด้านบทบาทของผู้บริหารนั้น แม้จะมีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าไม่เหมาะสมเพียง 1 ท่าน แต่คำแนะนำที่ให้ก็มีความกระจ่างชัดเจนที่ระบุไว้ว่า บทบาทของผู้บริหาร แม้จะมีผลกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแต่มีได้เป็นส่วนของงานการบริหารโรงเรียน จึงควรตัดตัวแปรตัวนี้ออก ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกตัวแปรในกลุ่มที่ 1 คือ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจึงเหลือเพียง 3

ด้านคือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ 3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

สำหรับตัวแปรด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้นจะขอสรุปแยกเป็นประเด็นดังนี้

ตัวแปรเรื่องความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย อันประกอบด้วย ความรู้เรื่องประชาธิปไตย เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย ความหมายของประชาธิปไตย และหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาคนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม มีเพียงผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่านที่ไม่แน่ใจในเรื่องการให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตยว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนที่เหลืออีก 6 ท่านเห็นว่าเหมาะสม ตรงกับความคิดของผู้วิจัย ที่เห็นว่าการเรียนรู้ถึงต้นกำเนิดของแนวคิดทำให้นักเรียนสามารถนำความเข้าใจเรื่องบริบทสังคมที่กำเนิดของแนวคิดนั้น ไม่ว่าจะจะเป็นความคิดความเชื่อ ศาสนา ประเพณี หรือ ค่านิยมในการดำรงชีวิตมาเสริมความเข้าใจเรื่องหลักการประชาธิปไตย และสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิต ค่านิยมที่ติงามของไทยได้ ส่วนตัวแปรด้านความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้อันประกอบด้วยเรื่องอำนาจ รูปแบบ การใช้ การควบคุม และการตรวจสอบเรื่องสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งเรื่อง ทรัพยากรและการบริหารทรัพยากรนั้นผู้ ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม มีผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านที่ไม่แน่ใจว่าการให้ความรู้เรื่องอำนาจนั้น จะช่วยพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย รวมทั้งให้ความเห็นว่าการสอนเรื่องอำนาจเป็นสิ่งที่ต้องพึงระวังและรอบคอบเพราะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าแม้ประชาธิปไตยจะไม่ใช้เรื่องการปกครองเพียงอย่างเดียวหากแต่การปกครองก็เป็นมิติที่สำคัญที่สุดของการศึกษาเรื่องประชาธิปไตย เพราะการปกครอง มีอิทธิพลสำคัญและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมอย่างรวดเร็ว และรุนแรงที่สุด ดังนั้นการสอนเรื่องอำนาจซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าอำนาจนั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกัน มีวิธีการใช้แตกต่างกัน รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของการรู้จักควบคุมและตรวจสอบอำนาจ จึงมีความจำเป็นตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ตรงกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิอีก 5 ท่าน

ตัวแปรเรื่องทัศนคติแบบประชาธิปไตย อันประกอบด้วย ทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย คือ ความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และสามัคคี ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน รวมทั้งความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนั้นผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านเห็นว่าเป็นตัวแปรที่เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัย

ตัวแปรเรื่องความสามารถแบบประชาธิปไตย อันประกอบด้วยความสามารถส่วนบุคคล คือ การคิดวิเคราะห์ ค้นหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการมองเห็นภาพรวม กับความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร

และความสามารถในการประสานประโยชน์นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมในการนำมาวิจัยเว้นแต่มีผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านไม่แน่ใจในเรื่องการใช้คำว่า “ความสามารถ” โดยให้ข้อเสนอแนะว่าน่าจะใช้คำว่าทักษะมากกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยได้อธิบายและให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตัวแปรย่อยต่างๆก็เห็นว่าเหมาะสมกับคำว่า “ความสามารถ” มากกว่าคำว่า “ทักษะ” นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านยังไม่แน่ใจว่าตัวแปรเรื่อง การมองเห็นภาพรวม มีความหมายครอบคลุมเพียงใด ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงโดยการหาคำจำกัดความและอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมลงไปแบบสอบถาม เพื่อให้ความกระจ่างมากขึ้น

สรุปแล้ว ตัวแปรด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรทั้งหมดตามตารางด้านบน โดยปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมรายละเอียด รวมทั้งจัดลำดับใหม่ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ (ดังที่ปรากฏในรายละเอียดของเครื่องมือวิจัยในภาคผนวก ข)

จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากกรอบวิจัยที่ได้เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจพิจารณาตามลำดับ (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ข) เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำแล้ว ได้ทำการวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งในส่วนที่เป็นคำถามสภาพปัจจุบันและคำถามสภาพซึ่งประสงค์โดยใช้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 50 คน กระจายไปในภาคต่างๆ ของประเทศไทยทั้ง 6 ภาคตามการแบ่งกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ค่าความเชื่อมั่นของคำถามส่วนสภาพปัจจุบัน มีค่าอัลฟาอยู่ที่ (Alpha) 0.9922 และค่าความเชื่อมั่นของคำถามส่วนสภาพซึ่งประสงค์ มีค่าอัลฟาอยู่ที่ (Alpha) 0.9938 จึงถือว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเที่ยงตรงเพียงพอในการใช้ดำเนินการวิจัย

4.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

4.2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

4.2.3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

4.2.4 ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

โดยมีรายละเอียดของแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

จากการออกแบบงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวนทั้งสิ้น 395 โรงเรียนโดยแบ่งออกเป็นภาคต่างๆ ทั้งสิ้น 6 ภาคตามการแบ่งของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก ซึ่งใช้วิธีกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสังกัดของโรงเรียนคือโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปรากฏผลเป็นโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนที่ได้ส่งแบบสอบถามไปและได้รับกลับคืนของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2559

ภาค	โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา			โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา		
	จำนวนโรงเรียนที่ส่ง แบบสอบถาม	จำนวนโรงเรียนที่ตอบ กลับแบบสอบถาม	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนโรงเรียนที่ส่ง แบบสอบถาม	จำนวนโรงเรียนที่ตอบ กลับแบบสอบถาม	คิดเป็นร้อยละ
เหนือ	42	40	95	3	3	100
ใต้	39	28	72	4	4	100
กลาง	74	70	95	8	7	88
ตะวันออกเฉียงเหนือ	167	134	80	13	12	92
ตะวันตก	19	19	100	2	2	100
ตะวันออก	22	18	82	2	2	100
รวม	363	309	85	32	30	94
รวมทั้งสิ้น โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 339 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.8						

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ภาพรวมของโรงเรียนจำนวน 395 โรงเรียนที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา มีทั้งสิ้น 339 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.8 เมื่อแยกตามภาคจะเห็นว่า ภาคเหนือมีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 40 โรงเรียนจาก 42 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 3 โรงเรียนจาก 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ภาคใต้มีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 28 โรงเรียนจาก 39 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 4 โรงเรียนจาก 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ภาคกลางมีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 70 โรงเรียนจาก 74 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 7 โรงเรียนจาก 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 134 โรงเรียนจาก 167 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 12 โรงเรียนจาก 13 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92 ภาคตะวันตกมีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 19 โรงเรียนจาก 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 2 โรงเรียนจาก 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ภาคตะวันออกมีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 18 โรงเรียนจาก 22 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 82 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคืนมาทั้งสิ้น 2 โรงเรียนจาก 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

โดยการจัดส่งแบบสอบถามในครั้งนี้มีการจัดส่งทั้งสิ้น 2 รอบกล่าวคือรอบที่ 1 จัดส่งทั้งสิ้น 395 โรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มด้วยสูตรการสุ่ม (random) ของโปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล (Microsoft Excel) และใช้การโทรติดตามผลจากผู้อำนวยการโรงเรียนเท่าที่สามารถติดต่อได้ ซึ่งได้แบบสอบถามขึ้นมาทั้งสิ้น 218 โรงเรียน จากนั้นได้ทำการจัดส่งเอกสารรอบที่ 2 เนื่องจากแบบสอบถามในรอบที่ 1 ได้กลับมาไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยในรอบที่สองนี้ ได้ส่งเอกสารเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของที่ส่งรอบที่ 1 โดยใช้โดยวิธีสุ่มด้วยสูตรการสุ่ม (random) ของโปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล (Microsoft excel) เช่นเดิม ประกอบกับการโทรติดตามจากผู้อำนวยการโรงเรียนเท่าที่สามารถติดต่อได้และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 121 โรงเรียน

เมื่อทำการคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้วเหลือแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 1,295 ฉบับที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยมีรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล

จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ด้าน ประชาธิปไตย		ผู้บริหารโรงเรียน (n = 475) (ร้อยละ 37)			ครู (n = 571) (ร้อยละ 44)	นักเรียน (n = 249) (ร้อยละ 19)	รวม (n = 1295)
		ผู้อำนวยการโรงเรียน (n = 292)	รองผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ (n = 106)	รองผู้อำนวยการฝ่าย บริหารทั่วไป (n = 77)			
เพศ	หญิง	64	69	34	355	170	692
	ชาย	209	35	42	201	68	555
	ไม่ระบุ	19	2	1	15	11	48
อายุ	น้อยกว่า 13 ปี	-	-	-	-	122	122
	13-18 ปี	-	-	-	-	113	113
	19-30 ปี	2	1	3	80	-	86
	31-40 ปี	24	20	13	171	-	228
	41-50 ปี	56	32	19	97	-	204
	51 ปีขึ้นไป	190	52	42	208	-	492
	ไม่ระบุ	20	1	-	15	14	50
ประสบการณ์ การเข้าร่วม กิจกรรมทาง ประชาธิปไตย	มากกว่า 3 ครั้ง	221	69	51	347	61	749
	1-3 ครั้ง	67	36	25	207	155	490
	ไม่เคย	3	1	1	15	32	52
	ไม่ระบุ	1	-	-	2	1	4
ประสบการณ์ การจัด กิจกรรมทาง ประชาธิปไตย	มากกว่า 3 ครั้ง	196	59	41	276	45	617
	1-3 ครั้ง	90	42	35	275	165	607
	ไม่เคย	5	5	1	16	38	65
	ไม่ระบุ	1	-	-	4	1	6

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 1,295 คน โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ให้ข้อมูลจะมีตำแหน่งเป็นครูจำนวนทั้งสิ้น 571 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 475 คน คิดเป็นร้อยละ 37 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 249 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ซึ่งจากจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดนี้ เป็นเพศหญิงทั้งสิ้น 692 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ผู้ให้ข้อมูลเพศชายทั้งสิ้น 555 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และ ผู้ที่ไม่ระบุข้อมูล 48 คน คิดเป็นร้อยละ 4

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องประสบการณ์การเข้าร่วมและการจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตยจะเห็นว่า มีผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตยมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 749 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 มีผู้ร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตย 1 ถึง 3 ครั้ง เป็นจำนวน 490 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 ผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตยเลยเป็นจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และผู้ที่ไม่ระบุข้อมูล 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตยมากกว่า 3 ครั้งมีทั้งสิ้น 617 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตยระหว่าง 1 ถึง 3 ครั้งมีทั้งสิ้น 607 คน คิดเป็นร้อยละ 47 ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตยเลยมีทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และที่ไม่ระบุข้อมูล 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

4.2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

การนำเสนอผลวิเคราะห์ในส่วนนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ตารางที่ 9 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

การบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การจัดการเรียนการสอน	3.7829	0.8206	มาก	1	4.4365	0.7048	มาก	1
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7723	0.8263	มาก	2	4.4245	0.7118	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.7127	0.8302	มาก	3	4.3866	0.7168	มาก	3
รวม	3.7560	0.8263	มาก		4.4159	0.7115	มาก	

จากตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์รายด้านจะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7829$, S.D. = 0.8206) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.7723$, S.D. = 0.8263) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.7127$, S.D. = 0.8302) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) เมื่อวิเคราะห์รายด้านจะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4365$, S.D. = 0.7048) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4245$, S.D. = 0.7118) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3866$, S.D. = 0.7168) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

การบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดการเรียนการสอน	3.7829	0.8206	มาก	1	4.4365	0.7048	มาก	1
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7265	0.8355	มาก	2	4.4086	0.6999	มาก	2
2. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย	3.9077	0.8021	มาก	1	4.5015	0.6886	มากที่สุด	1
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6758	0.8055	มาก	3	4.3790	0.7258	มาก	3
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7723	0.8263	มาก	2	4.4245	0.7118	มาก	2
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7275	0.8454	มาก	2	4.4033	0.7243	มาก	2
2. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย	3.8732	0.8050	มาก	1	4.4745	0.6939	มาก	1
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6848	0.8180	มาก	3	4.3799	0.7173	มาก	3
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.7127	0.8302	มาก	3	4.3866	0.7168	มาก	3
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.6646	0.8418	มาก	3	4.3472	0.7282	มาก	3
2. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย	3.7837	0.8183	มาก	1	4.4253	0.6992	มาก	1
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6712	0.8260	มาก	2	4.3796	0.7246	มาก	2
รวม	3.7560	0.8263	มาก		4.4159	0.7115	มาก	

จากตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์ด้านการจัดการเรียนการสอนจะเห็นว่า หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.9077$, S.D. = 0.8021) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7265$, S.D. = 0.8355) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6758$, S.D. = 0.8055) อยู่ในระดับ มาก ในงานการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.8732$, S.D. = 0.8050) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7275$, S.D. = 0.8454) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6848$, S.D. = 0.8180) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7837$, S.D. = 0.8183) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือหัวข้อ ความสามารถแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6712$, S.D. = 0.8260) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6646$, S.D. = 0.8418) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) เมื่อวิเคราะห์ด้านการจัดการเรียนการสอนจะเห็นว่า หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.5015$, S.D. = 0.6886) อยู่ในระดับ มากที่สุด ตามมาด้วยหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4086$, S.D. = 0.6999) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3790$, S.D. = 0.7258) อยู่ในระดับ มาก ในงานการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4745$, S.D. = 0.6939) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4033$, S.D. = 0.7243) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3799$, S.D. = 0.7173) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ หัวข้อทัศนคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4253$, S.D. = 0.6992)

อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือหัวข้อ ความสามารถแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3796$, S.D. = 0.7246) อยู่ในระดับ มาก และหัวข้อ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3472$, S.D. = 0.7282) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ตารางที่ 11 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7062	0.8414	มาก	2	4.3864	0.7181	มาก	2
2. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย	3.8549	0.8101	มาก	1	4.4671	0.6946	มาก	1
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6773	0.8165	มาก	3	4.3795	0.7225	มาก	3
รวม	3.7560	0.8263	มาก		4.4159	0.7115	มาก	

จากตารางที่ 11 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์รายด้านจะเห็นว่า ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.8549$, S.D. = 0.8101) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7062$, S.D. = 0.8414) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6773$, S.D. = 0.8165) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) เมื่อวิเคราะห์รายด้านจะเห็นว่า ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4671$, S.D. =

0.6946) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วยความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3864$, S.D. = 0.7181) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3795$, S.D. = 0.7225) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

คุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	3.7062	0.8414	มาก	2	4.3864	0.7181	มาก	2
1. การจัดการเรียนการ สอน	3.7265	0.8355	มาก	2	4.4086	0.6999	มาก	1
2. การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.7275	0.8454	มาก	1	4.4033	0.7243	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้	3.6646	0.8418	มาก	3	4.3472	0.7282	มาก	3
ทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย	3.8549	0.8101	มาก	1	4.4671	0.6946	มาก	1
1. การจัดการเรียนการ สอน	3.9077	0.8021	มาก	1	4.5015	0.6886	มาก ที่สุด	1
2. การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.8732	0.8050	มาก	2	4.4745	0.6939	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้	3.7837	0.8183	มาก	3	4.4253	0.6992	มาก	3
ความสามารถแบบ ประชาธิปไตย	3.6773	0.8165	มาก	3	4.3795	0.7225	มาก	3
1. การจัดการเรียนการ สอน	3.6758	0.8055	มาก	2	4.3790	0.7258	มาก	3
2. การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.6848	0.8180	มาก	1	4.3799	0.7173	มาก	1
3. การจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้	3.6712	0.8260	มาก	3	4.3796	0.7246	มาก	2
รวม	3.7560	0.8263	มาก		4.4159	0.7115	มาก	

จากตารางที่ 12 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7275$, S.D. = 0.8454) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วย การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.7265$, S.D. = 0.8355) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6646$, S.D. = 0.8418) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.9077$, S.D. = 0.8021) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.8732$, S.D. = 0.8050) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.7837$, S.D. = 0.8183) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6848$, S.D. = 0.8180) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.6758$, S.D. = 0.8055) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6712$, S.D. = 0.8260) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4086$, S.D. = 0.6999) อยู่ในระดับ มาก ตามมาด้วย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4033$, S.D. = 0.7243) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3472$, S.D. = 0.7282) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.5015$, S.D. = 0.6886) อยู่ในระดับ มากที่สุด ตามมาด้วย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4745$, S.D. = 0.6939) อยู่ในระดับ มาก และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.4253$, S.D. = 0.6992) อยู่ใน

ระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงสุด (\bar{X} = 4.3799, S.D. = 0.7173) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.3796, S.D. = 0.7246) อยู่ในระดับ มาก และการจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด (\bar{X} = 4.3790, S.D. = 0.7258) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7829	0.8206	มาก		4.4365	0.7048	มาก	
ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6775	0.8107	มาก	2	4.3920	0.6913	มาก	2
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7755	0.8570	มาก	1	4.4252	0.7081	มาก	1
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.8865	0.8201	มาก	2	4.4950	0.6920	มาก	2
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.9112	0.7991	มาก	1	4.5026	0.6881	มากที่สุด	1
ความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6263	0.8292	มาก	2	4.3761	0.7431	มาก	2

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7089	0.7877	มาก	1	4.3810	0.7140	มาก	1

จากตารางที่ 13 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7829$, S.D. = 0.8206) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7755$, S.D. = 0.8570) อยู่ในระดับ มาก และความรู้เรื่องประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6775$, S.D. = 0.8107) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.9112$, S.D. = 0.7991) อยู่ในระดับ มาก และทัศนคติต่อประชาธิปไตย ตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.8865$, S.D. = 0.8201) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7089$, S.D. = 0.7877) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6263$, S.D. = 0.8292) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4365$, S.D. = 0.7048) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.4252$, S.D. = 0.7081) อยู่ในระดับ มาก และความรู้เรื่องประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3920$, S.D. = 0.6913) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.5026$, S.D. = 0.6881) อยู่ในระดับ มากที่สุด และทัศนคติต่อประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.4950$, S.D. = 0.6920) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.3810$, S.D. =

0.7140) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้าน
 ประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด (\bar{X} =
 4.3761, S.D. = 0.7431) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 4 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด
 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัว
 แปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด
 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนก
 ตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.7723	0.8263	มาก		4.4245	0.7118	มาก	
ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7112	0.8481	มาก	2	4.3956	0.7185	มาก	2
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7439	0.8424	มาก	1	4.4111	0.7301	มาก	1
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.8734	0.7937	มาก	1	4.4417	0.6952	มาก	2
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.8732	0.8069	มาก	2	4.4799	0.6936	มาก	1
ความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วน บุคคล	3.6757	0.8402	มาก	2	4.3784	0.7251	มาก	2
2. ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันในสังคม	3.6909	0.8029	มาก	1	4.3810	0.7122	มาก	1

จากตารางที่ 14 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7723$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7439$, S.D. = 0.8424) อยู่ในระดับ มาก และความรู้เรื่องประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.7112$, S.D. = 0.8481) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.8734$, S.D. = 0.7937) อยู่ในระดับ มาก และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.8732$, S.D. = 0.8069) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6909$, S.D. = 0.8029) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6757$, S.D. = 0.8402) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4245$, S.D. = 0.7118) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4111$, S.D. = 0.7301) อยู่ในระดับ มาก และความรู้เรื่องประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3956$, S.D. = 0.7185) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4799$, S.D. = 0.6936) อยู่ในระดับ มาก และทัศนคติต่อประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.4417$, S.D. = 0.6952) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.3810$, S.D. = 0.7122) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3784$, S.D. = 0.7251) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 5 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7127	0.8302	มาก		4.3866	0.7168	มาก	
ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6409	0.8457	มาก	2	4.3485	0.7283	มาก	1
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6883	0.8374	มาก	1	4.3459	0.7281	มาก	2
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.6996	0.8086	มาก	2	4.3907	0.7001	มาก	2
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7977	0.8191	มาก	1	4.4310	0.6990	มาก	1
ความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6371	0.8391	มาก	2	4.3687	0.7340	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.6940	0.8165	มาก	1	4.3869	0.7182	มาก	1

จากตารางที่ 15 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7127$, S.D. = 0.8302) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6883$, S.D. = 0.8374) อยู่ในระดับ มาก และความรู้เรื่องประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6409$, S.D. = 0.8457) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7977$, S.D. = 0.8191) อยู่ในระดับ มาก และทัศนคติต่อประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6996$, S.D. = 0.8086) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6940$, S.D. = 0.8165) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.637$, S.D. = 0.8391) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3866$, S.D. = 0.7168) เมื่อวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จะเห็นว่าหัวข้อ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ที่สุด ($\bar{X} = 4.3485$, S.D. = 0.7283) อยู่ในระดับ มาก และความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3459$, S.D. = 0.7281) อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้น ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4310$, S.D. = 0.6990) อยู่ในระดับ มาก และทัศนคติต่อประชาธิปไตย เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3907$, S.D. = 0.7001) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.3869$, S.D. = 0.7182) อยู่ในระดับ มาก และความสามารถส่วนบุคคล เป็นตัวแปรคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3687$, S.D. = 0.7340) อยู่ในระดับ มาก

4.2.3 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

การนำเสนอผลวิเคราะห์ในส่วนนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ตารางที่ 16 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดการเรียนการสอน	3.7350	0.8245	มาก	1	4.4241	0.6993	มาก	1
1. นโยบายของรัฐบาล (P)	3.7949	0.8228	มาก	1	4.4457	0.6984	มาก	1
2. สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.6982	0.8338	มาก	4	4.3943	0.7085	มาก	4
3. สภาพสังคม (S)	3.7346	0.8157	มาก	2	4.4251	0.6967	มาก	3
4. สภาพเทคโนโลยี (T)	3.7125	0.8225	มาก	3	4.4313	0.6925	มาก	2
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7279	0.8220	มาก	2	4.4158	0.7034	มาก	2
1. นโยบายของรัฐบาล (P)	3.7663	0.8261	มาก	1	4.4382	0.7062	มาก	1
2. สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.6949	0.8351	มาก	4	4.3985	0.7086	มาก	4
3. สภาพสังคม (S)	3.7259	0.8132	มาก	2	4.4041	0.7004	มาก	3
4. สภาพเทคโนโลยี (T)	3.7245	0.8119	มาก	3	4.4223	0.6977	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.6852	0.8170	มาก	3	4.3906	0.7094	มาก	3
1. นโยบายของรัฐบาล (P)	3.6967	0.8233	มาก	2	4.3824	0.7088	มาก	4
2. สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.6716	0.8212	มาก	4	4.3848	0.7068	มาก	3
3. สภาพสังคม (S)	3.6757	0.8150	มาก	3	4.3892	0.7135	มาก	2
4. สภาพเทคโนโลยี (T)	3.6968	0.8081	มาก	1	4.4062	0.7082	มาก	1
รวม	3.7160	0.8214	มาก		4.4102	0.7041	มาก	

จากตารางที่ 16 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7160$, S.D. = 0.8214) เมื่อพิจารณารายด้านงานการบริหารโรงเรียน พบว่า งานด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7350$, S.D. = 0.8245) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ งานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.7279$, S.D. = 0.8220) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6852$, S.D. = 0.8170) อยู่ในระดับ มาก

เมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน นโยบายของรัฐบาลเป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7949$, S.D. = 0.8228) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 3.7346$, S.D. = 0.8157) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.7125$, S.D. = 0.8225) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกของการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6982$, S.D. = 0.8338) อยู่ในระดับ มาก ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นโยบายของรัฐบาล เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7663$, S.D. = 0.8261) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 3.7259$, S.D. = 0.8132) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.7245$, S.D. = 0.8119) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6949$, S.D. = 0.8351) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ พบว่า สภาพเทคโนโลยี เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6968$, S.D. = 0.8081) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.6967$, S.D. = 0.8233) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 3.6757$, S.D. = 0.8150) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6716$, S.D. = 0.8212) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4102$, S.D. = 0.7041) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานการบริหารโรงเรียนด้าน การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4241$, S.D. = 0.6993) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4158$, S.D. = 0.7034) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนงานการบริหารโรงเรียนด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3906$, S.D. = 0.7094) อยู่ในระดับ มาก

เมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน นโยบายของรัฐบาล เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4457$, S.D. = 0.6984) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.4313$, S.D. = 0.6925) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.4251$, S.D. = 0.6967) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3943$, S.D. = 0.7085) อยู่ในระดับ มาก ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นโยบายของรัฐบาล เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4382$, S.D. = 0.7062) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.4223$, S.D. = 0.6977) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.4041$, S.D. = 0.7004) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3985$, S.D. = 0.7086) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ พบว่า สภาพเทคโนโลยี เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4062$, S.D. = 0.7082) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.3892$, S.D. = 0.7135) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.3848$, S.D. = 0.7068) อยู่ในระดับ มาก ส่วนนโยบายของรัฐบาล เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3824$, S.D. = 0.7088) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอก

ตารางที่ 17 ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิด
การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนก
ตามปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
นโยบายของรัฐบาล (P)	3.7526	0.8250	มาก	1	4.4221	0.7050	มาก	1
1. การจัดการเรียนการสอน	3.7949	0.8228	มาก	1	4.4457	0.6984	มาก	1
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7663	0.8261	มาก	2	4.4382	0.7062	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.6967	0.8233	มาก	3	4.3824	0.7088	มาก	3
สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.6882	0.8301	มาก	4	4.3925	0.7079	มาก	4
1. การจัดการเรียนการสอน	3.6982	0.8338	มาก	1	4.3943	0.7085	มาก	2
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.6949	0.8351	มาก	2	4.3985	0.7086	มาก	1
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.6716	0.8212	มาก	3	4.3848	0.7068	มาก	3
สภาพสังคม (S)	3.7121	0.8150	มาก	2	4.4061	0.7037	มาก	3
1. การจัดการเรียนการสอน	3.7346	0.8157	มาก	1	4.4251	0.6967	มาก	1
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7259	0.8132	มาก	2	4.4041	0.7004	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.6757	0.8150	มาก	3	4.3892	0.7135	มาก	3
สภาพเทคโนโลยี (T)	3.7112	0.8142	มาก	3	4.4199	0.6995	มาก	2
1. การจัดการเรียนการสอน	3.7125	0.8225	มาก	2	4.4313	0.6925	มาก	1
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.7245	0.8119	มาก	1	4.4223	0.6977	มาก	2
3. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.6968	0.8081	มาก	3	4.4062	0.7082	มาก	3
รวม	3.7160	0.8214	มาก		4.4102	0.7041	มาก	

จากตารางที่ 17 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7160$, S.D. = 0.8214) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยภายนอกด้าน นโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7526$, S.D. = 0.8250) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอกด้าน สภาพสังคม ($\bar{X} = 3.7121$, S.D. = 0.8150) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้าน สภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.7112$, S.D. = 0.8142) อยู่ในระดับ มาก ส่วนปัจจัยภายนอกด้าน สภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6882$, S.D. = 0.8301) อยู่ในระดับ มาก

เมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตามปัจจัยภายนอกในแต่ละด้าน พบว่า ในด้าน นโยบายรัฐบาล การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7949$, S.D. = 0.8228) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ งานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.7663$, S.D. = 0.8261) อยู่ในระดับ มาก ส่วนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6967$, S.D. = 0.8233) อยู่ในระดับ มาก ในด้าน สภาพเศรษฐกิจ พบว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.6982$, S.D. = 0.8338) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ งานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.6949$, S.D. = 0.8351) อยู่ในระดับ มาก ส่วนการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6716$, S.D. = 0.8212) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพสังคม พบว่า งานด้าน การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7346$, S.D. = 0.8157) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคืองานด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.7259$, S.D. = 0.8132) อยู่ในระดับ มาก ลำดับสุดท้ายคือ งานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6757$, S.D. = 0.8150) อยู่ในระดับ มาก สำหรับสภาพเทคโนโลยี พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.7245$, S.D. = 0.8119) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคืองานด้าน การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.7125$, S.D. = 0.8225) อยู่ในระดับ มาก ลำดับสุดท้ายคือ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.6968$, S.D. = 0.8081) อยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4102$, S.D. = 0.7041) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยภายนอกด้าน นโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4221$, S.D. = 0.7050) อยู่ในระดับ

มาก รองลงมาคือ ด้าน ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.4199$, S.D. = 0.6995) อยู่ในระดับ มาก ลำดับที่สามคือ ปัจจัยภายนอกด้าน สภาพสังคม ($\bar{X} = 4.4061$, S.D. = 0.7037) อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3925$, S.D. = 0.7079) อยู่ในระดับ มาก

เมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตามปัจจัยภายนอกในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านนโยบายรัฐบาล การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4457$, S.D. = 0.6984) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ งานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4382$, S.D. = 0.7062) อยู่ในระดับ มาก ส่วนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3824$, S.D. = 0.7088) อยู่ในระดับ มาก ในด้านสภาพเศรษฐกิจ พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.3985$, S.D. = 0.7086) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคืองานด้าน การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.3943$, S.D. = 0.7085) อยู่ในระดับ มาก ส่วนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3848$, S.D. = 0.7068) อยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพสังคม พบว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4251$, S.D. = 0.6967) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคืองานด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4041$, S.D. = 0.7004) อยู่ในระดับ มาก ลำดับสุดท้ายคือ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.3892$, S.D. = 0.7135) อยู่ในระดับ มาก สำหรับสภาพเทคโนโลยี พบว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4313$, S.D. = 0.6925) อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ งานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.4223$, S.D. = 0.6977) อยู่ในระดับ มาก ลำดับสุดท้ายคือ งานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นงานการบริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.4062$, S.D. = 0.7082) อยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการ
พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของ
รัฐบาล

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
นโยบายของรัฐบาล (P) เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.7949	0.8228	มาก		4.4457	0.6984	มาก	
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7961	0.8210	มาก	2	4.4224	0.6888	มาก	2
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.8216	0.8357	มาก	1	4.4618	0.6988	มาก	1
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.8039	0.8210	มาก	1	4.4394	0.6849	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7583	0.8392	มาก	2	4.4309	0.7236	มาก	2
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วน บุคคล	3.7467	0.8090	มาก	2	4.4232	0.7055	มาก	2
2. ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันในสังคม	3.8425	0.8075	มาก	1	4.4965	0.6864	มาก	1

จากตารางที่ 18 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ใน
ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7949$, S.D. = 0.8228) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มี
ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.8216$, S.D. = 0.8357) สูงกว่า ความรู้เรื่อง

ประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7961$, S.D. = 0.8210) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.8039$, S.D. = 0.8210) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7583$, S.D. = 0.8392) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.8425$, S.D. = 0.8075) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.7467$, S.D. = 0.8090) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4457$, S.D. = 0.6984) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4618$, S.D. = 0.6988) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4224$, S.D. = 0.6888) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4394$, S.D. = 0.6849) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4309$, S.D. = 0.7236) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4965$, S.D. = 0.6864) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.4232$, S.D. = 0.7055) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 19 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเศรษฐกิจ

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเศรษฐกิจ (E) เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.6982	0.8338	มาก		4.3943	0.7085	มาก	
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7212	0.8276	มาก	1	4.4039	0.7009	มาก	2

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7181	0.8387	มาก	2	4.4069	0.7090	มาก	1
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.6981	0.8260	มาก	1	4.3892	0.7108	มาก	2
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6934	0.8429	มาก	2	4.3923	0.7059	มาก	1
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วน บุคคล	3.6641	0.8307	มาก	2	4.3737	0.7104	มาก	2
2. ความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคม	3.6942	0.8372	มาก	1	4.4000	0.7146	มาก	1

จากตารางที่ 19 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6982$, S.D. = 0.8338) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7212$, S.D. = 0.8276) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.7181$, S.D. = 0.8387) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6981$, S.D. = 0.8260) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6934$, S.D. = 0.8429) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6942$, S.D. = 0.8372) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6641$, S.D. = 0.8307) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3943$, S.D. = 0.7085) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ใน

ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4069$, S.D. = 0.7090) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4039$, S.D. = 0.7009) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3923$, S.D. = 0.7059) สูงกว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3892$, S.D. = 0.7108) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4000$, S.D. = 0.7146) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3737$, S.D. = 0.7104) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพสังคม (S) เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7346	0.8157	มาก		4.4251	0.6967	มาก	
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7815	0.8014	มาก	1	4.4463	0.6821	มาก	1
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7598	0.8078	มาก	2	4.4440	0.6954	มาก	2
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.7421	0.8283	มาก	1	4.4293	0.6839	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7236	0.8261	มาก	2	4.4208	0.7020	มาก	2
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6903	0.8090	มาก	2	4.4015	0.6951	มาก	2

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7104	0.8192	มาก	1	4.4085	0.7211	มาก	1

จากตารางที่ 20 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7346$, S.D. = 0.8157) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7815$, S.D. = 0.8014) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.7598$, S.D. = 0.8078) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7421$, S.D. = 0.8283) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7236$, S.D. = 0.8261) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7104$, S.D. = 0.8192) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6903$, S.D. = 0.8090) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4251$, S.D. = 0.6967) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4463$, S.D. = 0.6821) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 4.4440$, S.D. = 0.6954) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4293$, S.D. = 0.6839) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4208$, S.D. = 0.7020) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4085$, S.D. = 0.7211) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.4015$, S.D. = 0.6951) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเทคโนโลยี (T) เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7125	0.8225	มาก		4.4313	0.6925	มาก	
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7421	0.8171	มาก	1	4.4394	0.6792	มาก	1
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7104	0.8314	มาก	2	4.4355	0.7122	มาก	2
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย								
1. ทักษะคิดต่อประชาธิปไตย	3.7220	0.8237	มาก	1	4.4378	0.6859	มาก	1
2. ทักษะคิดสำหรับประชาธิปไตย	3.6764	0.8319	มาก	2	4.4193	0.7062	มาก	2
การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.7104	0.8145	มาก	2	4.4270	0.6792	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7135	0.8165	มาก	1	4.4286	0.6928	มาก	1

จากตารางที่ 21 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7125$, S.D. = 0.8225) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7421$, S.D. = 0.8171) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.7104$, S.D. = 0.8314) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการ

พัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7220$, S.D. = 0.8237) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6764$, S.D. = 0.8319) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7135$, S.D. = 0.8165) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.7104$, S.D. = 0.8145) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4313$, S.D. = 0.6925) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4394$, S.D. = 0.6792) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 4.4355$, S.D. = 0.7122) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4378$, S.D. = 0.6859) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4193$, S.D. = 0.7062) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4286$, S.D. = 0.6928) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.4270$, S.D. = 0.6792) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของ รัฐบาล

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
นโยบายของรัฐบาล (P) เอื้อต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตาม แนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.7663	0.8261	มาก		4.4382	0.7062	มาก	
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7923	0.8167	มาก	2	4.4448	0.7021	มาก	2
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.8015	0.8247	มาก	1	4.4602	0.7064	มาก	1
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7807	0.8412	มาก	1	4.4602	0.6920	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7475	0.8397	มาก	2	4.4340	0.7000	มาก	2
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.7135	0.8108	มาก	2	4.3961	0.7184	มาก	2
2. ความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคม	3.7622	0.8213	มาก	1	4.4340	0.7175	มาก	1

จากตารางที่ 22 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7663$, S.D. = 0.8261) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.8015$, S.D. = 0.8247) สูงกว่า ความรู้เรื่อง

ประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7923$, S.D. = 0.8167) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7807$, S.D. = 0.8412) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7475$, S.D. = 0.8397) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7622$, S.D. = 0.8213) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.7135$, S.D. = 0.8108) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4382$, S.D. = 0.7062) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4602$, S.D. = 0.7064) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4448$, S.D. = 0.7021) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4602$, S.D. = 0.6920) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4340$, S.D. = 0.7000) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4340$, S.D. = 0.7175) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3961$, S.D. = 0.7184) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเศรษฐกิจ

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเศรษฐกิจ (E) เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.6949	0.8351	มาก		4.3985	0.7086	มาก	

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6826	0.8352	มาก	2	4.4162	0.7091	มาก	2
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6965	0.8531	มาก	1	4.4255	0.7069	มาก	1
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.6942	0.8316	มาก	1	4.3931	0.7093	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6795	0.8432	มาก	2	4.3807	0.7213	มาก	2
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6641	0.8427	มาก	2	4.3838	0.7154	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7521	0.8025	มาก	1	4.3915	0.6891	มาก	1

จากตารางที่ 23 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6949$, S.D. = 0.8351) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6965$, S.D. = 0.8531) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6826$, S.D. = 0.8352) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6942$, S.D. = 0.8316) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6795$, S.D. = 0.8432) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7521$, S.D. = 0.8025) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6641$, S.D. = 0.8427) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

(\bar{X} = 4.3985, S.D. = 0.7086) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึง ประสงค์อยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = 4.4255, S.D. = 0.7069) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย (\bar{X} = 4.4162, S.D. = 0.7091) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการ พัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ใน ระดับ มาก (\bar{X} = 4.3931, S.D. = 0.7093) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย (\bar{X} = 4.3807, S.D. = 0.7213) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการ พัฒนา ความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึง ประสงค์อยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = 4.3915, S.D. = 0.6891) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล (\bar{X} = 4.3838, S.D. = 0.7154) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 24 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพสังคม (S) เอื้อ ต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตาม แนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.7259	0.8132	มาก		4.4041	0.7004	มาก	
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7344	0.8221	มาก	1	4.4216	0.6999	มาก	2
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7274	0.8241	มาก	2	4.4355	0.6991	มาก	1
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7405	0.8051	มาก	1	4.4193	0.6856	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7151	0.8075	มาก	2	4.4139	0.6978	มาก	2

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.7228	0.8112	มาก	1	4.3436	0.7142	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7151	0.8104	มาก	2	4.3869	0.7028	มาก	1

จากตารางที่ 24 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7259$, S.D. = 0.8132) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7344$, S.D. = 0.8221) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.7274$, S.D. = 0.8241) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7405$, S.D. = 0.8051) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7151$, S.D. = 0.8075) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7228$, S.D. = 0.8112) สูงกว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{X} = 3.7151$, S.D. = 0.8104) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4041$, S.D. = 0.7004) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4355$, S.D. = 0.6991) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4216$, S.D. = 0.6999) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4193$, S.D. = 0.6856) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4139$, S.D. = 0.6978) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 4.3869$, S.D. = 0.7028) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3436$, S.D. = 0.7142) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 25 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพ เทคโนโลยี

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเทคโนโลยี (T) เชื่อมต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7245	0.8119	มาก		4.4223	0.6977	มาก	
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7552	0.8318	มาก	1	4.4448	0.6887	มาก	1
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7228	0.8272	มาก	2	4.4286	0.7105	มาก	2
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.7444	0.8135	มาก	1	4.4517	0.6641	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7436	0.7818	มาก	2	4.4054	0.6956	มาก	2
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6911	0.8088	มาก	1	4.3938	0.7061	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.6896	0.8063	มาก	2	4.4093	0.7191	มาก	1

จากตารางที่ 25 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7245$, S.D. = 0.8119) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7552$, S.D. = 0.8318) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.7228$, S.D. = 0.8272) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์ทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7444$, S.D. = 0.8135) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7436$, S.D. = 0.7818) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์ความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6911$, S.D. = 0.8088) สูงกว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{X} = 3.6896$, S.D. = 0.8063) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4223$, S.D. = 0.6977) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4448$, S.D. = 0.6887) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 4.4286$, S.D. = 0.7105) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์ทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4517$, S.D. = 0.6641) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4054$, S.D. = 0.6956) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์ความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4093$, S.D. = 0.7191) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3938$, S.D. = 0.7061) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ส่วนที่ 5 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 26 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาล

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
นโยบายของรัฐบาล (P) เอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.6967	0.8233	มาก		4.3824	0.7088	มาก	
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7066	0.8268	มาก	2	4.3761	0.7021	มาก	2
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7220	0.8246	มาก	1	4.3931	0.6961	มาก	1
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.7042	0.8339	มาก	1	4.3838	0.7100	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6633	0.8149	มาก	2	4.3745	0.7203	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6664	0.8152	มาก	2	4.3737	0.7093	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7174	0.8240	มาก	1	4.3931	0.7158	มาก	1

จากตารางที่ 26 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6967$, S.D. = 0.8233) เมื่อพิจารณาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7220$, S.D. = 0.8246) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7066$, S.D. = 0.8268) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัด

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7042$, S.D. = 0.8339) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6633$, S.D. = 0.8149) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7174$, S.D. = 0.8240) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6664$, S.D. = 0.8152) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านนโยบายของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3824$, S.D. = 0.7088) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3931$, S.D. = 0.6961) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3761$, S.D. = 0.7021) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3838$, S.D. = 0.7100) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3745$, S.D. = 0.7203) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3931$, S.D. = 0.7158) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3737$, S.D. = 0.7093) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเศรษฐกิจ

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเศรษฐกิจ (E) เอื้อต่อการจัด สิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.6716	0.8212	มาก		4.3848	0.7068	มาก	
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6772	0.8214	มาก	2	4.3938	0.6906	มาก	1
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6834	0.8276	มาก	1	4.3931	0.7125	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.6865	0.8080	มาก	1	4.3830	0.6956	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6687	0.8147	มาก	2	4.3768	0.7044	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6363	0.8317	มาก	2	4.3753	0.7107	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.6772	0.8242	มาก	1	4.3869	0.7277	มาก	1

จากตารางที่ 27 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6716$, S.D. = 0.8212) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6834$, S.D. = 0.8276) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6772$, S.D. = 0.8214) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6865$, S.D. = 0.8080) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6687$, S.D. = 0.8147) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6772$, S.D. = 0.8242) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6363$, S.D. = 0.8317) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3848$, S.D. = 0.7068) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตาม

แนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3938$, S.D. = 0.6906) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 4.3931$, S.D. = 0.7125) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3830$, S.D. = 0.6956) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3768$, S.D. = 0.7044) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3869$, S.D. = 0.7277) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3753$, S.D. = 0.7107) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 28 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพสังคม (S) เอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.6757	0.8150	มาก		4.3892	0.7135	มาก	
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6857	0.8233	มาก	1	4.3846	0.7134	มาก	2
2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6826	0.8127	มาก	2	4.3961	0.7097	มาก	1
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.6865	0.8051	มาก	1	4.3799	0.7180	มาก	2
2. ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6548	0.8108	มาก	2	4.3838	0.7272	มาก	1

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วนบุคคล	3.6695	0.8117	มาก	2	4.3915	0.7025	มาก	2
2. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.6749	0.8275	มาก	1	4.3992	0.7112	มาก	1

จากตารางที่ 28 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6757$, S.D. = 0.8150) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6857$, S.D. = 0.8233) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 3.6826$, S.D. = 0.8127) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6865$, S.D. = 0.8051) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6548$, S.D. = 0.8108) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6749$, S.D. = 0.8275) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6695$, S.D. = 0.8117) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3892$, S.D. = 0.7135) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3961$, S.D. = 0.7097) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3846$, S.D. = 0.7134) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3838$, S.D. = 0.7272) สูงกว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3799$, S.D. = 0.7180) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึง

ประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3992$, S.D. = 0.7112) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.3915$, S.D. = 0.7025) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 29 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพเทคโนโลยี

ปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สภาพเทคโนโลยี (T) เอื้อต่อการจัด สิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	3.6968	0.8081	มาก		4.4062	0.7082	มาก	
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย								
1. ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6842	0.8104	มาก	2	4.4093	0.6984	มาก	1
2. ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.6981	0.7955	มาก	1	4.4062	0.7035	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย								
1. ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7035	0.8019	มาก	1	4.4069	0.7112	มาก	1
2. ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6734	0.8032	มาก	2	4.3985	0.7166	มาก	2
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แนวคิดพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย								
1. ความสามารถส่วน บุคคล	3.6988	0.8230	มาก	2	4.4069	0.7036	มาก	2
2. ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7228	0.8150	มาก	1	4.4093	0.7169	มาก	1

จากตารางที่ 29 จะพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6968$, S.D. = 0.8081) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.6981$, S.D. = 0.7955) สูงกว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6842$, S.D. = 0.8104) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7035$, S.D. = 0.8019) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.6734$, S.D. = 0.8032) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7228$, S.D. = 0.8150) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.6988$, S.D. = 0.8230) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

สภาพพึงประสงค์ของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านสภาพเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4062$, S.D. = 0.7082) เมื่อพิจารณาด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4093$, S.D. = 0.6984) สูงกว่า ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ($\bar{X} = 4.4062$, S.D. = 0.7035) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติต่อประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4069$, S.D. = 0.7112) สูงกว่า ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3985$, S.D. = 0.7166) ซึ่งอยู่ในระดับ มากส่วนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่า ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4093$, S.D. = 0.7169) สูงกว่า ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.4069$, S.D. = 0.7036) ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

4.2.4 ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ได้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านนโยบาย

- สถานศึกษาควรเน้นนโยบายที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สร้างความตระหนักตามแนวทางประชาธิปไตยให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านหลักสูตร

- สถานศึกษาควรบูรณาการหลักด้านประชาธิปไตยเข้ากับทุกวิชาได้โดยสอดแทรกเข้าไป ในขณะสอนหรืออบรมนักเรียน
- ควรมีการจัดหลักสูตรใหม่ให้เรียนประชาธิปไตยเป็น 1 วิชา
- ควรปลูกฝังให้เด็กนักเรียนได้มีความรู้และเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ชั้น 1
- โรงเรียนควรให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยกับนักเรียนให้มากและควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ และให้นักเรียนสามารถนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

ด้านนโยบาย

- สถานศึกษาควรเน้นนโยบายที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
- สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักตามแนวทางประชาธิปไตยให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรมกับ คณะผู้บริหารครูผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านต่างๆ
- ทำนโยบายให้ชัดเจน

ด้านการจัดกิจกรรม

- ควรดำเนินกิจกรรมให้มากๆ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
- สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามแนวทาง ประชาธิปไตย

- ควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย
- โรงเรียนทุกโรงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกและฝึกฝนกระบวนการประชาธิปไตยอย่างทั่วถึงจะสามารถส่งเสริมนักเรียนได้โดยรอบด้านจะสามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านเช่นเดียวกัน
- การจัดกิจกรรมประชาธิปไตยต้องจัดอย่างต่อเนื่องจริงจังเพื่อความยั่งยืน เพื่อให้ความคงทนด้านพฤติกรรมประชาธิปไตยในตัวนักเรียนและติดเป็นนิสัยต่อไป
- ทางโรงเรียนอาจจะจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพด้านประชาธิปไตยเช่นจัดกิจกรรมคัดแยกขยะแต่ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์มาใช้เพราะการสร้างราคาสูงมาก

3) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในงานที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ดังนี้

ด้านนโยบาย

- ในระดับโรงเรียน ควรจะส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่เน้นเรื่องประชาธิปไตยมากๆ

ด้านการดำเนินการ

- จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถมองเห็นได้คิดวิเคราะห์ได้ชัดเจน
- ต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมไปกับการพัฒนาชุมชน
- ต้องพัฒนาด้านห้องสมุดเพื่อจะได้มีหนังสืออ่านและได้รับความรู้
- การแสดงออกด้านประชาธิปไตยในสังคมที่ใช้ความรุนแรงอาจจะมีผลต่อการเรียนรู้ การรับรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน
- ควรมีป้ายนิเทศเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในเรื่องประชาธิปไตย

4) ด้านการบริหารโรงเรียนในมิติอื่นๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในงานที่เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป ดังนี้

ด้านนโยบายและการสนับสนุนจากภาครัฐ

- นโยบายควรเป็นเอกภาพและควรปล่อยให้แต่ละสถานศึกษาปฏิบัติงานด้านประชาธิปไตยได้อย่างหลากหลายวิธี

- หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งอาทิ กสท. ควรจัดกิจกรรมออกตามโรงเรียนต่างๆ จัดจำลองสถานการณ์เลือกตั้งโดยใช้อุปกรณ์จริงที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเสมือนจริงที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันและสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับโรงเรียนในการจัดกิจกรรม
- ควรมีหน่วยงานมาช่วยและให้คำแนะนำ
- หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยน้อยมากทั้งที่เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มากที่สุดในพัฒนานักเรียน ถ้านักเรียนมีวิถีความเป็นประชาธิปไตยแล้วจะทำให้การพัฒนาด้านอื่นๆ เกิดขึ้นตามไปด้วย จึงอยากให้หน่วยงานต้นสังกัดมีงบประมาณมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้มากขึ้นและกำกับติดตามจัดการแบ่งปันในรูปแบบต่างๆ อย่างจริงจัง
- ระดับกระทรวงควรส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรมไม่ใช่เน้นวิชาการอย่างเดียว
- ควรจัดงบประมาณให้มีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- ควรมอบรางวัลระดับชาติให้กับกิจกรรมประชาธิปไตย
- ข้าราชการทุกฝ่ายควรกำหนดหน้าที่ของตนเอง
- ควรจัดสรรงบประมาณการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนเช่นการดูงานของ ส.ส. ส.ท. หรือ ส.อ.บ.ต.

ด้านผู้บริหาร

- ผู้บริหารได้สนับสนุนการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ทั้งด้านงบประมาณและสถานที่ส่งเสริมให้บุคลากรนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง
- ผู้บริหารควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องประชาธิปไตย ควรฟังความคิดเห็นของคณะครู

ด้านทรัพยากร

- ครูในโรงเรียนควรให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน
- บุคลากรขาดความรู้ที่ชัดเจน
- ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

ด้านการดำเนินงาน

- ทุกโรงเรียนควรนำกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยไปใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องให้เป็นกิจวัตรเพื่อปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับนักเรียน
 - จัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีการประเมินโครงการ
 - อยากให้มีการดำเนินงานแบบเป็นประชาธิปไตยและมีแบบแผนเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมอย่างชัดเจนไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในโรงเรียนหรือองค์กร
 - เชิญนักเรียนเข้าร่วมการอบรมในโครงการของ กสท. อย่างต่อเนื่อง
 - ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเรียงลำดับดังนี้ 1 กระทรวง 2 หลักสูตร 3 ผู้บริหารโรงเรียน 4 ครูเอกสังคม 5 ครูเอกอื่นๆ
- 5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ
- ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประชาธิปไตยด้านอื่นๆ ดังนี้
- ส.ส. ควรมีวุฒิปริญญาโท ส่วน ส.ท. และ ส.อ.บ.ต. ควรมีวุฒิปริญญาตรี
 - ระดับประเทศควรปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบไม่ควรมีการปฏิวัติใดๆ ทั้งสิ้นให้อำนาจแก่ประชาชน
 - ผู้นำคณะผู้นำในทุกระดับของประเทศมีการกระทำไม่เอื้อต่อการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้งระบบเกิดความสับสนเสี่ยงกับผู้สอนและผู้เรียน
 - ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองควรทำตัวให้เป็นอย่างที่ดีเพื่อสอนเด็กให้เรียนรู้ประสบการณ์ตรง
 - ประชาธิปไตยที่ดีต้องเกิดการพึงพอใจในตนเอง
 - คุณภาพผู้เรียนด้านประชาธิปไตยในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้มาจากพฤติกรรมการดำเนินกิจกรรมของระบบการปกครองตั้งแต่รัฐบาลจนถึงระดับท้องถิ่นนักเรียนจะเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของระบบสังคมที่เป็นอยู่ ดังนั้นโรงเรียนจึงได้เพียงทฤษฎีของการท่องจำว่าประชาธิปไตยต้องมีรูปแบบอย่างนั้นอย่างนั้นแต่เมื่อออกไปอยู่ในระบบสังคมแท้จริงก็จะมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับทฤษฎีที่ได้เรียนมาในโรงเรียนแม้แต่การปกครองของประเทศก็ยังมีประชาธิปไตย
 - การปกครองในระดับชาติไม่เป็นประชาธิปไตย จะให้เราสอนเด็กว่าอย่างไรสอนเด็กลำบากจะยกตัวอย่างอย่างไร

- การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับหนึ่งสภาพท้องถิ่นความเป็นอยู่ และสภาพความเจริญของการศึกษา
- ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถนำประชาธิปไตยไปใช้ให้ถูกต้องได้จึงควรปลูกฝังการนำไปใช้ตั้งแต่เด็กเพื่อประเทศชาติจะได้พัฒนา
- สังคมปัจจุบันทำให้ระบอบประชาธิปไตยลี้ลับเลวจากตัวอย่างที่ผู้ใหญ่ทำให้เด็กเห็นเรื่องระบอบประชาธิปไตยที่ฝั่งหัวคนไทยเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงตราบดที่ผู้ใหญ่ยังทำตัวอย่างให้เด็กเห็นในโรงเรียนจะปลูกฝังอย่างไรให้ทำอะไรเลือกตั้งอย่างไรก็ไร้ผลเพราะเมื่อใดไปก็เป็นแบบเดิมดังนั้นจะทำอย่างไรให้ผู้ใหญ่ในบ้านในเมืองเลิกคิดซื้อสิทธิ์ขายเสียงประชาธิปไตยของไทยก็จะกลับมาสู่ปกติที่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงก็อยู่ที่กฎหมายจะจริงจังแค่ไหน
- ควรมีวิสัยในตนเองเป็นแนวทางปฏิบัติในทุกๆเรื่อง
- ประเทศไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. 2475 ตลอดระยะเวลาที่ล่วงผ่านมา ความเป็นประชาธิปไตยก็มีปัญหาตลอดมา ซึ่งก็รู้กันดีว่ากระบวนการจูดหมายปลายทางตามทฤษฎีจะมีผลอย่างไรแต่ประเทศไทยคนไทยก็ยังไม่ถึงเป้าหมายตามทฤษฎีได้
- ยังอยู่ในยุค คสช. การพัฒนาประชาธิปไตยยังมีการควบคุมยังขาดเสรีภาพทางด้านความคิด
- บ้านเมืองไม่มีบรรยากาศประชาธิปไตยประชาธิปไตยต้นแบบระดับชาติถูกทำลาย โฉนดเลยโรงเรียนจะต้องสอนประชาธิปไตยอีกหรือ
- ทางโรงเรียนพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยและสังคมการเมืองปัจจุบันเห็นแก่ตัวพวกพ้องซึ่งสวนทางกับการพัฒนามาตั้งแต่ต้นแก่งแย่งชิงดีพวกใครพวกมันเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมเคารพเสียงข้างมากในทางประชาธิปไตยโดยไม่ยอมฟังเสียงข้างน้อย
- การจัดการเกี่ยวกับประชาธิปไตยนั้นเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างคนให้รู้จักระเบียบวินัยรู้จักสิทธิหน้าที่เสรีภาพตลอดจนการดำเนินชีวิตในสังคมซึ่งต้องสร้างตั้งแต่ในระบบการศึกษาควรให้ความสำคัญให้กับประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ใช่แค่เรียนแค่เพื่อผ่านซึ่งประเทศไทยใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหารประเทศในเมื่อไม่สร้างคนให้รู้จักประชาธิปไตยอนาคตก็จะเกิดสิ่งที่ไม่คาดคิดตามมา
- โรงเรียนจัดกิจกรรมได้แต่ไม่เต็มรูปแบบเนื่องด้วยจำกัดงบประมาณและเมื่อออกจากโรงเรียนก็ถูกสังคมกลืนเพราะเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีของประเทศไทยในเรื่องของประชาธิปไตย

การใช้อำนาจในทางที่ผิดการทุจริตคอร์รัปชันพวกมากลากไปการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและกลุ่ม

- การสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกโรงเรียนเชื่อว่าสอนให้เด็กๆ เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ในขณะที่เขาอยู่ในโรงเรียน แต่เมื่อเขาออกสู่สังคม มีสิทธิ์เลือกตั้ง เขากลับมาหาครูในชนบท เรื่องที่ครูสอนกับสภาพสังคมและการเมืองสอนมันคนละเรื่อง
- การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นเรื่องเพื่อฝันตราบไคที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยังยากจน
- ประชาธิปไตยของไทย เงินคือตัวชี้วัดผลชนะแพ้เลือกตั้ง
- เศรษฐกิจมีการเติบโตตามลำดับมีแกนคือเศรษฐกิจพอเพียงและโตอย่างมีคุณภาพไม่มีคอมมิชชั่นคอร์รัปชันและกลุ่มการเมืองจะต้องเป็นเสียงของประชาชนอย่างแท้จริงไม่ปลุกระดมไม่ใส่ร้ายป้ายสีให้ข้อมูลเท็จไม่ซื้อเสียงสังคมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีคารวะธรรมสามัคคีธรรมปัญญาธรรมจะเดินสู่ความเจริญรุ่งเรืองและตั้งอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็ง
- ปลุกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่านิยมหลัก 12 ประการ

4.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เพื่อหาจุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

4.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เพื่อหา โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

โดยมีรายละเอียดของแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อหาจุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ในส่วนนี้ จะเป็นการหาจุดแข็ง และจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ ซึ่งได้จากการนำค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ ลบด้วย ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอีกครั้ง ($[(I-D)/D]$; I = สภาพพึงประสงค์, D = สภาพปัจจุบัน)

ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ซึ่งสามารถทำได้โดย

1) หาช่วงระยะของแต่ละกลุ่ม โดยการใช้สูตร ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าสูงที่สุด ลบด้วย ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าต่ำที่สุด แล้วหารด้วย 2 จะได้ค่าความห่างของช่วงระยะ

2) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ คือกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในช่วงตั้งแต่ ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุด ถึง ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดบวกกับค่าความห่างของช่วงระยะ ซึ่งกลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำนี้ ถือว่า เป็น จุดแข็ง ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

3) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง คือกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในช่วงตั้งแต่ ค่าที่สูงกว่า ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดบวกกับค่าความห่างของช่วงระยะ ถึง ค่า $PNI_{modified}$ ที่มีค่าสูงที่สุด ซึ่งกลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงนี้ ถือว่า เป็น จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไปทำการสังเคราะห์ โดยใช้ TOWS Matrix Analysis ร่วมกับวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อหาโอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยต่อไป

ตารางที่ 30 จุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพ แวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	PNI_{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การจัดการเรียน การสอน	3.7829	0.8206	4.4365	0.7048	0.1728	0.0043	ต่ำ	จุดแข็ง
การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.7723	0.8263	4.4245	0.7118	0.1729	0.0043	ต่ำ	จุดแข็ง
การจัด สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้	3.7127	0.8302	4.3866	0.7168	0.1815	0.0043	สูง	จุดอ่อน
รวมเฉลี่ย	3.7560	0.8263	4.4159	0.7115	0.1757			

จากตารางที่ 30 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิด
การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตาม
งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น งานการ
บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็น
สูงที่สุดคือ ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.1815$) รองลงมาคือ ด้าน การจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.1729$) และ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอน
($PNI_{\text{modified}} = 0.1728$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1815 - 0.1728) \div 2 = 0.0043$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม
คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1772 ถึง 0.1815

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1728 ถึง 0.1771

ดังนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์และแปรผลสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแล้ว เห็นว่า งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ปรากฏเป็นจุดแข็ง มีทั้งสิ้น 2 งาน คือ การจัดการเรียนการสอน และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในขณะที่ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ปรากฏเป็นจุดอ่อน มีทั้งสิ้น 1 งาน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ตารางที่ 31 จุดแข็ง และ จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

คุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วง ระยะ	ผล การ จัด กลุ่ม	สภาพ แวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ความรู้ เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	3.7062	0.8414	4.3864	0.7181	0.1835	0.0161	สูง	จุดอ่อน
ทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย	3.8549	0.8101	4.4671	0.6946	0.1588	0.0161	ต่ำ	จุดแข็ง
ความสามารถ แบบ ประชาธิปไตย	3.6773	0.8165	4.3795	0.7225	0.1910	0.0161	สูง	จุดอ่อน
รวมเฉลี่ย	3.7560	0.8263	4.4159	0.7115	0.1757			

เมื่อพิจารณาดัชนีความต้องการจำเป็นของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดคือ ด้าน ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) รองลงมาคือ ด้าน ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) และ คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน ทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้
ความห่างของช่วงระยะ $(0.1910 - 0.1588) \div 2 = 0.0161$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม
คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1750 ถึง 0.1910

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1588 ถึง 0.1749

ดังนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์และแปรผลสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตาม
แนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแล้ว เห็นว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
ที่ปรากฏเป็นจุดแข็งในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
นั้น มีทั้งสิ้น 1 ด้าน คือ ทศนคติแบบประชาธิปไตย ส่วนคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ปรากฏ
เป็นจุดอ่อนในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น มี
ทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 32 จุดแข็ง และ จุดอ่อนของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพ
นักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	PNI_{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การจัดการเรียนการสอน (จุดแข็ง)								
ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	3.7265	0.8355	4.4086	0.6999	0.1830	0.0205	สูง	จุดอ่อน
ทศนคติแบบ ประชาธิปไตย	3.9077	0.8021	4.5015	0.6886	0.1520	0.0205	ต่ำ	จุดแข็ง
ความสามารถ แบบ ประชาธิปไตย	3.6758	0.8055	4.3790	0.7258	0.1913	0.0205	สูง	จุดอ่อน
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (จุดแข็ง)								
ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	3.7275	0.8454	4.4033	0.7243	0.1813	0.0205	สูง	จุดอ่อน

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	PNI_{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
ทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย	3.8732	0.8050	4.4745	0.6939	0.1552	0.0205	ต่ำ	จุดแข็ง
ความสามารถ แบบ ประชาธิปไตย	3.6848	0.8180	4.3799	0.7173	0.1886	0.0205	สูง	จุดอ่อน
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (จุดอ่อน)								
ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	3.6646	0.8418	4.3472	0.7282	0.1863	0.0205	สูง	จุดอ่อน
ทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย	3.7837	0.8183	4.4253	0.6992	0.1696	0.0205	ต่ำ	จุดแข็ง
ความสามารถ แบบ ประชาธิปไตย	3.6712	0.8260	4.3796	0.7246	0.1930	0.0205	สูง	จุดอ่อน
รวมเฉลี่ย	3.7560	0.8263	4.4159	0.7115	0.1757			

จากตารางที่ 32 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในนั้น งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1930$) และ งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1520$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1930 - 0.1520) \div 2 = 0.0205$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1726 ถึง 0.1930

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1520 ถึง 0.1725

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 6 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 33 จุดแข็ง และ จุดอ่อนของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	$PNI_{modified}$	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การจัดการเรียนการสอน (จุดแข็ง)								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6775	0.8107	4.3920	0.6913	0.1943	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความรู้ในการ นำ ประชาธิปไตย ไปใช้	3.7755	0.8570	4.4252	0.7081	0.1721	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.8865	0.8201	4.4950	0.6920	0.1566	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.9112	0.7991	4.5026	0.6881	0.1512	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	PNI_{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
ความสามารถ ส่วนบุคคล	3.6263	0.8292	4.3761	0.7431	0.2068	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความสามารถ ในการอยู่ ร่วมกันในสังคม	3.7089	0.7877	4.3810	0.7140	0.1812	0.0301	สูง	จุดอ่อน
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (จุดแข็ง)								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7112	0.8481	4.3956	0.7185	0.1844	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความรู้ในการ นำ ประชาธิปไตย ไปใช้	3.7439	0.8424	4.4111	0.7301	0.1782	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.8734	0.7937	4.4417	0.6952	0.1467	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.8732	0.8069	4.4799	0.6936	0.1566	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง
ความสามารถ ส่วนบุคคล	3.6757	0.8402	4.3784	0.7251	0.1912	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความสามารถ ในการอยู่ ร่วมกันในสังคม	3.6909	0.8029	4.3810	0.7122	0.1870	0.0301	สูง	จุดอ่อน
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (จุดอ่อน)								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6409	0.8457	4.3485	0.7283	0.1943	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความรู้ในการ นำ ประชาธิปไตย ไปใช้	3.6883	0.8374	4.3459	0.7281	0.1783	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.6996	0.8086	4.3907	0.7001	0.1868	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ทัศนคติสำหรับ	3.7977	0.8191	4.4310	0.6990	0.1668	0.0301	ต่ำ	จุดแข็ง

งานการบริหาร โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	PNI_{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	
ประชาธิปไตย								
ความสามารถ ส่วนบุคคล	3.6371	0.8391	4.3687	0.7340	0.2012	0.0301	สูง	จุดอ่อน
ความสามารถ ในการอยู่ ร่วมกันในสังคม	3.6940	0.8165	4.3869	0.7182	0.1876	0.0301	สูง	จุดอ่อน
รวมเฉลี่ย	3.7560	0.8263	4.4159	0.7115	0.1757			

จากตารางที่ 33 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในนั้น งานการบริหารโรงเรียนและรายละเอียดย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.2068$) และ งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1467$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.2068 - 0.1467) \div 2 = 0.0301$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1769 ถึง 0.2068

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1467 ถึง 0.1768

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 12 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา

ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 6 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย

4.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อหาโอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ในส่วนนี้ จะเป็นการหาโอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI_{modified} ซึ่งได้จากการนำค่าเฉลี่ยของสภาพพึงประสงค์ ลบด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอีกครั้ง ($(I-D)/D$; I = สภาพพึงประสงค์, D = สภาพปัจจุบัน)

ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง และกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งสามารถทำได้โดย

- 1) หาช่วงระยะของแต่ละกลุ่ม โดยการใส่สูตร ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่าสูงที่สุด ลบด้วย ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่าต่ำที่สุด แล้วหารด้วย 2 จะได้ค่าความห่างของช่วงระยะ

2) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ คือกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในช่วงตั้งแต่ ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุด ถึง ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดบวกกับค่าความห่างของช่วงระยะ ซึ่งกลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำนี้ ถือว่า เป็น โอกาส ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

3) กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง คือกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในช่วงตั้งแต่ ค่าที่สูงกว่า ค่า $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดบวกกับค่าความห่างของช่วงระยะ ถึง ค่า $PNI_{modified}$ ที่มีค่าสูงที่สุด ซึ่งกลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงนี้ ถือว่า เป็น ภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไปทำการสังเคราะห์ โดยใช้ TOWS Matrix Analysis ร่วมกับวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตยต่อไป

ตารางที่ 34 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จำแนกตามปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกที่ เอื้อต่องานการ บริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การ วิเคราะห์ สภาพ แวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	$PNI_{modified}$	ช่วง ระยะ	ผล การ จัด กลุ่ม	
นโยบายของ รัฐบาล (P)	3.7526	0.8250	4.4221	0.7050	0.1784	0.0063	ต่ำ	โอกาส
สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.6882	0.8301	4.3925	0.7079	0.1910	0.0063	สูง	ภาวะ คุกคาม
สภาพสังคม (S)	3.7121	0.8150	4.4061	0.7037	0.1870	0.0063	สูง	ภาวะ คุกคาม
สภาพเทคโนโลยี (T)	3.7112	0.8142	4.4199	0.6995	0.1910	0.0063	สูง	ภาวะ คุกคาม
รวมเฉลี่ย	3.7160	0.8214	4.4102	0.7041	0.1868			

จากตารางที่ 34 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน สภาพเศรษฐกิจ และ สภาพเทคโนโลยี ($PNI_{\text{modified}} = 0.1910$) รองลงมาคือ ด้าน สภาพสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.1870$) และ ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน นโยบายของรัฐบาล ($PNI_{\text{modified}} = 0.1784$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1910 - 0.1784) \div 2 = 0.0063$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1848 ถึง 0.1910

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1784 ถึง 0.1847

ดังนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์และแปรผลสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแล้ว เห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่ปรากฏเป็นโอกาสของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 1 ด้าน คือ นโยบายของรัฐบาล ส่วน ปัจจัยภายนอกที่ปรากฏเป็นภาวะคุกคามการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 3 ด้าน คือ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และ สภาพเทคโนโลยี

ตารางที่ 35 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาล แยกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

นโยบายของรัฐบาล (P) กับงานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	3.7949	0.8228	4.4457	0.6984				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.8089	0.8283	4.4421	0.6940	0.1662	0.0113	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.7811	0.8335	4.4351	0.7096	0.1730	0.0113	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7946	0.8095	4.4598	0.6969	0.1753	0.0113	ต่ำ	โอกาส
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา	3.7663	0.8261	4.4382	0.7062				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7969	0.8205	4.4525	0.7041	0.1727	0.0113	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.7641	0.8436	4.4471	0.7014	0.1815	0.0113	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7378	0.8163	4.4151	0.7180	0.1812	0.0113	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา	3.6967	0.8233	4.3824	0.7088				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7143	0.8256	4.3846	0.6990	0.1805	0.0113	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6838	0.8245	4.3792	0.7150	0.1888	0.0113	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6919	0.8198	4.3834	0.7125	0.1873	0.0113	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 35 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ด้านนโยบายของรัฐบาลนั้น งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1888$) และ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1662$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาลผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1888 - 0.1662) \div 2 = 0.0113$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1776 ถึง 0.1888

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1662 ถึง 0.1775

พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามจากนโยบายของรัฐบาลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 5 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ส่วนคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสจากนโยบายของรัฐบาลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

ตารางที่ 36 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ แยกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (E) กับงานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	3.6982	0.8338	4.3943	0.7085				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7197	0.8330	4.4054	0.7049	0.1843	0.0075	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6958	0.8343	4.3907	0.7082	0.1880	0.0075	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6792	0.8339	4.3869	0.7125	0.1924	0.0075	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา	3.6949	0.8351	4.3985	0.7086				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.6896	0.8440	4.4208	0.7079	0.1982	0.0075	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6869	0.8373	4.3869	0.7152	0.1899	0.0075	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7081	0.8239	4.3876	0.7023	0.1833	0.0075	ต่ำ	โอกาส
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา	3.6716	0.8212	4.3848	0.7068				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.6803	0.8243	4.3934	0.7015	0.1938	0.0075	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6776	0.8112	4.3799	0.6999	0.1910	0.0075	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6568	0.8280	4.3811	0.7191	0.1981	0.0075	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 36 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจนั้น งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ

นักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1982$) และ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1833$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีในการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1982 - 0.1833) \div 2 = 0.0075$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1909 ถึง 0.1982

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1833 ถึง 0.1908

พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็น ภาวะคุกคามจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 5 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัด สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ส่วนคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ใน กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 4 ด้าน คือ การจัดการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติ แบบประชาธิปไตย การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย การ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 37 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคม แยกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมทางสังคม (S) กับงานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	3.7346	0.8157	4.4251	0.6967				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7707	0.8045	4.4452	0.6886	0.1789	0.0116	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.7328	0.8271	4.4251	0.6929	0.1855	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7004	0.8140	4.4050	0.7081	0.1904	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา	3.7259	0.8132	4.4041	0.7004				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7309	0.8230	4.4286	0.6994	0.1870	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.7278	0.8063	4.4185	0.6916	0.1853	0.0116	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7189	0.8107	4.3653	0.7087	0.1738	0.0116	ต่ำ	โอกาส
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา	3.6757	0.8150	4.3892	0.7135				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.6842	0.8178	4.3903	0.7114	0.1917	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6707	0.8080	4.3819	0.7225	0.1938	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6722	0.8195	4.3954	0.7067	0.1969	0.0116	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 37 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนั้น งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน

การจัดสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1969) และ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1738)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีในการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดลอม ภายนอกด้านสภาพแวดลอมทางสังคมผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1969 - 0.1738) \div 2 = 0.0116$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1855 ถึง 0.1969

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1738 ถึง 0.1854

พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็น ภาวะคุกคามจากสภาพแวดลอมทางสังคมในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 6 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบ ประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย ส่วนคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสจาก สภาพแวดลอมทางสังคมในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 38 โอกาส และ ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี แยกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี (T) กับงานการบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	3.7125	0.8225	4.4313	0.6925				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7263	0.8242	4.4375	0.6958	0.1909	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6992	0.8279	4.4286	0.6960	0.1972	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7120	0.8153	4.4278	0.6859	0.1928	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา	3.7245	0.8119	4.4223	0.6977				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.7390	0.8295	4.4367	0.6996	0.1866	0.0072	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.7440	0.7977	4.4286	0.6803	0.1828	0.0072	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.6903	0.8074	4.4015	0.7125	0.1927	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา	3.6968	0.8081	4.4062	0.7082				
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.6911	0.8029	4.4077	0.7008	0.1941	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	3.6884	0.8026	4.4027	0.7138	0.1937	0.0072	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	3.7108	0.8190	4.4081	0.7101	0.1879	0.0072	ต่ำ	โอกาส

จากตารางที่ 38 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีนั้น งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ

ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1972$) และงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1828$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1972 - 0.1828) \div 2 = 0.0072$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1901 ถึง 0.1972

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1828 ถึง 0.1900

พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามจากสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 6 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ส่วนคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสจากสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 3 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 39 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านนโยบายรัฐบาล จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

นโยบายรัฐบาล	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอน								
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7961	0.8210	4.4224	0.6888	0.1650	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.8216	0.8357	4.4618	0.6988	0.1675	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.8039	0.8210	4.4394	0.6849	0.1671	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7583	0.8392	4.4309	0.7236	0.1790	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถส่วนบุคคล	3.7467	0.8090	4.4232	0.7055	0.1805	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.8425	0.8075	4.4965	0.6864	0.1702	0.0146	ต่ำ	โอกาส
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7923	0.8167	4.4448	0.7021	0.1721	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.8015	0.8247	4.4602	0.7064	0.1733	0.0146	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.7807	0.8412	4.4602	0.6920	0.1797	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7475	0.8397	4.4340	0.7000	0.1832	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.7135	0.8108	4.3961	0.7184	0.1838	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.7622	0.8213	4.4340	0.7175	0.1786	0.0146	ต่ำ	โอกาส
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้								
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7066	0.8268	4.3761	0.7021	0.1806	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม

นโยบายรัฐบาล	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7220	0.8246	4.3931	0.6961	0.1803	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7042	0.8339	4.3838	0.7100	0.1834	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6633	0.8149	4.3745	0.7203	0.1941	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วน บุคคล	3.6664	0.8152	4.3737	0.7093	0.1929	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.7174	0.8240	4.3931	0.7158	0.1818	0.0146	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 39 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านนโยบายรัฐบาลนั้น งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1941) และ งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1650)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1941 - 0.1650) \div 2 = 0.0146$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1797 ถึง 0.1941

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1650 ถึง 0.1796

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 10 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ

ส่วนบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 8 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตารางที่ 40 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		$PNI_{modified}$	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอน								
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7212	0.8276	4.4039	0.7009	0.1834	0.0164	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7181	0.8387	4.4069	0.7090	0.1853	0.0164	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	3.6981	0.8260	4.3892	0.7108	0.1869	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม

สภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการ จัดกลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6934	0.8429	4.3923	0.7059	0.1892	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.6641	0.8307	4.3737	0.7104	0.1937	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคม	3.6942	0.8372	4.4000	0.7146	0.1911	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6826	0.8352	4.4162	0.7091	0.1992	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.6965	0.8531	4.4255	0.7069	0.1972	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.6942	0.8316	4.3931	0.7093	0.1892	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6795	0.8432	4.3807	0.7213	0.1906	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.6641	0.8427	4.3838	0.7154	0.1964	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคม	3.7521	0.8025	4.3915	0.6891	0.1704	0.0164	ต่ำ	โอกาส
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6772	0.8214	4.3938	0.6906	0.1949	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.6834	0.8276	4.3931	0.7125	0.1927	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.6865	0.8080	4.3830	0.6956	0.1889	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6687	0.8147	4.3768	0.7044	0.1930	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.6363	0.8317	4.3753	0.7107	0.2032	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคม	3.6772	0.8242	4.3869	0.7277	0.1930	0.0164	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 40 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจนั้น งานการบริหาร

โรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัด
สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.2032$) และ งานการ
บริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การ
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.1704$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้าน
ประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.2032 - 0.1704) \div 2 = 0.0164$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม
คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1869 ถึง 0.2032

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1704 ถึง 0.1868

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี
 PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 15 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อ
ประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการ
สอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่
ร่วมกันในสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การ
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการนำ
ประชาธิปไตยไปใช้ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัด
สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ใน
กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้
เรื่องประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ และ การ
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตารางที่ 41 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการ
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม จำแนกตามงานการบริหาร
โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อย
ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อม ทางสังคม	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการจัด กลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอน								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7815	0.8014	4.4463	0.6821	0.1758	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7598	0.8078	4.4440	0.6954	0.1820	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7421	0.8283	4.4293	0.6839	0.1837	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7236	0.8261	4.4208	0.7020	0.1873	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถส่วน บุคคล	3.6903	0.8090	4.4015	0.6951	0.1927	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.7104	0.8192	4.4085	0.7211	0.1881	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7344	0.8221	4.4216	0.6999	0.1840	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7274	0.8241	4.4355	0.6991	0.1900	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7405	0.8051	4.4193	0.6856	0.1815	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7151	0.8075	4.4139	0.6978	0.1881	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วน บุคคล	3.7228	0.8112	4.3436	0.7142	0.1668	0.0119	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.7151	0.8104	4.3869	0.7028	0.1808	0.0119	ต่ำ	โอกาส

สภาพแวดล้อม ทางสังคม	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการจัด กลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6857	0.8233	4.3846	0.7134	0.1896	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.6826	0.8127	4.3961	0.7097	0.1938	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.6865	0.8051	4.3799	0.7180	0.1881	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6548	0.8108	4.3838	0.7272	0.1995	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วน บุคคล	3.6695	0.8117	4.3915	0.7025	0.1968	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.6749	0.8275	4.3992	0.7112	0.1971	0.0119	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 41 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนั้น งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1995) และ งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1758)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.1995 - 0.1758) \div 2 = 0.0119$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1878 ถึง 0.1995

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1758 ถึง 0.1877

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 10 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 8 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 โอกาส และ ภาวะคุกคามของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่ได้จากการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยรายละเอียดย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วงระยะ	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
การจัดการเรียนการสอน								
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7421	0.8171	4.4394	0.6792	0.1863	0.0127	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7104	0.8314	4.4355	0.7122	0.1954	0.0127	สูง	ภาวะคุกคาม
ทัศนคติต่อ	3.7220	0.8237	4.4378	0.6859	0.1923	0.0127	สูง	ภาวะคุกคาม

สภาพแวดล้อม ทางเทคโนโลยี	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI _{modified}	ช่วง ระยะ	ผลการจัด กลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ประชาธิปไตย								
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6764	0.8319	4.4193	0.7062	0.2021	0.0127	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.7104	0.8145	4.4270	0.6792	0.1931	0.0127	สูง	ภาวะคุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.7135	0.8165	4.4286	0.6928	0.1926	0.0127	สูง	ภาวะคุกคาม
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7552	0.8318	4.4448	0.6887	0.1836	0.0127	ต่ำ	โอกาส
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7228	0.8272	4.4286	0.7105	0.1896	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7444	0.8135	4.4517	0.6641	0.1889	0.0127	ต่ำ	โอกาส
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.7436	0.7818	4.4054	0.6956	0.1768	0.0127	ต่ำ	โอกาส
ความสามารถส่วนบุคคล	3.6911	0.8088	4.3938	0.7061	0.1904	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.6896	0.8063	4.4093	0.7191	0.1951	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้								
ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6842	0.8104	4.4093	0.6984	0.1968	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.6981	0.7955	4.4062	0.7035	0.1915	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ทัศนคติต่อ ประชาธิปไตย	3.7035	0.8019	4.4069	0.7112	0.1899	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.6734	0.8032	4.3985	0.7166	0.1974	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ความสามารถส่วนบุคคล	3.6988	0.8230	4.4069	0.7036	0.1914	0.0127	สูง	ภาวะ คุกคาม
ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคม	3.7228	0.8150	4.4093	0.7169	0.1844	0.0127	ต่ำ	โอกาส

จากตารางที่ 42 พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีนั้น งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.2021$) และ งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดคือ ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1768$)

เมื่อทำการจัดกลุ่ม PNI_{modified} ของงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ผลปรากฏดังนี้

ความห่างของช่วงระยะ $(0.2021 - 0.1768) \div 2 = 0.0127$ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1896 ถึง 0.2021

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.1768 ถึง 0.1895

พบว่า งานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง ซึ่งถือเป็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 13 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล ส่วนงานการบริหารโรงเรียนและคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งถือเป็นโอกาสของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีทั้งสิ้น 5 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อ

ประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

4.4 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานวิจัยฉบับนี้ พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยแบ่งการนำเสนอผลการพัฒนากลยุทธ์เป็น 5 ขั้นตอนคือ

- 4.4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1
- 4.4.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย
- 4.4.3 การพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2
- 4.4.4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2
- 4.4.5 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับสมบูรณ์

โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.4.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 1

ขั้นที่ 1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามมาวิเคราะห์โดยใช้วิธี TOWS Matrix จะได้ จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p> <p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728)</p> <p>2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729)</p> <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588)</p> <p>1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520)</p> <p>1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552)</p> <p>1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696)</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815)</p> <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <p>1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930)</p> <p>1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913)</p> <p>1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886)</p> <p>2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835)</p> <p>2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863)</p> <p>2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830)</p> <p>2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)</p>
<p>โอกาส (O)</p> <p>นโยบายรัฐบาล (P)</p> <p>(PNI_{modified} = 0.1784)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1662) - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1730) - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1753) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 	<p>จุดแข็ง โอกาส (SO)</p> <p>1. นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย</p> <p>2. สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย</p> <p>3. สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัด</p>	<p>จุดอ่อน โอกาส (WO)</p> <p>1. นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย</p> <p>2. นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p> <p>3. นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะ</p>

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p> <p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>(PNI_{modified} = 0.1727)</p> <p>เศรษฐกิจ (E) (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1834) - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1880) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1899) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1833) 	<p>กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. สภาพสังคมเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 5. สภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 	<p>ลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 5. สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 6. สภาพสังคมเป็นโอกาสที่จะลด

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>เทคโนโลยี (T) (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1866) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1828) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1879) 	<p>การลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p>
<p>ภาวะคุกคาม (T) นโยบายรัฐบาล (P) (PNI_{modified} = 0.1784)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิด 	<p>จุดแข็ง ภาวะคุกคาม (ST)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ 	<p>จุดอ่อน ภาวะคุกคาม (WT)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>พัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 3. สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 4. สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคาม 	<p>พัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 3. นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 4. สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะ

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p> <p>=0.1873)</p> <p>เศรษฐกิจ (E) (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1924) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1982) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1938) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1938) 	<p>ต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 6. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย 	<p>คุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 6. สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p> <p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>=0.1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1981) <p>สังคม (S) (PNI_{modified} = 0.1870)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1855) - การจัดการเรียนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1904) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 	<p>7. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาที่คนคิดแบบประชาธิปไตย</p>	<p>ประชาธิปไตย</p> <p>7. สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p> <p>8. สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย</p> <p>9. สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัด</p>

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p> <p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> ทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>(PNI_{modified} = 0.1870)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1917) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1938) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1969) <p>เทคโนโลยี (T) (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ 	<p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728) 2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520) 1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552) 1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696) 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815) <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930) 1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913) 1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886) 2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863) 2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830) 2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)
<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1909) - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1972) - การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1928) - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1927) - การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1941) - การจัดสิ่งแวดล้อม 	<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 12. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 13. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 14. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบ

<p>จุดแข็ง – จุดอ่อน</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.1728)</p> <p>2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.1729)</p> <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1588)</p> <p>1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1520)</p> <p>1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1552)</p> <p>1.3 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1696)</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>มิติด้านการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.1815)</p> <p>มิติด้านคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย</p> <p>1. ความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1910)</p> <p>1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1930)</p> <p>1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1913)</p> <p>1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1886)</p> <p>2. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1835)</p> <p>2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1863)</p> <p>2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1830)</p> <p>2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1813)</p>
<p>โอกาส – ภาวะคุกคาม</p> <p>ทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดแบบประชาธิปไตย (PNI_{modified} = 0.1937)</p>	<p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p>ประชาธิปไตย</p> <p>15. สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย</p>

ขั้นที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธี TOWS Matrix มาจำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 44 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส (WO)	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
การจัดการเรียนการสอน	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย
	ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อจุด 	ไม่มี	ไม่มี

		เศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย	แข่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย		
ความสามารถแบบประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

จากตารางที่ 44 จะเห็นว่า งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น มีจุดแข็ง-โอกาส (SO) อยู่ 2 ข้อ จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) อีก 2 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 4 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) 4 ข้อ ตารางที่ 45 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส WO	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย
	ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย 	ไม่มี	ไม่มี

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส WO	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
		<p>โอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็งในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย 			
	ความสามารถแบบประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นโอกาสที่จะลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย

จากตารางที่ 45 จะเห็นว่า งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น มีจุดแข็ง-โอกาส (SO)อยู่ 3 ข้อ จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม(ST) อีก 1 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 4 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) 4 ข้อ

ตารางที่ 46 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของงานการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส WO	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส WO	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
	ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย - สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อจุดแข็งในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย 	ไม่มี	ไม่มี
	ความสามารถแบบประชาธิปไตย	ไม่มี	ไม่มี	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสในการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย - สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการลดจุดอ่อนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบ

งานบริหาร	คุณภาพนักเรียน	จุดแข็ง-โอกาส (SO)	จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST)	จุดอ่อน-โอกาส WO	จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT)
					ประชาธิปไตย - สภาพสังคมเป็นภาวะ คุกคามต่อการลดจุดอ่อน ในการจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถแบบ ประชาธิปไตย

จากตารางที่ 46 จะเห็นว่า งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ไม่มีจุดแข็ง-โอกาส (SO)เลย มีจุดแข็ง-ภาวะคุกคาม(ST) อีก 4 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 1 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ถึง 7 ข้อ

ตารางที่ 47 จุดแข็ง-โอกาส (SO) จุดอ่อน-โอกาส (WO) จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย วิเคราะห์ตามองค์ประกอบย่อยของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

งานการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	นโยบายรัฐบาล	เศรษฐกิจ	สังคม	เทคโนโลยี
การจัดการเรียนการสอน	SO	ST	ST	ST
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	WO	WO	WO	WO
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	SO	SO	SO	ST
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	SO	ST	SO	ST
ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	SO	ST	SO	ST
ความสามารถส่วนบุคคล	WT	WT	WT	WT
ความสามารถในการอยู่ร่วมกัน	WO	WT	WT	WT
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	SO	ST	SO	ST
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	WO	WT	WO	WO
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	WO	WT	WT	WT
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ST	ST	SO	SO
ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	ST	ST	ST	SO

งานการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	นโยบายรัฐบาล	เศรษฐกิจ	สังคม	เทคโนโลยี
ความสามารถส่วนบุคคล	WT	WT	WO	WT
ความสามารถในการอยู่ร่วมกัน	WO	WO	WO	WT
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้	WT	WT	WT	WT
ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	WT	WT	WT	WT
ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	WT	WT	WT	WT
ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	WT	WT	WT	WT
ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	ST	ST	ST	ST
ความสามารถส่วนบุคคล	WT	WT	WT	WT
ความสามารถในการอยู่ร่วมกัน	WT	WT	WT	WO

จากตารางที่ 47 จะเห็นว่า งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น มีจุดแข็ง-โอกาส (SO) 7 ข้อ มีจุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) อีก 5 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 5 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) 7 ข้อ งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น มีจุดแข็ง-โอกาส (SO) 3 ข้อ มีจุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) อีก 5 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 8 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) 8 ข้อ งานบริหารโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ไม่มีมีจุดแข็ง-โอกาส (SO) เลย มีจุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) 4 ข้อ ในขณะที่มี จุดอ่อน-โอกาส (WO) 1 ข้อ และ จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) ถึง 19 ข้อ

ขั้นที่ 3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อยดังนี้

1) กำหนดกลยุทธ์หลักจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ของงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

2) กำหนดกลยุทธ์รองจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย อันประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย ความสามารถแบบประชาธิปไตย

3) กำหนดวิธีดำเนินการจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ขององค์ประกอบย่อยของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตารางที่ 48 ร่างกลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์รองของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	ผลสรุป SWOT Matrix			
		SO	ST	WO	WT
ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยการให้โอกาสภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้	ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้	-	-	P / E / S /	T
	ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม	P / E	S / T	-	-
	ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์	-	-	P /	E / S / T
ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้เริ่มการเรียนรู้	ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน	-	-	P / T	E / S
	ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย	E / S / T	P	-	-
	ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล	-	-	E / S	P / T

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	ผลสรุป SWOT Matrix			
		SO	ST	WO	WT
ปฏิรูปการจัด สิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ตามแนวคิด การพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย เพื่อให้การเรียนรู้ ระเบิดจากภายใน	ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สะดวก	-	-	-	P / E / S / T
	ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดย การเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ	-	P / E / S / T	-	-
	ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถแบบ ประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่าง ระหว่างบุคคล	-	-	T	P / E / S

ตารางที่ 49 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 1 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตาม
แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
ปฏิรูปการจัดการ เรียนการสอนเพื่อ พัฒนาความรู้ เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยโดย การปรับกระบวนการ ทัศนให้นักเรียน กลายเป็นเจ้าของ การเรียนรู้	จัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ และวิธีการเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้
	ปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้ เพื่อลดเวลาสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และ เนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล
	พัฒนาการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและ ทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน
	ยกระดับการจัดเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับ อนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึง ปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
	พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถ เชื่อมโยงกับสภาพการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัว ในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต
ปฏิรูปการจัดการ เรียนการสอนเพื่อ พัฒนาทัศนคติ แบบประชาธิปไตย	ยกระดับการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความ ถูกต้อง และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการ พัฒนาหรือหาทางออก
โดยเน้นการ ประเมินระดับ คุณธรรม	จัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลกระทบของการ กระทำของตนที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมาย ในการพัฒนา
	ปฏิรูปการกระบวนกรจัดการเรียนการสอน โดยเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม จริยธรรมลงในเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผลการเรียนรู้
	พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิธี ปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม
ปฏิรูปการจัดการ เรียนการสอนเพื่อ พัฒนา ความสามารถแบบ ประชาธิปไตยโดย มุ่งกระบวนกร มากกว่าผลลัพธ์	ปฏิรูปการเรียนการจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับกระบวนกร ในการเรียนรู้ และ เน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินผล การเรียนรู้
	ยกระดับการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อปรับ กระบวนทัศน์ให้นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนกรวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้ง คำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง
	จัดเวทีส่งเสริม หรือประกวดแผนการดำเนินงาน เช่นแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการ วางแผนในระดับสูงขึ้น

ตารางที่ 50 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 2 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน	ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมิน และพัฒนางานด้านต่างๆ เช่นด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ
	พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของชุมชน
	เปิดโอกาสนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินการจัดกิจกรรมตามความสนใจ หรือความต้องการจำเป็นของตนเอง
ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติหลากหลาย	จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ เช่นการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับสถานการณ์ กฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรู้จักยอมรับทัศนคติที่หลากหลาย
	จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนเรียนรู้บทบาททางสังคมที่หลากหลาย เช่นคณะกรรมการนักเรียนด้านต่างๆ
	จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจต่างๆ เช่นเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต โดยการจัดหาวิทยากรในชุมชน หรือวิทยากรภายนอกมาแบ่งปันประสบการณ์
ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย	จัดเวทีเสรีให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน
	ส่งเสริมกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน โดยสร้างเครือข่ายกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียง

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
การเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล	จัดกิจกรรมเชิดชูความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ จากในโรงเรียน และชุมชน โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิดแรงบันดาลใจ

ตารางที่ 51 ร่างกลยุทธ์หลักข้อที่ 3 กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก	จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการเรียนรู้มิให้อยู่เพียงในห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา
ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย	จัดแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้จากการฟัง ดู อ่าน สัมผัส หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์
	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์
ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย	จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดงความสามารถหรือดำเนินกิจกรรมความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ระหว่างกัน
	จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้อ่อนอำนวยการให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมร่วมและเป็นเจ้าของ

กลยุทธ์หลัก: ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน	
กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
โดยการเพิ่มพื้นที่ แห่งเสรีภาพ	ชุมชน
	จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย หรือแม้กระทั่งสื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม
ปฏิรูปการจัด สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้เพื่อ พัฒนา ความสามารถแบบ ประชาธิปไตยโดย การลดช่องว่าง ระหว่างบุคคล	จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัดพื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ระหว่างนักเรียนและครู และส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างกัน
	จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่นโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก
	เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก

4.4.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

เมื่อได้ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์โดยใช้แบบประเมินค่าระดับ 5 ระดับ (5 rating scale) เพื่อสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) เป็นรายบุคคลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 52 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1

กลุ่มที่	ความเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์	จำนวน
1	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการวางกลยุทธ์	16 คน
2	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ครูและผู้บริหารโรงเรียน	16 คน

ตารางที่ 53 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหาร
โรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก / กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
1. ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อำนาจภาพของ นักเรียนกำหนดการเรียนรู้	4.3438	0.6530	มาก	3.9063	0.8930	มาก
1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดย การปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียน กลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้	4.3438	0.5453	มาก	3.8125	0.8958	มาก
1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้น การประเมินระดับคุณธรรม	4.3750	0.7071	มาก	3.9375	0.9136	มาก
1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์	4.1875	0.8590	มาก	3.9063	0.9955	มาก
2. ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ ริเริ่มการเรียนรู้	4.5625	0.5644	มาก ที่สุด	4.1250	0.7931	มาก

กลยุทธ์หลัก / กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของ โรงเรียน	4.2813	0.6832	มาก	3.7500	0.8799	มาก
2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดย การสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่ หลากหลาย	4.4688	0.6713	มาก	4.0938	0.7771	มาก
2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถแบบ ประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่น เฉพาะบุคคล	4.0625	0.9136	มาก	3.9063	0.8930	มาก
3. ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ตามแนวความคิดพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ ระเบิดจากภายใน	4.3125	0.6927	มาก	4.1250	0.7071	มาก
3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็น สถานที่สะดวก	4.4688	0.6214	มาก	4.2813	0.6832	มาก
3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบ ประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่ง เสรีภาพ	4.3125	0.7378	มาก	4.1250	0.8328	มาก
3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบ ประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่าง บุคคล	4.3125	0.6927	มาก	4.0000	0.7184	มาก

จากตารางที่ 53 พบว่า กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3438$, S.D. = 0.6530) กลยุทธ์รองที่ 1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3438$, S.D. = 0.5453) กลยุทธ์รองที่ 1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3750$, S.D. = 0.7071) กลยุทธ์รองที่ 1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1875$, S.D. = 0.8590)

กลยุทธ์หลักที่ 2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5625$, S.D. = 0.5644) กลยุทธ์รองที่ 2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2813$, S.D. = 0.6832) กลยุทธ์รองที่ 2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.6713) กลยุทธ์รองที่ 2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0625$, S.D. = 0.9136)

กลยุทธ์หลักที่ 3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3125$, S.D. = 0.6927) กลยุทธ์รองที่ 3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวกใจ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.6214) กลยุทธ์รองที่ 3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3125$, S.D. = 0.7378) กลยุทธ์รองที่ 3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3125$, S.D. = 0.6927)

ส่วนด้านความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้นั้น พบว่า กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.9063$, S.D. = 0.8930) กลยุทธ์รองที่ 1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

โดยการปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน
ระดับ มาก ($\bar{X} = 3.8125$, S.D. = 0.8958) กลยุทธ์รองที่ 1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
พัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้
ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.9375$, S.D. = 0.9136) กลยุทธ์รองที่ 1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
พัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ มีความเป็นไปได้ในการ
นำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.9063$, S.D. = 0.9955)

กลยุทธ์หลักที่ 2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน
ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 0.7931) กลยุทธ์รองที่ 2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา
ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน มีความเป็นไปได้ในการ
นำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.7500$, S.D. = 0.8799) กลยุทธ์รองที่ 2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย มี
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0938$, S.D. = 0.7771) กลยุทธ์รองที่ 2.3 ปฏิรูป
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่น
เฉพาะบุคคล มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.9063$, S.D. = 0.8930)

กลยุทธ์หลักที่ 3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน
ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 0.7071) กลยุทธ์รองที่ 3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก มีมีความเป็นไปได้ใน
การนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2813$, S.D. = 0.6832) กลยุทธ์รองที่ 3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อม
ทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ มีความเป็นไปได้ใน
การนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 0.8328) กลยุทธ์รองที่ 3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อม
ทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล มีความ
เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0000$, S.D. = 0.7184)

ตารางที่ 54 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก 1 : ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้						
กลยุทธ์รอง 1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 1.1 ก. จัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ และวิธีการเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.3125	0.8958	มาก
วิธีที่ 1.1 ข. ปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้เพื่อลดเวลาสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้และให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล	4.4063	0.6148	มาก	4.0938	0.8175	มาก
วิธีที่ 1.1 ค. พัฒนาการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน	4.4688	0.6214	มาก	4.2188	0.7507	มาก
วิธีที่ 1.1 ง. ยกระดับการจัดเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึง	4.5000	0.7620	มากที่สุด	4.0938	0.8930	มาก

กลยุทธ์หลัก 1 : ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้						
ปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความ เหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยใน ประเทศต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียน สามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใน สังคม และชุมชนของตนเอง และเกิด ความตื่นตัวในการเตรียมพร้อม สำหรับอนาคต						
กลยุทธ์รอง 1.2 ปฏิรูปการจัดการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติ แบบประชาธิปไตยโดยเน้นการ ประเมินระดับคุณธรรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 1.2 ก. ยกระดับการเรียนการ สอนโดยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้ง ในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง และระดับ คุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือ หาทางออก	4.5000	0.7620	มากที่สุด	4.0938	0.9284	มาก
วิธีที่ 1.2 ข. จัดการเรียนการสอนโดย ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผล กระทบของการกระทำของตนที่เกิด ทั้งกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา	4.5938	0.6148	มากที่สุด	4.3438	0.7874	มาก
วิธีที่ 1.2 ค. ปฏิรูปการกระบวนการ จัดการเรียนการสอน โดยเพิ่มตัวบ่งชี้	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.3438	0.8273	มาก

กลยุทธ์หลัก 1 : ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้						
ด้านคุณธรรมจริยธรรมลงไป เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการ เรียนรู้ และการวัดประเมินผลการ เรียนรู้						
วิธีที่ 1.2 ง. พัฒนาความร่วมมือกับ ชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และ กฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันใน สังคม	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.1250	1.0701	มาก
กลยุทธ์รอง 1.3 ปฏิรูปการจัดการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความสามารถแบบประชาธิปไตยโดย มุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 1.3 ก. ปฏิรูปการเรียนการ จัดการเรียนการสอนโดยให้ ความสำคัญกับกระบวนการในการ เรียนรู้ และ เน้นการประเมินผลเพื่อ พัฒนามากกว่าการประเมินผลการ เรียนรู้	4.4688	0.7177	มาก	4.2188	0.7925	มาก
วิธีที่ 1.3 ข. ยกระดับการเรียนการ สอนโดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็น ฐานเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ให้ นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็น จุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ เสริมสร้าง กระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์อย่าง สร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถาม และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.2813	0.8514	มาก
วิธีที่ 1.3 ค. จัดเวทีส่งเสริม หรือ	4.5000	0.6222	มากที่สุด	4.2500	0.6720	มาก

กลยุทธ์หลัก 1 : ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้						
ประกวดแผนการดำเนินงาน เช่น แผนการทำโครงการ แผนการทำ ธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้า ร่วมการเสนอผลงานการวางแผนใน ระดับสูงขึ้น						

จากตารางที่ 54 พบว่า กลยุทธ์รองที่ 1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการทศน์ให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้ นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 4 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 1.1 ก. จัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ และวิธีการเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3125$, S.D. = 0.8958) วิธีที่ 1.1 ข. ปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้ เพื่อลดเวลาสอนเพิ่มเวลาเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4063$, S.D. = 0.6148) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0938$, S.D. = 0.8175) วิธีที่ 1.1 ค. พัฒนาการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.6214) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2188$, S.D. = 0.7507) สุดท้ายคือวิธีที่ 1.1 ง. ยกระดับการจัดเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอโดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.7620) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0938$, S.D. = 0.8930)

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 4 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 1.2 ก. ยกระดับการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ

และสังคม และประเมินความถูกต้อง และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.7620) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.0938$, S.D. = 0.9284) วิธีที่ 1.2 ข. จัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลกระทบของการกระทำของตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5938$, S.D. = 0.6148) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3438$, S.D. = 0.7874) วิธีที่ 1.2 ค. ปฏิรูปการกระบวนกรจัดการเรียนการสอน โดยเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมลงไปเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3438$, S.D. = 0.8273) สุดท้ายวิธีที่ 1.2 ง. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 1.0701)

กลยุทธ์รองที่ 1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนกรมากกว่าผลลัพธ์ นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 1.3 ก. ปฏิรูปการเรียนกรจัดการเรียนกรสอนโดยให้ความสำคัญกับกระบวนกรในการเรียนรู้ และ เน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.7177) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2188$, S.D. = 0.7925) วิธีที่ 1.3 ข. ยกระดับการเรียนกรสอนโดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อปรับกระบวนทัศน์ให้นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนกรวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2813$, S.D. = 0.8514) และวิธีที่ 1.3 ค. จัดเวทีส่งเสริม หรือประกวดแผนกรดำเนินงาน เช่นแผนกรทำโครงการ แผนกรทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับสูงขึ้น มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.6222) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2500$, S.D. = 0.6720)

ตารางที่ 55 ผลการประเมินวิธีดำเนินการของกลยุทธ์หลักข้อที่ 2 ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก 2 : ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้						
กลยุทธ์รอง 2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 2.1 ก. ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมิน และพัฒนางานด้านต่างๆ เช่นด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนในการแก้ปัญหาต่างๆ	4.4688	0.6214	มาก	4.1250	0.7931	มาก
วิธีที่ 2.1 ข. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของชุมชน	4.5625	0.6189	มากที่สุด	4.1875	0.9311	มาก
วิธีที่ 2.1 ค. เปิดโอกาสนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินการจัดกิจกรรมตามความสนใจ หรือความต้องการจำเป็นของตนเอง	4.6250	0.4919	มากที่สุด	4.1875	0.9311	มาก
กลยุทธ์รอง 2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล

กลยุทธ์หลัก 2 : ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้						
วิธีที่ 2.2 ก. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการ แสดงทัศนะอย่างสร้างสรรค์ เช่นการ อภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับ สถานการณ์ กฎระเบียบ หรือแนว ปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะที่ สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรู้จักยอมรับทัศนะที่หลากหลาย	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.4063	0.7121	มาก
วิธีที่ 2.2 ข. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยน เรียนรู้บทบาททางสังคมที่ หลากหลาย เช่นคณะกรรมการ นักเรียนด้านต่างๆ	4.5938	0.5599	มากที่สุด	4.4688	0.6713	มาก
วิธีที่ 2.2 ค. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจาก การตัดสินใจต่างๆ เช่นเรื่องการ ตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต โดย การจัดหาวิทยากรในชุมชน หรือ วิทยากรภายนอกมาแบ่งปัน ประสบการณ์	4.5313	0.6214	มากที่สุด	4.3438	0.7453	มาก
กลยุทธ์รอง 2.3 ปฏิรูปการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา ความสามารถแบบประชาธิปไตยโดย การเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 2.3 ก. จัดเวทีเสวนี้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนใน	4.4063	0.6652	มาก	4.2813	0.7719	มาก

กลยุทธ์หลัก 2 : ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้						
ชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถและความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน						
วิธีที่ 2.3 ข. ส่งเสริมกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน โดยสร้างเครือข่ายกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียง	4.5313	0.6214	มากที่สุด	4.3125	0.7803	มาก
วิธีที่ 2.3 ค. จัดกิจกรรมเชิดชูความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ จากในโรงเรียน และชุมชน โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิดแรงบันดาลใจ	4.3438	0.7007	มาก	4.3438	0.7007	มาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 55 พบว่า กลยุทธ์รองที่ 2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 2.1 ก. ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมิน และพัฒนางานด้านต่างๆ เช่นด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนในการแก้ปัญหาต่างๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.6214) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 0.7931) วิธีที่ 2.1 ข. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของชุมชน มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5625$, S.D. = 0.6189) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1875$, S.D. = 0.9311) สุดท้าย วิธีที่ 2.1 ค. เปิดโอกาสนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผน ดำเนินการ และประเมิน

การจัดกิจกรรมตามความสนใจ หรือความต้องการจำเป็นของตนเอง มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.4919) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1875$, S.D. = 0.9311)

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย โดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 2.2 ก. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะอย่างสร้างสรรค์ เช่นการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับสถานการณ์ กฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรู้จักยอมรับทัศนะที่หลากหลาย มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4063$, S.D. = 0.7121) วิธีที่ 2.2 ข. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนเรียนรู้บทบาททางสังคมที่หลากหลาย เช่นคณะกรรมการนักเรียนด้านต่างๆ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5938$, S.D. = 0.5599) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4688$, S.D. = 0.6713) สุดท้าย วิธีที่ 2.2 ค. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจต่างๆ เช่นเรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต โดยการจัดหาวิทยากรในชุมชน หรือวิทยากรภายนอกมาแบ่งปันประสบการณ์ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5313$, S.D. = 0.6214) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3438$, S.D. = 0.7453)

กลยุทธ์รองที่ 2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 2.3 ก. จัดเวทีเสรีให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถและความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4063$, S.D. = 0.6652) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2813$, S.D. = 0.7719) วิธีที่ 2.3 ข. ส่งเสริมกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน โดยสร้างเครือข่ายกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียง มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5313$, S.D. = 0.6214) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.3125$, S.D. = 0.7803) สุดท้าย วิธีที่ 2.3 ค. จัดกิจกรรมเชิดชูความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ จากในโรงเรียน และชุมชน โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิดแรงบันดาลใจ มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} =$

4.3438, S.D. = 0.7007) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = 4.3438, S.D. = 0.7007)

ตารางที่ 56 ผลการประเมินวิธีดำเนินการของกลยุทธ์หลักข้อที่ 3 ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 1

กลยุทธ์หลัก 3 : ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน						
กลยุทธ์รอง 3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 3.1 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการเรียนรู้มิให้อยู่เพียงในห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา	4.7500	0.5080	มากที่สุด	4.2500	0.7620	มาก
วิธีที่ 3.1 ข. จัดแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้จากการฟัง ดู อ่าน สัมผัส หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์	4.6250	0.6091	มากที่สุด	4.2188	0.9413	มาก
วิธีที่ 3.1 ค. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี	4.5938	0.6148	มากที่สุด	4.2188	0.8322	มาก

กลยุทธ์หลัก 3 : ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน						
ส่วนบุคคลเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์						
กลยุทธ์รอง 3.2 ปฏิรูปการจัด สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการ เพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
วิธีที่ 3.2 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่สาธารณะใน การแสดงความสามารถหรือดำเนิน กิจกรรมความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ระหว่างกัน	4.5000	0.7184	มากที่สุด	4.2813	0.9240	มาก
วิธีที่ 3.2 ข. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ให้อี้อำนวยให้นักเรียน สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับ ชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม และเป็นเจ้าของชุมชน	4.4375	0.8007	มาก	4.1250	0.9755	มาก
วิธีที่ 3.2 ค. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย หรือแม้กระทั่งสื่อโสต ทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ เสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความ สงบสุขของสังคม	4.5000	0.8032	มากที่สุด	4.5000	0.7620	มากที่สุด
กลยุทธ์รอง 3.3 ปฏิรูปการจัด สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถแบบประชาธิปไตยโดย การลดช่องว่างระหว่างบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล

กลยุทธ์หลัก 3 : ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน						
วิธีที่ 3.3 ก. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัดพื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ระหว่างนักเรียนและครู และส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างกัน	4.6875	0.5923	มากที่สุด	4.5625	0.7156	มากที่สุด
วิธีที่ 3.3 ข. จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่นโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก	4.7188	0.5227	มากที่สุด	4.4375	0.7156	มาก
วิธีที่ 3.3 ค. เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสดูแลความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก	4.6250	0.6599	มากที่สุด	4.2188	0.7925	มาก

จากตารางที่ 56 พบว่า กลยุทธ์รองที่ 3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก รู้ นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 3.1 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการเรียนรู้มิให้อยู่เพียงในห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.7500$, S.D. = 0.5080) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2500$, S.D. = 0.7620) วิธีที่ 3.1 ข. จัดแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้จากการฟัง ดู อ่าน

สัมผัส หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6091) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2188$, S.D. = 0.9413) และวิธีที่ 3.1 ค. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5938$, S.D. = 0.6148) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2188$, S.D. = 0.8322)

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 3.2 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดงความสามารถหรือดำเนินกิจกรรมความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ระหว่างกัน มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.7184) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2813$, S.D. = 0.9240) วิธีที่ 3.2 ข. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้อื้ออานวยให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของชุมชน มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4375$, S.D. = 0.8007) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.1250$, S.D. = 0.9755) สุดท้าย วิธีที่ 3.2 ค. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย หรือแม้กระทั่งสื่อโซเชียลมีเดีย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.8032) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5000$, S.D. = 0.7620)

กลยุทธ์รองที่ 3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล นั้นมีวิธีการดำเนินการให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น 3 วิธี โดยแต่ละวิธีมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คือ วิธีที่ 3.3 ก. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัดพื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ระหว่างนักเรียนและครู และส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างกัน มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6875$, S.D. = 0.5923) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.5625$, S.D. = 0.7156) วิธีที่ 3.3 ข. จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น โรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อให้อื้ออานวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.7188$, S.D. = 0.5227) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.4375$, S.D. = 0.7156) และวิธีที่ 3.3 ค. เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน

ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.6250$, S.D. = 0.6599) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2188$, S.D. = 0.7925)

จากตารางที่ 51 ถึง ตารางที่ 54 พบว่า ทั้งความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ของกลยุทธ์หลักทั้ง 3 ข้อ กลยุทธ์รอง 9 ข้อ และ วิธีการดำเนินการทั้งสิ้น 29 ข้อ นั้น อยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด จึงเป็นกลยุทธ์และวิธีการดำเนินงานที่สมควรนำไปพัฒนาให้สมบูรณ์ต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 32 ท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้กลยุทธ์และวิธีการดำเนินงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

1) กลยุทธ์หลัก ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้พิจารณาคำว่า “ปฏิรูป” เพราะเป็นคำใหญ่ที่ใช้ในระดับนโยบายองค์กร และเป็นคำที่กว้างมาก อาจทำให้ผู้นำกลยุทธ์ไปใช้เข้าใจความหมายได้แตกต่างกัน นอกจากนี้เสนอให้อธิบายคำที่เลือกใช้เป็นชื่อกลยุทธ์ เช่น คำว่า “ระเบิดจากข้างใน” นั้นต้องแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมโยงกับผลการวิจัยอย่างไร นอกจากนี้ ควรเขียนคำนิยามให้ชัดเจน เพราะเป็นคำใหม่ ผู้ใช้กลยุทธ์อาจเข้าใจไม่ตรงกัน

2) กลยุทธ์รอง ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พิจารณาคำว่า ปฏิรูป เพราะเป็นการใช้คำซ้ำซ้อนกับคำที่ใช้ในกลยุทธ์หลัก รวมทั้งให้พิจารณาเรื่องการนำคำใหม่เพื่อตั้งชื่อกลยุทธ์ ควรจะนำเสนอผลการวิจัยสนับสนุน และเขียนนิยามให้ชัดเจน เช่นเดียวกับกลยุทธ์หลัก นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นรายกลยุทธ์ไว้ดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยการปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้

- เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญและเหมาะสมแต่ในทางปฏิบัตินักเรียนอาจไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่โดยเฉพาะในการกำหนดเป้าหมายเนื้อหาและการประเมินผล
- การปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดเป้าหมายควรพิจารณาถึงคุณสมบัติของนักเรียนที่สามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนเพราะคุณสมบัติส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อกลยุทธ์ได้
- นักเรียนแต่ละระดับจะมีความสามารถในการมีส่วนร่วมแตกต่างกันต้องจัดการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียนเรื่องที่ยากคือการอบรมครูให้เข้าใจและปฏิบัติ
- ครูควรสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของนักเรียนในการปฏิบัติตามกระบวนการประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาและนำทัศนคติที่ปรากฏของนักเรียน
- อธิบายความหมายของ การลดเวลาสอน ให้ชัดเจนว่าหมายถึงการลดเวลาการเรียนในห้องหรือหมายถึงการลดบทบาทของผู้สอนเพื่อให้นักเรียนสามารถมีการเรียนรู้ได้มากขึ้น เพราะ

หากเป็นการลดเวลาสอน อาจจะนำไปปฏิบัติจริงได้ยากมากเพราะปัจจุบันเวลาในการจัดการเรียนการสอนก็แทบไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว แต่หากเป็นการลดบทบาทของครูเพื่อให้นักเรียนมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดีมาก

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม

- การประเมินคุณธรรมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่จะทำให้เที่ยง
- พิจารณาด้วยว่า การประเมินระดับคุณธรรม เป็นวิธีการ จึงควรกำหนดเป้าหมายเป็น การยกระดับคุณธรรม และใช้การประเมิน เป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- พิจารณาว่ากลยุทธ์นี้เน้นการสอนที่เน้นการประเมินระดับคุณธรรม เพียงเท่านั้นโดยไม่มีการสร้างจิตสำนึกในเรื่องของคุณธรรมหรือความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่
- ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นคุณธรรมจริยธรรมในด้านใดที่สอดคล้องกับทัศนคติแบบประชาธิปไตย
- ตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมควรเป็นคุณธรรมและจริยธรรมที่ส่งเสริมแนวทางประชาธิปไตยเนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมบางอย่างอาจถูกสร้างและใช้ในแนวทางที่ไม่ส่งเสริมประชาธิปไตย
- ควรทำความเข้าใจกับการปลูกฝังคุณธรรมให้ผู้เรียนได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันควบคู่กับวิถีประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์รองที่ 1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์

- ควรพิจารณาให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลลัพธ์
- เขียนขยายความกระบวนการให้ชัดเจนว่ากระบวนการอะไร อาจปรับเปลี่ยนเป็น “กลยุทธ์การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยปรับกระบวนการสอนและการเรียนรู้”
- พิจารณาด้วยว่า ครูต้องปรับตัวอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้และการวัดผลก็ยากกว่าระบบเดิมมาก
- เป็นกลยุทธ์ที่ดี เพราะช่วยเสริมทักษะให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน

- ระบุให้ชัดเจนว่าการมีส่วนร่วมของนักเรียนนั้นเป็นไปในแง่ใด เช่นหากเป็นการให้นักเรียนร่วมออกความเห็น หรือทำงานกิจกรรมน่าจะดี
- การนำกลยุทธ์ไปใช้ต้องปรับทัศนคติของโรงเรียนและชุมชนในการเปิดรับหรือยอมรับการมีส่วนร่วมของนักเรียน
- ในการดำเนินการ ต้องพยายามดึงศักยภาพของนักเรียนให้เกิดแนวคิดที่นักเรียนเองมีความเป็นส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย โดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย

- ขยายความเรื่อง มุมมองที่หลากหลาย ให้ชัดเจนว่า คือมุมมองเรื่องอะไร อาจพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็น “มีทักษะความคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์”
- พิจารณาคำว่า พัฒนาทัศนคติ ว่าควรใช้ว่า เสริมสร้างทัศนคติ มากกว่าหรือไม่
- ควรให้ความรู้กับผู้เรียนด้านมิติมุมมองต่างๆก่อนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดและวิเคราะห์ตามกิจกรรมนั้นๆได้อย่างเหมาะสม
- ใช้วิธีการส่งเสริมโดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนทัศนคติด้านประชาธิปไตยกับผู้แทนชุมชนบ่อยๆ จะพัฒนามุมมองของนักเรียนได้

กลยุทธ์รองที่ 2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยการเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล

- ระบุให้ชัดว่าใครจะได้รับการเชิดชู
- อธิบายให้ชัดเจนว่า ความโดดเด่นเฉพาะบุคคลหมายถึงบุคคลที่เป็นต้นแบบหรือไม่
- พิจารณาด้วยว่าข้อความในกลยุทธ์จะขัดแย้งกับกลยุทธ์รองข้อ 3.3 หรือไม่
- เป็นกลยุทธ์ที่ดีแต่ต้องอธิบายความเชื่อมโยง หรือความสัมพันธ์กับแนวคิดประชาธิปไตยให้ชัดเจน
- พิจารณาว่า ในระบอบประชาธิปไตย ทุกคนเป็นคนเก่งในทางที่ต่างกัน
- ควรเน้นการปลูกฝังการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การยอมรับซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของเหตุผลในการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยในสังคมโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า

กลยุทธ์ที่ 3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก

- ให้นิยามคำว่า สถานที่สะดวก ให้ชัดเจน
- โรงเรียนต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยเพื่อนักเรียนจะได้ทำประโยชน์สู่ครอบครัวชุมชนและสังคม

กลยุทธ์ที่ 3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ

- การเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามดุลยภาพหรือบริบทแต่ละสังคมหรือชุมชน
- อธิบายความหมายของ พื้นที่แห่งเสรีภาพให้ชัดเจน เพราะ การเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ อาจสื่อความหมายว่า ในปัจจุบัน โรงเรียนไม่มีเสรีภาพ
- พิจารณาปรับคำว่า พัฒนาทัศนคติ เป็นเสริมสร้างทัศนคติ

กลยุทธ์ที่ 3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล

- พิจารณาว่า การลดช่องว่างระหว่างบุคคลจะต้องอยู่ในกรอบของการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นจะทำให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยมีคุณค่าแบบยั่งยืน
- พิจารณาปรับคำให้เป็นในเชิงบวก เช่น คำว่า “การลดช่องว่างระหว่างบุคคล” เป็น “การสร้างปฏิสัมพันธ์”
- ควรเพิ่มบทบาทครูและนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันรายบุคคลเพื่อให้นักเรียนสามารถได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้อย่างเต็มที่

3) วิธีดำเนินการ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำในภาพรวมว่า การเขียนวิธีดำเนินการควรเขียนให้ชัดเจน และไม่ควรใช้คำที่ซ้ำซ้อนกับการเขียนในกลยุทธ์หลักหรือ กลยุทธ์รอง เช่นคำว่า “ปฏิรูป” นอกจากนี้ยังได้ให้คำแนะนำสำหรับปรับปรุงวิธีดำเนินการแต่ละข้อดังนี้

วิธีดำเนินการที่ 1.1 ก. จัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ และวิธีการเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้

- ก่อนจัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ ควรเริ่มจากเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในด้านอนาคตสภาพให้ข้อมูลอนาคตภาพทางอาชีพ และมาช่วยวางแผนให้ข้อมูล

- ควรจัดให้ครูได้อบรมเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ ให้สามารถสอนให้นักเรียนมีกระบวนการในการเรียนรู้ และอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเตรียมการสอนเรื่องประชาธิปไตย
- ระบุวิธีดำเนินการให้ชัดว่าเป็นเรื่องการสอนเพื่อพัฒนาด้านประชาธิปไตย
- ควรปรับใช้คำว่า พัฒนา แทน การอบรม เพราะมีวิธีหลากหลายกว่าการอบรม
- พิจารณาปรับเป็น สร้างกลไกในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้
- ระบุนิยามคำว่า นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ให้ชัดเจน
- ควรปรับทัศนคติบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งหวังการสอนนักเรียนให้มีความรู้มากกว่ามุ่งหวังผลตอบแทน
- ถ้าครุมีจิตสำนึกใหม่ และสัมพันธภาพใหม่ ประเทศไทยจะเปลี่ยน

วิธีดำเนินการที่ 1.1 ข. ปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้ เพื่อลดเวลาสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล

- เป็นแนวทางที่ควรทำโดยเฉพาะเทคนิคในการบูรณาการองค์ความรู้ด้านประชาธิปไตยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
- อาจารย์ในวิธีการว่า จัดทำหลักสูตรทุกรายวิชาโดยบูรณาการความรู้
- การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ต้องทำทั้งระบบตั้งแต่การปรับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดรายวิชา และรูปแบบการประเมินผลเพื่อสำเร็จหลักสูตร การจัดอบรมครูอย่างเดียวจึงอาจไม่ใช่คำตอบ
- เป็นวิธีการที่ดี แต่ต้องอาศัยความเข้าใจและการเปิดใจของผู้บริหารและครู
- ควรวางแผนในการกำหนดคัดเลือกนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสม

วิธีดำเนินการที่ 1.1 ค. พัฒนาการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน

- ควรมีกิจกรรมฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์บทบาทในตัวของนักเรียนเองเกี่ยวกับความรู้และการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย

- พิจารณาปรับเปลี่ยนการใช้คำให้กระชับ เช่นอาจตัดคำว่า "พัฒนาการเรียนการสอนโดย" ออก หรือ เปลี่ยนคำว่า "เหล่านั้น" เป็น "และอนาคตภาพของคน"
- เป็นวิธีการที่น่าสนใจและน่าจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียน
- จากสถานการณ์ปัจจุบัน นักเรียนยังไม่สามารถเข้าใจอนาคตภาพของตนเอง วิธีการ รวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ จึงควรปรับวิธีการพัฒนาให้สามารถทำได้จริง

วิธีการดำเนินงานที่ 1.1 ง. ยกระดับการจัดเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต

- ภาวะการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารของคนไทยมีจำกัด การเปิดเสรีในการนำประเด็นร่วมสมัยมาใช้จึงเป็นดาบสองคมที่อาจก่อให้เกิดโทษได้หากผู้สอนหรือผู้มีอำนาจครอบงำความคิดผ่านการบิดเบือนข้อมูลที่เป็นเนื้อหาบังคับ
- พิจารณาปรับการเขียน เป็น “พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรและสื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความตระหนักรู้และความพร้อมต่อการปรับตัวต่อสภาวะการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม”
- ควรระบุให้ชัดว่า ยกระดับการจัดเนื้อหาในวิชาอะไร เพราะในแต่ละกลุ่มสาระวิชามีบริบทที่แตกต่างกัน
- ให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพการณ์ในปัจจุบันของโลกแล้วให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมให้นักเรียนมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมในการอยู่ในสภาวะสังคมที่แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินงานที่ 1.2 ก. ยกระดับการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้องและระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก

- พิจารณาเรื่องการใช้คำ น่าจะมีคำที่เหมาะสมกว่า “ยกระดับ”
- พิจารณาเปลี่ยนเป็น “พัฒนาทักษะวิธีการสอนของครูที่มุ่งให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆในสังคมทั้งในด้านนโยบายเศรษฐกิจและสังคมและประเมินระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา”

- ผู้เรียนและครูผู้สอนจะต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้อย่างชัดเจนและต้องเตรียมตัวให้พร้อมในการแสดงออกถึงควมมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม
- ควรมีชั่วโมงวิเคราะห์ข่าวทุกวัน

วิธีการดำเนินงานที่ 1.2 ข. จัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลกระทบของการกระทำของตนที่เกิดทั้งกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา

- พิจารณาเปลี่ยนคำว่า "จัดการเรียนการสอนโดย" เป็น "พัฒนาทักษะการสอนของครูที่"
- ระบุวิธีดำเนินการให้ชัดเจน อย่าใช้เป็นการกล่าวกว้างๆ เพราะเวลานำไปปฏิบัติจะขาดแนวทางที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจสับสนว่าจะทำอย่างไร
- ควรให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงานภายใต้ระบอบประชาธิปไตยบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม

วิธีการดำเนินงานที่ 1.2 ค. ปฏิรูปการกระบวนกรจัดการเรียนการสอน โดยเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมลงไปเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้

- ปรับภาษาให้กระชับ โดย ตัดคำว่า "ปฏิรูปการกระบวนกรจัดการเรียนการสอนโดย" ออก
- ควรระบุให้ชัดเจนว่า เป็นตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมด้านใด
- การประเมินผลตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมทำได้ยาก จึงต้องมีคำอธิบายอย่างชัดเจนในการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันและลดช่องว่างในการตีความ
- การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในทุกๆ เป้าหมายของการเรียนรู้

วิธีการดำเนินงานที่ 1.2 ง. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชนต่างๆ เพื่อเรียนรู้ความเป็นประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย

วิธีการดำเนินงานที่ 1.3 ก. ปฏิรูปการเรียนการจัดการเรียนการสอน สอนโดยการให้ความสำคัญกับกระบวนการในการเรียนรู้ และ เน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินผลการเรียนรู้

- โดยทฤษฎีเป็นสิ่งที่ดีและสำคัญมาก แต่สภาพจริงของสังคมไทยยังเป็นไปได้ยาก การเปลี่ยนวิธีคิดในการจัดการศึกษาต้องทำทั้งระบบ

- ปรับการเขียนให้กระชับและชัดเจน เช่น ตัดคำว่า "ปฏิรูปการเรียนการจัดการเรียนการสอน โดย" ออก และเปลี่ยน "การประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้" เป็น "การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน"
- พิจารณาปรับการเขียนเป็น ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นกระบวนการในการเรียนรู้
- ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้านกระบวนการพัฒนาระบบประชาธิปไตยแล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุงประเมินผลในการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย

วิธีการดำเนินงานที่ 1.3 ข. ยกระดับการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

- เป็นวิธีการที่น่าสนใจและน่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ดี
- พิจารณาด้วยว่า จะพัฒนาครูอย่างไรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ
- ปรับเป็น “ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในทุกกลุ่มสาระ”
- ควรส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการวางแผนการทำงานการแก้ไขปัญหาการวิเคราะห์สาเหตุ และการพิจารณาสรุปผลอย่างรอบคอบมีเหตุมีผล

วิธีการดำเนินงานที่ 1.3 ค. จัดเวทีส่งเสริม หรือประกวดแผนการดำเนินงาน เช่นแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับสูงขึ้น

- ส่งเสริมให้นักเรียนทำโครงการ โครงการบูรณาการการทำงานเป็นหมู่คณะ
- ปรับ "จัดเวทีส่งเสริม" เป็น "ส่งเสริมการดำเนินโครงการ" โดยกำหนดให้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารมุ่งให้ครูดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานที่ 2.1 ก. ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมิน และพัฒนางานด้านต่างๆ เช่นด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนในการแก้ปัญหาต่างๆ

- ความคิดริเริ่มเป็นคุณลักษณะที่ต้องปลูกฝังแต่ในวัยเด็ก การปฏิรูปจึงควรเริ่มต้นตั้งแต่ระดับเตรียมความพร้อม ที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอนต้องมีเวลาและมีความใส่ใจในการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มปลูกฝังให้นักเรียนวางแผนการทำงานตามขั้นตอนพัฒนาความรู้ริเริ่มสร้างสรรค์ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

- ปรับคำ โดย ตัด "การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนออก" เพราะเป็นคำที่ใหญ่เกินไปคลุมข้ออื่นหมด
- ปรับคำว่า "ดำเนินการ ประเมิน และ" เป็น "กำหนดโครงการ" และ เพิ่มเติม "มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาต่างๆ"
- การเขียนวิธีดำเนินการให้เห็น 3 ขั้นตอน P I E แยกจากกัน
- นักเรียนแต่ละคนมีความชอบไม่เหมือนกัน ให้แต่ละคนเลือกทำสิ่งที่ตนชอบเขาจะมีความสุข ทำได้ดี ทุกคนจะเป็นคนเก่ง ทำได้นาน เพราะเขาชอบ เป็นการฝึกความอดทน

วิธีการดำเนินงานที่ 2.1 ข. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของชุมชน

- เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประชาธิปไตยร่วมกับนักเรียน
- ควรมีนियามศัพท์ คำว่าความต้องการจำเป็น
- วิธีดำเนินการข้อนี้ควรให้ความสำคัญ เมื่อทำได้ นักเรียนรักก็จะกลายเป็นคนมีความงามมาพัฒนาจิตใจ จะค้นคว้าหาความรู้เพื่อทำให้ทำได้ดีขึ้น

วิธีการดำเนินงานที่ 2.1 ค. เปิดโอกาสนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินการจัดกิจกรรมตามความสนใจ หรือความต้องการจำเป็นของตนเอง

- กำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยบูรณาการสอดแทรกตามกลุ่มสาระต่างๆ
- ปรับการใช้ภาษาจาก “เปิดโอกาส” เป็น “เพิ่มโอกาส”
- การเรียนรู้จากการลงมือทำเป็นการพัฒนาโดยรอบด้าน ทุกคนจะมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย

วิธีการดำเนินงานที่ 2.2 ก. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะอย่างสร้างสรรค์ เช่นการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับสถานการณ์ ภาวะเป็ยบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักยอมรับทัศนะที่หลากหลาย

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้พูดได้แสดงออกในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
- พิจารณาว่าข้อเดียว ต้องการผลลัพธ์ 2 อย่างหรือ

- เปลี่ยนจาก "จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้มี" เป็น "ส่งเสริมให้นักเรียนได้มี"
- โรงเรียนผู้บริหารและครูต้องเปิดใจยอมรับกิจกรรมดังกล่าวและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน
- คู่มือใหม่ที่ผ่านมาจะเน้นจากตัวนักเรียนหมดเลย แต่มีข้อนี้ที่มีเรื่องของชุมชน บุคลากรอื่นมาบ้าง ทั้งๆ ที่หัวข้อก็ยังเน้นเรื่องความโดดเด่นเฉพาะบุคคล
- การเห็นคุณค่าและเข้าถึงความหลากหลายคือคุณสมบัติของคนประชาธิปไตย

วิธีการดำเนินงานที่ 2.2 ข. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนเรียนรู้บทบาททางสังคมที่หลากหลาย เช่น คณะกรรมการนักเรียนด้านต่างๆ

- จัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการนักเรียนส่งเสริมให้กรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานและนำเสนอการทำกิจกรรมตามวิถีของประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย
- เขียนคำให้กระชับ ตัดคำว่า “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน”
- การจัดกิจกรรมด้านการบริหารอาจส่งผลเฉพาะนักเรียนเฉพาะกลุ่ม จึงควรมีรูปแบบกิจกรรมที่สามารถให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานอย่างทั่วถึง ไม่กระจุกเฉพาะกลุ่มคน

วิธีการดำเนินงานที่ 2.2 ค. จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดจากการตัดสินใจต่างๆ เช่น เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต โดยการจัดหาวิทยากรในชุมชน หรือวิทยากรภายนอกมาแบ่งปันประสบการณ์

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแสดงบทบาทตามวิถีทางประชาธิปไตย หรือจัดวิทยากรที่เป็นศิษย์เก่าที่มีจิตอาสาและประสบความสำเร็จในกิจการงานหรือธุรกิจให้ข้อมูลอนาคตสภาพโดยเฉพาะอาชีพในอนาคตข้อมูลไม่ใช่แค่ระดับในประเทศเป็นข้อมูลระดับต่างประเทศ จัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกต้องมีข้อมูลให้อาชีพโดยเฉพาะในเรื่องอาชีพ

วิธีการดำเนินงานที่ 2.3 ก. จัดเวทีเสวนีให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน

- โรงเรียนกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามแนวทางประชาธิปไตยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

วิธีการดำเนินงานที่ 2.3 ข. ส่งเสริมกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน โดยสร้างเครือข่ายกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียง

- ควรให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมชมรมชุมนุมตามที่นักเรียนสนใจ และ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมงานกับโรงเรียนใกล้เคียงในชุมชน

วิธีการดำเนินงานที่ 2.3 ค. จัดกิจกรรมเชิดชูความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ จากในโรงเรียน และชุมชน โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิดแรงบันดาลใจ

- พิจารณาปรับคำว่า “เชิดชูความโดดเด่น” เป็น “ส่งเสริมความสามารถ”
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานด้านประชาธิปไตยไปยังเครือข่ายโรงเรียนในชุมชนใกล้เคียง
- ระบุวิธีการให้ชัดเจน

วิธีการดำเนินงานที่ 3.1 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการเรียนรู้มิให้อยู่เพียงในห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา

- ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานด้านประชาธิปไตยกับสังคมภายนอกหรือการศึกษาจุดเด่นจุดด้อยความเป็นประชาธิปไตยในชุมชนหรือสังคมที่นักเรียนอยู่ใกล้เคียง
- พิจารณา ระวังความซ้ำซ้อนกับข้อ 3.1 ข.
- ควรตรวจสอบว่าวิธีดำเนินการที่เสนอ เป็นเรื่องประชาธิปไตยหรือไม่
- พิจารณาการใช้คำว่า “จัดสิ่งอำนวยความสะดวก” แทน “จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้”
- การจะทำให้วิธีดำเนินการนี้สำเร็จ ขึ้นอยู่กับความพร้อมทางงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์

วิธีการดำเนินงานที่ 3.1 ข. จัดแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้จากการฟัง ดู อ่าน สัมผัส หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์

- พิจารณาปรับเป็น “จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย”
- นำเทคโนโลยีมาใช้ศึกษาสืบค้นแนวทางการดำเนินงานด้านประชาธิปไตยในชุมชนหรือในสังคมภายนอก

- การจะทำให้วิธีดำเนินการนี้สำเร็จ ขึ้นอยู่กับความพร้อมทางงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ ของโรงเรียนและผู้เรียนแต่ละบุคคล

วิธีการดำเนินงานที่ 3.1 ค. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์

- นำเทคโนโลยีมาใช้ศึกษาสืบค้นแนวทางการดำเนินงานด้านประชาธิปไตยในชุมชนหรือใน สังคมภายนอก
- จะดำเนินการอย่างไรให้เกิดสังคมแห่งการวิเคราะห์วิจารณ์
- การจะทำให้วิธีดำเนินการนี้สำเร็จ ขึ้นอยู่กับความพร้อมทางงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ ของโรงเรียนและผู้เรียนแต่ละบุคคล

วิธีการดำเนินงานที่ 3.2 ก. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดง ความสามารถหรือดำเนินกิจกรรมความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ระหว่าง กัน

- จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออก เช่นการแสดงความคิดเห็นหน้าเสาธง 5 นาทีตามวิถี ประชาธิปไตยของโรงเรียน
- น่าสนใจ แต่ควรมีการดูแลอย่างใกล้ชิด และควบคุมปัจจัยแฝงที่อาจเป็นอุปสรรคต่ออิสระ ทางความคิด

วิธีการดำเนินงานที่ 3.2 ข. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันและเป็นเจ้าของชุมชน

- จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมชุมนุมต่างๆภายใต้ความเป็นประชาธิปไตย

วิธีการดำเนินงานที่ 3.2 ค. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตาม สาย หรือแม้กระทั่งสื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย เคารพ กฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม

- จัดบอร์ด ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย ในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้เพื่อนๆนักเรียน ได้มีส่วนร่วม
- พยายามลดคำซ้ำ เช่น คำว่า “จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้”
- เป็นวิธีการที่ทำได้ง่าย แต่ต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติของ ผู้เรียน

วิธีการดำเนินงานที่ 3.3 ก. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัดพื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ระหว่างนักเรียนและครู และส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างกัน

- กิจกรรมคือการจัดห้องเรียนในรูปแบบกลุ่มต่างๆ หรือ เสริมสร้างมุมมองความรู้ในห้องเรียน
- อธิบายให้ชัดเจนเรื่อง การจัดพื้นที่ของครู กับ นักเรียน
- สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือการลดขนาดห้องเรียนและจำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนของไทยจำนวนมากมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่ลดช่องว่างระหว่างบุคคล แต่ด้วยขนาดของจำนวนผู้เรียนที่มากเกินไปจึงดูแลได้ลำบาก
- การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ Interactive learning through action เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน transformation และความสุขประจวบจรุณนิพพาน

วิธีการดำเนินงานที่ 3.3 ข. จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่นโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก

- แบ่งหน้าที่ให้นักเรียนในแต่ละระดับชั้นได้ดูแลเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน

วิธีการดำเนินงานที่ 3.3 ค. เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ของโลกปัจจุบันตามแนวทางของความเป็นประชาธิปไตยที่เหมาะสม
- พิจารณาปรับกลยุทธ์การดำเนินการในข้อนี้ให้เด่นชัด และเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

4.4.3 การพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2

หลังจากได้ทำการวิเคราะห์ผลการประเมินร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1 โดยพิจารณาคะแนน และข้อเสนอแนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้เพิ่มเติม จึงได้ปรับปรุงเป็นร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 57 ร่างกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน
ประชาธิปไตย ฉบับที่ 2

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
1. เร่งพัฒนา สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ ตามแนวคิดการ พัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตยเพื่อ ส่งเสริมให้การ เรียนรู้ระเบิดจาก ภายใน (PNI = 0.1815)	1.1 เร่งรัดปรับเปลี่ยนการจัด สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยการลดช่องว่างระหว่าง บุคคล (P/E/S = WT, T = WO) PNI = 0.1930	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัดพื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู และส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างกัน - จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่นโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก - เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก
	1.2. ปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ โดยให้โรงเรียนเป็นสถานที่ สะดวก (P/E/S/T = WT) PNI = 0.1863	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการเรียนรู้ให้อยู่เพียงในห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน สถานการณ์ระดับโลก รวมทั้ง พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตยในระดับนานาชาติ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา - จัดแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้จากการฟัง ดู อ่าน สัมผัส หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
	<p>1.3 จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ</p> <p>(P/E/S/T = ST)</p> <p>PNI = 0.1696</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดงความสามารถหรือดำเนินกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ระหว่างกัน - จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันและเป็นเจ้าของชุมชน - จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่น ป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย หรือแม้กระทั่งสื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย รวมทั้งเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม
<p>2. ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ (PNI = 0.1729)</p>	<p>2.1 เร่งรัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมความโดดเด่นของปัจเจกบุคคล</p> <p>(E/S = WO, P/T = WT)</p> <p>PNI = 0.1886</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน โดยสร้างเครือข่ายกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียง - จัดกิจกรรมส่งเสริมความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ ของคนในโรงเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชน โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิดแรงบันดาลใจ - จัดเวทีเสรีให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถและความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน
	<p>2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ โดยการถือเสมือนว่านักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มวางแผนดำเนินการ และประเมินการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรมตามความสนใจ หรือกิจกรรมที่ช่วยบรรเทาปัญหา หรือเติมเต็มความต้องการจำเป็นของตนเอง

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
	<p>(P/T = WO, E/S = WT)</p> <p>PNI = 0.1813</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมิน และพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียนด้านต่างๆ เช่น ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนในการแก้ปัญหาต่างๆ - พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม และมีหน้าที่ในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อบรรเทาปัญหา หรือเติมเต็มความต้องการจำเป็นของชุมชน
	<p>2.3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยเสริมสร้างให้นักเรียนมีมิตินุ่มนองที่หลากหลาย</p> <p>(E/S/T = SO, P = ST)</p> <p>PNI = 0.1552</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนเรียนรู้บทบาททางสังคมที่หลากหลาย เช่น หมุนเวียนกันรับหน้าที่ต่างๆ ในคณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการชมรมด้านต่างๆ - ริเริ่มกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจต่างๆ เช่น เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต โดยการจัดหาวิทยากรในชุมชน ศิษย์เก่า หรือวิทยากรภายนอกมาแบ่งปันประสบการณ์ - ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับสถานการณ์กฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรู้จักยอมรับทัศนคติที่หลากหลาย

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
<p>3. ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้ออนาคตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้ (PNI = 0.1728)</p>	<p>3.1 เร่งปรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการมุ่งกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์</p> <p>(P = WO, E/S/T = WT)</p> <p>PNI = 0.1913</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ และเน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินผลการเรียนรู้ - ส่งเสริมวิธีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ - เสริมสร้างกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง - จัดเวทีส่งเสริม หรือประกวดแผนการดำเนินงาน เช่น แผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับสูงขึ้น
	<p>3.2 ปรับกระบวนการทัศน์การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้</p> <p>(P/E/S = WO, T = WT)</p> <p>PNI = 0.1830</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการความรู้ เพื่อลดการสอน เพิ่มการเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล - ปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เห็นความสำคัญรวมทั้งเข้าใจหลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ - ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน - ปรับปรุงเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัวในการ

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
		เตรียมพร้อมสำหรับอนาคต
	3.3 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ (P/E = SO, S/T = ST) PNI = 0.1520	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยลงไปในเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ - ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลกระทบของการกระทำของตนที่เกิดทั้งกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา - ส่งเสริมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก - พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม

4.4.4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับที่ 2

หลังจากได้ปรับปรุงร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับที่ 2 เรียบร้อย ผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมกลุ่มย่อย Focus group โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา และ ด้านสังคมศาสตร์ ทั้งสิ้น 11 ท่านร่วมอภิปรายและเสนอข้อแนะนำเพื่อพัฒนาให้เป็นกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์ โดยสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- 1) ข้อเสนอแนะสำหรับ กลยุทธ์หลัก และ กลยุทธ์รอง
 - เนื่องจากเป็นงานวิจัยของการบริหารแต่การใช้คำในกลยุทธ์ยังไม่เห็นกระบวนการบริหารจึงควรปรับให้มีความเป็นบริหารมากขึ้น

- กลยุทธ์ที่ 2 และกลยุทธ์ที่ 3 นั้นเป็นจุดแข็งดังนั้นจึงควรปรับการใช้คำว่าปฏิรูปเป็นการใช้คำอื่น เพื่อส่งเสริมให้จุดแข็งเด่นชัดยิ่งขึ้นเช่นใช้คำว่า ขับเคลื่อน ส่งเสริม เสริมพลัง เสริมสร้าง พัฒนา ขยาย ยกระดับ บูรณาการ ขับเคลื่อน เป็นต้น
- การตั้งชื่อกลยุทธ์ควรจะทำให้เห็นชัดเจนว่าเป็นการแก้ปัญหาที่พบเจอจากงานวิจัยและเป็นการพัฒนาจุดแข็งที่ได้พบจากงานวิจัยดังนั้นจึงควรให้สอดคล้องกัน
- การใช้คำในชื่อกลยุทธ์ที่ไม่ได้ปรากฏในกรอบการวิจัยควรมีผลวิจัยมาสนับสนุนและควรจะมีการเขียนนิยามศัพท์ให้ชัดเจน
- พิจารณาการใช้คำที่ปรากฏในกลยุทธ์รองให้สนับสนุนกลยุทธ์หลักอย่างชัดเจน
- หลักการเขียนกลยุทธ์ต้องใช้คำที่ได้ระดับลงมาเช่นเริ่มจากคำว่าส่งเสริมหรือเสริมสร้างในกลยุทธ์หลัก แล้วลงมาเป็นคำว่าปรับเปลี่ยน ลด เพิ่ม ในกลยุทธ์รอง

2) ข้อเสนอแนะสำหรับวิธีดำเนินการ

- ในส่วนการเขียนวิธีการควรจะเป็นคำที่เป็นการกระทำอย่างชัดเจน หลีกเลี่ยงคำว่า “ส่งเสริม” เพราะผู้ปฏิบัติเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วควรจะสามารถทำได้ทันทีไม่ต้องตีความอีก การเขียนวิธีการที่นำเสนอมา มีลักษณะเหมือนมาตรการ แต่ยังไม่แสดงให้เห็นว่าทำอะไร
- การเขียนวิธีการดำเนินการควรจะต้องใหญ่และครอบคลุมและสามารถใช้ได้กับโรงเรียนหลายๆ โรงเรียน เช่นเลือกใช้คำว่า "จัดสภาพแวดล้อม" แทน "การจัดโต๊ะ จัดป้ายนิเทศ" เพราะกิจกรรมย่อยเป็นสิ่งที่แต่ละโรงเรียนจะนำไปพิจารณาเอง ไม่ควรยกตัวอย่างกิจกรรม และใช้คำว่า “เช่น”
- วิธีการดำเนินการในบางข้อมีความซ้ำซ้อนกันจึงควรปรับเปลี่ยนเขียนให้ชัดเจนหรือปรับให้มีกระบวนการในการบริหารเพิ่มเติมมาให้ชัดเจน
- หากมีตัวชี้วัดความสำเร็จด้วยจะยิ่งทำให้เห็นชัดเจนมากขึ้น

3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ข้อค้นพบที่ได้จากโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนประถมต่างกันหรือไม่ อย่างไร หากไม่ใช่ วัตถุประสงค์ในการวิจัย ควรอภิปรายหรือเสนอแนะในบทที่ 5

4) ข้อเสนอแนะเจาะจงเฉพาะบางกลยุทธ์ คณะผู้ทรงคุณวุฒิยังได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเจาะจงเฉพาะบางกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์หลัก 1 เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน

- มีการเสนอตัวอย่างการปรับการใช้คำในการตั้งชื่อกลยุทธ์ เช่น “การสร้างองค์ความรู้ประชาธิปไตยที่ระเบิดจากภายในตัวผู้เรียน” “เสริมสร้างการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน” และ “เสริมสร้างการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเรียนรู้ระเบิดจากภายในอย่างเร่งด่วน”

กลยุทธ์หลัก 2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้

- มีการเสนอตัวอย่างการปรับการใช้คำในการตั้งชื่อกลยุทธ์ เช่น “ปรับปรุงการบริหารจัดการ” “สร้างศักยภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านประชาธิปไตยให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้” และ “การบริหารจัดการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน...”

กลยุทธ์หลัก 3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้

- มีการเสนอตัวอย่างการปรับการใช้คำในการตั้งชื่อกลยุทธ์ เช่น “พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยนำอาณาเขตภาพของนักเรียนมากำหนดกระบวนการเรียนรู้” “ปรับการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน” และ “ส่งเสริมการบริหารจัดการเพื่อมุ่งเสริมสร้างพลังอำนาจของนักเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย”

กลยุทธ์รอง 1.1 เร่งรัดปรับเปลี่ยนการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล

- พยายามเชื่อมโยงให้เห็นว่าการลดช่องว่างระหว่างบุคคลจะช่วยทำให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายในได้อย่างไร และพิจารณาปรับคำในกลยุทธ์ย่อยเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์หลัก
- พิจารณาเปลี่ยนคำว่า “ลดช่องว่าง” เป็นคำในทางบวก

กลยุทธ์รอง 1.2 ปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก

- มีการเสนอตัวอย่างการปรับการใช้คำในการตั้งชื่อกลยุทธ์ เช่น “สร้างบรรยากาศการจัดสิ่งแวดล้อมแห่งการเป็นโรงเรียนสะดวก”

กลยุทธ์รอง 2.3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยเสริมสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย

- มีการเสนอตัวอย่างการปรับการใช้คำในการตั้งชื่อกลยุทธ์ เช่น “สร้างมุมมองที่มีหลากหลายมิติของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน”

กลยุทธ์รองที่ 3.1 เร่งปรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการมุ่งกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์

- ควรให้ความสำคัญทั้งกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้

กลยุทธ์รอง 3.3 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ

- ปรับคำว่า รู้จัก เป็น สามารถ

วิธีดำเนินการ 1.3 ค. จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เสียงตามสาย หรือแม้กระทั่งสื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย รวมทั้งเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม

- ตัดการยกตัวอย่าง และ เพิ่มว่า “จัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อของการเรียนรู้”

4.4.5 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ฉบับสมบูรณ์

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตั้งระบุใน ส่วนที่ 4.4.4 นั้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเป็นกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยฉบับสมบูรณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 58 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน
ประชาธิปไตยฉบับสมบูรณ์

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
1. เร่งพัฒนา สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ ตามแนวคิด การพัฒนา คุณภาพ นักเรียนด้าน ประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นให้ การเรียนรู้ ระเบิดจาก ภายใน (PNI = 0.1815)	1.1 เร่งปรับเปลี่ยน การจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้เพื่อ พัฒนา ความสามารถส่วน บุคคลและ ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคมประชาธิปไตย โดยการเพิ่ม ปฏิสัมพันธ์และลด ช่องว่างระหว่าง บุคคล (P/E/S = WT, T = WO) PNI = 0.1930	1.1.1 ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อ เสริมพลังให้เกิดการพัฒนา ความสามารถของนักเรียนใน การมองเห็นภาพรวม การคิด วิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการ ปรับตัว การสื่อสาร และ ประสานประโยชน์ (WO, WT)	ฝ่ายวิชาการ และ ฝ่าย อาคารสถานที่	โรงเรียนมี แผนการปรับ สิ่งแวดล้อม ภายในและ ภายนอก ห้องเรียนอย่าง เป็นรูปธรรม
		1.1.2 เร่งคิดค้นและพัฒนา รูปแบบการจัดผังห้องเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ภายในห้องเรียน รูปแบบต่างๆ เพื่อกระตุ้น ความใฝ่รู้ของนักเรียน และ เอื้อต่อการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างนักเรียน ด้วยกัน และระหว่างนักเรียน กับครู (WO, WT)		ฝ่ายวิชาการ

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>1.1.3 เร่งพัฒนาครูให้มี ความสามารถในการออกแบบ และจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ภายในห้องเรียน รูปแบบต่างๆ ที่กระตุ้นความ ใฝ่รู้ของนักเรียน และเอื้อต่อ การเพิ่มปฏิสัมพันธ์ และ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และ ระหว่างนักเรียนกับครู (WO, WT)</p>	ฝ่ายวิชาการ	<p>โรงเรียนมี แผนการพัฒนา ครูให้มี ความสามารถ ในการออกแบบ และ ปรับเปลี่ยนการ ใช้ผังห้องเรียน และลักษณะ สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ ในห้องเรียน หลากหลาย รูปแบบให้ เหมาะสมกับ กิจกรรมการ เรียนการสอน เพื่อเพิ่ม ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกัน อย่างสม่ำเสมอ</p>
		<p>1.1.4 ดำเนินการปรับเปลี่ยน สภาพแวดล้อมภายนอก ห้องเรียน รวมถึงโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา ห้อง สุขา เพื่อลดการแบ่งแยก ระหว่าง นักเรียน ครู และ บุคลากร อันจะเอื้ออำนวยให้ เกิดปฏิสัมพันธ์ และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (WT, WO)</p>	ฝ่ายอาคาร สถานที่	<p>มีพื้นที่ที่นักเรียน ครู และบุคลากร ในโรงเรียน สามารถใช้ได้ ร่วมกันเพิ่ม</p>
		<p>1.1.5 ดำเนินการจัดหาพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อการ</p>	ฝ่ายอาคาร สถานที่	<p>นักเรียนมีพื้นที่ และวัสดุอุปกรณ์</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		เรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกลุ่มกันแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก (WT)		ต่างๆ เพียงพอที่จะเอื้ออำนวยในการแสดงความสามารถของตน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องต่างๆ
		1.1.6 ส่งเสริมให้ครู และนักเรียนร่วมกันประเมินการใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการมองเห็นภาพรวม การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัว การสื่อสาร และประสานประโยชน์ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงวิธีดำเนินการให้ดีขึ้น (WO, WT)	ฝ่ายวิชาการ	มีผลการประเมินและแนวทางการพัฒนาต่อยอดการใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
	1.2. สร้างบรรยากาศการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แห่งการเป็น โรงเรียนสะตากรู้ เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ (P/E/S/T =	1.2.1 กำหนดนโยบาย แผนการดำเนินการ และจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เป็นโรงเรียนสะตากรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ได้แก่ ประวัติ ที่มา หลักการ เรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และความรู้ในการนำ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	โรงเรียนมีนโยบาย แผนการจัดการ และงบประมาณในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	WT) PNI = 0.1863	<p>ประชาชนไปโดยใช้ ได้แก่ เรื่องอำนาจ สิทธิและหน้าที่ และ เรื่องทรัพยากร ได้ตลอดเวลา (WT)</p>		<p>ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย และความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย ตลอดเวลา</p>
		<p>1.2.2 เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สอดคล้อง และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยในห้องเรียน จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้ โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักรู้ถึง พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของ ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน สถานการณ์ระดับโลก โดยเฉพาะในมิติเรื่อง อำนาจ สิทธิและหน้าที่ของประชาชน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา (WT)</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ และฝ่าย อาคารสถานที่</p>	<p>โรงเรียนมี สภาพแวดล้อม นอกห้องเรียนที่สอดคล้องและสนับสนุนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยในห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>1.2.3 กำหนดนโยบาย ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลในการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ข่าวสาร รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนนักเรียน ติดตามความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับประชาธิปไตย และ สถานการณ์รอบตัวได้อย่าง ทันท่วงที (WT)</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ และฝ่าย อาคารสถานที่</p>	<p>โรงเรียนมี นโยบายในการ ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีส่วนบุคคลในการ เรียนรู้</p>
		<p>1.2.4 ประเมินความพึงพอใจ เรื่องสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ เรื่องประชาธิปไตย ได้แก่ ประวัติ ที่มา หลักการเรื่อง เสรีภาพ และความเสมอภาค และความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้ ได้แก่ เรื่องอำนาจ สิทธิและหน้าที่ และ เรื่องทรัพยากร เพื่อนำ ผลการประเมินไปพัฒนาต่อยอด (WT)</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ และฝ่าย อาคารสถานที่</p>	<p>ผลการประเมิน และแนวทางการ พัฒนาต่อยอด การใช้ สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ในการ พัฒนา ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย</p>
	<p>1.3 ออกแบบการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ (P/E/S/T = ST)</p>	<p>1.3.1 กำหนดนโยบาย จัดทำแผน และจัดสรรงบประมาณ ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยทั้งเรื่อง การพึ่งพาตนเอง การเคารพ กฎเกณฑ์ ความซื่อตรง การ</p>	<p>ฝ่ายอาคารสถานที่</p>	<p>โรงเรียนมีแผนการดำเนินการพัฒนา สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	PNI = 0.1696	มองผู้อื่นในแง่ดี ความ รับผิดชอบ และความเสียสละ (WT, ST)		และมีทัศนคติที่ จำเป็นสำหรับ ประชาธิปไตย
		1.3.2 จัดตั้งคณะกรรมการ พิจารณาและกำหนดแนว ทางการใช้ประโยชน์จาก อาคารสถานที่ของโรงเรียน รวมทั้งจัดหาพื้นที่เพื่อส่งเสริม เสรีภาพของนักเรียนในการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตาม ความสนใจของตนเอง และ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน ที่เน้นการพัฒนาทัศนคติที่ จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย ในด้านการพึ่งพาตนเอง การ เคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรง การมองผู้อื่นในแง่ดี ความ รับผิดชอบ และความเสียสละ (ST)	ฝ่ายอาคาร สถานที่ และ ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	1) โรงเรียนมี แนวทางการใช้ ประโยชน์จาก อาคารสถานที่ ของโรงเรียนที่ ชัดเจน รวมทั้งมี พื้นที่ในการ ดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ตามความ สนใจของ นักเรียนเพิ่มขึ้น 2) นักเรียนจัด กิจกรรมตาม ความสนใจของ ตนเอง และ กิจกรรมร่วมกับ ชุมชนเพิ่มขึ้น
		1.3.3. ประสานงานร่วมกับ หน่วยงานราชการอื่นๆ ทั้ง หน่วยงานในระดับท้องถิ่น และในระดับประเทศในการ หางบประมาณและความ ร่วมมือเพื่อพัฒนาบรรยากาศ โดยรอบโรงเรียนที่เสริมสร้าง ทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย (WT)	ฝ่ายอาคาร สถานที่ และ ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	โรงเรียนมี งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพียงพอในการ สร้างบรรยากาศ ที่ส่งเสริม ทัศนคติที่ดีต่อ ประชาธิปไตย เช่น ป้ายนิเทศ มุมแสดงความ คิดเห็น กิจกรรม เสียงตามสาย

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
				เป็นต้น
		1.3.4 ติดตามความคืบหน้าและประเมินผลการดำเนินการ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดบรรยากาศการเสริมสร้างทัศนคติแบบประชาธิปไตย (WT, ST)	ฝ่ายอาคารสถานที่	ผลการประเมินและแนวทางในการพัฒนางานการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เสริมสร้างทัศนคติแบบประชาธิปไตย
2. ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ (PNI = 0.1729)	2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยการส่งเสริมความโดดเด่นของปัจเจกบุคคล (E/S = WO, P/T = WT) PNI = 0.1886	2.1.1 กำหนดนโยบายวางแผน และจัดหางบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการให้ความสำคัญกับความสามารถด้านต่างๆ ของปัจเจกบุคคล เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลที่จำเป็นในสังคมประชาธิปไตย คือ การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การมองเห็นภาพรวม และการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และ ความสามารถในการประสานประโยชน์ (WT, WO)	ฝ่ายบริหารทั่วไป	โรงเรียนมีนโยบาย แผนและงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลที่จำเป็นในสังคมประชาธิปไตย และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
		2.1.2 ทบทวนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดขึ้นตาม	ฝ่ายบริหารทั่วไป	มีการกำหนดวัตถุประสงค์

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>ข้อกำหนดของ กระทรวงศึกษาธิการ โดย เพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการ พัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม (WT, WO)</p>		<p>เพิ่มเติมเพื่อ พัฒนา ความสามารถ ส่วนบุคคลคือ และ ความสามารถใน การอยู่ร่วมกันใน สังคมในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตามข้อกำหนด ของ กระทรวงศึกษาธิการ</p>
		<p>2.1.3 สนับสนุนกิจกรรม ส่งเสริมความโดดเด่นอย่าง สร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้าน ต่างๆ ของคนในโรงเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชน รวมทั้งพัฒนางานกิจกรรม ชมรมต่างๆ ตามความสนใจ ของนักเรียน จัดเวทีเสรีให้ นักเรียน บุคลากรของ โรงเรียน และคนในชุมชนมี โอกาสแสดงความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่ สร้างสรรค์ โดยเน้นเรื่อง ปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้เกิดแรง บันดาลใจ และ เรียนรู้ กระบวนการคิดที่ช่วยพัฒนา ความสามารถในการคิด</p>	<p>ฝ่ายบริหาร ทั่วไป</p>	<p>มีกิจกรรมพัฒนา นักเรียนที่ ส่งเสริมความ โดดเด่นอย่าง สร้างสรรค์ เฉพาะบุคคล ด้านต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		วิเคราะห์ และ ความคิด สร้างสรรค์ระหว่างกัน (WT)		
		2.1.4 ส่งเสริมให้นักเรียน บันทึกการเรียนรู้และ ประโยชน์ที่ได้จากการร่วม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ พัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตย (WT, WO)	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	บันทึกการเรียนรู้ ของนักเรียนใน รูปแบบต่างๆ ทั้ง ภาพวาด การ เขียน งานศิลปะ
	2.2 ปรับกระบวนการ ทัศน์การจัด กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเพื่อพัฒนา ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตยและ ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้ โดยการถือเสมือน ว่านักเรียนเป็น หุ้นส่วนของ โรงเรียน (P/T = WO, E/S = WT) PNI = 0.1813	2.2.1 กำหนดนโยบาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเปิดโอกาส ให้นักเรียนมีส่วนร่วมริเริ่มในการ บริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนา ความรู้เรื่องหลักการ ประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และ ความรู้เรื่อง สิทธิ หน้าที่ และ อำนาจ อันเป็นความรู้ที่ จำเป็นในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้ (WO, WT)	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนมี นโยบายส่งเสริม ให้นักเรียนริเริ่ม การบริหาร จัดการ ทรัพยากรต่างๆ ของโรงเรียนที่ ชัดเจน
		2.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่เน้นการให้นักเรียนมี ส่วนริเริ่มในการบริหาร จัดการทรัพยากรของโรงเรียน อย่างเสมอภาค และเน้นการ พัฒนาความรู้เรื่องเสรีภาพ สิทธิ หน้าที่ และอำนาจ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ช่วย บรรเทาปัญหา หรือเติมเต็ม	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	นักเรียนมีส่วน ริเริ่มในกิจกรรม การบริหาร จัดการ ทรัพยากรของ โรงเรียนและ ชุมชนที่ช่วย พัฒนาความรู้ เรื่องหลักการ

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		ความต้องการจำเป็นของตนเอง และชุมชน (WO, WT)		ประชาธิปไตย เรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และ ความรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ และอำนาจ
		2.2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้จัดการประเมินความพึงพอใจของคนในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการกิจกรรมในอนาคต (WT, WO)	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	ผลการประเมินความพึงพอใจของคนในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร และแผนการพัฒนา กิจกรรมในอนาคต
	2.3 ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยเสริมสร้างให้นักเรียนมีมิติและมุมมองที่หลากหลาย (E/S/T = SO, P = ST) PNI = 0.1552	2.3.1 วางแผน และจัดหางบประมาณการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย เรื่องการพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ (SO, ST)	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	โรงเรียนมีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		2.3.2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องเรื่อง การพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ (SO, ST)	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ
		2.3.3 จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิตที่จำลองสถานการณ์หลากหลายแบบของบุคคลสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งวิทยากรในชุมชน ศิษย์เก่า หรือวิทยากรภายนอก เพื่อพัฒนาให้นักเรียนรู้จักใช้มุมมองที่ต่างกัน พิจารณาเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ และในมิติที่หลากหลาย รู้จักประเมินและรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจ (SO, ST)	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	มีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิตที่จำลองสถานการณ์หลากหลายแบบของบุคคลสาขาอาชีพต่างๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
		2.3.4 ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติที่สำคัญสำหรับ	ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของ

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		ประชาธิปไตยเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมในอนาคต		นักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตยและทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย
3. ปรับกระบวนการทัศน์การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้ (PNI = 0.1728)	3.1 ปรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการมุ่งกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับผลลัพธ์ (P = WO, E/S/T = WT) PNI = 0.1913	3.1.1 กำหนดนโยบายและวางแผนการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่กับผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลในการมองเห็นภาพรวม การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมคือ ความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสารและความสามารถในการประสานประโยชน์ของนักเรียน (WO, WT)	ฝ่ายวิชาการ	โรงเรียนมีนโยบาย และวางแผนการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
		3.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทุกสาระการเรียนรู้ เพื่อให้มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) รวมทั้งปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้	ฝ่ายวิชาการ	แผนการเรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาให้มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ผ่าน

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนา (assessment as learning and assessment for learning) ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning) (WO, WT)</p>		<p>กระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ</p>
		<p>3.1.3 พัฒนาศักยภาพของครูผ่านกระบวนการอบรมและกระบวนการนิเทศ ให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (WO, WT)</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ</p>	<p>ผลการนิเทศครูแสดงให้เห็นว่าครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ</p>
		<p>3.1.4 ส่งเสริมให้แต่ละสาระการเรียนรู้จัดเวทีประกวดแข่งขัน หรือให้รางวัลนักเรียนด้านการวางแผนงานต่างๆ ทั้งแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ การออกแบบผลงาน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ (WO, WT)</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ</p>	<p>มีนักเรียนเข้าร่วมประกวดแข่งขัน หรือได้รับรางวัลด้านการวางแผนและออกแบบทั้งในระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		3.1.5 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เพื่อนำผลและข้อเสนอแนะมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (WO, WT)	ฝ่ายวิชาการ	ผลประเมินการดำเนินงานรวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
	3.2 ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ (P/E/S = WO, T = WT) PNI = 0.1830	3.2.1 ตั้งคณะทำงานสำรวจความสนใจของนักเรียน และผู้ปกครองในด้านอาชีพและความต้องการในอนาคตของนักเรียน เพื่อนำผลการสำรวจมาประกอบการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้อย่างแท้จริง (WO, WT)	ฝ่ายวิชาการ	ผลการสำรวจอาชีพและความต้องการในอนาคตของนักเรียน
		3.2.2 ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ โดย 1) ใช้ผลสำรวจอาชีพและความต้องการในอนาคตของนักเรียนเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการปรับปรุงหลักสูตร	ฝ่ายวิชาการ	หลักสูตรที่ปรับปรุงเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>2) ปรับปรุงทั้งด้านเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศไทย ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต</p> <p>3) เน้นการบูรณาการความรู้ เพื่อลดการสอน เพิ่มการเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงวิธีการประเมินผล</p> <p>4) ปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เห็นความสำคัญรวมทั้งเข้าใจหลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้</p> <p>5) ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและ</p>		

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		<p>ทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน (WO, WT)</p>		
		<p>3.2.3 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้(WO, WT)</p>	ฝ่ายวิชาการ	<p>ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ และแนวทางในการพัฒนา</p>
	<p>3.3 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม</p>	<p>3.3.1 ตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ลงไปในเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ (SO, ST)</p>	ฝ่ายวิชาการ	<p>มีตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยปรากฏในหลักสูตร และแผนการเรียนการสอน</p>
		<p>3.3.2 พัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียน</p>	ฝ่ายวิชาการ	<p>ครูมีการออกแบบแผนการสอนที่</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	(P/E = SO, S/T = ST) PNI = 0.1520	<p>รู้จัก</p> <p>1) ประเมินผลกระทบของการกระทำของตนที่เกิดทั้งกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา</p> <p>2) แสดงความคิดเห็น และวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก</p> <p>(SO, ST)</p>		<p>มุ่งเน้นการพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย โดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม</p>
		3.3.3 พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม	ฝ่ายวิชาการ	<p>เกิดกิจกรรมหรือโครงการความร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีเรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติ และกฎกติกาของสังคม</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		3.3.4 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อประชาธิปไตยและทัศนคติ สำหรับประชาธิปไตยโดย ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก ประเมินระดับคุณธรรมของ พฤติกรรม และเหตุการณ์ ต่างๆ ในสังคม และนำผลการ ประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการ สอน	ฝ่ายวิชาการ	ผลการประเมิน การจัดการเรียน การสอนเพื่อ พัฒนาทัศนคติ ต่อประชาธิปไตย และทัศนคติ สำหรับ ประชาธิปไตย โดยส่งเสริมให้ นักเรียนรู้จัก ประเมินระดับ คุณธรรมของ พฤติกรรม และ เหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ 4) พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวนทั้งสิ้น 28,970 โรงเรียน ซึ่งคำนวณเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 395 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 292 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 106 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 77 คน ครูจำนวน 571 คน และนักเรียนจำนวน 249 คน รวมทั้งสิ้น 1,295 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนาคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีที่ PNI_{modified} วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ดังปรากฏในสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1. กรอบแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยกรอบแนวคิดย่อย 2 เรื่อง คือ งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารประกอบกับผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน สรุปว่า งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยประกอบด้วยงาน 3 ด้านคือ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ การจัด

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในขณะที่องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย มี 3 ด้านเช่นกัน คือ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ทศนคติแบบประชาธิปไตย และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย

5.1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยพบว่า

5.1.2.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยพบว่า ในภาพรวม โรงเรียนมีการจัดการบริหารโรงเรียนทั้งสามด้านคือ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) และเมื่อพิจารณาย่อยเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.7829$, S.D. = 0.8206) ตามมาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7723$, S.D. = 0.8263) ส่วนการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นงานการบริหารโรงเรียนที่ทำน้อยที่สุดในงานทั้งสามด้าน ($\bar{X} = 3.7127$, S.D. = 0.8302)

การศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านคือความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทศนคติแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7560$, S.D. = 0.8263) เมื่อวิเคราะห์แยกย่อยเป็นรายด้านพบว่า ทศนคติแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพของนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่โรงเรียนเน้นพัฒนามากที่สุด ($\bar{X} = 3.8549$, S.D. = 0.8101) ตามมาด้วยความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.7062$, S.D. = 0.8414) และความสามารถแบบประชาธิปไตยเป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่โรงเรียนเน้นพัฒนาน้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 3.6773$, S.D. = 0.8165)

ส่วนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของปัจจัยภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย พบว่า ปัจจัยภายนอกทั้ง 4 ด้านคือ นโยบายรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียน

ตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในระดับ มาก ทุกด้าน ($\bar{X} = 3.7160$, S.D. = 0.8214) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า นโยบายรัฐบาล เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.7526$, S.D. = 0.8250) ตามด้วย สภาพสังคม เป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 3.7121$, S.D. = 0.8150) สภาพเทคโนโลยีเป็นลำดับที่สาม ($\bar{X} = 3.7112$, S.D. = 0.8142) และสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.6882$, S.D. = 0.8301)

5.1.2.2 สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการศึกษาสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยพบว่า ในภาพรวม โรงเรียนพึงประสงค์ให้มีการบริหารโรงเรียนทั้งสามด้านคือ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) และเมื่อพิจารณาย่อยเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนพึงประสงค์ให้มีการจัดการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.4365$, S.D. = 0.7048) ตามมาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.4245$, S.D. = 0.7118) ส่วนการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเป็นงานการบริหารโรงเรียนที่โรงเรียนมีความต้องการน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.3866$, S.D. = 0.7168)

การศึกษาสภาพพึงประสงค์ของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านคือความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทศนคติแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตย พบว่าโรงเรียนพึงประสงค์คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านในระดับมาก ($\bar{X} = 4.4159$, S.D. = 0.7115) เมื่อวิเคราะห์แยกย่อยเป็นรายด้านพบว่า ทศนคติแบบประชาธิปไตย เป็นคุณภาพของนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่โรงเรียนพึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.4671$, S.D. = 0.6946) ตามมาด้วยความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.3864$, S.D. = 0.7181) และความสามารถแบบประชาธิปไตยเป็นคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่โรงเรียนพึงประสงค์น้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 4.3795$, S.D. = 0.7225)

ส่วนการวิเคราะห์สภาพพึงประสงค์ของปัจจัยภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย พบว่า ปัจจัยภายนอกทั้ง 4 ด้านคือนโยบายรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่โรงเรียนพึงประสงค์ให้ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในระดับ มาก ทุกด้าน ($\bar{X} = 4.4102$, S.D. = 0.7041) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า นโยบายรัฐบาล เป็นปัจจัยที่โรงเรียนพึงประสงค์ให้ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.4221$, S.D. = 0.7050) ตามด้วย สภาพเทคโนโลยี เป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 4.4199$, S.D. = 0.6995) สภาพสังคม เป็นลำดับที่สาม ($\bar{X} = 4.4061$, S.D. = 0.7037) และสภาพเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่โรงเรียนพึงประสงค์ให้ช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.3925$, S.D. = 0.7079)

5.1.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยดังนี้

5.1.3.1 จุดแข็ง ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{\text{modified}} = 0.1728$) และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.1729$) ส่วน จุดแข็งของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1588$)

5.1.3.2 จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.1815$) ส่วน จุดอ่อนของคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยคือ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1835$) และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย ($PNI_{\text{modified}} = 0.1910$)

5.1.3.3 โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีดังนี้

1) นโยบายรัฐบาล ($PNI_{\text{modified}} = 0.1784$) เป็นโอกาสของการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่เป็นภาวะคุกคามของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

2) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.1910$) และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี ($PNI_{\text{modified}} = 0.1910$) เป็นภาวะคุกคามต่องานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทุกด้าน

3) สภาพแวดล้อมทางสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.1870$) เป็นโอกาสสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่เป็นภาวะคุกคามสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

5.1.4 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม นำมาสร้างเป็นกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 9 กลยุทธ์ และ วิธีดำเนินการ 37 วิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลยุทธ์หลัก 1 เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อกระตุ้นให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน

กลยุทธ์รอง 1.1 เร่งปรับเปลี่ยนการจัดการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการเพิ่มปฏิสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างบุคคล

วิธีดำเนินการ

- 1.1.1 ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อเสริมพลังให้เกิดการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการมองเห็นภาพรวม การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัว การสื่อสาร และประสานประโยชน์
- 1.1.2 เร่งคิดค้นและพัฒนารูปแบบการจัดผังห้องเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในห้องเรียนรูปแบบต่างๆ เพื่อกระตุ้นความใฝ่รู้ของนักเรียน และเอื้อต่อการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครู

- 1.1.3 เร่งพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบ และจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ภายในห้องเรียนรูปแบบต่างๆ ที่กระตุ้นความใฝ่รู้ของนักเรียน และเอื้อต่อการเพิ่ม ปฏิสัมพันธ์ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่าง นักเรียนกับครู
- 1.1.4 ดำเนินการปรับเปลี่ยน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน รวมถึงโรงอาหาร แหล่ง เรียนรู้ สนามกีฬา ห้องสุขา เพื่อลดการแบ่งแยกระหว่าง นักเรียน ครู และบุคลากร อัน จะเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน
- 1.1.5 ดำเนินการจัดหาพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสได้ รวมกลุ่มกันแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้ง สถานการณ์ระดับโลก
- 1.1.6 ส่งเสริมให้ครู และนักเรียนร่วมกันประเมินการใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในการ พัฒนาความสามารถของนักเรียนในการมองเห็นภาพรวม การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหา ความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัว การสื่อสาร และ ประสานประโยชน์ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงวิธีดำเนินการให้ดีขึ้น

กลยุทธ์รอง 1.2 สร้างบรรยากาศการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แห่งการเป็นโรงเรียน สะดวกรู้ เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้

วิธีดำเนินการ

- 1.2.1 กำหนดนโยบาย แผนการดำเนินการ และจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ให้เป็นโรงเรียนสะดวกรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ได้แก่ ประวัติ ที่มา หลักการเรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้ ได้แก่ เรื่องอำนาจ สิทธิและหน้าที่ และ เรื่องทรัพยากร ได้ ตลอดเวลา
- 1.2.2 เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สอดคล้อง และ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในห้องเรียน จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียน ตระหนักถึงพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

ระดับชาติ และระดับนานาชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน สถานการณ์ระดับโลก โดยเฉพาะในมิติเรื่อง อำนาจ สิทธิและหน้าที่ของประชาชน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ตลอดเวลา

1.2.3 กำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลในการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ข่าวสาร รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประชาธิปไตย และ สถานการณ์รอบตัวได้อย่างทันท่วงที

1.2.4 ประเมินความพึงพอใจเรื่องสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้เรื่องประชาธิปไตย ได้แก่ ประวัติ ที่มา หลักการเรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค และความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ ได้แก่ เรื่องอำนาจ สิทธิและหน้าที่ และ เรื่องทรัพยากร เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาต่อยอด

กลยุทธ์รอง 1.3 ออกแบบการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ

1.3.1 กำหนดนโยบาย จัดทำแผน และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยทั้งเรื่องการพึ่งพาตนเอง การเคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรง การมองผู้อื่นในแง่ดี ความรับผิดชอบ และความเสียสละ

1.3.2 จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาและกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ของโรงเรียน รวมทั้งจัดหาพื้นที่เพื่อส่งเสริมเสรีภาพของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของตนเอง และกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนที่เน้นการพัฒนาทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยในด้านการพึ่งพาตนเอง การเคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรง การมองผู้อื่นในแง่ดี ความรับผิดชอบ และความเสียสละ

1.3.3 ประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ทั้งหน่วยงานในระดับท้องถิ่น และในระดับประเทศในการหางบประมาณและความร่วมมือเพื่อพัฒนาบรรยากาศโดยรอบโรงเรียนที่เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย

- 1.3.4 ติดตามความคืบหน้า และประเมินผลการดำเนินการ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดบรรยากาศการเสริมสร้างทัศนคติแบบประชาธิปไตย

กลยุทธ์หลัก 2 ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้นักเรียนเป็นผู้เริ่มการเรียนรู้

กลยุทธ์รอง 2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและ
ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมความโดดเด่นของปัจเจกบุคคล

วิธีดำเนินการ

- 2.1.1 กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดหางบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการให้ความสำคัญกับความสามารถด้านต่างๆ ของปัจเจกบุคคล เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลที่จำเป็นในสังคมประชาธิปไตย คือ การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การมองเห็นภาพรวม และการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และ ความสามารถในการประสานประโยชน์
- 2.1.2 ทบทวนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดขึ้นตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 2.1.3 สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ ของคนในโรงเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชน รวมทั้งพัฒนางานกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน จัดเวทีเสวนาให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดงความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้เกิดแรงบันดาลใจ และเรียนรู้กระบวนการคิดที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกัน
- 2.1.4 ส่งเสริมให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

กลยุทธ์รอง 2.2 ปรับกระบวนการทัศน์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยการถือเสมือนว่านักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

- 2.2.1 กำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมริเริ่มในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค และความรู้เรื่อง สิทธิ หน้าที่ และอำนาจ อันเป็นความรู้ที่จำเป็นในการนำประชาธิปไตยไปใช้
- 2.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมริเริ่มในการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน อย่างเสมอภาค และเน้นการพัฒนาความรู้เรื่องเสรีภาพ สิทธิ หน้าที่ และอำนาจ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ช่วยบรรเทาปัญหา หรือเติมเต็มความต้องการจำเป็นของตนเอง และชุมชน
- 2.2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้จัดการประเมินความพึงพอใจของคนในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมในอนาคต

กลยุทธ์รอง 2.3 ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยเสริมสร้างให้นักเรียนมีมิติและมุมมองที่หลากหลาย

วิธีดำเนินการ

- 2.3.1 วางแผน และจัดหางบประมาณการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย เรื่องการพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ
- 2.3.2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องเรื่องพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ

- 2.3.3 จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิตที่จำลองสถานการณ์หลากหลายแบบของบุคคลสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งวิทยากรในชุมชน ศิษย์เก่า หรือวิทยากรภายนอก เพื่อพัฒนาให้นักเรียนรู้จักใช้มุมมองที่ต่างกัน พิจารณาเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ และในมิติที่หลากหลาย รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจ
- 2.3.4 ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตยเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมในอนาคต

กลยุทธ์หลัก 3 ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาคูณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้**อนาคตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้**

กลยุทธ์รองที่ 3.1 ปรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา**ความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย**โดยการมุ่งกระบวนการเรียนรู้**ควบคู่กับผลลัพธ์**

วิธีดำเนินการ

- 3.1.1 กำหนดนโยบาย และวางแผนการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยการมุ่งเน้นให้**ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ คู่กับผลลัพธ์** เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลในการมองเห็นภาพรวม การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมคือ ความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการประสานประโยชน์ของนักเรียน
- 3.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทุกสาระการเรียนรู้ เพื่อให้มุ่งเน้นการพัฒนา**ความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน** ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) รวมทั้งปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนา (assessment as learning and assessment for learning) คู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning)
- 3.1.3 พัฒนาศักยภาพของครูผ่านกระบวนการอบรมและกระบวนการนิเทศ ให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตร

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน

- 3.1.4 ส่งเสริมให้แต่ละสาระการเรียนรู้จัดเวทีประกวด แข่งขัน หรือให้รางวัลนักเรียนด้านการวางแผนงานต่างๆ ทั้งแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ การออกแบบผลงาน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ
- 3.1.5 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เพื่อนำผลและข้อเสนอแนะมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา **ความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้** โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

- 3.2.1 ตั้งคณะทำงานสำรวจความสนใจของนักเรียน และผู้ปกครองในด้านอาชีพและความต้องการ ในอนาคตของนักเรียน เพื่อนำผลการสำรวจมาประกอบการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยเพื่อให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้อย่างแท้จริง
- 3.2.2 ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ โดย
- ใช้ผลสำรวจอาชีพและความต้องการในอนาคตของนักเรียนเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการปรับปรุงหลักสูตร
 - ปรับปรุงทั้งด้านเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในสังคม และชุมชนของตนเอง และเกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต
 - เน้นการบูรณาการความรู้ เพื่อลดการสอน เพิ่มการเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล
 - ปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เห็นความสำคัญ รวมทั้งเข้าใจหลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้

- ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน
- 3.2.3 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้

กลยุทธ์รองที่ 3.3 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม

วิธีดำเนินการ

- 3.3.1 ตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพิ่มเติมข้อดีด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยลงไปในเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้
- 3.3.2 พัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก
- 1) ประเมินผลกระทบของการกระทำของตนเองที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนา
 - 2) แสดงความคิดเห็น และวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก
- 3.3.3 พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม
- 3.3.4 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตยและทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1. อภิปรายกรอบแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากผลการสังเคราะห์และประเมินกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย พบว่า องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมี 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ทั้ง 3 ด้าน (Bloom's 3 domains of learning) ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย (กรองไต่ อุณหสุต, ออนไลน์) ดังนั้นการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสามด้านนี้ จะสามารถครอบคลุมทุกพิสัยการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มคุณภาพประชาธิปไตยของนักเรียนในแบบองค์รวม

นอกจากนี้ องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านนี้ ยังช่วยเสริมสร้างความ เป็นประชาธิปไตยของนักเรียนครบทั้งสามมิติ คือ ประชาธิปไตยที่เป็นระบบการปกครอง ประชาธิปไตยที่เป็นแนวคิดอุดมคติ และประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิต (กมล ทองธรรมชาติ อ้างถึงใน โกลเมศ หอยมุกข์, 2547) การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น จำเป็นต้องพัฒนาให้ครอบคลุมมิติประชาธิปไตยทั้งสามด้าน เพราะนักเรียนที่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย หรือ ความสามารถแบบประชาธิปไตยด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว จะไม่สามารถสร้างสังคมที่มีประชาธิปไตยคุณภาพได้ นอกจากนี้ เรายังจำเป็นต้องเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านนี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่ ศาสตราจารย์ John J. Patrick ระบุไว้ว่า การศึกษาที่ดีต่อประชาธิปไตย คือการเชื่อมต่อและบูรณาการความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทัศนคติอย่างเป็นระบบในหลักสูตรและการสอนที่นำเสนอต่อนักเรียน ซึ่งสิ่งนี้ ถือเป็นหนึ่งในสี่องค์ประกอบสำคัญของการศึกษาที่ดีเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย (Patrick, J.J., 2003)

การศึกษากรอบการวิจัยยังพบว่า การจะพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยอย่างเหมาะสมนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนางานการบริหารโรงเรียน 3 ด้านหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ซึ่งงานทั้งสามด้านคือ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ 3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารหลายฉบับที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา และด้านประชาธิปไตยของชาติ คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ว่า การพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้น จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศาสตราจารย์ John J. Patrick ที่ว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องที่สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนปกติ (Patrick, J.J., 2003) และ Xu Rui ที่ระบุชัดเจนว่า การจัดการเรียนการ

สอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพประชาธิปไตยของนักเรียน (Xu Rui, 2009)

5.2.2. อภิปรายสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยอันได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ ตามด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในขณะที่การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับข้อค้นพบเรื่อง จุดแข็งและจุดอ่อนของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เป็นจุดแข็ง ในขณะที่ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เป็นจุดอ่อน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญ จารย์โพธิ์ ว่าการจัดให้มีสภาพแวดล้อมแบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (บุญ จารย์โพธิ์, 2543) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ซึ่งให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาเพื่อยกระดับประชาธิปไตย หลักฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางและความพยายามในการส่งเสริมประชาธิปไตยของภาครัฐคือ การเผยแพร่ “คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย” ที่เกิดจากความร่วมมือของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี พ. ศ. 2552 คู่มือชุดนี้ทำขึ้นเป็น 4 ฉบับแยกให้เหมาะสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละช่วงชั้น แจกจ่ายให้กับโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ซึ่งการส่งเสริมเช่นนี้อาจส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในขณะที่วิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยที่เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2540 (สุโขทัยธรรมธิดาช. ม.ป.ป.) นั้น อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำงานประมาณของโรงเรียนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เนื่องจากคนส่วนใหญ่เข้าใจว่า การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้น

จำเป็นต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในส่วนการอภิปรายถึงผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์หลักข้อที่ 1 นั้น ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นว่าการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากเสมอไป

ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ได้แก่ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทักษคติแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาย่อยเป็นรายด้านพบว่า ทักษคติแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ รองลงมาคือ ด้วยความรู้เรื่องประชาธิปไตย ส่วนความสามารถแบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้สัมพันธ์กับจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่พบว่า ทักษคติแบบประชาธิปไตยเป็นจุดแข็ง ในขณะที่ความรู้เรื่องประชาธิปไตย และ ความสามารถแบบประชาธิปไตยเป็นจุดอ่อน สอดคล้องกับการศึกษาของ ถาวร วุฒิเสลา ที่ระบุว่าปัญหาสำคัญของการจัดการโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตยคือการขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย (ถาวร วุฒิเสลา, 2551) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่านักเรียนมีทัศนคติที่พร้อมจะรับการพัฒนาด้านคุณภาพด้านประชาธิปไตย แต่โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความสามารถแบบประชาธิปไตย ในขณะที่ยังคงต้องมีการรักษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนไว้ด้วย ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับความคิดของศาสตราจารย์ John J. Patrick ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่จำเป็นทั้งหมดของการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย คือความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องมีการเชื่อมต่อกันผ่านกิจกรรมที่มีการประยุกต์ใช้ความรู้ผ่านการฝึกทักษะ และทัศนคติอย่างต่อเนื่อง (Patrick, J.J., 2003)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก แสดงให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกแยกที่ละปัจจัย พบว่า นโยบายของรัฐ มีค่าเฉลี่ยทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์สูงสุดในขณะที่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์น้อยที่สุด ส่วน สภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีมีลำดับสลับกัน คือ ในสภาพปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในลำดับที่สอง และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีอยู่เป็นลำดับที่สาม ส่วนสภาพพึงประสงค์นั้น สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีอยู่เป็นลำดับที่สอง และสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในลำดับที่สาม ซึ่งอาจสามารถอธิบายได้จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี 2550 ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษาเพื่อยกระดับประชาธิปไตย และวิฤตติเศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งส่งผลต่อสถานการณ์ทางการเงิน

ของโรงเรียนทั่วประเทศตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยเรื่องโอกาสและภาวะ
 คุณภาพของการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ที่
 เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจยังยืนยันผลการอภิปรายข้างต้น
 เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นชัดเจนว่านโยบายของรัฐบาลเป็นโอกาสในการจัดการเรียนการสอน
 และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่เป็นภาวะคุกคามของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในขณะที่
 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนา
 คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทุกด้าน

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่า สภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยีถือเป็นภัยคุกคามต่องานการ
 บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทุกด้าน สอดคล้องกับ
 การศึกษาของ อมรรรัตน์ จินดา และ เอกนถุน บางท่าไม้ ว่าโรงเรียนเผชิญความท้าทายจากปัจจัย
 ภายนอกในด้านเทคโนโลยี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้โรงเรียนจะพอใจกับซอฟต์แวร์และ
 ฮาร์ดแวร์ที่ได้รับการสนับสนุน แต่โรงเรียนยังต้องการให้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเช่นระบบ
 อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้โรงเรียนต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้าน
 เทคโนโลยีที่สามารถให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำแก่โรงเรียนได้เมื่อจำเป็น (อมรรรัตน์ จินดา และ
 เอกนถุน บางท่าไม้, 2559) อย่างไรก็ตาม การดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจำเป็นต้องใช้
 เวลานานและลงทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหนึ่งในกลยุทธ์ย่อยของการวิจัยครั้งนี้ จะเสนอแนะให้
 โรงเรียนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยแทนการรอ
 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.3. อภิปรายกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน ประชาธิปไตย

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอน และ การจัดกิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนคืองานการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมให้ดีขึ้น เนื่องจากเป็นจุดแข็ง
 ของโรงเรียนและได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากนโยบายของรัฐบาล ในขณะที่การจัดสิ่งแวดล้อม
 ทางการเรียนรู้เป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข อีกทั้งยังยากที่จะได้รับการสนับสนุนจาก
 นโยบายของรัฐบาล ส่วนสภาพแวดล้อมทางสังคมสามารถช่วยเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน
 ขณะที่สภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ
 นักเรียนด้านประชาธิปไตยทุกด้าน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ในภาพรวมโรงเรียนเหล่านี้ทำการบริหารเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยได้อย่างดีอยู่แล้ว ในขณะที่ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความสามารถแบบประชาธิปไตย จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยมีกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ และแต่ละกลยุทธ์หลัก มีกลยุทธ์ย่อย 3 กลยุทธ์ ซึ่งจะได้อภิปรายในลำดับต่อไป

กลยุทธ์หลักข้อที่ 1 เร่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อกระตุ้นให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เป็นจุดอ่อนที่สุดของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยและสมควรนำมาปรับปรุงและพัฒนาเป็นกลยุทธ์ลำดับที่ 1 ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นี้ หมายรวมถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางกายภาพทั้งในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง มุมต่างๆ ในห้อง ป้ายนิเทศ และนอกห้องเรียน เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ป้ายนิเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน เป็นต้น

นอกจากผลการวิจัยยังพบว่า นโยบายรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยีต่างก็เป็นภาวะคุกคามในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสิ้น มีเพียงสภาพเทคโนโลยีที่เป็นโอกาสในการลดจุดอ่อนของการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นการสร้างกลยุทธ์หลักข้อนี้จึงเน้นไปที่การกำจัดจุดอ่อนและป้องกันภาวะคุกคามโดยเน้นการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนที่พึ่งพาตนเองมากที่สุดและจำกัดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ทัศนคติแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตยที่ระเบิดจากภายในตัวของนักเรียน อันเป็นการน้อมนำหลักการระเบิดจากภายในของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชดำริว่า "การพัฒนาต้องระเบิดจากข้างใน อย่าเอาระเบิดจากข้างนอกไปปาหัวเขา ต้องระเบิดจากข้างใน คือต้องให้คนข้างในมีความพร้อม" (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559) ดังนั้นหลักการของกลยุทธ์ในข้อนี้คือ การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะรับความรู้ พัฒนาทัศนคติและความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยให้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้รอบๆ ตัวนักเรียนเป็นเครื่องกระตุ้นคำถามและความสนใจของนักเรียนต่อสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว สอดคล้องกับ ความคิดของ Marion G. Ben-Jacob และคณะ ที่กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า นักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นจะเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองและจะสามารถสร้าง

แรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้จากตัวเอง ดังนั้นการสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นควรจะต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามกับครูและผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) (Ben-Jacob M. G. et al, 2000) ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เสนอกลยุทธ์รองทั้ง 3 ข้อต่อไปนี้

กลยุทธ์รองข้อที่ 1.1 เร่งปรับเปลี่ยนการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการเพิ่มปฏิสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยของนักเรียนผ่านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้นเป็นงานบริหารโรงเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนมากที่สุด และเป็นกลยุทธ์ในการปิดจุดอ่อน และป้องกันภาวะคุกคาม เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคล คือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นภาพรวม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการประสานประโยชน์ อันถือเป็นความสามารถที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยและพัฒนาให้เป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยเสนอให้พัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยของผู้เรียนโดยการเพิ่มปฏิสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน ตั้งแต่ นักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครู รวมถึงนักเรียนกับบุคลากรอื่นๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมความสามารถส่วนบุคคลในการรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้จากผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Noreen M. Webb ที่พบว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ และช่วยเหลือกันในการเรียนจะส่งผลในทางบวกต่อผลการเรียนรู้มากกว่านักเรียนที่ขาดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม (Webb N. M., 1982) ดังนั้น การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างบุคคลจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยที่ได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่องานการบริหารโรงเรียนด้านนี้

วิธีการดำเนินงานของกลยุทธ์ในข้อนี้ เน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะเก้าอี้ของทั้งนักเรียนและครู พื้นที่อ่านหนังสือ หรือพื้นที่ว่างอื่นๆ ในห้องเรียนเพื่อเอื้ออำนวยให้นักเรียนและครูได้มีปฏิสัมพันธ์กัน เอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม การพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาผังห้องเรียนแบบต่างๆ ที่เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และดำเนินการพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบ และใช้ผังการจัดห้องเรียนแบบต่างๆ นอกจากนี้ กลยุทธ์นี้ยังมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน รวมถึงโรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา ห้องสุขา เพื่อลดการ

แบ่งแยกระหว่าง นักเรียน ครู และบุคลากร อันจะเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

กลยุทธ์รองข้อที่ 1.2 สร้างบรรยากาศการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แห่งการเป็นโรงเรียนสะดวก เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนผ่านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้นเป็นงานบริหารโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่เป็นจุดอ่อน และมีภาวะคุกคามที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนรองลงมาจากงานการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เรื่องประชาธิปไตย คือ เรื่องประวัติ ที่มา ความหมาย และหลักการของประชาธิปไตย และความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ คือ ความรู้เรื่องอำนาจ สิทธิและหน้าที่ รวมถึงเรื่องทรัพยากรและการบริหารจัดการทรัพยากร อันถือเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยและพัฒนาให้เป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าการจะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของผู้นั้นผ่านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้น โรงเรียนควรพัฒนาให้เป็นสถานที่สะดวกแก่นักเรียน หมายถึง เป็นสถานที่ที่มีความรู้อยู่ทุกแห่ง นักเรียนสามารถค้นคว้า หรือหาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และความรู้สำหรับประชาธิปไตยได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เพราะจากการศึกษาของ Marion G. Ben-Jacob และคณะ ที่กล่าวว่า นักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นจะเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองและจะสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้จากตัวเอง (Ben-Jacob M. G. et al, 2000) สอดคล้องกับการศึกษาของ Judith Borrenson Caruso และ Robert B. Kvavik. ที่พบว่านักเรียนในยุคปัจจุบันใช้เทคโนโลยีในเชิงวิชาการและในเรื่องส่วนตัวด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการคือ เพื่อความสะดวก และ เพื่อสร้างเครือข่าย (Caruso, J.B., Kvavik, R. B., 2005) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ค่านิยมของนักเรียนในยุคใหม่คือการเรียนรู้อย่างสะดวกด้วยตัวเอง ตลอดเวลา ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างสะดวก และตลอดเวลา

วิธีการดำเนินงานหลักๆ ในกลยุทธ์นี้ คือการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน และงบประมาณสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก เช่น เพิ่มเวลาในการเปิดแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้ได้อย่างสะดวกขึ้น หนังสือไม่จำเป็นต้องมีเฉพาะในห้องสมุด ขณะที่ห้องสมุดก็ไม่จำเป็นต้องมีเฉพาะหนังสือ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่กระตุ้นความสนใจและให้นักเรียนตระหนักถึงพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ สถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน สถานการณ์ระดับโลก เพิ่มป้ายนิเทศ มุมความรู้ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และโรงเรียนสามารถส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

ส่วนบุคคล ทั้งของครูและนักเรียนในการช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ ได้ตามความสะดวก

กลยุทธ์รองข้อที่ 1.3 ออกแบบการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ

จากผลการวิจัยพบว่า แม้การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้จะเป็นจุดอ่อนของงานการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย แต่การพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยก็ถือเป็นจุดแข็งเพียงด้านเดียวของคุณภาพนักเรียนได้ประชาธิปไตย ดังนั้นกลยุทธ์ในข้อนี้จึงมุ่งเน้นในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อเสริมทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น เป็นกลยุทธ์ในการใช้จุดแข็งลดจุดอ่อนและป้องกันภาวะคุกคาม โดยผู้วิจัยได้เสนอกิจกรรมในการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพอันหมายถึง เพิ่มพื้นที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถในเรื่องต่างๆ ตามที่ตนเองสนใจ อาจจะเป็นบริเวณรอบโรงเรียน กำแพงโรงเรียนต้นไม้ภายในโรงเรียน หรือพื้นที่ต่างๆ ที่จะสามารถจัดทำให้นักเรียนได้ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย เช่นความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rose Gilroy ที่แม้จะเป็นงานที่วิจัยในผู้สูงอายุ ก็พบว่า การเสียพื้นที่ส่วนตัวส่งผลให้คนสูญเสียความศรัทธาในตนเอง (Gilroy, R., 2005) ดังนั้น หากโรงเรียนต้องการเสริมทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาพื้นที่ให้นักเรียนมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิด และความชอบของตนเอง

วิธีการดำเนินงานหลักๆ คือการ กำหนดนโยบาย จัดทำแผน และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย จัดหาพื้นที่เพื่อส่งเสริมเสรีภาพของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของตนเอง และกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ โรงเรียนยังควรประสานงาน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการอื่นๆ ทั้งหน่วยงานในระดับท้องถิ่น และในระดับประเทศในการหางบประมาณ หรือ ร่วมมือพัฒนาบรรยากาศโดยรอบโรงเรียนที่เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย

กลยุทธ์หลักข้อที่ 2 ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นจุดแข็งของงานการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย จึงจัดเป็นกลยุทธ์ที่มีความจำเป็นในลำดับที่

2 แม้ว่าเมื่อวิเคราะห์ในองค์ประกอบย่อยแล้วจะพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยนั้นยังเป็นจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตย หากแต่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตย ถือเป็นจุดแข็งที่โดดเด่นเพราะมีปัจจัยภายนอกสนับสนุนถึงสามด้าน คือสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี ดังนั้นการพัฒนากลยุทธ์ในข้อนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเสริมจุดแข็ง เพื่อพัฒนาจุดอ่อน โดยเน้นการดึงจุดแข็งด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนากลยุทธ์ เมื่อนักเรียนมีทัศนคติที่พร้อมจะได้รับการพัฒนา โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการใช้จุดแข็งนั้นจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้หมายรวมถึง กิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งครอบคลุมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี เช่นการเลือกตั้ง การเข้าค่าย การจัดชมรมตามความสนใจ การแข่งกีฬา และ กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

กลยุทธ์หลักในข้อนี้ ผู้วิจัยเสนอให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้อันหมายถึง นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะเรียนรู้อะไรและอย่างไร เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง จะทำให้พวกเขาสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ David Loader ที่กล่าวว่า อุปสรรคสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น คือการที่ผู้ใหญ่ขาดความศรัทธาในตัวนักเรียนในฐานะที่ผู้เรียนได้ด้วยตัวเอง (Loader, David., 2006) ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอกกลยุทธ์รอง 3 ข้อต่อไปนี้

กลยุทธ์รอง 2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและ ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมความโดดเด่นของปัจเจกบุคคล

จากผลการทดลองพบว่า แม้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยจะเป็นจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคณาภรณ์นักเรียนด้านประชาธิปไตย แต่สภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจกลับเป็นโอกาสในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นกลยุทธ์นี้จึงมีลักษณะการใช้โอกาส รวมทั้งจุดแข็งในเรื่องทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนในการปิดจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เอื้อให้สามารถจัดหาความร่วมมือต่างๆ เข้ามาปรับปรุงงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โดยเน้นการส่งเสริมความโดดเด่นของปัจเจกบุคคล ซึ่งในที่นี้หมายถึง การส่งเสริมความถนัด หรือ ความสนใจเฉพาะด้านของทั้งนักเรียน รวมถึงศิษย์เก่า บุคลากรในโรงเรียน และคนในชุมชนให้ กลายเป็นความโดดเด่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล ในขณะที่เดียวกันก็สามารถ เรียนรู้จากความสามารถของคนอื่นในสังคม รู้จักยอมรับนับถือผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง และมอง ผู้อื่นในแง่ดี อันถือเป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกันที่จำเป็นในสังคมประชาธิปไตย สอดคล้องกับ แนวคิดของ Robert Biswas-Diener และ P. Alex Linley ที่กล่าวถึงการเฉลิมฉลองความสำเร็จว่า เป็นวิธีการทางจิตวิทยาที่เรียกว่า จิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) ที่สามารถนำมาปรับใช้ ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น (Biswas-Diener. R. and Linley P. A., 2011)

วิธีการหลักในการดำเนินการตามกลยุทธ์นี้คือ การกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดท างบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการให้ความสำคัญกับความสามารถด้านต่างๆ ของปัจเจกบุคคล โดยเริ่มจากการทบทวนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดขึ้นตามข้อกำหนดของ กระทรวงศึกษาธิการ และเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และ ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมเข้าไปในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ ของคนใน โรงเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชน รวมทั้งพัฒนางานกิจกรรมชมรมต่างๆ ตามความสนใจของ นักเรียน เช่นเปิดเวทีเสรีให้นักเรียน บุคลากรของโรงเรียน และคนในชุมชนมีโอกาสแสดง ความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่สร้างสรรค์ โดยเน้นเรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้าง ความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้เกิดแรงบันดาลใจ และ เรียนรู้กระบวนการคิด ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกัน

กลยุทธ์รอง 2.2 ปรับกระบวนการทัศน์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่อง ประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยการถือเสมือนว่านักเรียนเป็นหุ้นส่วนของ โรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตย และความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้เป็นจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านประชาธิปไตย ในขณะที่สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมก็เป็นปัจจัยภายนอกที่คุกคาม การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย กลยุทธ์ข้อนี้จึงเป็นการพยายามใช้ จุดแข็งด้านทัศนคติของนักเรียนปิดจุดอ่อน และป้องกันภาวะคุกคาม โดยผู้วิจัยเสนอให้โรงเรียนปรับ กระบวนทัศน์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อโดยถือเสมือนว่านักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน กล่าวคือ ให้นักเรียนได้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนผ่านการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความรู้เรื่องความเสมอภาค สิทธิ หน้าที่ และการบริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่สำคัญในการพัฒนาให้เกิดสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ James J. Appleton ที่เชื่อว่าการมีส่วนร่วมถือเป็นพลังในการทำงาน เพราะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างคนกับกิจกรรมที่ทำ (Appleton J. J., 2008) ดังนั้น การให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน จึงเป็นเสมือนการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยผ่านการลงมือทำ

วิธีดำเนินการหลักของกลยุทธ์นี้คือ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ของโรงเรียน โดยเน้นการพัฒนาความรู้เรื่องหลักการประชาธิปไตย เรื่อง เสรีภาพและความเสมอภาค และความรู้เรื่อง สิทธิ หน้าที่ อำนาจ และการบริหารจัดการทรัพยากรอันเป็นความรู้ที่จำเป็นในการนำประชาธิปไตยไปใช้ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ช่วยบรรเทาปัญหา หรือเติมเต็มความต้องการจำเป็นของนักเรียนเองหรือและชุมชน เช่นโรงเรียนอาจจัดกิจกรรมสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรโดยใช้พื้นที่ของโรงเรียนและหาความร่วมมือจากชุมชน มีการจัดแบ่งผลประโยชน์กันภายในโรงเรียนอย่างเสมอภาค เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม และช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ถือเป็น การลดภาวะคุกคามทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียนได้ทางหนึ่ง

กลยุทธ์รอง 2.3 ยกระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยโดยเสริมสร้างให้นักเรียนมีมิติและมุมมองที่หลากหลาย

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยนั้นแม้ในภาพรวมจะเป็นทั้งจุดแข็งและโอกาสในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หากแต่พบว่า นโยบายรัฐบาลกลับปรากฏเป็นภาวะคุกคามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมทัศนคติแบบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดีแล้ว หากแต่สิ่งที่ควรตระหนักคือการสร้างให้นักเรียนมีความคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะนโยบายของภาครัฐอันเป็นภาวะคุกคามของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย เพราะหากนักเรียนเชื่อนโยบายของภาครัฐโดยขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบจากมุมมอง และมิติการมองที่หลากหลาย อาจทำให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ที่มีทัศนคติแบบ ผู้ตาม ที่ไม่เคยตั้งคำถามหรือตรวจสอบอำนาจของรัฐ อันเป็นสิ่งที่ไม่ควรปรากฏในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอกล

ยุทธ์ในการเสริมจุดแข็งและลดภาวะคุกคาม ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อประชาธิปไตย และทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย โดยการพัฒนานักเรียนให้รู้จักมองเหตุการณ์ต่างๆ จากมุมมองที่หลากหลาย และด้วยมิติการมองที่แตกต่าง

วิธีการดำเนินการหลักของกลยุทธ์นี้ คือ การวางแผน และจัดหางบประมาณการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประชาธิปไตย และ ทัศนคติที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย เรื่องการพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม ความซื่อตรง ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิตที่จำลองสถานการณ์หลากหลายแบบของบุคคลสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งวิทยากรในชุมชน ศิษย์เก่า หรือวิทยากรภายนอก เพื่อพัฒนาให้นักเรียนรู้จักใช้มุมมองที่ต่างกัน พิจารณาเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ และในมิติที่หลากหลาย รู้จักประเมิน และรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดจากการตัดสินใจ

กลยุทธ์หลักข้อที่ 3 ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้อาณาเขตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนถือเป็นจุดแข็งที่สุดของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะพบว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและด้านความสามารถแบบประชาธิปไตยนั้นยังถือเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพร้อมในแง่ทัศนคติแบบประชาธิปไตย(จุดแข็ง) ที่จะได้รับการพัฒนาหากแต่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความสามารถแบบประชาธิปไตยที่จำเป็นอันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประวัติ ที่มา ความหมาย และหลักการประชาธิปไตย ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ที่เกี่ยวกับเรื่องอำนาจ สิทธิ หน้าที่ และการบริหารทรัพยากร รวมทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ มองเห็นภาพรวม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมคือ ความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ประสานประโยชน์ และความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งความรู้และความสามารถเหล่านี้คือสิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องนำไปใช้ในอาชีพการงานในอนาคตของตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอกลยุทธ์หลักในข้อที่ 3 ให้เป็นการนำจุดแข็งในเรื่องทัศนคติแบบประชาธิปไตยมาช่วยพัฒนาจุดอ่อนคือความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความสามารถแบบประชาธิปไตย โดยการให้นักเรียนใช้อาณาเขตภาพของตนเองเป็นเครื่องกำหนดการเรียนรู้

การใช้อนาคตภาพ (future scenario) กำหนดการเรียนรู้ หมายถึงการกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาพอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอเมื่อโตขึ้น เช่นอาชีพ สภาพสังคม วิธีการดำเนินชีวิต มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้น ครูและผู้รับผิดชอบในกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องประเมินว่าความรู้ ความสามารถแบบใดที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในอนาคต และความรู้ ความสามารถเหล่านั้นอาจแตกต่างจากความรู้ ความสามารถในยุคของครูอย่างสิ้นเชิง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ David Loader เรื่อง scenario learning ว่าอนาคตภาพเป็นเครื่องมือแห่งอนาคต เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายในการเรียนรู้ โรงเรียนไม่เพียงแต่เตรียมนักเรียนสำหรับการสอบปลายภาค แต่สำหรับการใช้ชีวิตในอนาคต การใช้สถานการณ์ในอนาคตของนักเรียนเองมากำหนดการเรียนรู้ จะกระตุ้นและให้อำนาจแก่นักเรียนในการควบคุมอนาคตของพวกเขาได้ดียิ่งขึ้น โรงเรียนต้องกระตุ้นความอยากรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับชีวิตในอนาคต เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ (Loader, D., 2008) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอกลยุทธ์รอง 3 ข้อต่อไปนี้

กลยุทธ์รองที่ 3.1 ปรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยการมุ่งกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับผลลัพธ์

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยทั้งความสามารถส่วนบุคคล คือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นหาความรู้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการมองเห็นภาพรวม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือความยืดหยุ่นรู้จักปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการประสานประโยชน์นั้น เป็นจุดอ่อนนอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยี ต่างก็เป็นภาวะคุกคามของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น ดังนั้นกลยุทธ์นี้จึงมุ่งปิดจุดอ่อนในเรื่องความสามารถแบบประชาธิปไตย และป้องกันภาวะคุกคามจากปัจจัยภายนอก ดังที่กล่าวมาแล้ว โดยผู้วิจัยเสนอกลยุทธ์การมุ่งกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์เพราะเชื่อว่าการมุ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นการพัฒนาความสามารถทั้งความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Sally Brown ที่เห็นด้วยกับแนวคิดในการปฏิรูปการประเมินเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างจริงจังโดยใช้วิธีการประเมินที่แท้จริง และมองว่าการประเมินควรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ไม่ใช่จุดจบของการเรียนรู้ (Brown, S., 2005) ตรงกับแนวคิดของ พิชิต ฤทธิจรรุญ ที่ว่าการประเมินการเรียนรู้รูปแบบใหม่ มุ่งเน้นที่การประเมินขณะเรียนรู้มากที่สุด (assessment as learning) เพราะถือเป็นการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง สามารถ

วางแผนการเรียนรู้ กำกับการเรียนรู้ วินิจฉัย ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้ของตน อันจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนตลอดเวลา (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2559)

วิธีการดำเนินการหลักของกลยุทธ์นี้ คือการกำหนดนโยบาย และวางแผนการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน พัฒนาศักยภาพของครู โดยการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับผลลัพธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทุกสาระการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) รวมทั้งปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนา ซึ่งรวมทั้งการประเมินผลขณะเรียนรู้ (assessment as learning) และการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ควบคู่ไปกับการประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning) นอกจากนี้ยังควร ส่งเสริมให้แต่ละสาระการเรียนรู้จัดเวทีประกวด แข่งขัน หรือให้รางวัลนักเรียนด้านการวางแผนงานต่างๆ ใน ทั้งแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ การออกแบบผลงาน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ปรับกระบวนการทัศน์การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยและความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่า แม้การจัดการเรียนการสอนจะเป็นงานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่เป็นจุดแข็ง หากแต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยเป็น จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกพบว่า ทั้งนโยบายรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม ต่างก็เป็นโอกาสในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ดังนั้น กลยุทธ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ เป็นกลยุทธ์การใช้โอกาสในการพัฒนาจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ซึ่งแนวคิดนี้ มีนักวิจัยและนักการศึกษามากมายที่เห็นว่าเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น เช่น Penny Oldfather ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนมีความเป็นเจ้าของการเรียนรู้ นั้นช่วยให้นักเรียนสร้างความเข้าใจและความภาคภูมิใจในความคิดของตนเอง (Oldfather, P. 1992) นอกจากนี้ Jerie Weasmer และ Amelia Mays Woods ยังเชื่อว่าแนวคิดการให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและเปิดโอกาสให้ครูใช้เวลากับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเหลือมากกว่าคนอื่น (Weasmer, J. and Woods A. M., 2000)

วิธีดำเนินการหลักของกลยุทธ์นี้คือ การตั้งคณะทำงานสำรวจความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครองในด้านอาชีพและความต้องการในอนาคตของนักเรียน เพื่อนำผลการสำรวจมาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องวิชาชีพไปโดยและความรู้ในการนำวิชาชีพไปใช้โดยปรับปรุงทั้งด้านเนื้อหา สื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ และเน้นการบูรณาการความรู้ เพื่อลดการสอน เพิ่มการเรียนรู้และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร การดำเนินการเรียนการสอน รวมถึงวิธีการประเมินผล นอกจากนี้ผู้บริหารยังจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เห็นความสำคัญ รวมทั้งเข้าใจหลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ และ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการหน้าที่และความรับผิดชอบของตน

กลยุทธ์รองที่ 3.3 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพไปโดยและทัศนคติสำหรับวิชาชีพไปโดยโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพไปโดยและทัศนคติสำหรับวิชาชีพไปโดยของนักเรียนนั้น เป็น จุดแข็ง ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านวิชาชีพไปโดย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสังคมและสภาพเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพไปโดยและทัศนคติสำหรับวิชาชีพไปโดยของนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามหลายท่าน ได้แสดงความห่วงกังวลกับสถานการณ์ในประเทศที่รัฐบาลไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนแสดงความคิดเห็นว่า การสอนวิชาชีพไปโดยแก่นักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนประถมศึกษาในภาวะที่ประเทศไม่เป็นวิชาชีพไปโดยนั้น เป็นสิ่งที่ยากลำบาก เนื่องจากครูไม่สามารถยกตัวอย่างสถานการณ์จริงให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ปรากฏการณ์การชุมนุมทางการเมืองที่เข้มข้นหลายครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 สะท้อนให้เห็นบทบาทที่สำคัญของเทคโนโลยียุคใหม่ที่เรียกว่า สื่อสังคมออนไลน์ หรือ โซเชียลมีเดีย ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคมจนความขัดแย้งทางการเมืองลุกลามเป็นความขัดแย้งในสังคม ดังที่ นันทวิช เหล่าวิเชียร พบว่า ในปัจจุบันนี้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญที่กำลังได้รับความนิยมนักการเมืองเป็นจำนวนมากใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ทางการเมือง อนาคตข้างหน้าคงจะเห็นการแข่งขันกันทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์กันอย่างสูงมากกว่าที่เป็นอยู่ (นันทวิช เหล่าวิเชียร, 2555) ดังนั้น การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพไปโดยและทัศนคติสำหรับวิชาชีพไปโดยของนักเรียนนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการ

ประเมินระดับคุณธรรมของพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่างๆในสังคมเพื่อให้นักเรียนมีวิจารณญาณและสามารถแยกแยะข้อมูลที่ได้รับในสังคมยุคใหม่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khuntarose Sanwong (2010) ที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาความคิดเชิงคุณธรรมมีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมในตัวของนักเรียน (Khuntarose Sanwong, 2010)

วิธีดำเนินการของกลยุทธ์นี้คือ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยลงไปในเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ พัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก ประเมินผลกระทบของการกระทำของคนที่เกิดทั้งกับตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง แสดงความคิดเห็น และวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และระดับคุณธรรมของการกระทำต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการพัฒนาหรือหาทางออก นอกจากนี้โรงเรียนควร พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคม เพื่อให้เกิดการหล่อหลอมทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยในเรื่อง ความยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ความซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง รับผิดชอบเป็นเจ้าของชุมชน เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แม้ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดโรงเรียนคุณธรรมโดยได้จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีงบประมาณพ. ศ. 2560 หากแต่ตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในเอกสารฉบับนั้นเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดโครงการ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียนคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ไม่ใช่ตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ประเมินพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆได้ ดังนั้นโรงเรียนอาจจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้โดยตรง

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้เชี่ยวชาญ สามารถใช้กรอบงานวิจัยที่ได้รับการยืนยันและกลยุทธ์ที่ได้จากงานวิจัยนี้ในการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยนโยบายนี้ควรจะถูกบรรจุไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมพร้อมกำหนดการปฏิบัติ การกำกับติดตามและประเมินผล

กรอบแนวคิดในการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานของโรงเรียนและกำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ทัศนคติแบบประชาธิปไตย และความสามารถแบบประชาธิปไตยของนักเรียน

5.3.1.2 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรแห่งชาติในปัจจุบันโดยบูรณาการความรู้เรื่องประชาธิปไตยด้านประวัติ ที่มา ความหมาย และหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค รวมถึงความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ในเรื่องอำนาจ สิทธิมนุษยชน หน้าที่ของพลเมือง และการบริหารทรัพยากร ลงในสาระการเรียนรู้ทุกสาระเพื่อช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และให้นักเรียนมีส่วนในความเป็นเจ้าของในการออกแบบการเรียนรู้ รวมถึงมีนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นเสมือนหุ้นส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน นอกจากนี้ยังควรพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนให้นักเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวก เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลา และควรตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการกำกับติดตามและผลการดำเนินการเพื่อนำไปปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้เรื่องประชาธิปไตยด้านประวัติ ที่มา ความหมาย และหลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค รวมถึงความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ในเรื่องอำนาจ สิทธิมนุษยชน หน้าที่ของพลเมือง และการบริหารทรัพยากร โดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผล โดยมีสิ่งแวดล้อม

ทางการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยนี้ รวมทั้งจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยไปใช้อย่างเหมาะสม

5.3.1.3 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเน้นพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือความสามารถในการมองเห็นภาพรวม ความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการประสานประโยชน์ โดยการผลิตคู่มือหรือแนวทางการจัดกิจกรรม และส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังควรเปิดเวทีเสรีให้โอกาสนักเรียนรวมทั้งคนในชุมชนโรงเรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัดตามความสนใจของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากวิธีการในการพัฒนาความสามารถและความโดดเด่นของแต่ละบุคคล สุดท้ายควรตั้งคณะกรรมการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ต่างๆ โดยรอบโรงเรียนเพื่อเน้นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์และลดช่องว่างระหว่างบุคคลในโรงเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างดี

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม คือความสามารถในการมองเห็นภาพรวม ความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการประสานประโยชน์ โดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องส่งเสริมกัน คือเน้นให้นักเรียนใส่ใจกับกระบวนการในการสร้างความสำเร็จของปัจเจกบุคคล โดยมีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ช่วยเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันอย่างประสานประโยชน์และสงบสุข

5.3.1.4 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายส่งเสริมแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเน้นรักษาทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย รวมทั้งทัศนคติที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตยคือ ความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม มีวินัย ความซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมองผู้อื่นในแง่ดีและสามัคคี ความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละ ที่นักเรียนมีอยู่แล้วให้คงทนถาวร และพัฒนาให้ดีขึ้นโดยการให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่เหมาะสม ดึงตาม โดยการเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมลงไปในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อฝึก

ให้นักเรียนมีความสามารถในการพิจารณาระดับคุณธรรมของการกระทำทั้งของตนเองและผู้อื่น จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นด้วยมิติและมุมมองที่หลากหลาย รวมทั้งดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถตามความสนใจอย่างเสรี

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมประชาธิปไตย คือ ความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง ความยุติธรรม มีวินัย ความซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมองผู้อื่นในแง่ดีและสามัคคี ความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชน และความเสียสละในระดับสูง โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการรักษาจุดแข็งนี้ไว้และพัฒนาโดยการเพิ่มการคิดแบบมีวิจารณญาณ และเพิ่มมิติและมุมมองในการพิจารณาความเหมาะสมของพฤติกรรมและสถานการณ์ต่างๆ ผ่านการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนมีโอกาสในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยให้คงทนถาวร

5.3.1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรหาแนวทางในการประสานประโยชน์จากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับงานประชาธิปไตยในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการสร้างเครือข่าย และพันธมิตรกับหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สภาพัฒนาการเมือง สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า เพื่อขอความร่วมมือในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

จากผลการวิจัยพบว่า นโยบายของรัฐบาลมีสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์สูงที่สุดในการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยภายนอกเพียงเรื่องเดียวที่เป็นโอกาสของการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรใช้โอกาสนี้ในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐให้สนับสนุนการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทั้งสามด้าน คือการ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยดังต่อไปนี้

5.3.2.1 ในขณะที่นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) ประกาศว่าประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่ยุค 4.0 ที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเป็นแกนหลักในการพัฒนา แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีเป็นภัยคุกคามต่องานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการ

พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยทุกด้าน อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจยังเป็นอุปสรรคต่อโรงเรียนส่วนใหญ่ ดังนั้นการรื้อให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ และโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่ครอบคลุมทั่วประเทศอาจไม่ทันเวลา ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีส่วนบุคคลในบริบทโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยรวมถึงด้านอื่นๆ เพราะจากข้อมูลทางสถิติแสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ. 2560 นี้ ประชากรมากกว่าร้อยละ 70 ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยใช้โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟน ซึ่งนี้อาจหมายถึงแหล่งการศึกษาที่มีศักยภาพเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยในอนาคต (Veevid, ออนไลน์)

5.3.2.2 แม้ว่าสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนจะเป็นจุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจก็เป็นภาวะคุกคาม แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เป็นงานการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่มีค่าความความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาหาวิธีในการปรับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยใช้งบประมาณที่น้อยที่สุด ที่น่าจะเป็นเครื่องมือที่ดีสำหรับโรงเรียนที่จะใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

5.3.2.3 ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ แต่มีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมและสร้างกลยุทธ์หลักที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีความเป็นไปได้ที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบหรือศึกษาความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ เช่น ขนาดของโรงเรียน ภูมิภาคของโรงเรียน ระดับโรงเรียน เพื่อพัฒนากลยุทธ์เฉพาะเจาะจงของโรงเรียนแต่ละกลุ่ม

5.3.2.4 การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำว่า การจะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพด้านประชาธิปไตยนั้น มีความจำเป็นจะต้องศึกษาสภาพแวดล้อมส่วนตัวของนักเรียนด้วยว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยมากเพียงใด ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป อาจศึกษาปัจจัยส่วนตัวของนักเรียนที่เป็นตัวแปรในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนก ตีมี. การศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์. 2546.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ:กรม. 2538
- กรมสามัญศึกษา. แนวทางการนิเทศ: การสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา. 2534
- กรองโต อุณหุต. เอกสารการประเมินผลตามพฤติกรรมการเรียนรู้. (ออนไลน์) สืบค้นจาก http://www.ns.mahidol.ac.th/english/th/degree_bns/doc/cop/doc_summary/
- กระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๒๔ ก. 2550. สืบค้นจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นจาก <http://math.ipst.ac.th/wp-content/uploads/2015/PDF/Curriculum%202551.pdf>
- กฤษมันต์ วัฒนารงค์. สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา. 23 มกราคม 2555. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/232635>
- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. PDCA คืออะไร. ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นจาก http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=22&Itemid=27
- กীরติ ยศยิ่งยง. การวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ ก๊อบปี้. 2548
- โกเมศ หอยมุกข์. การพัฒนางานด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยนักเรียน โรงเรียนนิคมพิมายศึกษา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. 2547
- คมคาย อุดรพิมพ์. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม. 2554.
- จารุวรรณ ศรีพงษ์พันธุ์กุล. เอกสารประกอบการประชุม เรื่อง การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ. สืบค้นจาก <http://www.pt.tsu.ac.th/planoffice/report/files/16032009275adeption.ppt>

- จิตราพร สีสะวัฒน์. การพัฒนาภารกิจปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์ ให้กับนักศึกษาในรายวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ. 2556.
- จินตนา บุญบงการ และ ณีฎฐพันธ์ เขจรนนท์. การจัดการเชิงกลยุทธ์: Strategic management. กรุงเทพฯ:ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2544
- ไชยวัฒน์ คำชู และ นิธิ เนื่องจำนงค์. คุณภาพประชาธิปไตย และคุณภาพทางสังคม:ความเชื่อมโยงที่จำเป็น. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 12 ประจำปี 2553. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. 2553.
- ถาวร วุฒิสเลลา. การบริหารโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านโสกโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ประจำปีการศึกษา 2548. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี. 2551.
- ทิพย์พพร ตันติสุนทร. การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา. 2554
- ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกก กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพฯ. 2547
- ทรรศนีย์ วรศักดิ์. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2554.
- เทพมนตรี ลิมปพยอม. กระแสพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 5-7 ที่เกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตย (ตอนที่ 1) สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/daily/viewnews.aspx?NewsID=9550000013998> เมื่อ 12 เมษายน 2555
- เทพมนตรี ลิมปพยอม. กระแสพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 5-7 ที่เกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตย (ตอนที่ 2) สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9550000017352> เมื่อ 12 เมษายน 2555
- เทพมนตรี ลิมปพยอม. กระแสพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 5-7 ที่เกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตย (ตอนจบ) สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9550000023757> เมื่อ 12 เมษายน 2555
- ธงชัย สันติวงษ์. การจัดการ: Management. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545
- นิติพงษ์ วงศ์เรือน. การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง. 2547.
- นันทวิช เหล่าวิชา สื่อบริการออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทย. Executive Journal. 2012 สืบค้นจาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_12/pdf/aw015.pdf
- นันท์พัทธ์ เอี่ยมละออ. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน. สืบค้นจาก mcp.swis.mcp.ac.th/html_edu/mcp/temp_informed/9621.doc

- บวรศักดิ์ อูธรรมโณ. โรงเรียนกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและสังคมสันติสุข สืบค้นจาก
http://kpi.ac.th/media/pdf/M10_47.pdf
- บุญ จารย์โพธิ์. แนวทางการดำเนินการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญ
 ศึกษาจังหวัดอุดรธานี. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. 2543.
- บุญมาลี ตูห์ริฎมณี. การเปรียบเทียบค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน
 ต่างสังกัดกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2537
- ประกายรัตน์ พร้อมดิษฐ์. ชุดอบรมเรื่องกิจกรรมสร้างเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี.
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี. 2549
- ปัทมา สุกกาปัง. การมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยในรอบทศวรรษที่ผ่านมา : สภาพปัญหาและความท้าทายใน
 อนาคต สืบค้นจาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M10_287.pdf
- ไพฑู แก้วกันหา. การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สถาบันราช
 ภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี. 2546
- พงษ์ประพันธ์ ดิยะสฤ. การศึกษาค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสหศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 2538
- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. ลายพระราชหัตถเลขาการสละราชสมบัติ. 2477. สืบค้นจาก
<http://oknation.nationtv.tv/blog/alone-win/2009/06/24/entry-2>
- พระมหาสุนทร ฌฎฐภูมิ จงไกรจักร. ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในศูนย์
 ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดนครราชสีมา. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา. 2550
- พระมหาไพโรจน์ กนโก นวลสำลี. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา. 2546
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2559) การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 9(1),17. สืบค้นจาก
http://edjournal.stou.ac.th/filejournal/10_1_652.pdf
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เอกสารประกอบการเรียนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม บทที่ 3 การวางแผนและ
 งบประมาณ. สืบค้นจาก
http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/0109501/Unit03/unit03_003.htm
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็น
 ศูนย์กลางการเรียนรู้อ. เทียนวัฒนาพรินท์ติ้ง: กรุงเทพฯ. 2553.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. วิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540. เอกสารวิชาการออนไลน์. สืบค้นจาก
<http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom6/03-02.html>
- ยุวดี เทพยสุวรร. ดัชนีชี้วัดประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ:สถาบันพระปกเกล้า. 2551

- เยาวภา ประคองศิลป์. (2542). การเรียนรู้ทางการเมือง แนวทางหนึ่งในหลักสูตรสังคมศึกษา. วารสารวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ. 2(10) สืบค้นจาก <http://edoffice.kku.ac.th/research/files/107834-18-2-Learning Political.doc>
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. 2542 สืบค้นจาก
<http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/law%20edu%20%202542.pdf>
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ออนไลน์. สืบค้นจาก
<http://www.royin.go.th/dictionary/>
- วรากรณ์ สามโกเศศ. การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง. 2554. (ออนไลน์) สืบค้นจาก
http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=22721&Key=news_research
- วิเชียร วิทญ์อุตม. ทฤษฎีองค์การฉบับแนวใหม่. กรุงเทพฯ:ธนรัชการพิมพ์. 2554
- วีรดา ชูลีกราน. แนวทางการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ. 2544.
- วีระชัย อุดรแผ้ว. การศึกษาการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะ
กรณีโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. 2540.
- วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2549). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวปฏิรูป. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น
เอเชีย*. 1
- ศักดิ์ดา สกนธวัฒน์. ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2555
- ศรีเมกา รุ่งแจ้ง. เจตคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
เทศบาลนครขอนแก่น. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. 2541
- ศิริชัย กาญจนवासี. ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, และ สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ:ธรรมสาร. 2545
- สมชาติ อุดมทรัพย์. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่อการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตยใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. สถาบันราชภัฏสุรินทร์. สุรินทร์. 2547
- สมบัติ ปู่อตรี. โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา: จากโรงเรียนสู่ชุมชน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เชียงใหม่. 2542
- สมพงษ์ นามบุตตี. การพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. อุตรธานี. 2550.
- สมยศ นาวิการ. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ:บรรณกิจ 1991. 2547
- สถาบันพระปกเกล้า. การประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย:คู่มือปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:สถาบันพระปกเกล้า. 2556

- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. การเมือง รัฐและระบอบการเมืองการปกครอง. สืบค้นจาก <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/soc4/so31-4-1.htm>
- สมพงษ์ นามบุตดี. การพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี. 2550
- สมพิศ สุขแสน. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องเทคนิคการวางแผนและการประเมินผล แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดแพร่. 25 พฤศจิกายน 2545. สืบค้นจาก <http://library.uru.ac.th/article/htmlfile/cipp.pdf>
- สมยศ สารโย. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3) โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพฯ. 2548.
- สมิทร สุวรรณ. กำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation). นครปฐม: เพชรเกษมพรีนติ้ง. 2554
- สุพร สุวานิช. การกล่อมเกลாத่างการเมืองและความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครนายก. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 2535.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550
- สุบรรณ คับพวง. การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี. 2550
- สุภชัย ดอนสามารถ. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2558
- สุวรรณ ฝั่งผาย. การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพฯ. 2550
- สุเมธ ตันติเวชกุล. ระเบิดจากข้างใน หัวใจแห่งการพัฒนา ในพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9. ผู้จัดการออนไลน์. 29 พฤศจิกายน 2559. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9590000115284>
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย. ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต: รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2552. กรุงเทพฯ: สำนักงาน. 2552
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในโรงเรียนประถมศึกษาเล่ม 1. กรุงเทพฯ: ศรุสภา. 2531
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในโรงเรียนประถมศึกษาเล่ม 2. กรุงเทพฯ: ศรุสภา. 2531
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยสำหรับครูผู้สอน. สหાયบล็อกรพิมพ์: กรุงเทพฯ. 2548

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2553
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. โรงเรียนคุณธรรม ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง: แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีงบประมาณ พ. ศ. 2560. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://goo.gl/Kj3pf9>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550: มาตราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. สืบค้นจาก [http://www.pld.rmutt.ac.th/download/Download\(2\)/plan%20yuthasart/1.pdf](http://www.pld.rmutt.ac.th/download/Download(2)/plan%20yuthasart/1.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. เอกสารเผยแพร่ของกลุ่มพัฒนานโยบายอุดมศึกษา เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550: มาตราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. 17 มกราคม 2551. สืบค้นจาก [http://www.pld.rmutt.ac.th/download/Download\(2\)/plan%20yuthasart/1.pdf](http://www.pld.rmutt.ac.th/download/Download(2)/plan%20yuthasart/1.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. 2554 สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: กรุงเทพฯ. 2555
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมค่าย. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2554
- อมรรัตน์ จินดา และ เอกนถุน บางท่าไม้. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 9(1). 395-407.
- อัจฉรา วงษ์ใหญ่. การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี. 2546
- อารีญา สดาร์ตัน. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2556
- อำนาจ เลิศรุ่งโรจน์. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบางมดวิทยา สีสุกหวาดจวนอุปลัมภ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2549
- Veevid. สถิติผู้ใช้งาน Mobile และจำนวน Smartphone ของประเทศไทยปี 2016. สืบค้นจาก <http://www.veedvil.com/news/mobile-users-and-smartphone-in-thailand-2016/>

ภาษาอังกฤษ

- Appleton, James J. Christenson, Sandra. Furlong, Michael J.. (2008). Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct. *Psychology in the Schools*. 45(5). 369–386
Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/227690344_Student_engagement_with_school_Critical_conceptual_and_methodological_issues_of_the_construct
- Armstrong, M.. A handbook of human resource management practice. 10th Edition. London: Cambridge University. 2006
- Beetham, D. et al. Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide. Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance. 2008
- Ben-Jacob, Marion. Levin, David S.. Ben-Jacob, Talia K.. (2000). The learning environment of 21th century. *Journal Educational Technology Review*. 13(6). No 3. 8-12
- Biswas-Diener, R. and Linley P. A.. (2011). Positive Psychology as a Force for Social Change. *Research gate*. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/286341232>
- Brown, S. (2005). Assessment for learning. *Learning and Teaching in Higher Education*. 1. 81-89. Retrieved from <http://eprints.glos.ac.uk/3607/1/LATHE%201.%20Assessment%20for%20Learning%20Brown.pdf>
- Campbell, David F. J. The Basic Concept for the Democracy Ranking of the Quality of Democracy. Vienna: Democracy Ranking. 2008. Retrieved from http://democracyranking.org/ranking/basic_concept.pdf
- Campbell, David F. J.. et al. Democracy improvement ranking 2014. Retrieved from http://democracyranking.org/ranking/2014/data/Democracy_Improvement_Ranking_2014_A4.pdf
- Caruso, J. B. and Kvakik, R. B.. (2005). ECAR Study of Students and Information Technology 2005: Convenience, Connection, Control, and Learning. *EDUCAUSE Center for Applied Research*. Vol 6. Retrieved from <http://www.educause.edu/ir/library/pdf/ers0506/rs/ers0506w.pdf>
- Certo, Samuel C., and Peter, J. Paul. Strategic Management: Concept and applications. New York: McGraw- Hill. 1991.
- Commonwealth of Australia. National Framework for Values Education in Australian Schools. Retrieved from http://www.valuescentreschools.edu.au/verve/_resources/NationalFramework.pdf
- Couto, Richard A. (1998).The art of teaching democracy. *Change: The Magazine of Higher Learning*. 30(2). 34-39. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/pdf/40165559.pdf>
- Dessler, G., and Miler, A. Strategic Management. Singapore: McGraw-Hill. 1993.
- Diamond, L, and Morlino, L.. Assessing The Quality of Democracy. Baltimore: The John Hopkins University Press. 2005
- Dror, Y. Transparency and Openness of Quality Democracy. Retrieved from <http://www.nispa.org/files/publications/ebooks/nispacee-opennes2000.pdf#page=64>

- Duit, Reinders. Treagust, David. (2003). Conceptual Change: A Powerful Framework for Improving Science Teaching and Learning. *International Journal of Science Education*. 25(6). 671-688. Retrieved from http://espace.library.curtin.edu.au/R?func=dbin-jump-full&local_base=gen01-era02&object_id=164683
- Husen, Torsten. (1961). A liberal democracy adopts the comprehensive school system. *The Phi Delta Kappan*. 43(2). 86-91. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/20342681?origin=JSTOR-pdf>
- Israel. Ron. Education and Democracy: A Compendium of Lessons Learned, Analytic Tools, and Resource Listings. The Improving Educational Quality Project. USAID's Human Capacity Development Center, Inc. (EDC). 2000
- Gerzon, Mark. (1997). Teaching democracy by doing it. *Education for Democratic Life*. 54(5). 6-11. Retrieved from <http://www.ascd.org/publications/educational-leadership/feb97/vol54/num05/Teaching-Democracy-by-Doing-It!.aspx>
- Global Democracy Ranking. Democracy Ranking 2014. Retrieved from <http://democracyranking.org/wordpress/2014-full-dataset/>
- Gilroy, R. (2005). The role of housing space in determining freedom and flourishing in older people. *Social Indicators Research*. 74(7). 141-158. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/27522240>
- Hinton, James. (2006). Middle-Class Socialism: Selfhood, Democracy and Distinction in Wartime County Durham. *History Workshop Journal*. No 62. 116-141. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/25472872>
- Husen, T.. School Reform in Sweden: A Liberal Democracy Adopts the Comprehensive School System. *The Phi Delta Kappan*. 42(2). 86-91. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/20342681>
- Johnson, G., Schole, K. and Whittington, R. Exploring Corporate Strategy. 8th edition. Essex: Pearson Education. 2008. Retrieved from <http://www.assignmentdone.co.uk/wp-content/uploads/attachments/56476-exploring-corporate-strategy-8ed.pdf>
- Johnston, Josée. Baumann, Shyon. (2007). Democracy versus Distinction: A Study of Omnivorousness in Gourmet Food Writing. *American Journal of Sociology*. 113(1). 165-204. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/10.1086/518923>
- Kalyalya. J. H. The Role of Formal Schooling in Promoting Democracy in Zambia. Retrieved from http://www.ossrea.net/index.php?option=com_content&view=article&id=362&limitstart=8
- Kessler, Greg. (2009). Student-initiated attention to form in wiki-based collaborative writing. *Language Learning & Technology*. 13(1). 79-95. Retrieved from <http://llt.msu.edu/vol13num1/kessler.pdf>
- Kelly, M.. Openness and Transparency in Governance: Challenges and Opportunities. Maastricht: NISPAcee. 1999
- Kotler, Phillip, and Murphy, E. (1981). Strategic Planning for Higher Education. *Journal of higher education*. 52. 470-489.
- Loader, David. (2006). Student-initiated Learning. *Teacher: The National Education Magazine*. 17.
- Limerick, D., Cunninton, B., and Crowther, F..Managing the New Organisation. Australia: Business & Professional Publishing. 1993
- Morlino, L. (2009). Qualities of Democracy: How to Analyze Them. Retrieved from <http://indicatorsinfo.pbworks.com/f/Morlino+Qualities+of+Democracy.pdf>

- Oldfather, P.. Sharing The ownership of the knowing: A constructivist Concept of motivation for literacy Learning. Paper presented at the annual meeting of the national reading conference 2-5 Dec. 1992. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED352610.pdf>
- Osborn, Mark. Modern Learning Environments. Core Education. 2013. Retrieved from <http://www.core-ed.org/legacy/sites/core-ed.org/files/Modern-Learning-Environments-v.1.pdf?url=/sites/core-ed.org/files/Modern-Learning-Environments-v.1.pdf>
- Patrick, John J.. (2003). Essential Elements of Education for Democracy: What are they and why should they be at the core of the curriculum schools? Indiana University. USA. Retrieved from <http://www.civiced.org/pdfs/EEOEforDemocracy.pdf>
- Riley, Kathryn. Stoll, Louise. (2004). Inside-out and outside-in: why schools need to think about communities in new ways. *Education review*. 18(1). 34-41
- Sanwong, Khuntarose. (2010). Moral based thinking process skills for students' morality and ethics development. *International Journal of Arts and Sciences*. 3(17). Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.301.695&rep=rep1&type=pdf>
- Schmitter, Philippe. "The Ambiguous Virtues of Accountability" in Larry Diamond and Leonardo Morlino. eds. *Assessing the Quality of Democracy*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press. 2005.
- Scott, William G.; Mitchell, Terence R.; and Birbarum, Philip. *Organization Theory: a structural and behavioral analysis*, Illinois: RICHARD D. IRWIN. 1981
- Slavin, Robert E.. Madden, Nancy A.. (2006). Reducing the Gap: Success for All and the Achievement of African American Students. *The Journal of Negro Education*. 75(3). 389-400. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/40026810>
- The Economist Intelligence Unit. Democracy Index 2012: Democracy at a standstill. 2013. Retrieved from <http://na-abk.marketo.com/rs/eiu2/images/Democracy-Index-2012.pdf>
- UNESCO. Learning Environment. Retrieved from <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/strengthening-education-systems/quality-framework/core-resources/learning-environment/>
- Weasmer, J. and Woods A. M.. (2000). Shifting classroom ownership to Students. *Middle School Journal*. 32(2). 15-20
- Webb. N. M. (1982). Student Interaction and Learning in Small Groups. *Review of Educational Research*. 52(3). 421-445. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1170424>
- Weihrich, H. (1982). The TOWS Matrix a Tool for Situational Analysis. *Long Range Planning*. 15(2). 54-66
- Wood., D. F.. (2003). ABC of learning and teaching in medicine: Problem based learning. *BMJ*. Vol 326. Retrieved from <http://www2.tulane.edu/som/ome/upload/abcs-of-pbl.pdf>
- Xu Rui. (2009). A Survey on the democratic qualities of high school students and the schooling for democracy. *Frontiers of Education in China*. 4(1). 94-110. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s11516-009-0006-1>

Zimmerman, Marc A.. (1990). Taking aim on empowerment research: on the distinction between individual and psychological conceptions. *American Journal of Community Psychology*. 18(1). Retrieved from https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/44024/10464_2004_Article_BF00922695.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

ภาคผนวก ก

การประเมินความเป็นประชาธิปไตย Democracy Index 2012

<http://na-abk.marketo.com/rs/eiu2/images/Democracy-Index-2012.pdf>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Table 2
Democracy Index 2012

	Rank	Overall score	Category scores				
			I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
Full democracies							
Norway	1	9.93	10.00	9.64	10.00	10.00	10.00
Sweden	2	9.73	9.58	9.64	9.44	10.00	10.00
Iceland	3	9.65	10.00	9.64	8.89	10.00	9.71
Denmark	4	9.52	10.00	9.64	8.89	9.38	9.71
New Zealand	5	9.26	10.00	9.29	8.89	8.13	10.00
Australia	6	9.22	10.00	8.93	7.78	9.38	10.00
Switzerland	7	9.09	9.58	9.29	7.78	9.38	9.41
Canada	8	9.08	9.58	9.29	7.78	8.75	10.00
Finland	9	9.06	10.00	9.64	7.22	8.75	9.71
Netherlands	10	8.99	9.58	8.93	8.89	8.13	9.41
Luxembourg	11	8.88	10.00	9.29	6.67	8.75	9.71
Austria	12	8.62	9.58	8.21	7.78	8.13	9.41
Ireland	13	8.56	9.58	7.86	7.22	8.13	10.00
Germany	14	8.34	9.58	8.21	6.67	8.13	9.12
Malta	15	8.28	9.17	8.21	5.56	8.75	9.71
United Kingdom	16	8.21	9.58	7.50	6.11	8.75	9.12
Czech Republic	17	8.19	9.58	7.14	6.67	8.13	9.41
Uruguay	=18	8.17	10.00	8.93	4.44	7.50	10.00
Mauritius	=18	8.17	9.17	8.21	5.00	8.75	9.71

Table 2
Democracy Index 2012

Category scores							
	Rank	Overall score	I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
South Korea	20	8.13	9.17	8.21	7.22	7.50	8.53
United States of America	21	8.11	9.17	7.50	7.22	8.13	8.53
Costa Rica	22	8.10	9.58	8.21	6.11	6.88	9.71
Japan	23	8.08	9.17	8.21	6.11	7.50	9.41
Belgium	24	8.05	9.58	8.21	5.56	7.50	9.41
Spain	25	8.02	9.58	7.50	6.11	7.50	9.41
Flawed democracies							
Cape Verde	=26	7.92	9.17	7.86	7.22	6.25	9.12
Portugal	=26	7.92	9.58	6.43	6.67	7.50	9.41
France	=28	7.88	9.58	7.14	6.67	7.50	8.53
Slovenia	=28	7.88	9.58	7.50	7.22	6.25	8.82
Botswana	30	7.85	9.17	7.14	6.67	6.88	9.41
South Africa	31	7.79	8.75	8.21	7.22	6.25	8.53
Italy	32	7.74	9.58	6.43	6.67	7.50	8.53
Greece	33	7.65	9.58	5.71	6.67	6.88	9.41
Estonia	34	7.61	9.58	7.14	5.00	7.50	8.82
Taiwan	35	7.57	9.58	7.14	6.11	5.63	9.41
Chile	36	7.54	9.58	8.57	3.89	6.25	9.41
Israel	37	7.53	8.75	7.50	8.33	7.50	5.59
India	38	7.52	9.58	7.50	6.11	5.00	9.41
Jamaica	39	7.39	9.17	6.79	5.00	6.88	9.12
Slovakia	40	7.35	9.58	7.50	5.56	5.00	9.12
Cyprus	41	7.29	9.17	6.43	6.11	5.63	9.12
Lithuania	42	7.24	9.58	5.71	5.56	6.25	9.12
Timor-Leste	43	7.16	8.67	6.79	5.56	6.88	7.94
Poland	=44	7.12	9.58	6.43	6.11	4.38	9.12
Brazil	=44	7.12	9.58	7.50	5.00	4.38	9.12
Panama	46	7.08	9.58	6.43	5.56	5.00	8.82
Latvia	47	7.05	9.58	5.36	5.56	5.63	9.12
Trinidad and Tobago	48	6.99	9.58	7.14	5.00	5.00	8.24
Hungary	49	6.96	9.17	6.07	4.44	6.88	8.24
Croatia	50	6.93	9.17	6.07	5.56	5.63	8.24
Mexico	51	6.90	8.33	7.14	6.67	5.00	7.35

Table 2
Democracy Index 2012

	Rank	Overall score	Category scores				
			I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
Argentina	52	6.84	8.75	5.71	5.56	6.25	7.94
Indonesia	53	6.76	6.92	7.50	6.11	5.63	7.65
Bulgaria	54	6.72	9.17	5.71	6.11	4.38	8.24
Lesotho	55	6.66	8.25	5.71	6.67	5.63	7.06
Suriname	56	6.65	9.17	6.43	4.44	5.00	8.24
Colombia	57	6.63	9.17	7.50	3.89	3.75	8.82
Thailand	58	6.55	7.83	6.07	5.56	6.25	7.06
Romania	59	6.54	9.58	6.07	4.44	4.38	8.24
Dominican Republic	60	6.49	8.75	5.36	4.44	6.25	7.65
El Salvador	=61	6.47	9.17	6.07	3.89	5.00	8.24
Peru	=61	6.47	9.17	5.00	5.56	4.38	8.24
Hong Kong	63	6.42	4.75	6.07	5.00	6.88	9.41
Malaysia	64	6.41	6.50	7.86	5.56	6.25	5.88
Mongolia	65	6.35	8.33	5.71	4.44	5.00	8.24
Serbia	66	6.33	9.17	4.64	6.11	4.38	7.35
Moldova	=67	6.32	8.75	5.00	5.56	4.38	7.94
Papua New Guinea	=67	6.32	7.33	6.43	3.33	6.25	8.24
Philippines	69	6.30	8.33	5.36	5.56	3.13	9.12
Zambia	=70	6.26	7.92	5.36	4.44	6.25	7.35
Paraguay	=70	6.26	8.33	5.36	5.00	4.38	8.24
Namibia	72	6.24	5.67	5.00	6.67	5.63	8.24
Macedonia	73	6.16	7.75	4.64	6.11	4.38	7.94
Senegal	74	6.09	7.92	5.71	4.44	5.63	6.76
Malawi	75	6.08	7.00	5.71	5.56	6.25	5.88
Montenegro	=76	6.05	7.92	5.36	5.56	4.38	7.06
Guyana	=76	6.05	7.92	5.36	5.56	4.38	7.06
Ghana	78	6.02	8.33	5.00	5.00	5.00	6.76
Benin	79	6.00	7.33	6.43	4.44	5.63	6.18
Hybrid regimes							
Ukraine	80	5.91	7.92	4.64	5.56	4.38	7.06
Guatemala	=81	5.88	7.92	6.43	3.33	4.38	7.35
Singapore	=81	5.88	4.33	7.50	3.33	6.88	7.35
Tanzania	=81	5.88	7.42	4.64	6.11	5.63	5.59

Table 2
Democracy Index 2012

	Rank	Overall score	Category scores				
			I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
Bangladesh	84	5.86	7.42	5.43	5.00	4.38	7.06
Bolivia	=85	5.84	7.00	5.00	6.11	3.75	7.35
Honduras	=85	5.84	8.75	5.71	3.89	4.38	6.47
Ecuador	87	5.78	7.83	4.64	5.00	4.38	7.06
Turkey	88	5.76	7.92	6.79	5.00	5.00	4.12
Sri Lanka	89	5.75	6.17	5.36	4.44	6.88	5.88
Tunisia	=90	5.67	5.75	5.00	6.67	6.25	4.71
Albania	=90	5.67	7.00	4.00	5.00	5.00	7.35
Nicaragua	92	5.56	6.58	4.36	3.89	5.63	7.35
Georgia	93	5.53	8.25	3.21	5.00	5.00	6.18
Uganda	94	5.16	5.67	3.57	4.44	6.25	5.88
Libya	=95	5.15	4.33	5.71	3.89	6.25	5.59
Venezuela	=95	5.15	5.67	4.29	5.56	4.38	5.88
Mali	97	5.12	7.42	3.57	5.00	3.13	6.47
Bosnia and Hercegovina	98	5.11	6.92	2.93	3.33	5.00	7.35
Lebanon	99	5.05	5.67	1.79	7.22	5.00	5.59
Cambodia	100	4.96	5.67	6.07	3.33	5.63	4.12
Liberia	101	4.95	7.83	0.79	5.56	5.00	5.59
Mozambique	102	4.88	4.83	4.29	5.56	5.63	4.12
Palestine	103	4.80	5.17	2.86	7.78	4.38	3.82
Kenya	=104	4.71	3.92	4.29	4.44	5.63	5.29
Sierra Leone	=104	4.71	7.00	2.21	2.78	6.25	5.29
Kyrgyz Republic	106	4.69	6.58	2.21	5.00	4.38	5.29
Bhutan	107	4.65	6.67	5.36	3.33	4.38	3.53
Pakistan	108	4.57	5.58	5.36	2.22	4.38	5.29
Egypt	109	4.56	3.42	4.64	5.00	5.63	4.12
Mauritania	110	4.17	3.42	4.29	5.00	3.13	5.00
Nepal	=111	4.16	2.67	4.29	3.89	4.38	5.59
Niger	=111	4.16	7.50	1.14	2.78	4.38	5.00
Iraq	113	4.10	4.33	0.79	7.22	3.75	4.41
Armenia	114	4.09	4.33	3.21	3.89	3.13	5.88
Morocco	115	4.07	3.50	4.64	2.78	5.00	4.41
Haiti	116	3.96	5.17	2.21	2.22	3.75	6.47

Table 2
Democracy Index 2012

	Rank	Overall score	Category scores				
			I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
Authoritarian regimes							
Madagascar	117	3.93	2.17	2.14	5.00	5.63	4.71
Algeria	118	3.83	3.00	2.21	3.89	5.63	4.41
Kuwait	119	3.78	3.17	3.93	3.89	4.38	3.53
Nigeria	120	3.77	5.67	3.21	3.33	3.13	3.53
Jordan	121	3.76	3.17	3.93	4.44	3.75	3.53
Russia	122	3.74	3.92	2.86	5.00	2.50	4.41
Ethiopia	123	3.72	0.00	3.57	5.00	5.63	4.41
Fiji	124	3.67	0.42	2.86	3.89	5.00	6.18
Burundi	125	3.60	3.00	2.57	3.89	5.00	3.53
Gabon	126	3.56	2.58	2.21	3.89	5.00	4.12
Burkina Faso	=127	3.52	4.00	3.21	2.22	3.75	4.41
Cuba	=127	3.52	1.75	4.64	3.89	4.38	2.94
Comoros	=127	3.52	3.92	2.21	3.89	3.75	3.82
Togo	130	3.45	4.00	0.79	3.33	5.00	4.12
Cameroon	131	3.44	0.75	4.29	3.33	5.00	3.82
Rwanda	132	3.36	0.83	4.64	2.22	5.00	4.12
Angola	133	3.35	0.92	3.21	5.00	4.38	3.24
Gambia	134	3.31	2.17	3.93	2.22	5.00	3.24
Oman	135	3.26	0.00	3.93	3.89	4.38	4.12
Côte d'Ivoire	136	3.25	0.00	1.79	5.00	5.63	3.82
Swaziland	137	3.20	0.92	2.86	2.78	5.63	3.82
Qatar	138	3.18	0.00	3.93	2.22	5.63	4.12
Azerbaijan	139	3.15	2.17	1.79	3.33	3.75	4.71
Yemen	140	3.12	3.00	1.43	5.00	5.00	1.18
Belarus	141	3.04	1.75	2.86	3.89	4.38	2.35
China	142	3.00	0.00	4.64	3.89	5.00	1.47
Kazakhstan	143	2.95	0.50	2.14	3.33	4.38	4.41
Vietnam	=144	2.89	0.00	3.93	2.78	6.25	1.47
Congo (Brazzaville)	=144	2.89	1.25	2.86	3.33	3.75	3.24
Guinea	146	2.79	3.50	0.43	3.33	3.75	2.94
Djibouti	147	2.74	0.83	1.79	2.22	5.63	3.24
Zimbabwe	148	2.67	0.50	1.29	3.33	5.00	3.24

Table 2
Democracy Index 2012

	Rank	Overall score	Category scores				
			I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
United Arab Emirates	149	2.58	0.00	3.57	1.11	5.00	3.24
Bahrain	150	2.53	1.25	2.50	2.78	4.38	1.76
Tajikistan	151	2.51	1.83	0.79	2.22	6.25	1.47
Afghanistan	152	2.48	2.50	0.79	2.78	2.50	3.82
Eritrea	153	2.40	0.00	2.86	1.11	6.88	1.18
Sudan	154	2.38	0.00	1.79	3.33	5.00	1.76
Myanmar	155	2.35	1.50	1.79	1.67	5.63	1.18
Laos	156	2.32	0.00	3.21	2.22	5.00	1.18
Central African Republic	157	1.99	1.75	1.07	1.67	2.50	2.94
Iran	158	1.98	0.00	2.86	2.78	2.50	1.76
Democratic Republic of Congo	159	1.92	1.75	0.71	2.22	3.13	1.76
Equatorial Guinea	160	1.83	0.00	0.79	2.22	4.38	1.76
Uzbekistan	=161	1.72	0.08	0.79	2.78	4.38	0.59
Turkmenistan	=161	1.72	0.00	0.79	2.22	5.00	0.59
Saudi Arabia	163	1.71	0.00	2.86	1.11	3.13	1.47
Syria	164	1.63	0.00	0.36	2.78	5.00	0.00
Chad	165	1.62	0.00	0.00	1.11	3.75	3.24
Guinea-Bissau	166	1.43	0.42	0.00	2.22	1.88	2.65
North Korea	167	1.08	0.00	2.50	1.67	1.25	0.00

ภาคผนวก ข

การจัดลำดับความเป็นประชาธิปไตยของ Global Democracy Ranking ในปี ค.ศ. 2014

<http://democracyranking.org/wordpress/>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Democracy Ranking 2014 (Scores)

Rank	Country	Total Score	Total Score	Rank Change
2012-2013		2009-2010	2012-2013	loss/gain
1	Norway	87.4	87.8	0
2	Switzerland	84.6	85.9	+2
3	Sweden	85.5	85.8	-1
4	Finland	85.2	85.5	-1
5	Denmark	83.4	84.8	0
6	Netherlands	81.2	82.6	+1
7	New Zealand	81.6	81.3	-1
8	Germany	79.7	81.0	0
9	Ireland	79.4	80.1	0
10	Belgium	78.2	79.8	+4
11	Austria	78.5	79.4	0
12	Australia	78.2	78.9	+1
13	United Kingdom	78.6	78.4	-3
14	Canada	78.5	78.2	-2
15	France	74.8	77.7	+2
16	United States	76.7	76.9	0
17	Hong Kong SAR, China	74.7	74.6	+1
18	Spain	76.7	74.3	-3
19	Portugal	74.4	73.9	0
20	Slovenia	72.9	73.9	0
21	Japan	72.7	73.0	0
22	Uruguay	71.7	72.6	0
23	Estonia	70.6	72.6	+2
24	Israel	71.4	71.7	-1
25	Lithuania	69.3	71.1	+3
26	Chile	70.7	70.9	-2
27	Costa Rica	69.4	70.2	0
28	Italy	69.1	69.9	+2
29	Latvia	67.7	69.7	+5
30	Poland	68.9	69.7	+1
31	Czech Republic	69.2	69.5	-2
32	Korea, Rep.	68.2	69.3	0
33	Cyprus	69.7	68.9	-7
34	Argentina	67.2	68.5	+1
35	Slovak Republic	65.9	67.2	+3
36	Hungary	66.8	66.8	0
37	Mauritius	65.8	66.7	+2
38	Croatia	66.1	66.4	-1
39	Singapore	63.3	65.3	+2
40	Panama	63.8	64.8	0
41	Greece	68.2	64.3	-8
42	Bulgaria	63.2	63.9	0
43	Romania	62.2	63.3	0
44	Brazil	59.6	62.8	+1
45	Mongolia	59.5	61.8	+1
46	Peru	60.8	61.7	-2
47	Serbia	58.9	60.2	+1
48	Jamaica	59.1	59.7	-1

49	El Salvador	57.1	59.4	+2
50	Philippines	55.6	59.2	+4
51	Colombia	54.8	58.0	+6
52	Dominican Republic	57.1	57.9	0
53	Ecuador	57.2	57.4	-3
54	Ghana	56.3	57.2	-1
55	Trinidad and Tobago	57.5	57.1	-6
56	Moldova	54.0	57.1	+3
57	Georgia	52.1	56.9	+11
58	Mexico	55.0	56.6	-2
59	Namibia	53.6	56.0	+1
60	Albania	55.3	55.4	-5
61	Bolivia	52.6	55.4	+1
62	Nicaragua	52.3	54.9	+2
63	Thailand	50.1	54.0	+11
64	Turkey	51.9	53.6	+6
65	Indonesia	51.9	53.6	+4
66	Senegal	48.5	53.5	+16
67	Botswana	52.2	53.3	-1
68	Timor-Leste	52.1	53.2	-1
69	Paraguay	53.1	53.1	-8
70	India	50.8	53.1	+3
71	South Africa	52.3	53.0	-6
72	Macedonia, FYR	52.4	52.4	-9
73	Ukraine	54.7	52.4	-15
74	Papua New Guinea	51.6	52.3	-3
75	Liberia	49.5	51.7	+2
76	Lesotho	49.4	51.6	+2
77	Tunisia	37.1	51.5	+27
78	Guatemala	49.2	51.2	+2
79	Malaysia	49.2	50.1	0
80	Bangladesh	48.8	49.3	+1
81	Honduras	49.6	49.2	-6
82	Bosnia and Herzegovina	48.1	49.2	+1
83	Kuwait	49.5	49.0	-7
84	Benin	47.7	48.9	0
85	Sri Lanka	51.4	48.8	-13
86	Malawi	45.1	48.6	+2
87	Tanzania	45.3	48.1	0
88	Lebanon	47.3	47.0	-3
89	Nepal	43.9	46.8	+2
90	Niger	38.5	46.6	+12
91	Kenya	42.4	46.1	+5
92	Armenia	44.5	45.9	-3
93	Kyrgyz Republic	44.0	45.7	-3
94	Venezuela, RB	46.9	45.5	-8
95	Madagascar	43.0	45.2	-1
96	Zambia	40.2	44.4	+5
97	Russian Federation ¹	43.5	44.4	-4
98	Mozambique	42.8	44.0	-3
99	Burkina Faso	40.3	43.0	+1
100	Morocco	41.3	42.9	-2

101	Uganda	43.8	41.7	-9
102	Burundi	41.1	41.0	-3
103	Guinea	34.4	40.4	+7
104	Nigeria	37.0	39.9	+1
105	Egypt, Arab Rep. ¹	34.5	39.3	+4
106	China ¹	38.2	39.2	-3
107	Bahrain ¹	42.3	38.7	-10
108	Togo	35.8	38.3	-2
109	Pakistan	35.6	35.9	-2
110	Cote d'Ivoire	27.6	34.0	+2
111	Yemen, Rep. ¹	29.2	29.6	0
112	Syrian Arab Republic ¹	35.2	28.3	-4
		Green: Within the highest third of all countries	Green: Within the highest third of all countries	Green: Country has gained in rank since the previous period
		Blue: Within the medium third of all countries	Blue: Within the medium third of all countries	White: Country's rank has remained stable over the two periods
		Red: Within the lowest third of all countries	Red: Within the lowest third of all countries	Red: Country has lost in rank since the previous period

¹ Please note: The Democracy Ranking 2014 covers countries that are categorized by Freedom House as "free" or "partly free" in the years 2012 and 2013. Therefore, scores for Bahrain, China, Egypt, the Russian Federation, Syria, and Yemen are "virtual scores". Furthermore, Hong Kong (SAR, China) represents a regional case study and analysis.

David F. J. Campbell
University of Klagenfurt
Faculty for Interdisciplinary Studies (iff)
Institute of Science Communication and Higher Education Research (WIHO)
david.campbell@aau.at / <http://www.uni-klu.ac.at/wiho>

Paul Pözlbauer
paul.poelzlbauer@dossier.at

Thorsten D. Barth
thorsten.d.barth@gmail.com

Georg Pözlbauer
georg.poelzlbauer@gmail.com

Recommended citation: Campbell, David F. J. / Paul Pözlbauer / Thorsten D. Barth / Georg Pözlbauer (2014). Democracy Ranking 2014 (Scores). Vienna: Democracy Ranking.

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการเมืองในด้านต่างๆ ในสังคมไทยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับ
ความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพการเมืองที่พึงมี โดยใช้ข้อมูลจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11 และ ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต: รายงานการพัฒนาคน

ของประเทศไทย โดย UNDP

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประเด็น	สภาพปัญหา	ความคาดหวัง
เสถียรภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) คะแนนเสถียรภาพทางการเมืองลดลงจาก 17.3 ในปี 2550 เป็น 12.9 ในปี 2551 / คะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชั่นต่ำลง เหลือ 3.3 ถึง 3.5 (จากคะแนนเต็ม 10) (จากแผนพัฒนาฯ 11) 2) การเมืองประสบปัญหาชะงักงันบ่อย (จากUNDP 2552) 3) เกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้น และเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่ต้องใช้กำลังปราบปราม ทำให้ประชาชนมีทัศนคติไม่ต่อรัฐ 4) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองตกต่ำมา จาก 59.1 ในปี 2539 เหลือ 12.9 ในปี 2551 ตามดัชนีธนาคารโลก (แผนภาพหน้า 77) (จากUNDP 2552) 5) การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง (จากUNDP 2552) และทำให้รัฐบาลไม่สามารถสานต่อโครงการต่างๆ ที่ตนเองริเริ่มไว้ เป็นการเปลี่ยนแปลงงบประมาณชาติโดยไม่ส่งผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า 	<ol style="list-style-type: none"> 6) มีระบบรัฐสภาอย่างต่อเนื่อง (จาก UNDP 2552)
ความเป็นตัวแทน	<ol style="list-style-type: none"> 7) อำนาจอธิปไตยใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม (จากแผนพัฒนาฯ 11) 8) สัดส่วนอาชีพระหว่าง สส. และประชาชนไม่สมดุลกัน นักธุรกิจที่มีจำนวนร้อยละ 3 ของประชากร กลับมีตัวแทนในสภา มากกว่าร้อยละ 26 รวมทั้งอีกร้อยละ 40 ที่อ้างว่าเป็นนักการเมือง แต่มีนักธุรกิจของตนเองด้วย และส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย/ ในขณะที่เกษตรกรที่มีอยู่ร้อยละ 42 ของประเทศ แต่มีสัดส่วนตัวแทนในสภาเพียงร้อยละ 11 (จากUNDP 2552) 9) ค่าใช้จ่ายในการเข้ามาเป็นนักการเมืองยังสูง (จากUNDP 2552) 10) สส. ที่เข้ามาทำงานการเมืองเข้ามาโดยหวังผลประโยชน์ตอบแทน (จากUNDP 2552) 11) พรรคการเมืองยังอ่อนแอ ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือเฉพาะกิจให้นักการเมืองบางคนในการเลือกตั้ง (จากUNDP 2552) 12) เกิดการซื้อเสียงทำให้ผลการเลือกตั้งไม่สามารถสะท้อนความนิยมที่แท้จริงที่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีต่อผู้สมัคร (จาก UNDP 2552) 13) พรรคการเมืองมีลักษณะเป็นคณะธิปไตย คือถูกครอบงำโดยคนๆ เดียว และควบคุมตยคนกลุ่มเล็กๆ (จากUNDP 2552) 14) ผู้หญิงมีสัดส่วนในสภาเพียงร้อยละ 16 ของวุฒิสมาชิก และร้อยละ 11.6 ของผู้แทนราษฎร (จากUNDP 2552) 	

ประเด็น	สภาพปัญหา	ความคาดหวัง
ความเหลื่อมล้ำ	<p>15) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสการเข้าถึงทรัพยากร/บริการของรัฐนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและทำให้ (จากแผนพัฒนาฯ 11) ประชาธิปไตยอ่อนแอ (จากUNDP 2552)</p> <p>16) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และ ประชาชนกับประชาชนมีช่องว่างมากขึ้น...คำดัชนีความสมานฉันท์ของคนในสังคมไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปี 2549 (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>17) เกิดความตึงเครียดทางการเมือง ผู้คนแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย เกิดสถานการณ์รุนแรง (จากUNDP 2552)</p> <p>18) เกิดความแตกแยกทางการเมือง เพราะคนต่างกลุ่มที่มีผลประโยชน์ต่างกัน / ต่างคนก็ต่างรักษาผลประโยชน์ตนเอง = ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทำให้ผู้นำการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการหาผลประโยชน์เข้าตน โดยใช้ประชาชนเป็นกำลัง (จากUNDP 2552)</p>	<p>19) มีความเสมอภาคทางสังคม ทั้งทางเศรษฐกิจ การกระจายทรัพยากรและบริการของรัฐ (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p>
การทุจริตและการตรวจสอบ	<p>20) การทุจริตคอร์ปชั่นเล็กๆ น้อยๆ เช่นการรีดไถลดตลง แต่เกิดการทุจริตรายใหญ่ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากรายได้ของรัฐ (จากUNDP 2552)</p> <p>21) การทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่ขาดจริยธรรม เป็นการทุจริตเชิงนโยบาย (จากUNDP 2552)</p> <p>22) องค์กรหลักในการตรวจสอบความทุจริตประสบปัญหาความเป็นอิสระและการเพิ่มประสิทธิภาพ / การควบคุมและลงโทษอาศัยช่องทางสื่อสารมวลชนแทน (จากUNDP 2552)</p> <p>23) คนมีค่านิยมในการยอมรับคนที่ทุจริต ขอเพียงให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>24) เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคน...มีค่านิยมไม่ยอมรับการกระทำผิด (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>25) ภาครัฐที่มีอำนาจในการบริหารจัดการประเทศให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>26) ลดการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพฤติมิชอบมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 5 (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>27) ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับคนในสังคม โดยมุ่งปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความโปร่งใส (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>28) ความมั่นคงทางการเมืองโดยปราศจากคอร์ปชั่นและการใช้อิทธิพล (จากUNDP 2552)</p>
	<p>29) ขาดระบบการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>30) ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการตรวจสอบการทำงานของ อปท. อย่างจริงจัง (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>31) เกิดกลไกคู่ขนานในการตรวจสอบการกำหนดนโยบายของรัฐบาล เพราะประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกลไกที่รัฐสร้างขึ้น อย่างไรก็ตาม กลไกเหล่านี้เพียงแค่นำเสนอความคิดเห็น ไม่ได้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย (ตารางหน้า 73) (จากUNDP 2552)</p> <p>32) สื่อมวลชนถูกครอบงำ หรือแทรกแซงจากอิทธิพลทางการเมือง</p>	<p>33) ประชาชนมีบทบาทผลักดันการดำเนินงานของรัฐบาลผ่านระบบผู้แทน ระบบตรวจสอบ และถ่วงดุล (จากUNDP 2552)</p> <p>34) ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง สื่อมีเสรีภาพและบทบาทในการตรวจสอบทางการเมือง (จากUNDP 2552)</p>

ประเด็น	สภาพปัญหา	ความคาดหวัง
	/ การเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะไม่ครบถ้วนและตรงไปตรงมา (จากUNDP 2552)	
สิทธิ มนุษยชน	<p>35) กลไกในการรับรอง และปกป้องสิทธิมนุษยชนยังอ่อนแอ (จาก UNDP 2552)</p> <p>36) บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ให้สิทธิคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองในกรณีที่ถูกกฎหมายบางฉบับขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน แต่ถึงปัจจุบันก็ยังไม่เคยมีการใช้วินัดกรรมนี้ (จากUNDP 2552)</p>	<p>37) ทุกคนเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิการมีชีวิต เสรีภาพและความมั่นคงแห่งบุคคล (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>38) ทุกคนให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชน (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>39) คุ้มครองปกป้องประชาชนจากความรุนแรงทางการเมือง การละเมิดสิทธิมนุษยชน (จากUNDP 2552)</p> <p>40) การคุ้มครองทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมต่างๆ (จากแผนพัฒนา 11)</p>
กระบวนการ ยุติธรรม	<p>41) แม้ศาลจะมีบทบาทในการควบคุมการเมืองมากขึ้น แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นกลางและความยุติธรรมของศาล (จาก UNDP 2552)</p> <p>42) เกิดความกังขาในคำวินิจฉัยของศาล / เกิดความไม่มั่นใจในระบบยุติธรรม ความเป็นกลางของศาล เช่นกรณีการยุบพรรค (จากUNDP 2552)</p> <p>43) ระบบตุลาการมีโอกาสถูกแทรกแซงทางการเมืองสูง (จาก UNDP 2552)</p>	
ความรุนแรง	44) มีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาทางการเมืองมากขึ้น (จาก UNDP 2552)	
การมีส่วนร่วม	<p>45) ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>46) ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะสำคัญๆ เพราะนักการเมืองไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน (จาก UNDP 2552)</p> <p>47) ภาคกลางที่เป็นภาคที่มีดัชนีด้านอื่นๆ สูงกลับมีดัชนีชี้วัดการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด โดยเฉพาะกรุงเทพฯ เป็นจังหวัดที่มีดัชนีชี้วัดการมีส่วนร่วมต่ำที่สุดในประเทศ (จากUNDP 2552)</p>	<p>48) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลกิจการสาธารณะ ตลอดจนการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>49) สร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่า และศักดิ์ศรี (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>50) ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ และภาคีต่างๆ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>51) สนับสนุนการมีส่วนร่วม ... พัฒนา</p>

ประเด็น	สภาพปัญหา	ความคาดหวัง
		<p>กระบวนการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของภาครัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่...เพื่อสร้างกลไกการถ่วงดุลติดตาม ตรวจสอบที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ (จากUNDP 2552)</p>
<p>ช่องทางการเข้าถึง</p>	<p>52) การเข้าถึงกลไกทางการเมืองของประชาชนมีปัญหา (จากUNDP 2552)</p>	
<p>โครงสร้างการปกครอง</p>	<p>53) เกิดความไม่เข้าใจในโครงสร้างสังคม พระราชบาทหน้าที่พระราชอำนาจ และพระสถานภาพของพระมหากษัตริย์</p> <p>54) การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะรัฐบาลไม่ให้ความสนับสนุน / ข้าราชการไม่เต็มใจ (จากUNDP 2552)</p> <p>55) ผู้นำสูงสุดทางการเมืองก็ยังไม่สามารถใช้อำนาจของตนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านการทหาร (จากUNDP 2552)</p> <p>56) คุณภาพของบุคลากรในท้องถิ่นมีปัญหา (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>57) บุคลากรในองค์กรบริหารงานส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไม่พร้อมในการบริหารจัดการอำนาจที่ได้รับมาอย่างมีประสิทธิภาพ (จากแผนพัฒนา 11)</p>	<p>58) สังคม...สงบสุข โดยเทิดทูนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นศูนย์รวมศรัทธา และเข้าใจถึงพระราชบาทหน้าที่ พระราชอำนาจ และพระสถานภาพของพระมหากษัตริย์ (จากแผนพัฒนา 11)</p>
<p>ธรรมาภิบาล</p>		<p>59) ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>60) การเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม (จากแผนพัฒนา 11)</p>
<p>สิทธิและหน้าที่</p>		<p>61) ทุกคนรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>62) รู้จักสิทธิหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี อยู่ในกติกาของสังคม (จากแผนพัฒนา 11)</p> <p>63) แสดงความคิดเห็นและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะนโยบายที่มีผลต่อ</p>

ประเด็น	สภาพปัญหา	ความคาดหวัง
		<p>ความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง (จากแผนพัฒนาฯ 11)</p> <p>64) ความคุ้มครองเรื่องสิทธิของ ประชาชน (จากUNDP 2552)</p> <p>65) ประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานทาง การเมือง รวมถึงเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น การชุมนุม และ การเข้าถึงสถาบันตุลาการเพื่อแก้ไข เยียวยาเมื่อถูกละเมิดและเกิดความ ไม่เป็นธรรม (จากUNDP 2552)</p>

ภาคผนวก ง

เปรียบเทียบปัญหาด้านประชาธิปไตย กับ หลักการแบบธรรมสามประการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปัญหา	ธรรมสามประการ																	
	คารวธรรม					สามัคคีธรรม					ปัญญาธรรม							
	เคารพบุคคลที่เกี่ยวข้อง	เคารพกฎระเบียบทางสังคม	เคารพสิทธิของผู้อื่น	เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	เคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	ร่วมกันคิด ช่วยกันวางแผน และร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ	ร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	ร่วมกันติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ร่วมกันปรับปรุง มีการแก้ไข พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ	ร่วมกันทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	มีความคิดกว้างไกล โดยรับฟังข่าวสารและความคิดเห็นของผู้อื่น	ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา	แสดงความคิดเห็น โดยปราศจากอคติ	รู้จักการคิด มีการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	รู้จักได้แต่ช่วยเหตุผล			
เสถียรภาพทางการเมือง																		
ความเป็นตัวแทนของประชาชน						✓	✓	✓	✓									
ความเอื้ออาทร และความเหลื่อมล้ำทางสังคม	✓	✓	✓	✓	✓													
การทุจริตและการตรวจสอบ																		
เสรีภาพและความมั่นคงแห่งบุคคล																		
เสถียรภาพและเสรีภาพตุลาการ																		
ค่านิยมการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง	✓	✓	✓	✓	✓									✓				
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมและการเมือง						✓	✓	✓	✓	✓								
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น																		
ความเข้าใจในโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ ของสังคม											✓							

ปัญหา	ธรรมสามประการ														
	คารวธรรม					สามัคคีธรรม					ปัญญาธรรม				
	เคารพบุคคลที่เกี่ยวข้อง	เคารพกฎระเบียบทางสังคม	เคารพสิทธิของผู้อื่น	เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	เคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	ร่วมกันคิด ช่วยกันวางแผน และร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ	ร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	ร่วมกันติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ร่วมกันปรับปรุง มีการแก้ไข พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ	ร่วมกันทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	มีความคิดกว้างไกล โดยรับฟังข่าวสารและความคิดเห็นของผู้อื่น	ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา	แสดงความคิดเห็น โดยปราศจากอคติ	รู้จักการคิด มีการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	รู้จักได้แบ่งช่วยเหตุผล
การกระจายอำนาจ															
ความเข้าใจในเรื่อง สิทธิขั้นพื้นฐาน และ หน้าที่พลเมือง															

ภาคผนวก จ
ตารางการสังเคราะห์กรอบแนวคิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรอบแนวคิด ก. งานการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

แนวคิด	บทบาท ผู้บริหาร	การจัดการ เรียนการสอน	การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	การจัด สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531)				
การจัดการเรียนการสอน เรื่องประชาธิปไตย		✓		
การจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน			✓	
การสร้างบรรยากาศแบบ ประชาธิปไตยในโรงเรียน				✓
กรมสามัญศึกษา (2534)				
การจัดองค์กรบริหารให้มี ลักษณะเป็นประชาธิปไตย (บทบาทของผู้บริหาร / การ จัดองค์กรในโรงเรียนที่แสดง ความเป็นประชาธิปไตย / ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลากรในโรงเรียน)	✓			✓
การจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมประชาธิปไตย		✓		
การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตย			✓	
การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่เป็น ประชาธิปไตย				✓
กรมวิชาการ (2538)				
การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนตามหลักสูตร ประถมศึกษา โดยเน้น		✓		

แนวคิด	บทบาท ผู้บริหาร	การจัดการ เรียนการสอน	การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	การจัด สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้
กระบวนการกลุ่ม				
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			✓	
การสร้างบรรยากาศ ประชาธิปไตย				✓
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548)				
งานการจัดการเรียนการสอน		✓		
งานการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน			✓	
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554)				
การจัดการเรียนการสอน		✓		
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			✓	
คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ (2554)				
โครงการ/กิจกรรมด้านการ จัดกระบวนการเรียนรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริมนักเรียน ให้มีความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย ความ รับผิดชอบต่อสังคม ความสัมพันธ์ของตนเองกับ สังคมและจิตสำนึก ประชาธิปไตย		✓		
โครงการ/กิจกรรมด้านการ ฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยใน โรงเรียน			✓	
โครงการ/กิจกรรมด้านการ			✓	

แนวคิด	บทบาท ผู้บริหาร	การจัดการ เรียนการสอน	การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	การจัด สิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้
ประยุกต์ใช้และขยายผล ประชาธิปไตยในชุมชน				
โครงการ/กิจกรรมที่เป็น นวัตกรรม ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ ริเริ่มด้วยการนำหลัก ประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ ในเชิงสร้างสรรค์ สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง และมี ความยั่งยืน		✓	✓	
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ John J. Patrick (2003)				
การจัดการเรียนการสอน ความรู้เรื่องประชาธิปไตย รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย และสังคมประชาธิปไตย อย่าง เป็นระบบและเน้นย้ำ อย่างต่อเนื่อง		✓		
การจัดการเรียนการสอน ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ และ องค์กรต่างๆ ของรัฐบาล ประชาธิปไตยและสังคม พลเมืองที่นักเรียนอาศัยอยู่		✓		
การพัฒนาความชอบและ ความสามารถในการ ประยุกต์หรือใช้ความรู้ ความสามารถของนักเรียนใน การคิดและมีส่วนร่วมใน ระบอบประชาธิปไตย		✓	✓	
การพัฒนาคุณธรรมของ		✓	✓	

แนวคิด	บทบาทผู้บริหาร	การจัดการเรียนการสอน	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
พลเมืองและการแสดงออกทางพฤติกรรมของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย				
การเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้พื้นฐาน ทักษะ และลักษณะนิสัยในหลักสูตรและการสอนที่นำเสนอแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ		✓		
การสอนความรู้ ทักษะ และลักษณะนิสัยความเป็นประชาธิปไตยตลอดหลักสูตรของโรงเรียน		✓		
การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์การเรียนการสอนที่เป็นทางการตามที่กำหนดในหลักสูตร และครูเป็นผู้ดำเนินการในห้องเรียน			✓	
การที่ครูเป็นผู้นำการอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันและประเด็นต่างๆ ในห้องเรียนที่เปิดกว้างและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดอย่างอิสระเสรี รวมทั้ง ทุกคนต่างเข้าใจ				✓

แนวคิด	บทบาทผู้บริหาร	การจัดการเรียนการสอน	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
ร่วมกันว่าจะยอมรับความคิดที่แตกต่างหลากหลาย				
การสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย และการเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสากลและนานาชาติ		✓		
การจัดเตรียมครูที่มีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องของความรู้ ทักษะ และคุณธรรมของพลเมืองที่เป็นประชาธิปไตย	✓			✓
Xu Rui (2009)				
การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งหมายถึง ก) กิจกรรมการเรียนการสอน ข) พิธีการต่างๆ ในโรงเรียน		✓		
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนักเรียน			✓	

กรอบแนวคิด ข. องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติต่อการปรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ค่านิยม						
ค่านิยมที่ตกลงร่วมกัน Mediating Values แนวคิด International IDEA (7 ข้อ)						
การมีส่วนร่วม (Participation)				✓		
การเป็นตัวแทน (Representation)		✓				
สำนึกรับผิดชอบ (Accountability)				✓		
ความโปร่งใส (Transparency)		✓				
การมอบอำนาจ (Authorization)		✓				
การตอบสนอง (Responsiveness)				✓		
ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity)				✓		
ค่านิยมหลักประชาธิปไตย Democratic Core Values สถาบันพระปกเกล้า (9 ข้อ)						
มีเหตุผล					✓	
การมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของประเทศ				✓		
ความเสมอภาค	✓					
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	✓					
ความยุติธรรม ความถูกต้องชอบธรรม				✓		
สิทธิ หน้าที่ และสำนึกความรับผิดชอบต่อ				✓		
หลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ				✓		
สันติวิธีและไม่ตรีสัมพันธ์				✓		
เสรีภาพ	✓					

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ค่านิยมประชาธิปไตย บุญมาลี ตูห์ริฎุมณี (7 ข้อ)						
เชื่อมั่นในความเสมอภาคและความสามารถของมนุษย์	✓					
ความยึดมั่นในหลักเหตุผลและรักความเป็นธรรม				✓		
ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม				✓		
คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ				✓		
ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์				✓		
ปัจเจกชนนิยม หรือ เคารพในปัจเจกชน				✓		
มีความอดกลั้น ระเบียบวินัยและความใฝ่สันติ				✓		
ค่านิยมประชาธิปไตยด้านเศรษฐกิจ พงษ์ประพันธ์ ตียะสัณู						
เต็มใจที่จะเสียภาษีอากรให้กับรัฐ				✓		
เสียสละทรัพย์สินที่ตนมีอยู่เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น				✓		
นิยมชมชอบในอาชีพที่สุจริต				✓		
รู้จักรักษาทรัพย์สินที่หามาได้		✓				
อดออมและประหยัด		✓				
ค่านิยมประชาธิปไตยด้านการเมืองการปกครอง พงษ์ประพันธ์ ตียะสัณู						
เสมอภาคทางการเมือง	✓					
ถือเสียงข้างมากเป็นหลักในการตัดสินใจปัญหา		✓		✓		
ยอมรับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน		✓		✓		
ยอมรับสิทธิเสรีภาพในการแสดง	✓	✓				

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นหาหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ความคิดเห็น						
รู้จักใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง		✓		✓		
ค่านิยมประชาธิปไตยด้านสังคม พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณ						
กล้าวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวของสังคม				✓		
มีความรับผิดชอบต่องานที่กระทำ				✓		
ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น				✓		✓
ยึดหลักทบทวนญัตติของกฎหมายในการตัดสินใจปัญหา				✓		
ร่วมมือทำงานกับผู้อื่นได้						✓
มิติของคุณภาพประชาธิปไตย						
มิติของคุณภาพประชาธิปไตย Dimensions of Democratic Quality Larry Diamond และนักวิชาการในอเมริกา (8 ข้อ)						
การมีส่วนร่วม (Participation)				✓		
ความเสมอภาค (Equality)		✓				
ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวตั้ง (Vertical Accountability)				✓		
ความสามารถในการตรวจสอบได้ในแนวนอน (Horizontal Accountability)				✓		
หลักนิติธรรม (Rule of Law)				✓		
การตอบสนอง (Responsiveness)						✓
การแข่งขัน (Competition)					✓	
เสรีภาพทางการเมือง จำแนกย่อยได้เป็นสิทธิทางการเมือง	✓	✓				

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
(political rights) และ สิทธิพลเมือง (Civil Rights)						
มิติคุณภาพประชาธิปไตยทางการเมือง Political Dimensions แนวคิดกลุ่มนักวิชาการในยุโรป (7 ข้อ)						
ช่องว่างระหว่างเพศ (Global Gender Gap Report)		✓				
ความถี่ในการเปลี่ยนหัวหน้ารัฐบาล Change of the head of government		✓				
การเปลี่ยนแปลงหัวหน้ารัฐบาลของพรรคการเมือง Political party change of the head of government		✓				
ความโปร่งใส (Corruption Perceptions Index)				✓		
สิทธิทางการเมือง (political rights)		✓				
เสรีภาพของประชาชน (civil liberty)	✓					
เสรีภาพของสื่อ (Press freedom)	✓					
คุณลักษณะประชาธิปไตย						
คุณลักษณะประชาธิปไตย Pennock 1979 อ้างถึงในกรมวิชาการ 2544 อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง						
การดำเนินชีวิตอย่างเสรีภาพภายใต้กฎหมายและไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐ	✓			✓		
การตกลงกันอย่างสันติวิธีด้วยการเถียง ประนีประนอม และอดทนอดกลั้นเมื่อมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน				✓		

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ความเคารพซึ่งกันและกัน 1) เคารพในความเป็นมนุษย์ 2) เคารพในความสามารถของมนุษย์			✓			
คุณลักษณะประชาธิปไตย ทวีรัตน์ บุญชิต 2546 อ้างถึงใน สุบรรณ คับพวง						
เชื่อในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน	✓					
เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเองและผู้อื่น			✓			
เห็นความสำคัญของมนุษย์			✓			
มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			✓			
สามารถใช้สติปัญญาในการพิจารณาเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมบุคคล					✓	
คุณลักษณะประชาธิปไตย สุบรรณ คับพวง						
เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล	✓	✓				
เชื่อในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน	✓					
ความเชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเองและผู้อื่น			✓			
ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			✓			
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน			✓		✓	
สามารถใช้สติปัญญาในการ					✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม
พิจารณาเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม						
เป้าหมายประชาธิปไตย						
เป้าหมายหลักของประชาธิปไตยในอุดมคติ Main goals of an ideal Democracy Larry Diamond และนักวิชาการในอเมริกา (3 ข้อ)						
เสรีภาพทางการเมืองและสังคม Political and Civil Freedom	✓					
อำนาจอธิปไตยมาจากคนส่วนใหญ่ Popular Sovereignty (Control over public policies and other officials who make them)		✓				
ความเสมอภาคทางการเมือง Political Equality (Rights and Power)	✓					
หลักการ						
หลักการประชาธิปไตย ประจิดร มหาหิง (2529) อ้างอิงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัจญ (4 ข้อ)						
ปวงชนมีส่วนร่วมทางการเมือง		✓				
มีการแยกอำนาจเพื่อมิให้มีการรวบอำนาจอยู่ในตัวคนเดียวหรือคณะบุคคล หรือองค์กรเดียว		✓				
อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน		✓				
เป็นการปกครองโดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ปัญหาต่างๆ และในขณะเดียวกันก็เคารพสิทธิของคนส่วนน้อย		✓				
หลักการประชาธิปไตย กรมสามัญศึกษา อ้างอิงใน ทิพวรรณ เอียวรักษา (5 ข้อ)						
หลักเหตุผล					✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / ร่วมมือ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
หลักความเสมอภาค	✓					
หลักการยี่ดเสียงข้างมาก		✓				
หลักภราดรภาพ			✓			
หลักเสรีภาพ	✓					
หลักการประชาธิปไตยที่สำคัญ Democratic Principles แนวคิด International IDEA (2 ข้อ)						
การควบคุมโดยคนส่วนใหญ่ Popular Control		✓				
ความเท่าเทียมทางการเมือง Political Equality		✓				
หลักการสำคัญของประชาธิปไตย Cohen (1971) อ้างอิงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณู (5 ข้อ)						
นโยบายสำคัญๆ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมเห็น			✓			
รัฐบาลต้องมาจากประชาชน		✓				
ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกัน		✓				
อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน		✓				
ใช้เสียงข้างมากในการปกครอง		✓				
หลักประชาธิปไตย พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณู (11ข้อ)						
หลักการใช้เหตุผล					✓	
หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน			✓			
หลักความเสมอภาค		✓				
หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม			✓			
ประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ		✓				
หลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน		✓	✓			
หลักการรับฟังหรือถือเอาเจนา		✓				

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม
รรมณ์ของประชาชนเป็นสำคัญ						
หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด		✓				
หลักการปกครองเสียงข้างมาก โดยไม่ละเมิดสิทธิของเสียงข้างน้อย		✓				
หลักภราดรภาพ				✓		
หลักเสรีภาพ	✓					
หลักประชาธิปไตย พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (5ข้อ)						
หลักเหตุผล					✓	
หลักความเสมอภาค (ทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางโอกาส)	✓	✓				
หลักสิทธิและเสรีภาพ	✓	✓				
หลักการยึดเสียงข้างมาก		✓				
หลักภราดรภาพ				✓		
หลักสำคัญของประชาธิปไตย นารี รังสิวารักษ์ (2534) อ้างอิงใน พงษ์ประพันธ์ คียะสัณ (4 ข้อ)						
หลักเหตุผล					✓	
หลักความเสมอภาคของบุคคล	✓					
หลักภราดรภาพ คือสังคมที่ประชาชนพลเมืองมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข				✓		
หลักสิทธิเสรีภาพ		✓				
คุณลักษณะ						
คุณลักษณะของคนในสังคมประชาธิปไตย กรมวิชาการ 2534: 19 อ้างอิงใน ทิพวรรณ เอี่ยมรักษา 2547 (4 ข้อ)						
การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบและด้วยกฎหมาย				✓		

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
การเคารพต่อสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		✓				
ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่				✓		
การร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น						✓
คุณลักษณะของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ทิพย์พพร ตันตีสุนทร						
การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลก เช่น เป็นสมาชิกของสังคมโลก					✓	
ความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน		✓				
มีความเต็มใจและมี ความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ				✓		
มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม		✓				
มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติ ไม่ใช่ความรุนแรง				✓		
มีความสามารถที่จะเข้าใจยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม						✓
มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ					✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับดี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในบทบาทส่วนตนและต่อสังคม			✓			✓
คุณสมบัติพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย คณะอนุกรรมการด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี						
เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง		✓				
เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28 ที่บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมี... สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น")		✓				
เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย			✓			
รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง			✓			
มีอิสรภาพ (liberty) และพึ่งตนเองได้ (independent) ไม่	✓		✓			

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นหาหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์						
เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟัง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง		✓				✓
บุคลิกภาพ						
บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความเป็นประชาธิปไตย Dahl อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณฐ์						
พิจารณาถึงตัวเอง เชื่อในคุณค่า และเกียรติภูมิของตนเอง				✓		
พิจารณาผู้อื่น เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของผู้อื่น				✓		
พิจารณาถึงผู้มีอำนาจ เชื่อในความเป็นตัวของตัวเอง ของบุคคล และพยายามที่จะทำตัวห่างออกมาจากผู้มีอำนาจ ไม่มุ่งจะครอบงำใครหรือยอมตัวเป็นลูกน้องให้ใครครอบงำ		✓				
พิจารณาถึงชุมชน มีความเปิดเผย ไม่มีลัทธิลัทธิขมขื่น พร้อมที่จะยอมรับว่ามีความแตกต่างในชุมชน และเต็มใจประนีประนอม และพร้อมที่จะรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น				✓		
พิจารณาถึงค่านิยม ใฝ่หาค่านิยมหลายอย่าง แทนที่จะติดพันอยู่กับความเชื่ออันใดอันหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว มีความโน้มเอียง				✓	✓	✓

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	สามัคคี / ร่วมมือ ร่วมใจ มีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ที่ค้นคว้าความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม
ที่จะร่วมแบ่งปัน ไม่ว่าจะทุกข์หรือสุข มากกว่าจะขู่ข่มขู่ผูกขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง						
บุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตย Democratic Personality เต็มคักดี เจริญบุญ อ่างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์						
มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง					✓	
มีคารวะธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม			✓		✓	
ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้ง่าย						✓
มีความรับผิดชอบ						✓
รู้จักนำตนเอง			✓		✓	
ใจกว้างขวาง และไม่อคติ			✓		✓	
มองโลกในแง่ดีเสมอ					✓	
สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี						✓
บุคลิกภาพประชาธิปไตย ชัยอนันต์ สมุทวาณิช (2523) อ่างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ตีเยสัญญ						
มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่ยินยอมตามความคิดเห็นของคนอื่น เว้นแต่จะถูกชักจูงให้คล้อยตามได้ว่า ความคิดนั้นมีเหตุผลที่ควรเชื่อถือได้					✓	
เป็นคนปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย						✓
มีความรับผิดชอบ ผูกพันกับสิ่งที่เราได้ตัดสินใจกระทำลงไป			✓			
ไม่มีอคติต่อผู้มีความแตกต่างจากตน เช่นศาสนาอื่น เชื้อชาติอื่น			✓			
คิดถึงบุคคลอื่นในฐานะที่คนๆ	✓		✓			

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	ความสามารส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
นั่นเป็นตัวของเขาเอง ไม่ใช่ไปจัดประเภทให้เขา เช่น ไม่ใช่เรียกเขาว่าหัวรุนแรง หรือพวกฝ่ายซ้ายโดยไม่มีเหตุผล						
มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต					✓	
ไม่ยอมก้มหัวให้กับผู้ยิ่งใหญ่ ง่ายๆ แม้ว่าจะยอมรับอำนาจแต่อำนาจนั้นต้องมีเหตุผลหรือมีความชอบธรรม			✓		✓	
ลักษณะของคน						
ลักษณะผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ Quality Democracy ศาสตราจารย์ Yehezkel Dror จากมหาวิทยาลัย Hebrew University of Jerusalem						
Decisive มีความสามารถในการตัดสินใจ					✓	
Deep thinking คิดอย่างลึกซึ้ง					✓	
Future-committed มีพันธสัญญาในการสร้างอนาคตที่ดี					✓	
High-energy, but selective มีความกระตือรือร้น แต่เลือกสิ่งที่ทำได้อย่างเหมาะสม					✓	
Holistic มีความสามารถในการมองภาพรวม					✓	
Learning and Creative มีการเรียนรู้ พัฒนาและสร้างสรรค์					✓	
Pluralistic ยอมรับในความหลากหลาย			✓			
ลักษณะบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สุขุม นวลสกุล (2529) อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ดิยะสัณ						

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล					✓	
รู้จักประนีประนอม						✓
รู้ระเบียบวินัย			✓			
มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม			✓			
ลักษณะพลเมืองในสังคมที่เป็นประชาธิปไตยที่เป็นสากล ทิพย์พาวร ต้นตูลุณทร						
การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็น และเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลก เช่น เป็นสมาชิกของสังคมโลก			✓		✓	
ความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน	✓					
มีความเต็มใจและมี ความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ			✓			
มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	✓					
มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหา ความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติ ไม่ใช่ความรุนแรง			✓			
มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม	✓		✓			✓
มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์					✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ						
พฤติกรรม						
พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย (ตัวบ่งชี่วิถีชีวิตประชาธิปไตย) ด้านการยอมรับ (7 ข้อ) สมยศ สารโย 2548						
เคารพและเทอดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				✓		
เคารพในกฎระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ		✓		✓		
เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น		✓		✓		
เคารพพ่อแม่ ครู ญาติผู้ใหญ่และเพื่อนๆ				✓		
เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย		✓				
มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพภายในขอบเขตที่สังคมกำหนด	✓					
มีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพและเหมาะสมแก่กาลเทศะ						✓
พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย (ตัวบ่งชี่วิถีชีวิตประชาธิปไตย) ด้านปัญญาธรรม (3 ข้อ) สมยศ สารโย 2548						
เมื่อเกิดมีปัญหาค้น ทุกคนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล				✓		
การรู้จักใช้ปัญญาให้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจหาทั้งปวง					✓	
ถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ จะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญา				✓	✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบและคล้อยตามจะไม่ใช้วิธีขมื่อถ้าไม่จำเป็นจริงๆ						
พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย (ตัวบ่งชี้วิถีชีวิตประชาธิปไตย) ด้านสามัคคีธรรม (4 ข้อ) สมยศ สารโย 2548						
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือว่างานส่วนรวมเป็นงานของตน				✓		
การร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจและด้วยความตั้งใจให้งานสำเร็จ				✓		
มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม				✓		
มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทำงาน ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและให้ผลงานที่ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้				✓		
พฤติกรรมทางประชาธิปไตย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 20) อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์						
1. มีความเคารพซึ่งกันและกันอย่างยิ่ง คือ ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิด ทุกคนย่อมเคารพในความคิดของผู้อื่น ทุกคนย่อมแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่ล่วงเกินผู้อื่น ในโอกาสและความคิดเห็นของทุกคน รวมถึงการเคารพในสถาบันสำคัญของประเทศเช่น ชาติ ศาสนา		✓		✓		

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื่อมมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
พระมหากษัตริย์						
2. การแบ่งปัน ร่วมงานกันและประสานงานกัน ได้แก่ การทำงานร่วมกันโดยใครคนใดทางไหนก็แบ่งงานนั้นไปทำ โดยไม่บ้ายเบี่ยงหรือหลีกเลี่ยงร่วมมือกันตามอัธยาศัย และประสานงานกันหมด โดยทำตามที่ดีตกลงกันตามแผนที่วางไว้ให้ ลุล่วงด้วยดี			✓			
3. ความเชื่อมั่นแห่งวิธีการแห่งปัญญา คือการมีเหตุผลในการทำงาน การค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ถูกต้องมาใช้ในการทำงาน					✓	
พฤติกรรมที่แสดงถึงควมมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน คารวธรรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์						
เคารพในกฎระเบียบของสังคม			✓			
เคารพในความคิดเห็นของคนอื่น			✓			
เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์			✓			
เคารพในสิทธิของผู้อื่น	✓					
เคารพซึ่งกันและกันทางกาย			✓			
การเคารพกันทางวาจา			✓			
มีเสรีภาพและการใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี	✓		✓			
พฤติกรรมที่แสดงถึงควมมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน ปัญญาธรรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน โกเมศ หอยมุกข์						

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
เน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจ ปัญหาทั้งปวง					✓	
เมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น หรือ เมื่อมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ ทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล			✓			
ในกรณีที่มีปัญหาการโต้แย้งในหมู่คณะ ต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีที่แตกต่างกันก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกันและไม่อาจชักจูงให้กลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งได้นั้นจึงใช้วิธีออกเสียง		✓				✓
การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			✓			
พฤติกรรมที่แสดงถึงควมมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน โจนเมศ หอยมุกข์						
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม			✓			
การรู้จักประสานประโยชน์			✓			
ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในกลุ่มหน่วยงานในสังคม			✓			
ร่วมมือกันในการทำงาน			✓			
รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคม			✓			
พฤติกรรมประชาธิปไตย สมพงษ์ สิงหะผล อ้างถึงใน โจนเมศ หอยมุกข์						

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ที่ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดและทำอะไรตามใจชอบ ไม่ละเมิดกติกาของสังคมและสิทธิของผู้อื่น			✓	✓		
การร่วมมือ เต็มใจที่จะทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่หลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย ยอมรับมติของคนที่ถูกธรรมนองคลองธรรม			✓			
ความใจกว้าง เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ขัดแย้งหรือแตกต่างจากตน อดทน มีเหตุผล มีความยุติธรรมต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ และการกระทำต่างๆ ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผล และทัศนคติที่เป็นจริง			✓			
ความรับผิดชอบ ที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม ครอบคลุมทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม			✓			
คำนึงถึงผู้อื่น เช่น เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เอาใจใส่ช่วยเหลือกันในทางที่เหมาะสม มีมิตรไมตรีต่อกัน เข้าใจสภาพปัญหาของผู้อื่น	✓	✓	✓			
พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม (5 ข้อ) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 63-67) อ้างถึงในสมยศ สารโย						
เคารพในกฎเกณฑ์			✓			

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง ลำดับที่ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
เคารพในความคิดเห็น		✓				
เคารพในสิทธิของผู้อื่น		✓				
เคารพทางร่างกาย				✓		
เคารพทางวาจา				✓		
พฤติกรรมประชาธิปไตยปัญญารธรรม (3 ข้อ) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 63-67) อ้างถึงในสมยศ สารโย						
เน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจ ปัญหาทั้งปวง					✓	
เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้น หรือมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ ทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล				✓	✓	
การไม่ถือตนเป็นใหญ่ คือ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น				✓		
พฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรม (6 ข้อ) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 63-67) อ้างถึงในสมยศ สารโย						
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม				✓		
มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่คณะ				✓		
ร่วมกันทำงานทั้งกายและใจ				✓		
ร่วมมือกันในการทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน				✓		
รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคม				✓		
รู้จักประสานประโยชน์โดยถือประโยชน์ของส่วนรวมหรือของ						✓

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability		
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	ทัศนคติ / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมี	ความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม
ชาติเป็นที่ตั้ง							
พฤติกรรมประชาธิปไตย ทิศา ขมมณี (2536:7) และดุสิต โกสน์เทียะ (2538:56) อ้างถึงในสมยศ สารโย							
การมีเมตตา				✓			
การมีสามัคคีธรรม				✓			
ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ				✓		✓	
ความมีจิตใจกว้าง		✓					
ความรับผิดชอบ				✓			
มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ในการแก้ปัญหา						✓	
การดำเนินชีวิต หรือ วิธีชีวิต							
ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย สาโรช บัวศรี (2513) อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ตริยะสัณ							
การมีคารวะธรรมเคารพหรือให้เกียรติซึ่งกันและกัน				✓			
การมีสามัคคีธรรม ได้แก่ การแบ่งปันกัน ร่วมมือประสานงานกัน				✓			
การมีปัญญารธรรม ได้แก่ การทำอะไรต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง						✓	
ลักษณะวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมระบอบประชาธิปไตย นิยวรรณ วรรณศิริ (2526) อ้างถึงใน พงษ์ประพันธ์ ตริยะสัณ							
เป็นระเบียบเรียบร้อย				✓			
ใช้เหตุผล						✓	
ให้มติของส่วนรวมตัดสิน				✓			
กล้าที่จะอภิปราย กล้าแสดงความคิดเห็น				✓			

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง	สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม
ยอมรับนับถือความคิดอ่านผู้อื่น				✓		
ยุติธรรม				✓		
รับผิดชอบต่อส่วนรวม				✓		
วิถีชีวิตประชาธิปไตย Blaich and Baungartner (1956) อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณฑ์						
ปราศจากความลำเอียง				✓		
ปราศจากลักษณะอนุรักษนิยม					✓	
มีความเป็นอกเห็นใจผู้อื่น				✓		
มีความร่วมมือพิจารณาคนอื่น				✓		
มีจิตใจกว้างขวาง				✓		
มีจิตใจยุติธรรม				✓		
รู้จักกาลเทศะ				✓		
วิถีชีวิตประชาธิปไตย Schneideman (1945) อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณฑ์ / วิภาดา วิริยะกุล (2538)						
ความซื่อสัตย์				✓		
ปรับตัวได้ดีต่อผู้มีอำนาจ						✓
มีความเคารพนับถือ				✓		
มีความเป็นพลเมืองดี				✓		
มีความกรุณาปรานี				✓		
มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น				✓		
มีความรู้สึกรับผิดชอบ				✓		
มีความอดกลั้น						✓
มีวินัยในตนเอง				✓		
วิถีชีวิตประชาธิปไตย Schutz (1958) อ้างถึงใน ไผท แก้วกัณฑ์						
มีความรับผิดชอบ				✓		
มีความสามารถ					✓	
มีมโนภาพ (Concept) เกี่ยวกับตนเอง				✓	✓	
สามารถจะควบคุมผู้อื่น และรับการควบคุมผู้อื่นได้อย่าง		✓				

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นหาหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
เหมาะสม เป็นผู้นำก็ได้ เป็นผู้ตามก็ได้						
วิถีชีวิตประชาธิปไตย ชัยอนันต์ สมุทรวรณิช (2523) อ้างถึงใน โฟท แก้วกัณหา						
เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	✓	✓				
การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่างๆ ด้วยวิจาร์ณญาณอาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อนที่จะมีการตัดสินใจ					✓	
ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล		✓				
มีขันติธรรม อดทน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน						✓
รู้จักการประนีประนอม ไม่ตัดสินใจปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้กำลัง			✓			✓
วิถีชีวิตประชาธิปไตย พจน์ สะเพียรชัย (2516) อ้างถึงใน โฟท แก้วกัณหา						
การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		✓				
มีความรับผิดชอบในตนเอง			✓			
มีความศรัทธาในการใช้ปัญญาความคิดที่มีเหตุผล					✓	
มีความอดทนต่อความขัดแย้ง						✓
มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบรู้ในการแก้ปัญหา					✓	✓
ยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ของทุกๆ คน			✓			
ยึดมั่นในหลักวิชาการที่ดีงาม					✓	

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ที่พึงมีการ	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
และยุติธรรม						
รู้จักประมาณตน				✓		
วิถีชีวิตประชาธิปไตย สาโรช บัวศรี (2520) อ้างถึงใน ไพท แก้วกัณฑ์						
เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม				✓		
ใช้สติปัญญาและความฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งหมด					✓	
ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งกาย วาจา ไม่ก้าวร้าวในสิทธิของผู้อื่น		✓				
ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม				✓		
หลักปฏิบัติทางประชาธิปไตย สมยศ สารโย 2548						
เคารพในเสรีภาพ ในความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์	✓					
เป็นผู้ที่ทั้งนำและตามได้ดี		✓				
เป็นผู้มีใจกว้าง พิจารณาปัญหาด้วยหลักการแห่งความคิด					✓	
แสดงการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				✓		
ไม่มีการใช้กำลัง						✓
การรู้จักและเคารพในสิทธิหน้าที่แห่งตน ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด				✓		
ทำงานเป็นหมู่คณะ				✓		
มีความเมตตาธรรมและห่วงใยผู้อื่น				✓		
มีความซื่อสัตย์และมีวินัยใน				✓		

แนวคิด	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge		ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude		ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
	ความรู้เรื่องประชาธิปไตย: ประวัติ ที่มา ความหมาย หลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้: อำนาจ สิทธิ และ หน้าที่ ทรัพยากร	ทัศนคติต่อประชาธิปไตย	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย: เชื้อมั่นและพึ่งพาตนเอง / ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย / ซื่อตรง กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง / มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง / สามัคคี / ร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมใจ และมีความเป็นเจ้าของชุมชน / เสียสละและเห็น	ความสามารถส่วนบุคคล: การคิดวิเคราะห์ที่ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ / มองเห็นภาพรวม	ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม: ความยืดหยุ่น และ รู้จักปรับตัว / การสื่อสาร / การประสานประโยชน์
ตนเอง						
มีความยุติธรรมและยึดถือปฏิบัติ โดยเคร่งครัด				✓		
มีความอดทนอดกลั้น						✓

**แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณากรอบแนวคิดในการวิจัย
เรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตย**

SCHOOL MANAGEMENT STRATEGIES ACCORDING TO THE CONCEPT OF
DEVELOPING STUDENT'S DEMOCRATIC QUALITY

.....

คำชี้แจง : 1) แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อกรอบแนวคิดของงานวิจัยชิ้นนี้ว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้สร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยอยู่ในระดับใด โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องดังนี้

- +1 เห็นด้วย ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย
- 0 ไม่แน่ใจ ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย
- 1 ไม่เห็นด้วย ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย

2) ข้อมูลเพื่อการพิจารณาประกอบด้วย

- เอกสารแนบ 2 แสดงรายละเอียดที่มาของกรอบแนวคิดและกระบวนการ

สังเคราะห์กรอบแนวคิดของงานวิจัย

มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขอขอบคุณที่ช่วยสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม
เพื่อประเมินคุณภาพของกรอบแนวคิดของผู้วิจัยเป็นอย่างสูง

ตารางที่ 2 รายละเอียดตัวแปรของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปร			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เหมาะสม (-1)	
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ประกอบด้วย				
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge	
2. ทักษะคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude	
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability	
1. ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ประกอบด้วย				
1.1. ความรู้เรื่องประชาธิปไตย Knowledge on democracy ประกอบด้วยเรื่อง	
1.1.1. ประวัติ และ ที่มาของประชาธิปไตย	
1.1.2. ความหมายของประชาธิปไตย	
1.1.3. หลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพ และความเสมอภาค	
1.2. ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ Knowledge for practicing democracy ประกอบด้วยเรื่อง	
1.2.1. อำนาจ: รูปแบบ การใช้ การควบคุม และการตรวจสอบ	
1.2.2. ทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร	
1.2.3. สิทธิ และ หน้าที่	
2. ทักษะคติแบบประชาธิปไตย Democratic				

องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปร			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เหมาะสม (-1)	
Attitude ประกอบด้วย				
2.1 ทักษะคิดต่อประชาธิปไตย Democratic attitude to democracy	
2.2 ทักษะคิดสำหรับประชาธิปไตย Democratic attitude for democracy:	
2.2.1 เชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง	
2.2.2 ยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์	
2.2.3 ซื่อตรงและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง	
2.2.4 เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	
2.2.5 ยอมรับความแตกต่าง สามัคคี และมองผู้อื่นในแง่ดี	
2.2.6 รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและ มีความเป็นเจ้าของชุมชน	
3. ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ประกอบด้วย				
3.1. ความสามารถส่วนบุคคล Democratic ability for individual:	
3.1.1 การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	
3.1.2 มองเห็นภาพรวม	
3.2 ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม Democratic ability as a part of society:	
3.2.1 ความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว	
3.2.2 ความสามารถในการสื่อสาร	
3.2.3 ความสามารถในการประสาน	

องค์ประกอบคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปร			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม (+1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ เหมาะสม (-1)	
ประโยชน์	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อตัวแปรของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน
ประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตย**

ชุดที่

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ฉบับ สำหรับ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป 4) ครูผู้รับผิดชอบงานด้านประชาธิปไตยในโรงเรียน หรือ ครูผู้สอน และ 5) นักเรียน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพจริงให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพราะข้อมูลที่เป็นจริงของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือโรงเรียนของท่าน เพราะผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการนำเสนอข้อมูลเป็นรายโรงเรียนแต่ประการใด

3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งสิ้น 16 หน้า แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาของท่านให้มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี เมื่อตอบแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ขอความกรุณาผู้อำนวยการโรงเรียน รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดส่งกลับคืนผู้วิจัยโดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว ส่งคืนทางไปรษณีย์ถึงผู้วิจัย ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ จักเป็นพระคุณยิ่ง

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายในวันที่ **23 ธันวาคม 2559** จักเป็นพระคุณยิ่ง

หากมีข้อสงสัย กรุณาสอบถามที่ นายฤติ สุนทรสิงห์

โทร. 089-1330459 หรือ E-mail: riso@patana.ac.th

นาย ฤติ สุนทรสิงห์

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ใน ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง

- ผู้อำนวยการ
 รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป
 ครูผู้รับผิดชอบงานด้านประชาธิปไตยในโรงเรียน หรือ ครูผู้สอน นักเรียน

2. เพศ

- หญิง ชาย

3. อายุ

- น้อยกว่า 13 ปี 13 - 18 ปี 19 - 30 ปี
 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี 50 ปี ขึ้นไป

4. ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตย (เช่นการเลือกตั้งตัวแทน การเลือกผู้แทน การลงคะแนนเสียง การลงประชามติ เป็นต้น) หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย (เช่นการอบรมผู้นำประชาธิปไตย การเข้าค่ายเสริมสร้างประชาธิปไตย การจัดนิทรรศการ การทำป้ายนิเทศ เป็นต้น)

ในปีที่ผ่านมา ท่าน

- มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตยหรือกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่า 3 ครั้ง
 มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตยหรือกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยระหว่าง 1- 3 ครั้ง
 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางประชาธิปไตย หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

5. ประสบการณ์การจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตย (เช่นการเลือกตั้งตัวแทน การเลือกผู้แทน การลงคะแนนเสียง การลงประชามติ เป็นต้น) หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย (เช่นการอบรมผู้นำประชาธิปไตย การเข้าค่ายเสริมสร้างประชาธิปไตย การจัดนิทรรศการ การทำป้ายนิเทศ เป็นต้น)

ในปีที่ผ่านมา ท่าน

- มีประสบการณ์จัดกิจกรรมทางประชาธิปไตย หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่า 3 ครั้ง
 มีประสบการณ์จัดกิจกรรมทางประชาธิปไตย หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยระหว่าง 1- 3 ครั้ง
 ไม่เคยจัดกิจกรรมทางประชาธิปไตย หรือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

คำจำกัดความ

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนของท่านช่วงเวลาที่ทำแบบสอบถามนี้

สภาพพึงประสงค์ หมายถึง สภาพของโรงเรียนของท่านที่ท่านต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต

คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หมายถึง คุณภาพของนักเรียนในการที่จะช่วยพัฒนาหลักคิด วิธีการดำรงชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยังประโยชน์ต่อทุกคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ซึ่งคุณภาพของนักเรียนด้านประชาธิปไตยนั้น จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) **ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย** Democratic Knowledge แบ่งเป็น
 - ความรู้เรื่องประชาธิปไตย Knowledge on democracy: ประกอบด้วยความรู้เรื่อง
 - ประวัติ และที่มาของประชาธิปไตย
 - ความหมายของประชาธิปไตย และ
 - หลักการประชาธิปไตยเรื่องเสรีภาพ และ ความเสมอภาค
 - ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ Knowledge for practicing democracy: ประกอบด้วยความรู้เรื่อง
 - อำนาจอธิปไตย ซึ่งรวมถึง รูปแบบของอำนาจ การใช้อำนาจ การควบคุมและการตรวจสอบอำนาจ
 - สิทธิ และ หน้าที่
 - ทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร
- 2) **ทัศนคติแบบประชาธิปไตย** Democratic Attitude ประกอบด้วย
 - ทัศนคติต่อประชาธิปไตย Democratic attitude to democracy
 - ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย Democratic attitude for democracy: แบ่งเป็น
 - ความเชื่อมั่นและพึ่งพาตนเอง
 - ความยุติธรรม มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์
 - ความซื่อตรง และกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
 - การมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี
 - ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วม และ มีความเป็นเจ้าของชุมชน
 - ความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 3) **ความสามารถแบบประชาธิปไตย** Democratic Ability ประกอบด้วย
 - ความสามารถส่วนบุคคล Democratic ability for individual แบ่งได้เป็น
 - ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
 - ความสามารถเฝ้าระวังภาพรวม
 - ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม Democratic ability as a part of society แบ่งได้เป็น
 - ความสามารถในการยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว
 - ความสามารถในการสื่อสาร
 - ความสามารถในการประสานประโยชน์

การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย หมายถึง การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพด้านประชาธิปไตยทั้ง 3 ประการคือ คุณภาพด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge คุณภาพด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และคุณภาพด้านความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability โดยครอบคลุมงานบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย 3 ด้านคือ

- 1) **การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย** หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร (curriculum) ด้านการจัดการเรียนรู้ (instruction) ด้านการวัดผล (measuring) และ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (evaluating)
- 2) **การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย** หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง ซึ่งครอบคลุมทั้งกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน เช่น การเลือกตั้ง การเข้าค่าย การจัดชมรมตามความสนใจ การแข่งกีฬา เป็นต้น
- 3) **การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย** หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย Democratic Knowledge ทัศนคติแบบประชาธิปไตย Democratic Attitude และ ความสามารถแบบประชาธิปไตย Democratic Ability ซึ่งครอบคลุมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางกายภาพทั้งในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง มุมต่างๆ ในห้อง ป้ายนิเทศ และนอกห้องเรียน เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ป้ายนิเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน เป็นต้น

คำชี้แจง แบบสอบตอนที่ 2 และ 3 ประกอบด้วยข้อคำถาม 54 ข้อใหญ่ และข้อย่อยของแต่ละข้อ โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม จากนั้นทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อระบุเกณฑ์ค่าระดับคะแนนที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดตามความคิดเห็นของท่านลงในช่อง “**สภาพปัจจุบัน**” และ “**สภาพพึงประสงค์**” (กรุณาทำทั้ง 2 ช่อง ของทุกข้อคำถาม) ซึ่งเกณฑ์ค่าระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “**สภาพปัจจุบัน**”

ระดับคะแนน 5 หมายถึง	สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ในระดับ <u>มากที่สุด</u>
ระดับคะแนน 4 หมายถึง	สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ในระดับ <u>มาก</u>
ระดับคะแนน 3 หมายถึง	สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ในระดับ <u>ปานกลาง</u>
ระดับคะแนน 2 หมายถึง	สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ในระดับ <u>น้อย</u>
ระดับคะแนน 1 หมายถึง	สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ในระดับ <u>น้อยที่สุด</u>

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “**สภาพพึงประสงค์**”

ระดับคะแนน 5 หมายถึง	สภาพที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น ในระดับ <u>มากที่สุด</u>
ระดับคะแนน 4 หมายถึง	สภาพที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น ในระดับ <u>มาก</u>
ระดับคะแนน 3 หมายถึง	สภาพที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น ในระดับ <u>ปานกลาง</u>
ระดับคะแนน 2 หมายถึง	สภาพที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น ในระดับ <u>น้อย</u>
ระดับคะแนน 1 หมายถึง	สภาพที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น ในระดับ <u>น้อยที่สุด</u>

ตัวอย่างการทำแบบสอบถาม

กรณำทำทั้ง 2 ส่วน

ข้อ	ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย	5	4	√	2	1	√	4	3	2	1
	หมายถึงท่านมีความเห็นว่าปัจจุบันโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง และ ท่านเห็นว่าโรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตยในระดับมากที่สุด										
2	การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย	5	√	3	2	1	5	√	3	2	1
	หมายถึงท่านมีความเห็นว่าปัจจุบันโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก และ ท่านเห็นว่าโรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตยในระดับมาก										

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก		น้อย			มาก		น้อย		
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย											
1	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	1.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ประวัติและที่มาของประชาธิปไตย เช่น เรื่องกำเนิดของประชาธิปไตย เรื่องการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตย เรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	1.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ความหมายของประชาธิปไตย คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นการดำเนินชีวิต หรือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นหลักคิด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	1.3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง หลักเสรีภาพ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยสุจริต เสรีภาพในการศึกษาหาความรู้ และ ความเสมอภาค เช่น ความเสมอภาคทางเพศ ความเสมอภาคทางการเมือง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ความเสมอภาคในการใช้ทรัพยากร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	2.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง อำนาจ ทั้งเรื่องรูปแบบของอำนาจ เช่น เรื่องอำนาจอธิปไตย อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการให้ผลประโยชน์ อำนาจจากกำลังบังคับ เรื่องการใช้อำนาจ เช่น การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง การกระจายอำนาจ การแบ่งอำนาจ เรื่องการควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ เช่น การควบคุมให้มีการใช้อำนาจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การร้องเรียน การร้องทุกข์ การจัดตั้งองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจ เป็นต้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	2.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง สิทธิ เช่น เรื่อง สิทธิในชีวิตและร่างกายของตน สิทธิในทรัพย์สินของตน สิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ เรื่องหน้าที่ เช่น หน้าที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน้าที่ป้องกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	ประเทศ หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง										
	2.3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ทรัพยากร และ การบริหารทรัพยากร เช่น การเก็บออม การจัดแบ่งเงินออม การใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างมีคุณค่า การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนตัวและส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย คือ ให้เชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ในระดับใด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	4.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพาตนเอง เช่นเมื่อเกิดปัญหาใดๆ นักเรียนจะพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วยตัวเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพกฎเกณฑ์ เช่นการเคารพข้อตกลงของกลุ่ม ยอมปฏิบัติตามกฎกติกา หรือระเบียบของโรงเรียน แม้ว่าจะขัดกับความต้องการของตนเอง หรือ ยอมรับบทลงโทษหากทำผิดกติกาที่ตกลงกันไว้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.3) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ไม่ยอมรับผลประโยชน์ที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องชอบธรรม ยอมรับความผิดพลาดที่ตนทำ ไม่ยินยอมให้มีการเอารัดเอาเปรียบกันในการทำงานกลุ่ม กล้าทักท้วงหรือขัดขวางเมื่อเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.4) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียน มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี เช่น ไว้ใจให้ผู้อื่นทำงานที่สำคัญ เชื่อว่าการกระทำของทุกคนย่อมมีเหตุผลที่ดี ยอมรับคนที่แตกต่างจากเราทั้งด้านความคิดเห็น สภาพทางกาย สถานภาพทางสังคม และร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ได้ประโยชน์มากกว่าทำโดยลำพัง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.5) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน เช่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่รับว่าจะทำให้สำเร็จลุล่วง แก้ไขความผิดพลาดในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือประเพณีอันดีงามของชุมชน รู้สึกว่าเราเป็นเจ้าของความสำเร็จของทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	4.6) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม เช่น ช่วยทำงานกลุ่มหรืองานส่วนรวม ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ยินยอมเสียเวลา แรงกายหรือทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	5.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น เมื่อเกิดปัญหา นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือสาเหตุ และผลกระทบ รู้แหล่งค้นคว้าเพื่อหาวิธีการแก้ไข และเลือกวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้นๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	5.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม คือ มองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ว่ามีผลกระทบต่อกัน รู้ว่าองค์ประกอบย่อยต่างๆ มีบทบาทและความสำคัญอย่างไรในองค์ประกอบใหญ่ ทำให้สามารถคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น รู้ว่าการหยิบถุงพลาสติกใช้แต่ละใบหมายถึงการใช้พลังงานในการผลิตถุง การใช้เมสตีพลาสติกที่มาจากน้ำมันปิโตรเลียม เมื่อต้องทิ้ง ก็หมายถึงปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น การใช้พลังงานในการเผาทำลาย เกิดมลพิษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมโลก	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	6.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความยึดหยุ่น และรู้จักปรับตัวต่อความ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	เปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น รู้จักปรับเปลี่ยนแผนงานที่วางไว้ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์										
	6.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารอย่างน่าเชื่อถือและโน้มน้าวผู้อื่นได้ สามารถใช้วิธีการและรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ได้ สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและลดความขัดแย้งได้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	6.3) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์ เช่น รู้จักแบ่งหน้าที่การทำงานตามความสามารถ รู้จักนำคนที่แตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเพื่อให้ทุกคนได้ประโยชน์จากความสามารถที่แตกต่างกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย											
7	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	7.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย เช่น เรื่องกำเนิดของประชาธิปไตย เรื่องการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตย เรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	7.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย เช่น ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นการดำเนินชีวิต หรือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นหลักคิด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	7.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องหลักเสรีภาพ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยสุจริต เสรีภาพในการศึกษาหาความรู้ และ ความเสมอภาค เช่น ความเสมอภาคทางเพศ ความเสมอภาคทางการเมือง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ความเสมอภาคในการใช้ทรัพยากร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ในเรื่อง										

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์						
		มาก → น้อย					มาก → น้อย						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ดังต่อไปนี้ ในระดับใด												
	8.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องอำนาจ ทั้งเรื่องรูปแบบของอำนาจ เช่น เรื่องอำนาจอธิปไตย อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการให้ผลประโยชน์ อำนาจจากกำลังบังคับ เรื่องการใช้อำนาจ เช่น การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง การกระจายอำนาจ การแบ่งอำนาจ เรื่องการควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ เช่น การควบคุมให้มีการใช้อำนาจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การร้องเรียน การร้องทุกข์ การจัดตั้งองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจ เป็นต้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	8.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิ เช่น เรื่อง สิทธิในชีวิตและร่างกายของตน สิทธิในทรัพย์สินของตน สิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ เรื่องหน้าที่ เช่น หน้าที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน้าที่ป้องกันประเทศ หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	8.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ทรัพยากร และ การบริหารทรัพยากร เช่น การเก็บออม การจัดแบ่งเงินออม การใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างมีคุณค่า การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนตัวและส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย คือ ให้เชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ในระดับใด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
10	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด												
	10.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพาตนเอง เช่นเมื่อเกิดปัญหาใดๆ นักเรียนจะพยายามแก้ไขปัญหานั้นๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วยตัวเอง												
	10.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	กฎเกณฑ์ เช่นการเคารพข้อตกลงของกลุ่ม ยอมปฏิบัติตามกฎกติกา หรือระเบียบของโรงเรียน แม้ว่าจะขัดกับความต้องการของตนเอง หรือ ยอมรับบทลงโทษหากทำผิดกติกาที่ตกลงกันได้										
	10.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ไม่ยอมรับผลประโยชน์ที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องชอบธรรม ยอมรับความผิดพลาดที่ตนทำ ไม่ยินยอมให้มีการเอาเปรียบกันในการทำงานกลุ่ม กล้าทักท้วงหรือขัดขวางเมื่อเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	10.4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี เช่น ไว้วางใจให้ผู้อื่นทำงานที่สำคัญ เชื่อว่าการกระทำของทุกคนย่อมมีเหตุผลที่ดี ยอมรับคนที่แตกต่างจากเราทั้งด้านความคิดเห็น สภาพทางกาย สถานภาพทางสังคม และร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ได้ประโยชน์มากกว่าทำโดยลำพัง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	10.5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน เช่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่รับว่าจะทำให้สำเร็จลุล่วง แก้ไขความผิดพลาดในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือประเพณีอันดีงามของชุมชน รู้สึกว่าเราเป็นเจ้าของความสำเร็จของทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	10.6) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม เช่น ช่วยทำงานกลุ่มหรืองานส่วนรวม ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ยินยอมเสียเวลา แรงกาย หรือทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อก่อประโยชน์ของส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	11.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย											
13	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเรื่องดังต่อไปนี้ในระดับใด										
	13.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย เช่น เรื่องกำเนิดของประชาธิปไตย เรื่องการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของประชาธิปไตย เรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	13.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย เช่น ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นการดำเนินชีวิต หรือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นหลักคิด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	13.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องหลักเสรีภาพ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยสุจริต เสรีภาพในการศึกษาหาความรู้ และ ความเสมอภาค เช่น ความเสมอภาคทางเพศ ความเสมอภาคทางการเมือง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ความเสมอภาคในการใช้ทรัพยากร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้ในเรื่องดังต่อไปนี้ในระดับใด										
	14.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องอำนาจ ทั้งเรื่องรูปแบบของอำนาจ เช่น เรื่องอำนาจอธิปไตย อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการให้ผลประโยชน์ อำนาจจากกำลังบังคับ เรื่องการใช้อำนาจ เช่น การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง การกระจายอำนาจ การแบ่งอำนาจ เรื่องการควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ เช่น การควบคุมให้มีการใช้อำนาจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การร้องเรียน การร้องทุกข์ การจัดตั้งองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจ เป็นต้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	14.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิ เช่น เรื่อง สิทธิในชีวิตและร่างกายของตน สิทธิในทรัพย์สินของตน สิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ เรื่องหน้าที่ เช่น หน้าที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน้าที่ป้องกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์						
		มาก		น้อย			มาก		น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ประเทศ หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง												
	14.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องทรัพยากร และการบริหารทรัพยากรเช่น การเก็บออม การจัดแบ่งเงินออม การใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างมีคุณค่า การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนตัวและส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
15	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย คือ ให้เชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้าในระดับใด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
16	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด												
	16.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพาตนเองเช่นเมื่อเกิดปัญหาใดๆ นักเรียนจะพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วยตัวเอง												
	16.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพกฎเกณฑ์เช่นการเคารพข้อตกลงของกลุ่ม ยอมรับปฏิบัติตามกฎกติกา หรือระเบียบของโรงเรียน แม้ว่าขัดกับความต้องการของตนเอง หรือ ยอมรับบทลงโทษหากทำผิดกติกาที่ตกลงกันได้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	16.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเช่น ไม่ยอมรับผลประโยชน์ที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องชอบธรรม ยอมรับความผิดพลาดที่ตนทำ ไม่ยินยอมให้มีการเอาเปรียบกันในการทำงานกลุ่ม กล้าทักท้วงหรือขัดขวางเมื่อเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	16.4) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี เช่น ไว้วางใจให้ผู้อื่นทำงานที่สำคัญ เชื่อว่าการกระทำของทุกคนย่อมมีเหตุผลที่ดี ยอมรับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	คนที่แตกต่างจากเราทั้งด้านความคิดเห็น สภาพทางกาย สถานภาพทางสังคม และร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ได้ประโยชน์มากกว่าทำโดยลำพัง										
	16.5) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชนเช่นทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่รับว่าจะทำให้สำเร็จ ลุ่่วง แก้ไขความผิดพลาดในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือประเพณีอันดีงามของชุมชน รู้สึกว่าเราเป็นเจ้าของความสำเร็จของทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	16.6) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเช่น ช่วยทำงานกลุ่มหรืองานส่วนรวม ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ยินยอมเสียเวลา แรงกาย หรือทรัพย์สินส่วนตนเพื่อก่อประโยชน์ของส่วนรวม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตยในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	17.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่นเมื่อเกิดปัญหา นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือสาเหตุ และผลกระทบ รู้แหล่งค้นคว้าเพื่อหาวิธีการแก้ไข และเลือกวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้นๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	17.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม คือ มองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ว่ามีผลกระทบต่อกัน รู้ว่าองค์ประกอบย่อยต่างๆ มีบทบาทและความสำคัญอย่างไรในองค์ประกอบใหญ่ ทำให้สามารถคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น รู้ว่าการหยิบถูพลาสติกใช้แต่ละใบ หมายถึงการใช้พลังงานในการผลิตถุง การใช้เมล็ดพลาสติกที่มาจากน้ำมันปิโตรเลียม เมื่อต้องทิ้ง ก็หมายถึงปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น การใช้พลังงานในการเผาทำลาย เกิดมลพิษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	โลก										
18	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย ในเรื่องดังต่อไปนี้ ในระดับใด										
	18.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัว ต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น รู้จักปรับเปลี่ยน แผนงานที่วางไว้ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	18.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารอย่างน่าเชื่อถือและโน้มน้าวผู้อื่นได้ สามารถใช้วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ได้ สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและลดความขัดแย้งได้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	18.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์ เช่น รู้จักแบ่งหน้าที่การทำงานตามความสามารถ รู้จักนำคนที่แตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเพื่อให้ทุกคนได้ประโยชน์ จากความสามารถที่แตกต่างกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิด
การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

คำจำกัดความ

ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาล หมายถึง นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบาย
กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษา กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อ
ต่อการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ ภาวะทางการเงิน
งบประมาณ การลงทุน และอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการ
พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ปัจจัยทางด้านสังคม หมายถึง ระบบการศึกษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม
ทางการศึกษา คุณภาพชีวิต สภาพกระแสสังคมและชุมชนโดยรอบโรงเรียน ปัญหาของสังคม และอื่นๆ
ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้าน
ประชาธิปไตย

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อ
การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก	→	น้อย	มาก	→	น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาล											
19	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนใน การพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด										
	19.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	19.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนใน การพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	20.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	20.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนใน การพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	21.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบ ประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	21.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์						
		มาก → น้อย					มาก → น้อย						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ประชาธิปไตย												
22	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	22.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	22.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
23	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	23.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	23.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
24	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	24.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	24.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
25	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	25.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	25.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
26	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	26.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	26.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
27	ปัจจัยทางด้านนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	27.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	33.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	33.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
34	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด										
	34.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	34.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	35.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	35.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	36.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	36.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ปัจจัยทางด้านสังคม											
37	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด										
	37.1) จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	37.2) จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	38.1) จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	38.2) จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์						
		มาก → น้อย					มาก → น้อย						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย												
39	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	39.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	39.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
40	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	40.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	40.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
41	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	41.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	41.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
42	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	42.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	42.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
43	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	43.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	43.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
44	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	44.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์						
		มาก → น้อย					มาก → น้อย						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ประชาธิปไตย												
	44.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
45	ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	45.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	45.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี													
46	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	46.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	46.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
47	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	47.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	47.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
48	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด												
	48.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	48.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
49	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด												
	49.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	49.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ข้อ	การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		มาก → น้อย					มาก → น้อย				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
50	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	50.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	50.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
51	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	51.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	51.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
52	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด										
	52.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	52.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	53.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	53.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
54	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด										
	54.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	54.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวคิด
การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย (ถ้ามี)

.....

.....

.....

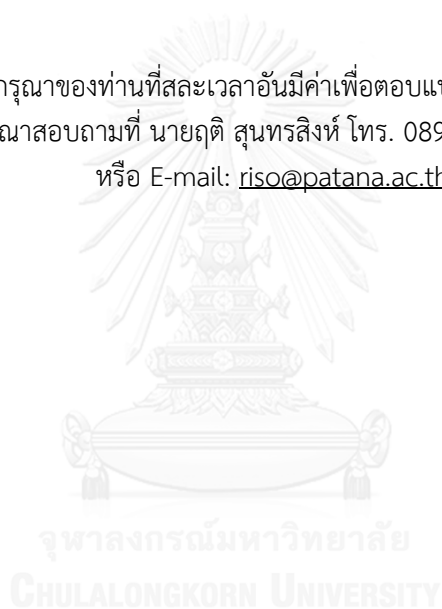
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามฉบับนี้
หากมีข้อสงสัยกรุณาสอบถามที่ นายฤติ สุนทรสิงห์ โทร. 089-1330459
หรือ E-mail: riso@patana.ac.th

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดการ
พัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย**

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดล กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และราษฎรอาวุโส
2. ดร.นิത്യ โจนรัตน์วณิช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 9
3. ดร.ฐิติพล ภักดีวานิช คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
4. ดร.สันทนี ผาสุข ปฏิบัติการแทนอธิการบดี วิทยาลัยเทคโนโลยีจิตรลดา
5. พลตำรวจตรี ดร. กิจพิณัฐ อุสาโท ผู้บังคับการสำนักการศึกษาและประกันคุณภาพ กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ภราดา ดร.ศักดิ์ สกนธวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
7. อาจารย์พาที นาคนาค รองผู้อำนวยการผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนลาซาล

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเครื่องมือวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดพัฒนา
คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย**

1. ดร.นิത്യ โจนรัตน์วณิช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 9
2. ดร.ชนะวัฒน์ บุญนาค รองอธิการบดี วิทยาลัยจิตรลดา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเรศวร
4. ภราดา ดร.ศักดิ์ สกนธวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
5. อาจารย์พาที นาคนาค รองผู้อำนวยการผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนลาซาล

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกลยุทธ์ รอบที่ 1 – ด้านบริหารการศึกษา สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์
การวิจัย 16 ท่าน**

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดล กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และราษฎรอาวุโส
2. นาย พงศ์เทพ เทพกาญจนา อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
3. นาย ปัญญา เบ็ญจศิริวรรณ อดีต สมาชิกวุฒิสภาสรรหา กรุงเทพมหานคร

4. พลตำรวจตรี ดร. กิจพิณัฐ อุสาโท ผู้บังคับการสำนักการศึกษาและประกันคุณภาพ กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5. ดร.นิตย์ โจนรัตน์วณิชย์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 9
6. ดร. ภารุจิร์ เจริญเฝ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
7. ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. ดร.ชนะวัฒน์ วีรภัทรปรัชญ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นนทลี พรธาดาวิทย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. ดร. รังสรรค์ มณีเล็ก อธิการบดีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
12. ดร. เพียงเพ็ญ จิรัชย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
13. ดร. ศิริเชษฐ์ สังขะมาน อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14. ดร. สุวิทย์ มูลคำ ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
15. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเรศวร
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุมทอง ไตรรัตน์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกลยุทธ์ รอบที่ 1 – ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนสอน ผู้บริหาร
โรงเรียนและผู้ปฏิบัติจริง 16 ท่าน**

1. ดร. เปรม สวนสมุทร อาจารย์ ภาคหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
2. ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล อาจารย์ สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร. มนสิการ เสงสุวรรณ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
4. ดร.สันทนีย์ ผาสุข ปฏิบัติการแทนอธิการบดี วิทยาลัยจิตรลดา (สกอ.)
5. ดร.ชนะวัฒน์ บุณนาค รองอธิการบดี วิทยาลัยจิตรลดา (สกอ.)

6. ภารดา ดร.ศักดา สกนธวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย (สช.)
7. อาจารย์พาที นาคนาคา รองผู้อำนวยการโรงเรียนลาซาล (สช.)
8. ดร. กาญจน์วรินทร์ ผลอนันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์แอนดรูว์ สุขุมวิท 71 (สช.)
9. ดร. สุรดา ไชยสงคราม ผู้อำนวยการโรงเรียนประยุรวงศาต (สพฐ.)
10. ดร. กล้าศักดิ์ ผู้จิตต์สงวน ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทร์เดชาสิงห์เสนี (สพฐ.)
11. ดร. วัชรพงษ์ แพร์หลาย ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม (สพฐ.)
12. ดร. มยุรี แพร์หลาย ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ อ่างทอง (สพฐ.)
13. นาย นพคุณ เกียรติศักดิ์กุล รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย (สพฐ.)
14. นาย ไพโรจน์ พิภค ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาบุศย์ (สพฐ.)
15. นาง วาสนา เป็งวันปลูก รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาบุศย์ (สพฐ.)
16. นาง พรพรรณกมล ผู้ปรารถนาสิทธิ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาบุศย์ (สพฐ.)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประชุมกลุ่มย่อย Focus group หัวข้อ “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย” วันที่ 25 พฤษภาคม 2560 ห้อง 704 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ดร. รังสรรค์ มณีเล็ก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานนายกรัฐมนตรี
2. ดร. สุวิทย์ มูลคำ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาและการสร้างกลยุทธ์ ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
3. อาจารย์ ดร. ศิริเชษฐ์ สังขะมาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุมทอง ไตรรัตน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
5. ดร. เพียงเพ็ญ จิรัชัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นนทลี พรธาดาวิทย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา คณะครู
ศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
7. ดร. กาญจน์วรินทร์ ผลอนันต์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน และบริหารการศึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ แอนดรูว์ สุขุมวิท 71
8. ดร. สุรดา ไชยสงคราม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัด
ประยุรวงศาवास
9. ดร.ชนะวัฒน์ วีรภัทรปรัชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา นักทรัพยากรบุคคล
ปฏิบัติการ โครงสร้างกลุ่มส่งเสริมประสานการบริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
10. อาจารย์ ดร. ภารุจีร์ เจริญเผ่า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครูศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี
11. อาจารย์ ดร. ภัสยกร เลาสวัสดิกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา
จิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ฅ
แบบประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตยครั้งที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นรายบุคคล

2. แบบประเมินนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลัก/กลยุทธ์รองการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และคำถามปลายเปิด

3. ขอความกรุณาโปรดพิจารณา กรอบแนวคิดการวิจัย และร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยที่ส่งมาพร้อมกับแบบประเมินนี้ แล้วตอบแบบประเมินแต่ละข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4. ขอความกรุณาให้ความอนุเคราะห์ส่งแบบประเมินกลับคืนผู้วิจัย **ภายในวันอังคารที่ 9 พฤษภาคม 2560** และหากมีข้อสงสัย หรือขัดข้องประการใด ขอความกรุณาติดต่อผู้วิจัยได้ตามข้อมูลที่ได้แจ้งไว้ข้างท้ายนี้

ความคิดเห็นของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการวิจัย โดยผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายฤติ สุนทรสิงห์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: riso@patana.ac.th โทรศัพท์: 089-1330459

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

ชื่อ..... นามสกุล.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

สาขาวิชา

ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

บริหารการศึกษา รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์/การเมืองการปกครอง

การจัดทำกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์

การสอน อื่นๆ โปรดระบุ

ตำแหน่งปัจจุบัน

สังกัด.....

คำชี้แจงสำหรับตอนที่ 2-3 แบบประเมินนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในระดับคะแนนซึ่งตรงกับ ความเหมาะสม และ ความ
เป็นไปได้ ตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
ระดับ	หมายถึง	ระดับ	หมายถึง
5	มีความเหมาะสมมากที่สุดและมี ความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิบัติ	5	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจน ประสบความสำเร็จ
4	มีความเหมาะสมมากควรนำไป ปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ	4	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจน ประสบความสำเร็จ
3	มีความเหมาะสมปานกลาง ปฏิบัติ ได้ก็ดี ไม่ปฏิบัติก็ไม่เกิดความ เสียหาย	3	มีความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติจนประสบความสำเร็จใน ระดับปานกลาง
2	มีความเหมาะสมน้อยสามารถนำไป ปฏิบัติได้ตามสถานการณ์	2	มีความยากลำบากในการนำไป ปฏิบัติ
1	มีความเหมาะสมน้อยที่สุดอาจไม่ คุ้มค่าในการนำไปปฏิบัติ	1	เมื่อนำไปปฏิบัติอาจไม่ประสบ ความสำเร็จ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลัก/กลยุทธ์รอง

กลยุทธ์หลัก/กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	มาก น้อย					มาก น้อย					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1. ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้อนาคตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการที่ศึให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

กลยุทธ์หลัก/กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ	
	มาก น้อย					มาก น้อย						
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
ประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติมุมมองที่หลากหลาย												
2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่นเฉพาะบุคคล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3. ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อให้การเรียนรู้ระเบิดจากภายใน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่งเสรีภาพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่างระหว่างบุคคล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1. ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยให้อนาคตภาพของนักเรียนกำหนดการเรียนรู้											
1.1 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการปรับกระบวนการบทสนทนาให้นักเรียนกลายเป็นเจ้าของการเรียนรู้											
1. จัดการอบรมครูให้เข้าใจหลักการ และวิธีการ เรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. ปฏิรูปการบริหารจัดการหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้ เพื่อลดเวลาสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้และให้นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงวิธีการประเมินผล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3. พัฒนาการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนประเมินความสนใจและทำนายอนาคตภาพของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงความสนใจเหล่านั้นกับวิธีการ หน้าที่และความรับผิดชอบของตน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
4. ยกระดับการจัดเนื้อหา รวมทั้งสื่อการสอนให้เชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับอนาคตที่นักเรียนจะพบเจอ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ถึงปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ภาวะความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ภาวะเศรษฐกิจ พัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

สภาวะการณ์ในสังคม และ ชุมชนของตนเอง และเกิด ความตื่นตัวในการ เตรียมพร้อมสำหรับอนาคต													
1.2 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยเน้นการประเมินระดับคุณธรรม													
1. ยกระดับการเรียนการ สอนโดยให้นักเรียนรู้จัก วิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ ต่างๆ ในสังคมทั้งในด้าน นโยบาย เศรษฐกิจ และสังคม และประเมินความถูกต้อง และ ระดับคุณธรรมของการกระทำ ต่างๆ รวมทั้งตั้งเป้าหมายใน การพัฒนาหรือหาทางออก	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
2. จัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้นักเรียน ประเมินผลกระทบของการ กระทำของตนที่เกิดทั้งกับ ตนเองและผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตั้งเป้าหมายในการ พัฒนา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
3. ปฏิรูปการ กระบวนการจัดการเรียนการ สอน โดยเพิ่มตัวบ่งชี้ด้าน คุณธรรมจริยธรรมลงไป เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการ วัดประเมินผลการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
4. พัฒนาร่วมมือกับ ชุมชน และสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้เรื่องค่านิยม วิถีปฏิบัติ ที่ดีงาม และกฎกติกาที่เป็นที่ ยอมรับร่วมกันในสังคม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
1.3 ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยมุ่งกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์													
1. ปฏิรูปการเรียนการ จัดการเรียนการสอน โดยการ ให้ความสำคัญกับกระบวนการ ในการเรียนรู้ และ เน้นการ ประเมินผลเพื่อพัฒนามากกว่า การประเมินผลการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			

2. ยกระดับการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ให้นักเรียนเห็นความผิดพลาดเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3. จัดเวทีส่งเสริมหรือประกวดแผนการดำเนินงาน เช่นแผนการทำโครงการ แผนการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการเสนอผลงานการวางแผนในระดับสูงขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้											
2.1 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้นักเรียนเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน											
1. ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ประเมินและพัฒนางานด้านต่างๆ เช่น ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ในโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของชุมชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3. เปิดโอกาสนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินการจัดกิจกรรมตามความสนใจหรือความต้องการจำเป็นของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

2.2 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการสร้างให้นักเรียนมีมิติ มุมมองที่หลากหลาย											
1. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการแสดงทัศนะอย่าง สร้างสรรค์ เช่นการอภิปราย กลุ่มย่อยเกี่ยวกับสถานการณ์ กฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติ ต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งช่วยกันหาข้อเสนอแนะ ที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียน ได้เรียนรู้ และรู้จักยอมรับ ทัศนะที่หลากหลาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้ ปรับเปลี่ยนเรียนรู้บทบาททาง สังคมที่หลากหลาย เช่น คณะกรรมการนักเรียนด้าน ต่างๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
3. จัดกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนให้นักเรียนได้รู้จัก ประเมิน และรับมือกับความ เสี่ยงที่เกิดจากการตัดสินใจ ต่างๆ เช่นเรื่องการตัดสินใจ เลือกอาชีพในอนาคต โดยการ จัดหาวิทยากรในชุมชน หรือ วิทยากรภายนอกมาแบ่งปัน ประสบการณ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.3 ปฏิรูปการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการเชิดชูความโดดเด่น เฉพาะบุคคล											
1. จัดเวทีเสรีให้ นักเรียน บุคลากรของ โรงเรียน และคนในชุมชนมี โอกาสแสดงความสามารถ และความสนใจส่วนตัวที่ สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ระหว่างกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	”
2. ส่งเสริมกิจกรรม ชมรมต่างๆ ตามความสนใจ ของนักเรียน โดยสร้าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

เครือข่ายกับชุมชนและ โรงเรียนใกล้เคียง												
3. จัดกิจกรรมเชิดชู ความโดดเด่นอย่างสร้างสรรค์ เฉพาะบุคคลด้านต่างๆ จากใน โรงเรียน และชุมชน โดยเน้น เรื่องปรัชญาการดำเนินชีวิต วิธีการสร้างความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ไข เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการ คิดที่เป็นประโยชน์ และ เกิด แรงบันดาลใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3. ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตยเพื่อการเรียนรู้ระเบิดจากภายใน												
3.1 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยการให้โรงเรียนเป็นสถานที่สะดวก												
1. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ ตลอดเวลา ลดข้อจำกัดในการ เรียนรู้มีให้อยู่เพียงใน ห้องเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้ ที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสที่ หลากหลาย เน้นความรู้ที่ กระตุ้นความสนใจและให้ นักเรียนตระหนักรู้ถึง สถานการณ์ ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ ระดับโลก เพื่อให้ให้นักเรียน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใน ห้องเรียนกับสถานการณ์ เหล่านั้นได้ตลอดเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
2. จัดแหล่งเรียนรู้ที่ นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ ตลอดเวลา สะดวกสบาย มีสื่อ การเรียนรู้ที่นักเรียนรับรู้ได้ จากการฟัง ดู อ่าน สัมผัส	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		

หรือแม้กระทั่งได้กลิ่น ได้รส รวมทั้งเป็นสื่อความรู้ที่ทันต่อ เหตุการณ์													
3. ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีส่วนบุคคลเพื่อ เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
3.2 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยโดยการเพิ่มพื้นที่แห่ง เสรีภาพ													
1. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นที่ สาธารณะในการแสดง ความสามารถหรือดำเนิน กิจกรรมความสนใจของตนเอง รวมทั้งให้เกิดสังคมแห่งการ เรียนรู้ระหว่างกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
2. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ให้อี้อำนวยให้ นักเรียนสามารถดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม และเป็นเจ้าของชุมชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
3. จัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ เช่นป้ายประกาศ ป้าย นิเทศ เสียงตามสาย หรือ แม้กระทั่งสื่อโสตทัศน และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมสร้าง ให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย เคารพ กฎกติกาที่มีร่วมกันเพื่อความ สงบสุขของสังคม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
3.3 ปฏิรูปการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยโดยการลดช่องว่าง ระหว่างบุคคล													
1. จัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียน เช่นการ จัดรูปแบบโต๊ะเรียน การจัด พื้นที่ของครูและนักเรียนเพื่อ เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ระหว่างนักเรียนและ ครู และส่งเสริมการเรียนรู้ ระหว่างกัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			

<p>2. จัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น โรงอาหาร แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และบุคลากร โดยไม่แบ่งแยก</p>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
<p>3. เปิดพื้นที่ให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์ระดับโลก</p>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 5040

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

6 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบสอบถาม

เรียน ภราดา ดร.ศักดิ์ สกนธวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นายฤดี สุนทรสิงห์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน
รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนผู้รักษาการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทร นิสิต : 0891330459

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-6737

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

31 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนศิษย์อำนวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายฤดี สุนทรสิงห์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และ นักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/60-1769

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

24 เมษายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบกลยุทธ์

เรียน ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. กรอบแนวคิดการวิจัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์

ด้วยนายฤดี สุนทรสิงห์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/60- 1971

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

28 เมษายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน ดร. สุรดา ไชยสงคราม

ด้วย นายฤดี สุนทรสิงห์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ (ร่าง) กลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย ในวันพฤหัสบดีที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 09.00- 12.00 น. ณ ห้องประชุม 704 ชั้น 7 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้สัปดาห์จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 089-133-0459

ภาคผนวก ก
ผลแบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ด้านประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ก. การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7829	0.8206	4.4365	0.7048
การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.6775	0.8107	4.3920	0.6913
1.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติ และที่มาของประชาธิปไตย	3.5560	0.8046	4.3429	0.6965
1.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ความหมายของประชาธิปไตย	3.6934	0.7889	4.3884	0.6897
1.3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องหลัก เสรีภาพ และ ความเสมอภาค	3.7830	0.8228	4.4448	0.6842
การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำ ประชาธิปไตยไปใช้	3.7755	0.8570	4.4252	0.7081
2.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องอำนาจ เรื่องรูปแบบของอำนาจ เรื่องการใช้อำนาจ เรื่องการ ควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ	3.5251	0.8600	4.3058	0.7168
2.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิ และ เรื่องหน้าที่	3.8548	0.8118	4.4579	0.7063
2.3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ทรัพยากร และ การบริหารทรัพยากร	3.9467	0.8410	4.5120	0.6852
การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ ประชาธิปไตย	3.8865	0.8201	4.4950	0.6920
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.9112	0.7991	4.5026	0.6881
4.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้ นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพาตนเอง	3.8216	0.7901	4.4757	0.6735
4.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้ นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพกฎเกณฑ์	3.9382	0.8081	4.5220	0.7050
4.3) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้ นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง	3.9174	0.7922	4.4734	0.6927
4.4) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้ นักเรียน มองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี	3.9158	0.7763	4.5035	0.6739
4.5) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้	3.9112	0.8089	4.4988	0.7020

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน				
4.6) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม	3.9629	0.8125	4.5421	0.6795
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6263	0.8292	4.3761	0.7431
5.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.6587	0.8101	4.3938	0.7170
5.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม	3.5938	0.8470	4.3583	0.7683
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7089	0.7877	4.3810	0.7140
6.1) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ	3.7143	0.8049	4.3830	0.7120
6.2) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	3.6672	0.7762	4.3359	0.7243
6.3) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์	3.7452	0.7803	4.4239	0.7034
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7723	0.8263	4.4245	0.7118
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7112	0.8481	4.3956	0.7185
7.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย	3.6463	0.8514	4.3483	0.7206
7.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย	3.7066	0.8507	4.3884	0.7353
7.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องหลักเสรีภาพ และความเสมอภาค	3.7784	0.8376	4.4471	0.6960
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7439	0.8424	4.4111	0.7301
8.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องอำนาจ ทั้งเรื่องรูปแบบของอำนาจ เรื่องการใช้อำนาจ เรื่องการควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ	3.5753	0.8588	4.3181	0.7505
8.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิ	3.8015	0.8190	4.4347	0.7234

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน และ เรื่องหน้าที่	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ทรัพยากร และการบริหารทรัพยากร	3.8548	0.8231	4.4726	0.7072
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมี ทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.8734	0.7937	4.4417	0.6952
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับ ประชาธิปไตย	3.8732	0.8069	4.4799	0.6936
10.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพา ตนเอง	3.8224	0.7799	4.4456	0.6959
10.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพ กฎเกณฑ์	3.8803	0.8126	4.4741	0.7049
10.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่ ถูกต้อง	3.8834	0.8206	4.4772	0.7028
10.4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่าง และ สามัคคี	3.8556	0.7774	4.4764	0.6838
10.5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมี ส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน	3.8641	0.8143	4.4819	0.6985
10.6) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของ ส่วนรวม	3.9336	0.8323	4.5220	0.6736
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถ ส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6757	0.8402	4.3784	0.7251
11.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อ ประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.6981	0.8509	4.4224	0.7087
11.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม	3.6533	0.8290	4.3344	0.7388
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.6909	0.8029	4.3810	0.7122
12.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วย พัฒนาให้นักเรียนมีความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัวต่อ	3.7019	0.7828	4.3606	0.7102

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ				
12.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	3.6479	0.8225	4.3699	0.7238
12.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์	3.7228	0.8016	4.4124	0.7021
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านประชาธิปไตย	3.7127	0.8302	4.3866	0.7168
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6409	0.8457	4.3485	0.7283
13.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประวัติและที่มาของประชาธิปไตย	3.5931	0.8444	4.3328	0.7215
13.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องความหมายของประชาธิปไตย	3.6332	0.8417	4.3421	0.7299
13.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องหลักเสรีภาพ และ ความเสมอภาค	3.6965	0.8486	4.3707	0.7334
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6883	0.8374	4.3459	0.7281
14.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องอำนาจ ทั้งเรื่องรูปแบบของอำนาจ เรื่องการใช้อำนาจ เรื่องการควบคุม และการตรวจสอบอำนาจ	3.5653	0.8533	4.2633	0.7558
14.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิ และ เรื่องหน้าที่	3.7174	0.8268	4.3653	0.7154
14.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องทรัพยากร และ การบริหารทรัพยากร	3.7822	0.8174	4.4093	0.7050
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.6996	0.8086	4.3907	0.7001
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7977	0.8191	4.4310	0.6990
16.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักพึ่งพาตนเอง	3.7259	0.8249	4.3969	0.7061
16.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรักความยุติธรรม มีวินัยและเคารพกฎเกณฑ์	3.7799	0.8210	4.4224	0.6899
16.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อตรง และ กล้าทำในสิ่งที่	3.7838	0.8319	4.4309	0.7041

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายใน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ถูกต้อง				
16.4) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองผู้อื่นในแง่ดี ยอมรับความแตกต่างและ สามัคคี	3.8317	0.8121	4.4486	0.6811
16.5) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของชุมชน	3.8185	0.8087	4.4193	0.7029
16.6) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม	3.8432	0.8120	4.4641	0.7088
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6371	0.8391	4.3687	0.7340
17.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.6347	0.8285	4.3629	0.7373
17.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม	3.6394	0.8499	4.3745	0.7309
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.6940	0.8165	4.3869	0.7182
18.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความยืดหยุ่น และรู้จักปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ	3.6896	0.8111	4.3853	0.7113
18.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	3.6749	0.8105	4.3707	0.7303
18.3) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์	3.7174	0.8277	4.4046	0.7131

ข. การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายนอก

การบริหารโรงเรียนและปัจจัยภายนอก	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมือง	3.7526	0.8250	4.4221	0.7050
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.8089	0.8283	4.4421	0.6940
19.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7961	0.8210	4.4224	0.6888
19.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.8216	0.8357	4.4618	0.6988
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7811	0.8335	4.4351	0.7096
20.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.8039	0.8210	4.4394	0.6849
20.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7583	0.8392	4.4309	0.7236
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7946	0.8095	4.4598	0.6969
21.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.7467	0.8090	4.4232	0.7055
21.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.8425	0.8075	4.4965	0.6864
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7969	0.8205	4.4525	0.7041
22.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7923	0.8167	4.4448	0.7021
22.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.8015	0.8247	4.4602	0.7064
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7641	0.8436	4.4471	0.7014
23.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7807	0.8412	4.4602	0.6920

23.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7475	0.8397	4.4340	0.7000
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7378	0.8163	4.4151	0.7180
24.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.7135	0.8108	4.3961	0.7184
24.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7622	0.8213	4.4340	0.7175
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7143	0.8256	4.3846	0.6990
25.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7066	0.8268	4.3761	0.7021
25.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7220	0.8246	4.3931	0.6961
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6838	0.8245	4.3792	0.7150
26.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7042	0.8339	4.3838	0.7100
26.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6633	0.8149	4.3745	0.7203
ปัจจัยทางด้านนโยบายและการเมืองเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6919	0.8198	4.3834	0.7125
27.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6664	0.8152	4.3737	0.7093
27.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7174	0.8240	4.3931	0.7158
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.6882	0.8301	4.3925	0.7079
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7197	0.8330	4.4054	0.7049
28.1) จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7212	0.8276	4.4039	0.7009
28.2) จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ใน	3.7181	0.8387	4.4069	0.7090

การนำประชาธิปไตยไปใช้				
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6958	0.8343	4.3907	0.7082
29.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.6981	0.8260	4.3892	0.7108
29.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6934	0.8429	4.3923	0.7059
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6792	0.8339	4.3869	0.7125
30.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6641	0.8307	4.3737	0.7104
30.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.6942	0.8372	4.4000	0.7146
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.6896	0.8440	4.4208	0.7079
31.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6826	0.8352	4.4162	0.7091
31.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6965	0.8531	4.4255	0.7069
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6869	0.8373	4.3869	0.7152
32.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.6942	0.8316	4.3931	0.7093
32.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6795	0.8432	4.3807	0.7213
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7081	0.8239	4.3876	0.7023
33.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6641	0.8427	4.3838	0.7154
33.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7521	0.8025	4.3915	0.6891
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.6803	0.8243	4.3934	0.7015

34.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6772	0.8214	4.3938	0.6906
34.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6834	0.8276	4.3931	0.7125
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียน มีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6776	0.8112	4.3799	0.6999
35.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.6865	0.8080	4.3830	0.6956
35.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6687	0.8147	4.3768	0.7044
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียน มีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6568	0.8280	4.3811	0.7191
36.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6363	0.8317	4.3753	0.7107
36.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบ ประชาธิปไตย	3.6772	0.8242	4.3869	0.7277
ปัจจัยทางด้านสังคม	3.7121	0.8150	4.4061	0.7037
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการ สอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7707	0.8045	4.4452	0.6886
37.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	3.7815	0.8014	4.4463	0.6821
37.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ใน การนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7598	0.8078	4.4440	0.6954
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการ สอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติ แบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7328	0.8271	4.4251	0.6929
38.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7421	0.8283	4.4293	0.6839
38.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติ สำหรับประชาธิปไตย	3.7236	0.8261	4.4208	0.7020
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดการเรียนการ สอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมี ความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7004	0.8140	4.4050	0.7081
39.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบ ประชาธิปไตย	3.6903	0.8090	4.4015	0.6951
39.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบ	3.7104	0.8192	4.4085	0.7211

ประชาธิปไตย				
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7309	0.8230	4.4286	0.6994
40.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7344	0.8221	4.4216	0.6999
40.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7274	0.8241	4.4355	0.6991
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7278	0.8063	4.4185	0.6916
41.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7405	0.8051	4.4193	0.6856
41.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7151	0.8075	4.4139	0.6978
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7189	0.8107	4.3653	0.7087
42.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.7228	0.8112	4.3436	0.7142
42.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7151	0.8104	4.3869	0.7028
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.6842	0.8178	4.3903	0.7114
43.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6857	0.8233	4.3846	0.7134
43.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6826	0.8127	4.3961	0.7097
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6707	0.8080	4.3819	0.7225
44.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.6865	0.8051	4.3799	0.7180
44.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6548	0.8108	4.3838	0.7272
ปัจจัยทางด้านสังคมเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6722	0.8195	4.3954	0.7067
45.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนา	3.6695	0.8117	4.3915	0.7025

ความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย				
45.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.6749	0.8275	4.3992	0.7112
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.7112	0.8142	4.4199	0.6995
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7263	0.8242	4.4375	0.6958
46.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7421	0.8171	4.4394	0.6792
46.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7104	0.8314	4.4355	0.7122
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6992	0.8279	4.4286	0.6960
47.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7220	0.8237	4.4378	0.6859
47.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6764	0.8319	4.4193	0.7062
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7120	0.8153	4.4278	0.6859
48.1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.7104	0.8145	4.4270	0.6792
48.2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7135	0.8165	4.4286	0.6928
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.7390	0.8295	4.4367	0.6996
49.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.7552	0.8318	4.4448	0.6887
49.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.7228	0.8272	4.4286	0.7105
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7440	0.7977	4.4286	0.6803
50.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7444	0.8135	4.4517	0.6641
50.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.7436	0.7818	4.4054	0.6956

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในการพัฒนาความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6903	0.8074	4.4015	0.7125
51.1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6911	0.8088	4.3938	0.7061
51.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.6896	0.8063	4.4093	0.7191
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับใด	3.6911	0.8029	4.4077	0.7008
52.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	3.6842	0.8104	4.4093	0.6984
52.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ในการนำประชาธิปไตยไปใช้	3.6981	0.7955	4.4062	0.7035
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.6884	0.8026	4.4027	0.7138
53.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย	3.7035	0.8019	4.4069	0.7112
53.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติสำหรับประชาธิปไตย	3.6734	0.8032	4.3985	0.7166
ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเอื้อต่อการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถแบบประชาธิปไตยในระดับใด	3.7108	0.8190	4.4081	0.7101
54.1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลแบบประชาธิปไตย	3.6988	0.8230	4.4069	0.7036
54.2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย	3.7228	0.8150	4.4093	0.7169

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นายฤดี สุนทรสิงห์
วัน เดือน ปี เกิด	25 พฤษภาคม 2517
ประวัติการศึกษา	
ประถมศึกษา	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
มัธยมศึกษา	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
ประกาศนียบัตร	วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปริญญาตรี	อักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอก ภาษาไทย สาขาวิชาโท ภาษาอังกฤษ
ปริญญาโท	อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์ทำงาน	
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ CHULALONGKORN UNIVERSITY
ไทย	ครูภาษาไทย และ ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรม โรงเรียนบริติช อินเตอร์เนชั่นแนล ภูเก็ต
ไทย	ครูภาษาไทย และ ผู้ประสานงานหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรม โรงเรียนบางกอกพัฒนา (ตำแหน่งปัจจุบัน)